

Tennis i Danmark

En medlemsundersøgelse
i Dansk Tennis Forbund

Karsten Østerlund

Danish Institute for Sports Studies

**IDRÆTTENS
ANALYSEINSTITUT**

Titel

Tennis i Danmark – en medlemsundersøgelse i Dansk Tennis Forbund

Forfatter

Karsten Østerlund

Research og analyse

Peter Forsberg

Idans følgegruppe

Søren Bang, Henrik H. Brandt, Kasper Lund Kirkegaard og Maja Pilgaard

Omslagslayout

[di:zain]

Forsidefoto

Patita Rds./Stock.xchng

Tryk

Kopiexperten

Udgave

København, marts 2010

ISBN

978-87-92120-18-2

978-87-92120-19-9 (elektronisk version)

Pris

Rapporten koster i trykt udgave 200 kr. inkl. moms (ekskl. forsendelse)

Rapporten kan gratis downloades i pdf-version i vidensbanken på www.idan.dk

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 12 A

1437 København K

T: +45 32 66 10 30

F: +45 32 66 10 39

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Tennis i Danmark

En medlemsundersøgelse
i Dansk Tennis Forbund

Indhold

INDLEDNING.....	6
HOVEDKONKLUSIONER OG ANBEFALINGER.....	7
MEDLEMSFRAFALD I DTF	7
RAPPORTENS HOVEDKONKLUSIONER.....	7
MEDLEMSFRAFALDET OG DETS ÅRSAGER – RAPPORTENS ØVRIGE KONKLUSIONER	9
INTERESSEN FOR AT SPILLE TENNIS HAR VÆRET FALDENDE	10
ANBEFALINGER TIL FORBUND, UNIONER OG KLUBBER.....	12
HOVEDANBEFALING: MÅLGRUPPETÆNKNING, MÅLSÆTNING OG UDVIKLINGSARBEJDE.....	12
TÆNK I TENNISSPORTENS MÅLGRUPPER – OG DE FIRE TENNISTYPER	12
BEHOV FOR SYSTEMATISK UDVIKLINGSARBEJDE OG ERFARINGSUDVEKSLING	13
KLUBBEN SOM 'KONTAKTBUREAU'	15
SÆT FOKUS PÅ KOMMUNIKATION, ANSVARSFORDELING OG KLUBBERNES BEHOV.....	15
STYRKELSE AF KLUBBERNE Gennem PROFESSIONALISERING ELLER SAMARBEJDE.....	16
DEL 1: TENNISSPORTENS ORGANISERING OG FACILITETER.....	17
TENNISSPORTENS OVERORDNEDE ORGANISERING.....	17
DANSK TENNIS FORBUND (DTF), UNIONER OG KLUBBER.....	18
TENNISKLUBBERNES STRUKTUR	19
FRIVILLIGHED OG LØNNET ARBEJDSKRAFT	20
TENNISKLUBBERNES ØKONOMI	21
TENNISKLUBBERNES FOKUS – ELITE VS. BREDDE	22
TENNISKLUBBERNES FACILITETER.....	23
MEDLEMSUDVIKLINGEN I DTF FRA 1970 OG FREM TIL I DAG	24
INTERESSEN FOR AT SPILLE TENNIS FALDER GENERELT.....	26
ET 'UUNDGÅELIGT' MEDLEMSFRAFALD?	30
STRUKTURELLE FORKLARINGER PÅ TENNISSPORTENS OPTUR OG PERSPEKTIVET TIL I DAG	31
CENTRALE POINTER FRA DEL 1	33
DEL 2: ÅRSAGER TIL MEDLEMSFRAFALD.....	34
UDFORDRINGER PÅ INDIVIDNIVEAU – FRAFALD AF MEDLEMMER.....	34
MEGATRENDS	34
MEDLEMSFRAFALDET I DANMARK ER EN DEL AF EN INTERNATIONAL TENDENS	38
DER ER TALE OM EN GENEREL MEDLEMSKRISE I BAT- OG KETSJERSPORTSGRENENE	38
TENNIS MISTER MEDLEMMER TIL GOLF	40
TENNIS ER I DE FLESTE KLUBBER IKKE EN HELÅRSSPORT	44
UDFORDRINGER PÅ KLUBNIVEAU – KLUBBER MELDER SIG UD AF DTF.....	46
KLUBBER MELDER SIG UD AF DTF.....	46
DER ER PROBLEMER I FORHOLDET MELLEM KLUBBER, UNIONER OG FORBUND	49
KLUBBERNE FINDER DET IKKE ATTRAKTIVT NOK AT VÆRE MEDLEM AF DTF	51
CENTRALE POINTER FRA DEL 2:	61

DEL 3: MEDLEMSUNDERSØGELSEN.....	62
GEOGRAFISK FORDELING AF RESPONDENTER	62
HVEM HAR DELTAGET I UNDERSØGELSEN?	63
ER DET KERNEMEDLEMMER, DER HAR DELTAGET I UNDERSØGELSEN?	68
NUVÆRENDE OG FRAFALDNE MEDLEMMERS TENNISVANER	74
LIVSFASER OG FORSKELLIGE TENNISTYPER.....	104
HVAD EFTERSPØRGER TENNISSPILLERNE?	114
HVLKEN TYPE KLUBBER LEVERER DEN BEDSTE VARE TIL DERES MEDLEMMER?	132
REKRUTTERING AF TENNISSPILLERE.....	136
HVORFOR MELDER SPILLERE SIG UD AF TENNISKLUBBERNE?	139
CENTRALE POINTER FRA DEL 3.....	142
FORBUNDETS SVAR PÅ TENNISSPORTENS UDFORDRINGER – EN AFRUNDING.....	143
PLAY AND STAY – ET SATSNINGSOMRÅDE FOR DTF	143
BILAG 1 – METODISKE OVERVEJELSER	150
LITTERATURLISTE.....	154
NOTER	156

Indledning

Dansk Tennis Forbund (DTF) har siden tennissportens deltagermæssige højdepunkt i begyndelsen af 1990'erne mistet næsten halvdelen af de registrerede medlemmer og over en tredjedel af forbundets medlemsforeninger. Ifølge DTF's seneste medlemsopgørelse¹ fra 2009 organiserer forbundet i alt 263 registrerede medlemsforeninger med 59.597 registrerede medlemmer. Til sammenligning havde forbundet på højdepunktet i begyndelsen af 1990'erne i alt 407 medlemsforeninger (1994) og 118.173 registrerede medlemmer (1990). Tallene viser, at mange tennisklubber mister medlemmer og antyder ligeledes, at et betydeligt antal tennisklubber ikke finder det tilstrækkeligt attraktivt at være medlem af DTF.

I forlængelse heraf er det denne rapports formål at analysere årsager til medlemsfrafald inden for tennissporten og komme med forslag til, hvordan denne udvikling kan vendes. Dette gøres gennem tre selvstændige delanalyser, som i fællesskab bidrager til en forståelse af årsagerne til tennissportens medlemsmæssige tilbagegang siden starten af 1990'erne.

Den første del af rapporten analyserer tennissportens organisering og medlemsmæssige udvikling i Danmark ud fra eksisterende organisationsdata og foreningsundersøgelser.

Den anden del af rapporten analyserer og diskuterer potentielle årsager til medlemsfrafald inden for tennissporten. Årsagerne er bl.a. udvalgt på baggrund af de forudgående analyser, som rejser en række problemstillinger, der undersøges nærmere. Analyserne bygger på udsagn fra hhv. interviewede nøglepersoner i DTF og udvalgte klubfolk. Konkret blev tre nøglepersoner inden for DTF interviewet uafhængigt af hinanden, mens der for klubfolkenes vedkommende blev afholdt to fokusgrupper i hhv. Øst- og Vestdanmark med fem deltagere i hver.

Den tredje del af rapporten bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende klubtennisspillere og frafaldne medlemmer, der er stoppet med at spille tennis inden for de seneste to år. Formålet er at opnå indsigt i, hvorfor de dyrker tennis hhv. er stoppet med at spille tennis i klub. Spørgeskemaerne tager en række emner op, herunder respondenternes tennisvaner, årsager til at spille tennis, forhold til træning og turnering samt syn på deres klub og dens faciliteter. Derudover er der nogle åbne spørgsmål, hvor respondenterne frit får mulighed for at give deres mening om en række forhold til kende.

I alt deltog 2.086 nuværende medlemmer i spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 43. Til sammenligning deltog 487 frafaldne medlemmer, hvilket resulterede i en noget lavere svarprocent på 16. I den forbindelse skal det nævnes, at den valgte indsamlingsmetode har en række fordele, men også nogle begrænsninger, som beskrives i bilag 1, hvor de metodiske overvejelser behandles mere grundigt. Spørgeskemaundersøgelsen må siges at have fremskaffet et unikt stort datamateriale. Det er formentlig ikke repræsentativt for de generelle forhold i dansk klubtennis, men det er stadig et solidt materiale, som giver et indblik i, hvad nuværende og frafaldne medlemmer har af holdninger til tennissporten generelt, og hvad de mere specifikt efterspørger i deres respektive klubber.

I det følgende afsnit opsummeres rapportens vigtigste konklusioner og anbefalinger, inden der tages hul på de tre delanalyser, som beskrevet ovenfor.

Hovedkonklusioner og anbefalinger

Medlemsfrafald i DTF

Rapporten udspringer af et ønske fra DTF om at vende mange års medlemstilbagegang og derved igen skabe fremgang for tennis i Danmark på klubniveau.

Medlemsmæssigt nåede DTF sit højdepunkt i 1990 med 118.173 registrerede medlemmer. Siden da har rundt regnet halvdelen af medlemmerne forladt DTF, som i den seneste medlemsopgørelse fra 2009 kan notere 59.597 registrerede medlemmer.

Rapporten med dens anbefalinger bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.573 nuværende og tidligere tennisspillere samt interviews og fokusgruppeinterviews med centrale flok inden for tennisverden i Danmark. På den måde er det både DTF's ledelse, klubfolk og tennisspillere, som har bidraget til at frembringe rapporten og dens anbefalinger. Rapporten bygger således på et særdeles solidt og bredt grundlag.

Rapportens hovedkonklusioner

Rapporten påviser, at fire femtedele af medlemsfrafaldet skyldes, at medlemmer har meldt sig ud af deres lokale klubber og dermed forladt den organiserede tennissport under DTF, mens den resterende femtedel af frafaldet skyldes klubudmeldinger.

Rapporten konkluderer, at der ikke på det overordnede plan findes én simpel årsag til de to former for frafald, men at der snarere er tale om et samspil af en række samfundsmæssige, sociale og organisatoriske forhold, som hver især har spillet ind på tilbagegangen.

På individplan viser rapporten ud fra bl.a. medlemsundersøgelsen, at en meget væsentlig årsag til medlemsfrafald er den simple mangel 'på én at spille med'. Således er den afgørende forskel mellem nuværende og tidligere tennisspillere, at de nuværende oftere end de tidligere spiller med skiftende makker i klubben. De tennisspillere, som har flere muligheder for at spille med andre end den faste makker, bliver i langt højere grad fastholdt i sporten, da man ikke er afhængig af sin egen faste makker og samtidig vil være mere tilbøjelig til at bruge eller engagere sig i klubbens forskellige aktiviteter.

Fastholdelse i tennisklubber afhænger med andre ord af, hvor godt den enkelte tennisspiller er integreret i tennisklubben. Rapporten konkluderer, at den afgørende opgave for DTF, unioner og klubber derfor er at skabe de rette rammer for, at tennisspillere i forskellige livsfaser og med forskellige forudsætninger kan mødes på tværs og indgå i hinandens tennisnetværk.

Fire tennistyper

DTF, unioner og klubber skal skærpe opmærksomheden på, at tennisspillere ikke er en homogen gruppe med ens behov og ønsker. Rapporten anbefaler, at forbundet, unionerne og klubberne i højere grad tænker i målgrupper for at skabe de rette tilbud til de forskellige typer af tennisspillere.

Medlemsundersøgelsen identificerer fire 'tennistyper' med forskellige ønsker og behov, som ofte er præget af de enkelte spilleres generelle livssituation. Bl.a. har alder, civilstand, arbejdssituation og familiære forhold stor indflydelse på det enkelte medlems aktuelle tennisaner. De fire tennistyper – konkurrencetennisspilleren, træningsmotionisten, klubtennisspilleren og købetennisspilleren – er skitseret i tabellen nedenfor².

Oversigt over de fire tennistypers kendetegn:

	Konkurrence- tennisspilleren	Trænings- motionisten	Klub- tennisspilleren	Købe- tennisspilleren
Primær motivation for at spille tennis	Det sportslige konkurrenceelement	Muligheden for at udvikle spillemæssige færdigheder	Det sociale sammenhold med andre spillere	Selve spillet og det at kunne spille det med en bekendt, når der er tid og lyst
Alder	Findes i alle aldersgrupper, men særligt udbredt blandt unge spillere	Særligt udbredt blandt voksne på 30-49 år	Særligt udbredt blandt modne voksne og ældre over 50 år samt blandt unge	Særligt udbredt blandt unge voksne på 20-39 år. Udbredelsen falder med stigende alder
Køn	Større andel af mænd, men også relativt stor andel af kvinder	Klart større andel af kvinder	Større andel af kvinder, men også relativt stor andel af mænd	Klart større andel af mænd, men også en vis andel af kvinder
Erfaring med tennis	Typisk mange års erfaring med sporten	Typisk kortere tids erfaring med sporten	Typisk mange års erfaring med sporten	Delt i to grupper – én, som har været mange år i sporten, og én, som har været kort tid i sporten
Hyppighed af spil i tennissæsonen	Spiller ofte. Typisk 1-2 gange om ugen eller mere	Spiller en del. Typisk mellem to gange om måneden og to gange om ugen	Spiller ofte. Typisk 1-2 gange om ugen eller mere	Spiller lidt. Typisk mellem 1 gang om måneden og to gange om ugen
Foretrukne måder at spille tennis	<ul style="list-style-type: none"> - Fast makker - Skiftende makkere - Fællestræning - Holdkampe - Turneringer og stævner 	<ul style="list-style-type: none"> - Fast makker - Fællestræning - Individuel træning - Ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer 	<ul style="list-style-type: none"> - Fast makker - Skiftende makkere - Fællestræning - Ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer 	<ul style="list-style-type: none"> - Fast makker
Deltagelse i klublivet	Deltager relativt ofte i sociale arrangementer og er generelt godt integreret i klublivet	Deltager sjældent i sociale arrangementer, men deltager i tennisrelaterede klubarrangementer i stedet	Deltager meget ofte i sociale arrangementer og er generelt godt integreret i klublivet	Deltager ikke i sociale arrangementer og er generelt ikke integreret i klublivet, hvad enten det er et bevidst valg eller ej
Antagelig risiko for frafald	Lav	Middel	Lav	Høj

Som tabellen viser, er især segmenterne med 'træningsmotionister' og 'købetennisspillere' interessante, da spillerne i disse to grupper har den største risiko for frafald og udgør en relativt stor del af tennisspillerne.

Træningsmotionisten er typisk på vej ind i klubben, er motiveret for at lære spillet og kan med tiden blive en del af klubbens etablerede spillernetværk.

Købetennis spilleren, som langt hen ad vejen har et kundeforhold til klubben, er en større udfordring. Her bør fokus være på at opstille tilstrækkeligt med fleksible træningsmuligheder og sørge for, at spillerne bliver inviteret 'inden for' i klubben gennem aktiviteter, hvor de møder andre spillere uden at føle sig bundet tidsmæssigt eller socialt. Dybest set ønsker denne spillertype at spille tennis med andre, men ofte kun i begrænset omfang eller i meget fleksible rammer, som passer til købemotionistens mulighed for at indpasse tennisspillet i hverdagen.

Et nyt fokus i tennisklubber?

Et mere målrettet fokus på ikke mindst købetennis spillerne vil i visse klubber kræve et brud med en traditionel tankegang, hvor opmærksomheden ofte er rettet mod konkurrence- og klubspilleren.

Der er med andre ord behov for at medtænke, at der også findes andre spillere, som skal tilgodeses. Rapporten argumenterer dog ikke for, at man skal glemme konkurrence- og klubspillerne, for de er i høj grad ryggraden i mange klubber. Udfordringen er derimod at udvide horisonten og tilrettelæggelsen af klubbens tilbud til i højere grad at omfatte alle fire spillertyper.

Medlemsfrafaldet og dets årsager – rapportens øvrige konklusioner

Ud over at identificere nuværende og tidligere medlemmers forhold til tennissporten tegner rapporten et portræt af den organiserede tennissport i Danmark og diskuterer herudfra medlemsfrafaldet og en række mulige årsager hertil.

Den organiserede tennissports særlige karakteristika

De to primære aktører i den organiserede tennissport i Danmark er DTF under DIF og DGI. En stor del af klubberne er medlem begge steder, men en voksende andel vælger kun at være medlem af den ene organisation. DTF har ifølge den seneste medlemsopgørelse ca. 5.000 flere medlemmer end DGI, som til gengæld organiserer flere klubber end DTF. Det tegner et billede af medlemskab hos DGI som værende særligt attraktivt for små tennisklubber, der ikke føler, de har ressourcer til at benytte sig af DTF's tilbud, mens de større klubber som oftest er medlem begge steder eller kun hos DTF.

Foreningsundersøgelser viser desuden, at de danske tennisklubber i sammenligning med det øvrige foreningsliv er relativt professionaliserede forstået på den måde, at det i tennisklubber er mere normalt at have lønnede trænere og andre lønnede ansatte.

Tilsyneladende betyder det dog ikke et højere kontingent for medlemmerne, idet tennisklubberne i gennemsnit har et relativt lavt kontingent sammenlignet med det øvrige foreningsliv, omend tennissæsonen i mange klubber er kort, og man ofte opererer med ekstrabetaling for fx træning.

På lederniveau domineres tennissporten af midaldrende eller ældre mænd, som generelt angiver, at de synes, det er blevet sværere at være frivillig leder de senere år. De oplever i stigende grad problemer med rekruttering af frivillige trænere og ledere, ligesom mange finder det svært at tiltrække nye medlemmer til deres respektive klubber.

Interessen for at spille tennis har været faldende

Interessen for at spille tennis har da også generelt været faldende siden starten af 1990'erne. Det har ramt DTF særligt hårdt, mens DGI samlet set over perioden kun har oplevet en mindre tilbagegang i medlemstallet og endda har kunnet notere en mindre fremgang i de seneste tre år.

I 1970'erne og 1980'erne udviklede tennis sig til en modesport, og medlemmerne strømmede i den periode ind i tennisklubberne, indtil den medlemsmæssige top blev nået i 1990 med 118.173 registrerede medlemmer i DTF-regi.

Siden da har rundt regnet halvdelen af medlemmerne forladt DTF, som i den seneste medlemsopgørelse fra 2009 kan notere 59.597 registrerede medlemmer. Godt fire femtedele af dette frafald skyldes medlemmer, der har meldt sig ud af deres lokale klubber og dermed forladt den organiserede tennissport, mens den resterende femtedel af frafaldet skyldes, at hele klubber har meldt sig ud af forbundet.

Der findes ingen simpel forklaring på det faldende medlemstal. Det er dog muligt – ud over de allerede nævnte forhold på individplan – at pege på en række strukturelle forhold, som har bidraget til det faldende medlemstal i DTF's klubber.

Potentielle årsager til medlemsfrafald

Megatrends: Overordnet spiller en række udviklingstendenser i samfundet – de såkaldte megalrends – en væsentlig rolle. Eksempelvis er der de seneste år opstået mange nye idræts- og fritidstilbud, og det er blevet mere almindeligt, at folk skifter rundt imellem disse. Det har skabt en hårdere konkurrence om danskernes fritid.

En anden samfundstendens er, at flere danskere lever en karriereorienteret, omskiftelig tilværelse og derfor efterspørger muligheder for at dyrke idræt så fleksibelt og effektivt som muligt. Idrætsdeltagelsen har generelt været stigende de seneste år, men primært inden for aktiviteter, der kan dyrkes fleksibelt og effektivt enten på egen hånd eller i mindre selvvalgte fællesskaber, og som oftest uden præstation eller konkurrence som et centralt motiv.

Disse udviklingstræk har ramt tennissporten, som ganske vist i udgangspunktet kan dyrkes relativt fleksibelt, men hvor afhængigheden af en eller flere makker(e) og det ofte begrænsede udbud af eksempelvis træningsaktiviteter sætter praktiske grænser for fleksibiliteten.

International tendens til medlemsfrafald: I nogle lande oplever den organiserede tennissport faldende medlemstal, men omvendt stagnerer eller stiger medlemstallet i andre lande. Således er der ikke en entydig international tendens til medlemsfrafald inden for tennissporten.

Andre bat- og ketsjersportsgrene oplever frafald: Tennis er ikke den eneste idræt, der er ramt af de beskrevne forandringer i samfundet. Andre bat- og ketsjersportsgrene som badminton og bordtennis er ramt tilsvarende hårdt. Squash er i den forbindelse en positiv undtagelse.

Konkurrencen fra golf: Det er ikke en selvfølge, at tennis pr. automatik skulle miste medlemmer til golf – et synspunkt man møder hos en del danske klubfolk. Med udgangspunkt i de to idrætsgrenes nærmest diametralt modsatte medlemsudvikling de seneste tyve år er det ellers en oplagt tanke. Specielt fordi de to sportsgrene begge appellerer til mænd i den modne alder.

Nogle, primært ældre tennisspillere, har da også skiftet tennisketsjeren ud med golfkøllen, men det kan kun forklare en lille del af det samlede frafald. Medlemsfrafald til golfsporten bør derfor ikke blive en undskyldning, som tennissporten gemmer sig bag.

Tennis som halvårssport: En mere konkret problemstilling i forhold til fastholdelsen af medlemmer inden for tennissporten er den store grad af lukkethed, som præger sporten fra oktober til april-maj, hvor der er problemer med den indendørs kapacitet.

Kun godt hver tredje tennisklub har indendørs tennisbaner til rådighed, og som oftest er der tale om relativt få baner. Det kombineret med, at det kun er et fåtal af klubberne, der arrangerer andre aktiviteter for deres medlemmer om vinteren, gør, at der er en lang periode, hvor medlemmerne er uden tilknytning til deres tennisklub.

Omvendt er det ikke en ny problemstilling og kan derfor ikke umiddelbart opfattes som en primær årsag til frafaldet.

Potentielle årsager til klubudmeldinger

I forlængelse af problemstillingen med klubudmeldelser spiller en i visse henseender mangelfuld kommunikation mellem forbund, unioner og klubber en rolle. Eksempelvis har DTF en række klubudviklingstilbud, som generelt modtages positivt i klubberne, men som ikke alle klubber føler kommunikerer godt nok ud til dem. I det hele taget er der fra klubbernes side et ønske om, at forbundet bliver mere synligt i den enkelte klub.

Desuden er det et konkret problem i forhold til de små klubber, at flere af dem ikke føler, de har ressourcer til at tage imod forbundets tilbud. Det gør, at nogle af dem vælger udelukkende at være medlem af DGI, hvor kontingentet er lavere end i DTF. Det er særligt tilfældet blandt små jyske klubber, som i stort tal har meldt sig ud af DTF siden begyndelsen af 1990'erne.

Endelig er der en vis kritik af DTF for den måde, hvorpå forbundet prioriterer sine midler mellem elite og bredde. Der er overordnet set opbakning til et sammenhængende nationalt elitearbejde i DTF-regi, men de konkrete prioriteringer mellem elite og bredde samt fordelingen af afsatte midler til eliten er genstand for kritik blandt nogle ledere.

Kommunikation er i den forbindelse af afgørende betydning, hvis klubfolkene skal forstå forbundets prioriteringer og opleve forbund og unioner som støtter i det daglige arbejde.

Anbefalinger til forbund, unioner og klubber

I det følgende opstilles en række af anbefalinger til brug i forbund, unioner og klubber. Anbefalingerne baserer sig på undersøgelsens resultater og analyser og skal opfattes som et oplæg til videre diskussion og handling i klubber, unioner og forbund.

Hovedanbefaling: Målgruppetænkning, målsætning og udviklingsarbejde

Det er helt afgørende, at forbundet går foran og handler på baggrund af denne rapportes konklusioner, såfremt tennis skal være en sport, der appellerer til alle segmenter af spillere uanset livssituation. Konkret foreslås derfor en strategi med tre trin:

1. *Målgruppetænkning:* Tennissportens aktører (forbund, unioner og klubber) skal først og fremmest gøre sig klart, hvem der spiller tennis, og hvad de efterspørger. Der skal være målrettede tilbud til alle segmenter af tennisspillere, og her kan de fire opstillede tennistyper fungere som inspiration.
2. *Målsætning:* Forbundet bør formulere klare og konkrete målsætninger for, hvordan man får kommunikeret den viden om målgrupper, som denne rapport bidrager med, ud til klubberne. I forlængelse heraf bør forbundet formulere en decideret handlingsplan for, hvordan disse målsætninger udmøntes i få konkrete satsningsområder, der klart og entydigt kommunikeres ud til unioner og klubber, således at der ikke er tvivl om ansvarsfordelingen mellem de forskellige aktører.
3. *Udviklingsarbejde:* Endelig bør der på forbundets initiativ iværksættes et udviklingsarbejde i dansk tennis med det formål at udarbejde aktiviteter til alle målgrupper af tennisspillere. Konkret kunne man fra forbundets side iværksætte en systematisk erfaringsudveksling på tværs af forbund, unioner og klubber for på den måde at finde frem til, hvilke aktiviteter der synes at fungere særligt godt over for bestemte målgrupper. I forlængelse heraf kunne nogle få aktiviteter iværksættes som pilotprojekter i udvalgte klubber, således at man opnår en konkret viden om, hvilke former for aktiviteter der fungerer i forskellige typer af klubber.

Dette er et forslag til en overordnet strategi for det videre udviklingsarbejde i dansk tennis. Strategien involverer alle tennissportens aktører (forbund, klubber og unioner), men stiller særligt krav til forbundet om at gå foran og vise vejen for unioner og klubber.

Nedenfor uddybes og konkretiseres nogle af de anbefalinger, som ligger til grund for hovedanbefalingen.

Tænk i tennissportens målgrupper – og de fire tennistyper

Rapporten konkluderer, at det at have nogen at spille med generelt er en helt afgørende faktor for fastholdelsen, men herudover er der stor forskel på, hvad medlemmerne efterspørger. Rapporten identificerer fire tennistyper, som ofte på grund af deres livsvilkår i øvrigt, har vidt forskellige ønsker og behov til den gode tennisklub.

Forbundet har i forbindelse med udbredelsen af Play and Stay så småt taget hul på at differentiere informationen om konceptet afhængig af, om man kommunikerer med børn eller ældre. Men der er et udtalt behov for mere konsekvent at tænke i præcise målgrupper. Målgrupper, der bedre beskriver sportens praksis end traditionelle og meget grove opdelinger som f.eks. elite/bredde eller unge/ældre.

Rapportens fire tennistyper – turneringsspilleren, træningsmotionisten, klubspilleren og købetennisspilleren – findes i stort set alle klubber og kan derfor bruges af alle tennissportens aktører fra forbund til klub som et redskab, når man overvejer, hvorvidt der i sporten er passende aktivitetstilbud til alle medlemssegmenter.

Sæt særligt fokus på købetennisspillerne – og træningsmotionisterne

En gruppe, man i den forbindelse med fordel kan sætte særligt fokus på, er gruppen af købetennisspillere. De involverer sig kun i meget begrænset grad i klublivet, kender som oftest kun en begrænset skare af folk i klubben og er derfor særligt sårbare, når det gælder frafald. Det handler derfor om så vidt muligt at få dem integreret bedre i klubben.

Da der i gruppen er en overvægt af yngre voksne i 20'erne og 30'erne, vil mange have travlt med både karriere og familie. Derfor er det af afgørende betydning, at de oprettede tilbud tager hensyn til dette og indrettes så effektivt og fleksibelt som muligt.

En anden gruppe i risikozonen er de såkaldte træningsmotionister, som ganske vist er mere aktive deltagere i klubbernes arrangementer, men som på grund af deres alder (typisk i 30'erne og 40'erne) kan have de samme behov for familierelaterede, effektive og fleksible tilbud.

Behov for systematisk udviklingsarbejde og erfaringsudveksling

Arbejdet med rapporten, herunder de to fokusgruppeinterviews, har vist, at der allerede i mange klubber findes et bredt erfaringsgrundlag, når det handler om at udvikle aktiviteter, som formår at rekruttere og fastholde medlemmer.

Men flere har efterlyst en mere systematisk erfaringsudveksling på tværs af forbund, unioner og klubber, ligesom der også er behov for mere systematisk at udvikle og formidle aktiviteter målrettet rapportens fire tennissegmenter, herunder ikke mindst købetennisspillerne.

DTF kan derfor med fordel igangsætte et mere praksisorienteret udviklingsarbejde, der med afsæt i denne rapport indsamler, udvikler og kvalificerer de mange aktiviteter, der allerede foregår i klubberne. I samme forbindelse bør forbundet med sine unioner sikre, at der fremover kommer en forstærket erfaringsudveksling på tværs af klubberne. Det er således sigende, at flere af deltagerne i fokusgrupperne gav direkte udtryk for, at det havde været en ny og positiv oplevelse at få lov til at diskutere, hvordan de selv og andre klubber griber frafaldet an.

Konkrete forslag

Præcis hvilke aktiviteter tennissporten bør fremme, kræver en tennisfaglig indsigt. Denne rapport primære fokus har været at afdække årsager til sportens frafald og undersøge nuværende og tidligere tennisspilleres behov.

Imidlertid peger erfaringerne indhøstet i såvel fokusgruppemøderne som medlemsundersøgelsen på en række eksempler på aktiviteter, som kunne indgå i et sådant udviklingsarbejde. For alle aktiviteter gælder, at en underliggende ambition bør være at skabe kontakt mellem spillere og dermed styrke de interne netværk i klubberne, som ifølge medlemsundersøgelsen er helt afgørende for fastholdelsen:

1. *Fitnessinspirerede tennisaktiviteter*, hvor idrættens sundhedskvaliteter står i centrum, kan have appel til segmentet med købetennisspillere – især hvis det organiseres som et fleksibelt tilbud med fokus på effektiv træning. Et koncept som Cardio Tennis kunne inspirere.
2. *Familietennis*, hvor man giver børn og forældre mulighed for at spille på samme tidspunkt – sammen eller hver for sig – kan effektivisere den tid, som spillerne benytter på tennis. Alternativt kan man i klubberne tænke i børnepasning, lektiecafeer og lignende, således at de travle børneforældre får mulighed for at spille tennis uden at skulle bekymre sig om at skaffe pasning til deres børn. Begge initiativer må antages i særligt høj grad at appellere til købetennisspillere og træningsmotionister.
3. *Introduktionsforløb* for børn, ældre og andre nybegyndere, hvor klubben tilbyder et introduktionskoncept, der evt. kan bygge på Play and Stay. På den måde skabes fra første færd mulighed for, at nye spillere i klubber møder andre spillere og dermed hurtigt får et netværk i klubben. Der kan sandsynligvis også med fordel arrangeres forløb for ældre i dagtimerne, hvor banerne ellers står tomme. Erfaringer fra en række klubber viser, at langt størstedelen af de spillere, som starter på et introduktionshold, bliver fastholdt i klubben.
4. *Fokus på aktiviteter med liv* frem for alene kvalitet i tennistræningen. Oplevelsen af liv er i sig selv positiv, og man kan med fordel at tænke i koncepter, hvor der kan være mange spillere på banerne eller anlægget ad gangen.
5. Klubber skal opstille *mindst ét træningstilbud målrettet alle tennistyper* gennem hele sæsonen. For fastholdelsen er det at have målrettede træningstilbud til alle segmenter af spillere af afgørende betydning, da det er en måde for ligesindede tennisspillere at skabe et netværk i klubben. I særligt høj grad må kontinuerlige træningstilbud forventes at appellere til træningsmotionisterne, for hvem det at udvikle deres spillemæssige færdigheder er af afgørende betydning.
6. *Flere turneringsaktiviteter for motionister*. Specielt motionister kan have svært ved at komme ud at spille holdkamp, turneringer eller stævner, hvorfor det med fordel kan oprettes flere motionisttilbud i klubberne – og på tværs af klubberne. Bl.a. muligheden for at spille holdkampe på motionistniveau efterlyses af en del spillere og en øget indsats på dette område kan bl.a. være med til at integrere træningsmotionisterne i klubberne.
7. Skabe mere *fleksible turneringsstrukturer*, der også henvender sig til spillere, som har svært ved at spille kontinuerligt. Fleksible turneringsformer som puljeligaer, hvor spillerne deles i puljer efter niveau og spiller henover hele sæsonen, eller kompakte endagsturneringer kan være med til at udfylde et behov hos bl.a. købetennis spillerne.

8. Bruge allerede etablerede banebookningssystemer mv. til at *offensivt at aktivere inaktive spillere*. Fx kan klubberne i lighed med fitnesscentre rutinemæssigt kontakte medlemmer, der har været inaktive i en længere periode for at undersøge årsagen til fraværet og evt. orientere disse medlemmer om fordelagtige trænings- og eller turneringstilbud.
9. Have *fokus på få nye aktiviteter ad gangen*, som til gengæld på klub-, unions- eller forbundsplan bliver højt prioriteret og dermed ordentligt kommunikeret ud til medlemmerne.

Klubben som 'kontaktbureau'

Helt overordnet bør klubberne i højere grad, end det er tilfældet i dag, opfatte sig selv som 'kontaktbureauer' for sine medlemmer. Det er en del klubber ikke tilstrækkeligt opmærksomme på, hverken i tilrettelæggelsen af tilbuddene eller i de teknologiske og kommunikative løsninger.

Eksempelvis viste medlemsundersøgelsen, at kun en tredjedel af tennisspillerne deltager i deres klubs træningstilbud. Der er således en overvældende gruppe af spillere, for hvem klubben ikke viser ansigt i den forstand, at der ikke opnås personlig kontakt mellem det enkelte medlem og en person fra klubben. Mange medlemmer har derfor reelt ikke et forhold til deres klub.

Det er i den forbindelse vigtigt, at klubberne tager hånd om nye medlemmer fra starten og får dem integreret i klublivet. Ligeså vigtigt er det imidlertid, at der er fortløbende tilbud om træning og diverse faste spillearrangementer, hvor deltagerne får mulighed for at forme netværk i klubben. I den forbindelse kan klubberne også med fordel have en målsætning om at have kontakt til alle medlemmer med jævne mellemrum, således at medlemmerne føler sig som mere end bare et nummer på tavlen i klubhuset.

Endeligt kunne man, som det foreslås af flere tennisspillere i medlemsundersøgelsen, i endnu højere grad udbrede brugen af en makkerbørs, hvor medlemmerne i de enkelte klubber kan søge efter spillere på deres eget niveau. I den forbindelse kunne forbundet gå foran i udviklingen af et virtuelt værktøj, som klubberne efterfølgende kunne integrere på deres respektive hjemmesider og promovere aktivt over for medlemmerne i klubben. Den optimale teknologiske løsning gør det muligt for klubberne at kommunikere direkte med den enkelte spiller, men giver samtidig spillerne mulighed for at interagere med hinanden – og med klubben³.

Væsentligt for at et sådan tiltag bliver en succes er, at det kobles til den virkelighed som findes i klubberne. Det handler derfor ikke at om lave et debatforum eller lignende, men nærmere en 'arena', hvor klubbens medlemmer relativt simpelt kan interagere med hinanden, eksempelvis finde makkere, træningstilbud eller booke bane.

Sæt fokus på kommunikation, ansvarsfordeling og klubbernes behov

Selvom denne rapport ikke er en organisationsanalyse af dansk tennis, viser bl.a. fokusgruppeinterviewene, at der kan være behov for at diskutere, om der i tilstrækkelig grad foregår en klar kommunikation og eksisterer en simpel ansvarsfordeling på alle planer i tennissporten.

Bl.a. har der været rejst kritik af, at det er uklart, hvilket ansvar henholdsvis forbundet og unionerne har i forhold til klubberne, herunder opfølgning på igangsatte initiativer. Uklarheden, som ifølge nogle aktører eksisterer i dag, skaber forvirring i klubberne og er en kilde til frustration. Som opfølgning på medlemsundersøgelsen ville det derfor være oplagt at få foretaget en egentlig organisationsanalyse for at afklare de enkelte aktørers rolle og sikre klar kommunikation imellem disse.

I den fremtidige kommunikation med klubberne kan DTF desuden med fordel fokusere endnu mere på de højt prioriterede tilbud (fx Play and Stay) frem for at fremvise hele paletten af tilbud til klubberne, ligesom tilbuddene fra forbundet i højere grad bør skræddersys til den enkelte klub. Måske bør DTF endda overveje at have færre 'tilbud på hylderne' for til gengæld at styrke markedsføringen.

Desuden er det helt afgørende, at der følges op på igangsatte initiativer, således at det ikke bliver 'Cirkus Benneweis kommer til byen'. Det er et langt sejt træk, hvis medlemsudviklingen skal vendes, og det er derfor ikke nok at skabe en interesse for sporten, hvis ikke der efterfølgende er tilbud, som kan matche den skabte interesse.

Styrkelse af klubberne gennem professionalisering eller samarbejde

Fokusgruppeinterviews viser også, at tennisklubber som har en professionel tilgang til at drive tennisklubben generelt klarer sig rigtig godt. Flere klubber har i den forbindelse ansat en deltids- eller fuldtidsansat sportschef. I flere klubber fungerer denne ansatte også som en sportschef for bredden i den forstand, at han eller hun har til opgave at sørge for, at der kontinuerligt skabes aktiviteter og arrangementer for klubbens medlemmer, ligesom sportschefen kan fungere som klubbens daglige ansigt udadtil.

Her er det interessant, at en række klubber med en meget klar eliteprofil også lader sportschefen varetage bredden ud fra en præmis om, at en stor kontingentbetalende bredde er en forudsætning for at have en god elite. Dermed synes eliten og bredden i disse klubber at leve fint sammen i en form for symbiose, fordi satsningen på eliten går hånd i hånd med bedre og flere aktiviteter til breddespillere.

Ikke alle klubber – især de små – har mulighed for at finansiere en del- eller fuldtidsansat sportschef, og som medlemsundersøgelsen viser, har klubber af en beskeden størrelse generelt svært ved at opfylde forskellige medlemstypers behov. Til gengæld ser klublivet i de små klubber ud til at være relativt stærkt sammenlignet med de større professionelt drevne klubber, som derfor ikke på alle fronter kan opfattes som den bedste recept på en velfungerende klub.

Ikke desto mindre kan det for de små klubbers vedkommende være fordelagtigt at tænke i forskellige former for samarbejde med andre klubber i nærområdet. Det kan være tennisklubber inden for samme geografisk område, som går sammen om at skaffe trænere, vinterbaner eller udbyde turneringer. På den måde skabes grobund for et opland, som er tilstrækkeligt stort til at skabe aktiviteter kontinuerligt, og mangel på frivillighedskræfter kan imødekommes.

Del 1:

Tennisportens organisering og faciliteter

Tennisportens overordnede organisering

Den foreningsorganiserede tennisport er som en stor del af den øvrige foreningsidræt rent organisatorisk opdelt mellem de to store landsdækkende idrætsorganisationer Danmarks Idræts-Forbund (DIF) og Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI). Nogle lokale foreninger er kun medlem af den ene organisation, men en stor del er medlem begge steder. Endelig er der en mindre gruppe af foreninger, som er medlem af Dansk Firmaidrætsforbund eller står helt uden for landsorganisationerne⁴.

DIF er paraplyorganisation for i alt 60 specialforbund, som varetager opgaver for de lokale idrætsforeninger i hver deres sportsgren. Inden for tennisporten hedder specialforbundet Dansk Tennis Forbund (DTF), og ifølge DTF's seneste medlemsopgørelse fra 2009 er 59.597 tennisspillere fordelt på 263 tennisklubber organiseret under DTF⁵.

I DGI findes ingen specialforbund, men derimod en række særlige idrætsspecifikke landsudvalg suppleret af seksten landsdelsforeninger, der hver især optager lokale idrætsforeninger som medlemmer. Ifølge DGI's seneste medlemsopgørelse fra 2008 er 54.763 tennisspillere fordelt på 517 foreninger organiseret under DGI⁶.

Ud over de to store idrætsorganisationer findes som nævnt en tredje landsdækkende organisation med tennis på programmet, nemlig Dansk Firmaidrætsforbund. Ifølge Firmaidrættens hjemmeside er der imidlertid kun 21 firmaidrætsforeninger⁷, der har tennis på programmet, og den seneste medlemsopgørelse fra 2008 viser, at blot 2.290 spiller tennis i firmaidrætsregi⁸.

Endelig er der et mindre antal klubber, som ikke er medlem af en landsorganisation. I hvert fald angav 11 pct. af de undersøgte foreninger i et generelt studie af foreningslivet i 16 udvalgte kommuner fra fire forskellige amter, som blev foretaget i 1997, at de på undersøgelsestidspunktet hverken var medlem af DIF, DGI eller Firmaidrætten⁹.

Et tilsvarende tal for tennis i hele Danmark har det ikke været muligt at få fat i, men en lokal undersøgelse foretaget af Fyns Tennis Union (FTU) i 2002 viste, at ud af de 58 klubber, som deltog i undersøgelsen, blev de otte drevet uden medlemskab af hverken FTU eller DGI¹⁰. Det svarer til at ca. 14 pct. af de fynske tennisklubber ikke er medlem af en landsorganisation.

Dermed følger tennis, såfremt tallet fra Fyn kan tages som udtryk for forholdene i hele landet, trenden i foreningsundersøgelsen fra 1997, idet den viser at knap ni ud af ti foreninger er medlem af én eller begge af de store landsorganisationer. DGI og DIF må på den baggrund siges at være de to dominerende aktører i såvel den foreningsorganiserede idrætsverden som inden for tennis.

DGI og DIF's fælles foreningsundersøgelse fra 2004¹¹ viser i den forbindelse, at en relativ stor andel af tennisklubber kun er medlem af DGI.

**Tabel 1: Idrætsforeninger med tennis på programmet
særskilt efter organisationstilhørsforhold**

Andel tennisklubber	
<i>Kun medlem af DGI</i>	34 pct.
<i>Kun medlem af DIF</i>	24 pct.
Medlem af <i>både</i> DGI og DIF	38 pct.

Kilde: DGI/DIF 2004

Imidlertid har DTF ifølge den seneste medlemsopgørelse ca. 5.000 flere medlemmer end DGI¹², og det tyder derfor på, at det især er de store klubber, der er medlem af DTF eller alternativt begge steder, mens flere af de små klubber udelukkende er medlem af DGI. I hvert fald har en gennemsnitlig tennisklub i DGI-regi kun ca. 106 medlemmer, mens det tilsvarende tal for DTF-klubber er markant højere, nemlig ca. 227 medlemmer.

I øvrigt har tendensen været, at en voksende del af idrætsforeningerne vælger kun at være medlem af én af de store idrætsorganisationer. I 1985 angav 45 pct. af de adspurgte foreninger kun at være medlem af én hovedorganisation. Dette tal er siden vokset til 54 pct. i 1997 og endelig til 57 pct. i den seneste foreningsundersøgelse fra 2004¹³.

Specifikt for tennis findes ikke samme historiske tal, men ud fra DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 ses det, at sammenlagt 58 pct. af tennisklubberne angiver kun at være medlem af én af de to hovedorganisationer, 38 pct. angiver at være medlem af begge, mens de resterende 4 pct. har svaret 'ved ikke' til spørgsmålet om deres tilhørsforhold til en hovedorganisation (Tabel 1).

Dansk Tennis Forbund (DTF), unioner og klubber

DTF er som nævnt det specialforbund, som står for organiseringen af de tennisklubber, der er medlem af DIF. Ifølge forbundets hjemmeside, er dets opgave, "at styrke og udbrede tennissporten i Danmark og samtidig servicere de mange tennisinteressenter i Danmark"¹⁴.

Helt overordnet sker arbejdet under DTF på tre niveauer, nemlig forbunds-, unions- og klubniveau. På forbundsniveau består ledelsen af en bestyrelse og en administration. Bestyrelsen har otte medlemmer, hvoraf de fire er formændene fra de regionale unioner. Henrik Klitvad er formand, mens Per Sørensen er næstformand. Bestyrelsens fokus er primært på de overordnede linjer, dvs. visioner, målsætninger og satsningsområder, mens den øverste myndighed i forbundet er generalforsamlingen, som afholdes hvert år i marts.

Administrationens opgave er at udføre de opgaver, der er udstukket af bestyrelsen og generalforsamlingen. Den daglige ledelse foretages af direktør Niels Persson, som i samarbejde med en medarbejderstab bestående af en bogholder, sekretærer og fagkonsulenter arbejder inden for tre hovedområder: Klubudvikling, elite og turnering.

På regionalt niveau findes fire unioner: Fyns Tennis Union (FTU), Jyllands Tennis Union (JTU), Københavns Tennis Union (KTU) og Sjællands Tennis Union (SLTU). De er alle medlem af DTF og

tager sig af forskellige regionale opgaver så som fx træningssamlinger, regional klubudvikling og dele af holdturneringen.

Endelig er der de lokale tennisklubber, som er medlem af den union, der dækker det geografiske område, hvor klubben hører til. Ifølge den seneste medlemsopgørelse fra 2009 har DTF som nævnt 263 medlemsklubber fordelt over hele landet. Nedenfor ses fordelingen af klubber i de enkelte unioner.

Tabel 2. Oversigt over tennisunionernes medlemstal

	Antal klubber	Pct. af DTF's samlede medlemsklubber	Antal medlemmer i union	Pct. af DTF's samlede medlemsskare	Antal medlemmer pr. klub
KTU	16	6 pct.	10.865	18 pct.	679
SLTU	115	44 pct.	29.702	50 pct.	258
FTU	29	11 pct.	4.017	7 pct.	139
JTU	103	39 pct.	15.013	25 pct.	145
Total i DTF	263	100 pct.	59.597	100 pct.	227

Kilde: Dansk Tennis Forbund

Den gennemsnitlige klubstørrelse varierer meget fra union til union. Eksempelvis udgør klubberne i KTU kun 6 pct. af det samlede antal medlemsklubber i DTF, men til gengæld hele 18 pct. af den samlede medlemsskare. Omvendt udgør klubberne i JTU hele 39 pct. af det samlede antal klubber i DTF, men kun 25 pct. af den samlede medlemsskare.

Der er således store regionale forskelle på størrelsen af den gennemsnitlige tennisklub. DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 underbygger dette billede, idet næsten 50 pct. af de danske tennisklubber, som var med i undersøgelsen, ligger i mindre byområder med blot 500-4.999 beboere¹⁵. Tennisklubberne er med andre ord fordelt med et relativt stort antal klubber i mindre lokalsamfund, der ikke har så mange medlemmer, og et mindre antal store klubber i byerne, der omvendt har et højt medlemstal.

Tennisklubbernes struktur

DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 viser, at der er en større andel af enstrengede¹⁶ foreninger i tennis sammenlignet med den øvrige foreningsidræt. 66 pct. af tennisforeningerne var på undersøgelsestidspunktet enstrengede mod den samlede foreningsandel på 62 pct.¹⁷

En lokal undersøgelse foretaget af FTU i foråret 2002 understøtter billedet fra foreningsundersøgelsen, idet 70 pct. af de fynske klubber, der på undersøgelsestidspunktet var medlem af FTU, var enstrengede foreninger. Til sammenligning var kun 35 pct. af de fynske klubber, som ikke på undersøgelsestidspunktet var medlem af FTU, enstrengede¹⁸.

I den forbindelse oplyser en af de personer, der var med til at foretage undersøgelsen på Fyn, at der er en større andel af flerstrengede foreninger uden for FTU, fordi tennisafdelingerne i disse er skabt i opgangsperioden i 1970'erne og 1980'erne. Her så en række af de flerstrengede foreninger en

mulighed for at øge medlemstallet ved at få tennis på programmet. Det skabte en række såkaldte to-bane-klubber, hvoraf en stor del i dag kun har et meget begrænset antal medlemmer og aktiviteter, hvilket formentlig er en af årsagerne til, at disse klubber har valgt at spare udgiften ved at være medlem af FTU.

Det overordnede billede med mange enstrengede foreninger inden for tennis tyder på en relativt høj specialiseringsgrad inden for tennissporten sammenlignet med det øvrige foreningsliv. Derudover viser den fynske klubundersøgelse som nævnt, at de tennisforeninger, der vælger at være medlem af de lokale unioner og dermed DTF, er mere specialiserede end de foreninger, der ikke er medlem.

Den større grad af sportslig specialisering i tennisklubberne understreges af, at disse har forestået væsentligt færre 'andre motionsaktiviteter' samt 'ikke-idrætslige aktiviteter' end resten af foreningsidrætten. 62 pct. af tennisforeningerne har ikke afholdt nogen af den type aktiviteter overhovedet mod 48 pct. i gennemsnit for alle foreninger.

Tennisklubbernes relativt høje specialiseringsgrad kan på den ene side være en styrke, da medlemsinteressen er stærk og homogen. Omvendt giver den enstrengede organisering og stærkere aktivitetsorientering mindre fleksibilitet og færre muligheder for fx familieorienteret idræt med tilbud om flere aktiviteter, hvilket er en potentiel svaghed i forhold til de senere års ændringer i danskernes motionsvaner.

Frivillighed og lønnet arbejdskraft

Der er en relativ stor andel lønnede trænere inden for tennis. Ifølge DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 er hele 42 pct. af trænerne i de deltagende tennisklubber lønnede, hvilket er meget set i forhold til landsgennemsnittet, som er 16 pct. Til gengæld er der næsten halvt så mange trænere i gennemsnit pr. forening (ca. fem trænere pr. forening), set i forhold til gennemsnittet for alle foreninger (ca. ti trænere pr. forening).

Det tegner et billede af, at der inden for tennissporten er større udfordringer forbundet med at finde trænere og desuden en større grad af professionalisering. I det hele taget synes det at være mere udbredt inden for tennisverdenen at betale for arbejdskraft i de lokale foreninger. I hvert fald angiver tennisklubberne i foreningsundersøgelsen at bruge 37 pct. af deres udgifter på løn og godtgørelse til trænere, ledere mv. Til sammenligning er landsgennemsnittet 30 pct.

Flere lønnede trænere er jf. tallene fra foreningsundersøgelsen en del af forklaringen på de større lønudgifter inden for tennis. En anden årsag er, at en del af de tennisklubber, som har økonomi til det, har eksempelvis en sportschef ansat til at tage sig af den daglige drift af klubben.

Ifølge foreningsundersøgelsen har 27 pct. af tennisklubberne én eller flere lønnede medarbejdere til andre opgaver end træner- eller instruktørarbejde, hvilket er markant flere end gennemsnittet for alle foreninger på 9 pct. Den relativt høje andel lønnede medarbejdere i tennis sammenlignet med andre idrætsgrene kan imidlertid også tænkes at dække over banemænd, som findes på anlæg i rigtig mange tennisklubber, særligt de steder, hvor underlaget er grus.

På ledersiden viser DGI og DIF's foreningsundersøgelse desuden, at der er relativt mange ældre ledere i tennis (66 pct. mellem 40 og 59 år mod 48 pct. i landsgennemsnit). Det indikerer, at den generationsudfordring med at få nye ind i lederengagementet, som idrætsforeninger generelt oplever, er særligt presserende i tennis.

Sammenlignet med gennemsnittet for alle foreninger synes flere frivillige ledere i tennis da også, at det gennem de seneste fem år er blevet sværere at være leder. Især mener de, at rekrutteringen af medlemmer (ikke mindst ungdomsspillere) samt frivillige trænere og ledere er blevet sværere.

At problemerne med at få frivillige trænere og ledere opleves som særligt nærværende i tennissporten kunne tænkes at hænge sammen med, at man ved at lønne flere medarbejdere – både trænere og sportschefer – er med til at skabe en betalingskultur inden for tennissporten. Omvendt kan lønnede medarbejdere være med til at gøre det mere attraktivt at arbejde frivilligt i foreningslivet, idet der på den måde fjernes en række administrative byrder fra de frivilliges skuldre.

Endelig er der langt flere mænd end kvinder, der fungerer som enten trænere eller ledere i tennis. Det er i tråd med de generelle billede i alle foreninger, men er endnu mere udtalt for tennissporten, især når det gælder kønsfordelingen blandt tennistrænere. Kun 27 pct. af trænerne i de undersøgte tennisklubber er kvinder, hvilket er markant mindre end gennemsnittet for alle foreninger på 42 pct.

På ledersiden er det generelle billede, at langt flere mænd end kvinder deltager som bestyrelses- eller udvalgsmedlemmer. Således er 65 pct. af lederne i de lokale foreninger mænd, og for tennis er tallet endnu højere, nemlig 70 pct.¹⁹ Tennissporten har således en særlig udfordring med at skaffe flere kvindelige trænere og ledere, såfremt man ønsker at nærme sig den generelle fordeling.

Tennisklubbernes økonomi

Som vist ovenfor går en større andel af tennisklubbernes udgifter til lønnede medarbejdere sammenlignet med gennemsnittet i foreningslivet, men på hvilke andre områder skiller fordelingen af tennisklubbernes udgifter sig ud?

Ifølge tallene fra DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 er der ikke ret mange andre områder, hvor der er markant forskel. De to klart største poster på budgettet – både generelt og specifikt for tennisklubberne – er udgifter til løn og godtgørelse, som udgør 37 pct. af tennisklubbernes udgifter, samt udgifter til faciliteter og anlæg, som udgør 26 pct.

En interessant forskel mellem gennemsnittet for alle foreninger og gennemsnittet for tennisforeningerne er, at en tennisforening benytter cirka det halve på 'konkurrencer, kørsel, stævner og lign.'. For tennisklubben udgør denne post 6 pct. af de samlede udgifter mod gennemsnittet for alle foreninger på 11 pct.

På indtægtssiden ligner tennisklubben overvejende den gennemsnitlige forening. Den klart største andel af indtægterne kommer fra kontingentet og kommunale tilskud.

Endelig er det værd at bemærke sig, at selv om tennisklubberne får en ligeså stor andel af sine indtægter fra kontingent som foreningerne generelt, så har tennisklubberne i gennemsnit et væsentligt

lavere kontingent. For børn og unge koster et årligt medlemskab af en tennisklub 309 kr. mod 457 kr. i gennemsnit for alle foreninger. For voksne er tallet 611 kr. for tennis mod 754 kr. generelt²⁰.

Altså er der i gennemsnit cirka en tredjedel rabat på kontingentet for børn og unge og en femtedel rabat for voksne i en tennisklub sammenlignet med det gennemsnitlige tal for alle foreninger. Men gennemsnitstal som dem, der nævnes i foreningsundersøgelsen, dækker over store variationer, både internt mellem tennisklubberne og mellem forskellige idrætsgrene, hvor omkostningerne kan variere meget.

Desuden skal det bemærkes at tennissæsonen er relativt kort, og at det i tennis er udbredt, at medlemmerne må betale ekstra for træning. Nogle klubber tilbyder slet ikke træning til deres medlemmer uden at opkræve betaling herfor, hvilket bør tages med i betragtning, når den gennemsnitlige kontingentstørrelse vurderes.

Imidlertid kan de gennemsnitlige kontingentsatser bruges til at vise, at kontingentet i tennisklubberne generelt er relativt billigt sammenlignet med den øvrige foreningsidræt. Det rimelige i de absolutte priser både generelt og specifikt for tennis må være et vurderingsspørgsmål, som ikke skal behandles yderligere her.

Tennisklubbernes fokus – elite vs. bredde

Ifølge DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004 er tennisklubber langt mindre fokuserede på sportslige resultater end gennemsnittet af foreninger. Kun 14 pct. af tennisklubberne angiver sportslige resultater som et af foreningens vigtigste formål. Til sammenligning er tallet for alle foreninger 27 pct.²¹

Det hænger fint sammen med udgiftsfordelingen, som blev gennemgået ovenfor, der viste, at tennisklubber kun bruger cirka halvt så meget som gennemsnittet på 'konkurrencer, kørsel, stævner og lign.'.

Det kunne med andre ord tyde på, at tennisforeninger generelt er mere motionsorienterede end gennemsnitsforeningen. På spørgsmålet om, hvilken form for idræt foreningen står for, svarer hele 88 pct. af tennisforeningerne da også, at de har motionsidræt på programmet. Det har til sammenligning kun 58 pct. af alle foreningerne.

Det forhindrer imidlertid ikke tennisklubber i også at tilbyde konkurrenceidræt. Det gør 78 pct. af tennisforeningerne mod 76 pct. af alle foreninger.²² Det tegner et billede af tennisklubber som havende en strategi, der går på to ben i den forstand, at man mener både at kunne rumme de rene motionistspillere og de spillere, der ønsker at deltage i konkurrencer.

I FTU's klubundersøgelse blev spurgt ind til tennisklubbernes sportslige målsætning, og her nævner 90 pct. af klubberne samværet i klubben som det vigtigste. Det dækker over formuleringer som at det vigtigste er eksempelvis 'glæden ved tennis', 'at tilbyde tennis på motionsplan' og 'at give tilbud til bredden'.

Som det også beskrives i undersøgelsen betyder det ikke, 'at medlemmerne i disse klubber ikke spiller om point. Det gør de'²³. Konkurrencemomentet er med andre ord en vigtig del af tennisspillet, men når klubberne selv skal angive, hvad deres primære fokus er, står breddeaktiviteter tilsyneladende øverst på listen.

Tennisklubbernes faciliteter

Udviklingen i antallet af tennisbaner er steget støt siden begyndelsen 1970'erne, så der på landsplan i dag er over 2.200 tennisbaner.

Tabel 3: Udviklingen i antallet af tennisbaner 1971-2008

	1971	1983	2005	2008
Tennisbaner	931	1.234	2.108	2.209

Kilde: <http://www.loa-fonden.dk/facilitetsdatabase>

En del af udbygningen er sket i den periode, hvor DTF's medlemstal har været i vækst, dvs. frem til begyndelsen af 1990'erne, men det er ikke ud fra ovenstående tal muligt at afgøre, hvor stor udbygningen var i 1980'erne, hvor medlemstallet steg, sammenlignet med 1990'erne, hvor medlemstallet faldt.

DGI og DIF's foreningsundersøgelse viser imidlertid, at hele 40 pct. af de tennisforeninger, der indgik i undersøgelsen, blev stiftet i perioden fra 1973 til 1989. Til sammenligning blev kun 16 pct. af foreninger stiftet i den efterfølgende periode fra 1990 til 2004²⁴. Der må derfor forventes at være foretaget en særlig omfattende udbygning af tennisfaciliteterne i forbindelse med de mange nye klubbers opståen i 1970'erne og 1980'erne.

Ikke desto mindre viser udviklingen fra 2005 til 2008, hvor der er blevet ca. 100 flere tennisbaner, at udbygningen ikke er stoppet til trods for den negative medlemsudvikling i DTF-regi fra starten af 1990'erne og frem. Dermed er banetilgængeligheden i de enkelte DTF-klubber generelt blevet væsentligt bedre gennem i hvert fald de seneste tyve år.

Ifølge DTF's egen liste over klubbernes anlægsadresser har klubberne i dag ca. fem baner at spille på i gennemsnit, og med 227 aktive medlemmer pr. klub giver det en gennemsnitlig fordeling på ca. 45 tennisspillere pr. bane. I de enkelte klubber er der imidlertid stor forskel på, hvor mange tennisspillere der deles om klubbens baner.

Variation er der også i tilgængeligheden af indendørsfaciliteter. Ifølge DTF's liste over klubbernes anlægsadresser er det kun godt hver tredje klub, der har indendørsfaciliteter, og i de fleste tilfælde er antallet af baner meget begrænset. Således er det næsten udelukkende de større klubber, der har adgang til fire baner eller mere, mens langt de fleste klubber må nøjes med en enkelt eller to indendørsbaner.

Den begrænsede tilgængelighed af indendørsbaner gør, at tennissporten er yderst sæsonpræget med en stor lukkethed om vinteren, dvs. fra oktober til april-maj. Det betyder, at medlemmerne må finde andre motionsalternativer om vinteren, hvad enten det er i form af en helt anden aktivitet end tennis eller fx minitennis, som kan spilles i en almindelig dansk badmintonhal.

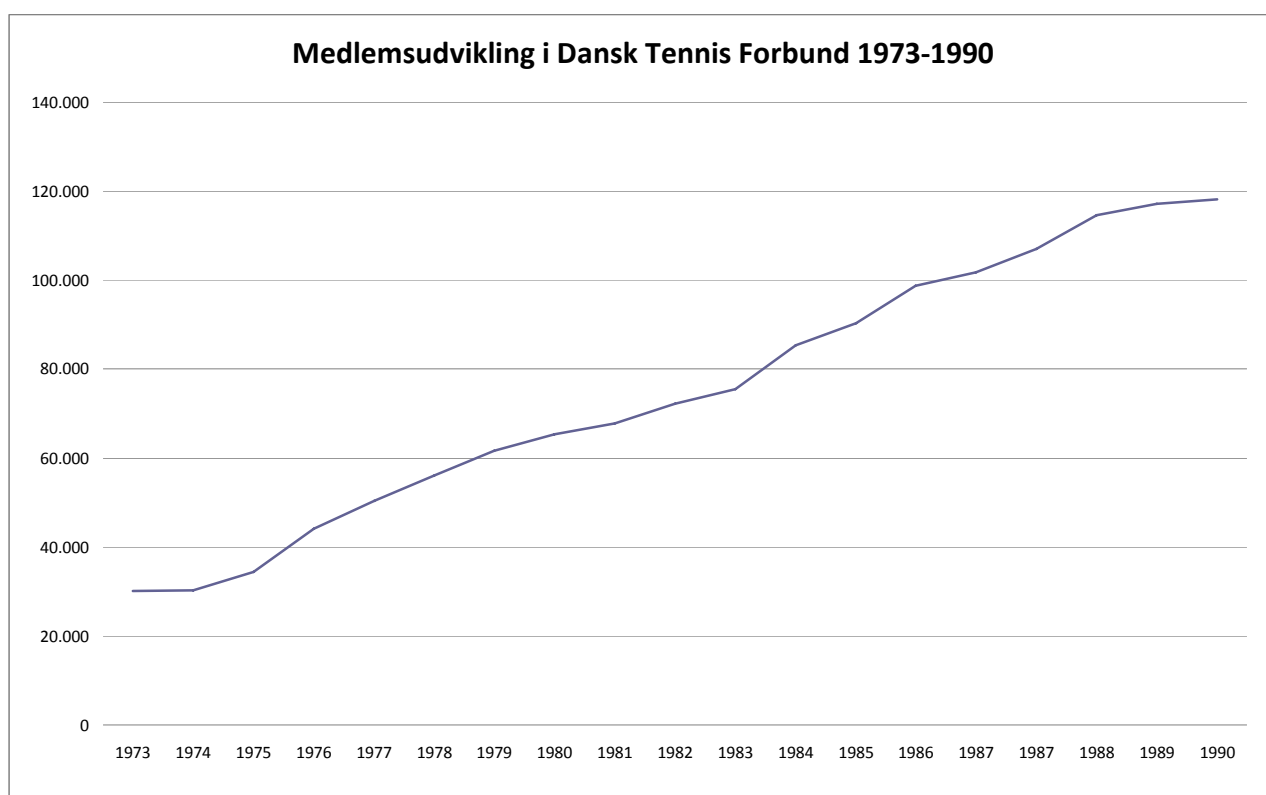
Medlemsudviklingen i DTF fra 1970 og frem til i dag

Medlemstallet i den organiserede tennissport i DTF har siden begyndelsen af 1970'erne haft voldsomme udsving. Først firedobledes medlemstallet fra ca. 30.000 i begyndelsen af 1970'erne og frem til kulminationen på lidt under 120.000 i 1990. Derefter er udviklingen vendt og medlemstallet er siden halveret til ca. 60.000 i dag. I det følgende beskrives og analyseres de to udviklingstendenser.

Medlemsfremgangen i 1970'erne og 1980'erne

DTF oplevede en stor medlemstilgang op gennem 1970'erne og 1980'erne. Tilgangen var allerede så småt begyndt i 1960'erne, men tog for alvor fart i de to efterfølgende årtier.

Figur 1: Medlemsudviklingen i Dansk Tennis Forbund 1973-1990.

Kilde: http://www.dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Historie/DTFs%20medlemstal.aspx

Der findes mange forskellige bud på, hvorfor tennis i netop den periode oplevede en så eksplosiv fremgang. En af de mest brugte forklaringer er, at Björn Borg i samme periode havde stor succes på de internationale tennisbaner og også i Danmark fik stjernestatus. Sammenfaldet mellem tennissportens fremgang i Danmark og en karismatisk figur som Björn Borgs fremkomst på den internationale tennisscene har ført til en sammenkobling af de to fænomener under navnet 'Björn Borg-effekten'.

Denne sammenkobling må imidlertid behæftes med visse forbehold. Undersøgelser viser, at der ikke generelt eksisterer en simpel sammenhæng mellem elitesucces og medlemsudvikling. Der er tværtimod tale om komplekse og usikre sammenhænge mellem elitens succes, medieeksponering og den brede medlemstilslutning. En direkte negativ sammenhæng så man eksempelvis i årene

efter Danmarks EM-guld i fodbold i 1992, hvor DBU's medlemstal faldt svagt trods den sportslige succes. Det samme var også tilfældet med medlemstallet inden for atletik i den periode, hvor Wilson Kipketers var blandt de allerstørste atletiknavne²⁵.

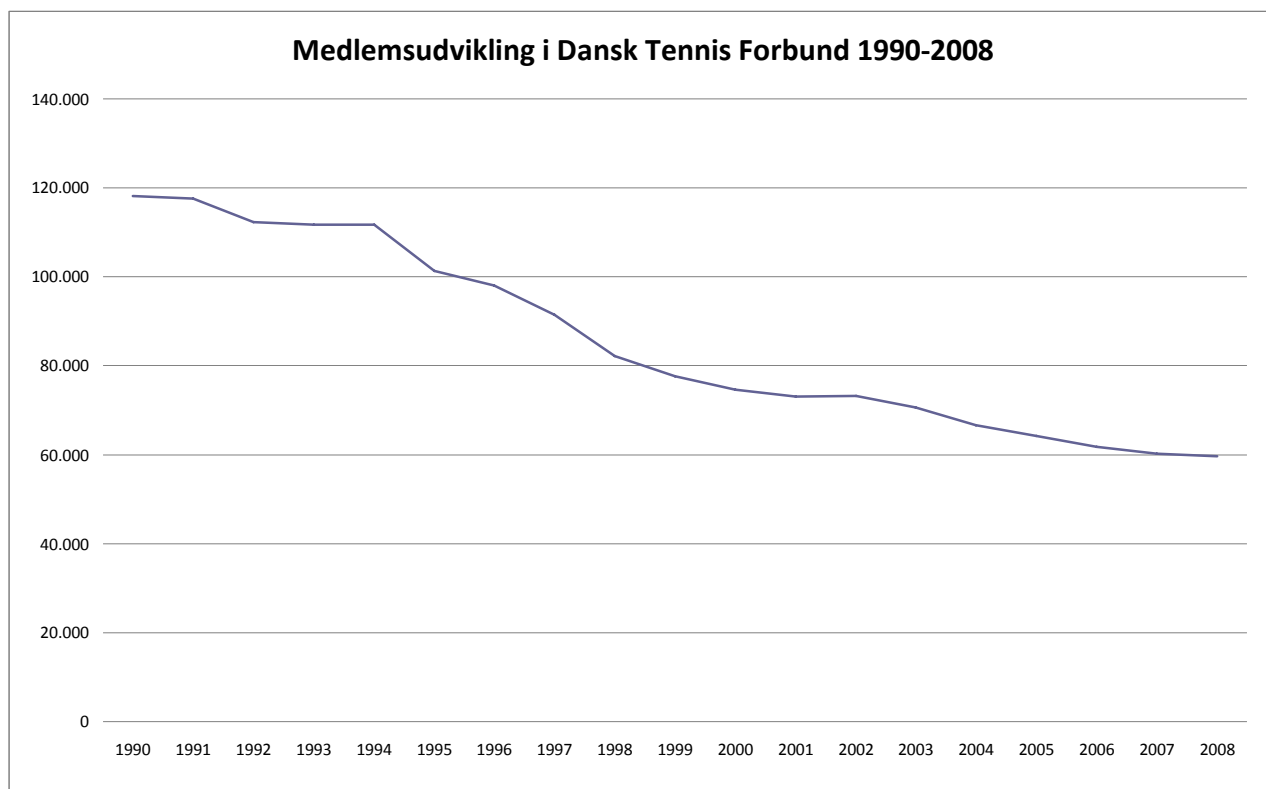
Elitens succes er altså ikke ensbetydende med, at folk strømmer til sporten. Den kan i nogle sammenhænge fungere som appetitvækker, men de lokale foreninger/klubber skal være gearede til at tage imod de potentielle medlemmer, dvs. have faciliteter og aktiviteter, der er tilstrækkelige og tidssvarende. Og selv ikke, hvis disse kriterier er opfyldt, er der garanti for medlemsfremgang.

Ikke desto mindre var eksponeringen af tennis i 1970'erne og 1980'erne så massiv, at man med en vis ret tale om, at tennis i disse år udviklede sig til en modesport. Det betød, at der konstant strømmede nye medlemmer ned i tennisklubberne og sikrede en positiv medlemsudvikling trods et sideløbende frafald.

Tilbagegangen fra begyndelsen af 1990'erne og frem til i dag

DTF har siden sit medlemsmæssige højdepunkt i begyndelsen af 1990'erne mistet næsten halvdelen af de registrerede medlemmer, hvilket figur 2 over medlemsudviklingen i DTF illustrerer. Da medlemstallet toppede i 1990 havde DTF næsten 120.000 registrerede medlemmer – et tal der i dag er reduceret til under 60.000. Det betyder, at medlemstallet er tilbage på det niveau, som det lå på i slutningen af 1970'erne og inden den store optur i 1980'erne.

Figur 2: Medlemsudviklingen i Dansk Tennis Forbund 1990-2008.

Kilde: http://www.dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Historie/DTFs%20medlemstal.aspx

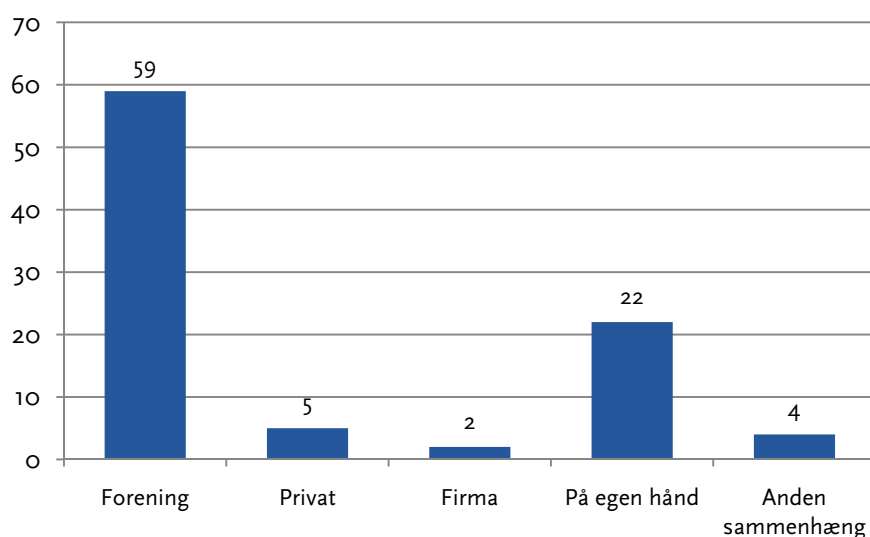
Interessen for at spille tennis falder generelt

Helt overordnet – og meget oplagt – kunne en mulig årsag til DTF's store medlemsfrafald være, at interessen for at spille tennis generelt har været faldende siden begyndelsen af 1990'erne. Det er i hvert fald det billede, som DTF's medlemsstatistikker tegner, men måske skal man alligevel være varsom med at foretage en så enkel konklusion.

Idrætsvaneundersøgelser gennem tiden viser, at andelen af voksne danskere, der angiver at spille tennis regelmæssigt er steget fra én pct. i 1964 til fire pct. i 1998. Herefter har andelen af voksne tennisspillere ligget stabilt på fire pct., og idrætsvaneundersøgelserne tegner derfor ikke et billede af, at interessen for at spille tennis generelt er faldende. I værste fald kan man tale om en tendens til stagnation i antallet af tennisspillere siden begyndelsen af 1990'erne²⁶.

Denne uoverensstemmelse er interessant, da man umiddelbart ville forvente en større grad af overensstemmelse mellem den andel af befolkningen, der i idrætsvaneundersøgelserne angiver regelmæssigt at spille tennis, og medlemstallet i DTF. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at der ikke er en naturgiven sammenhæng mellem de to. Idrætsvaneundersøgelserne forholder sig bredt til, hvorvidt respondenterne spiller tennis uafhængig af organiseringsgrad, mens DTF udelukkende registrerer medlemmer under deres eget forbund. Idrætsvaneundersøgelsen fra 2007 viser således, som det fremgår af nedenstående figur, at blot 59 pct. af tennisspillere angiver, at de spiller tennis i en forening.

Figur 3: Oversigt over hvilket regi respondenterne fra undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner fra 2007 angiver at dyrke tennis (pct.).

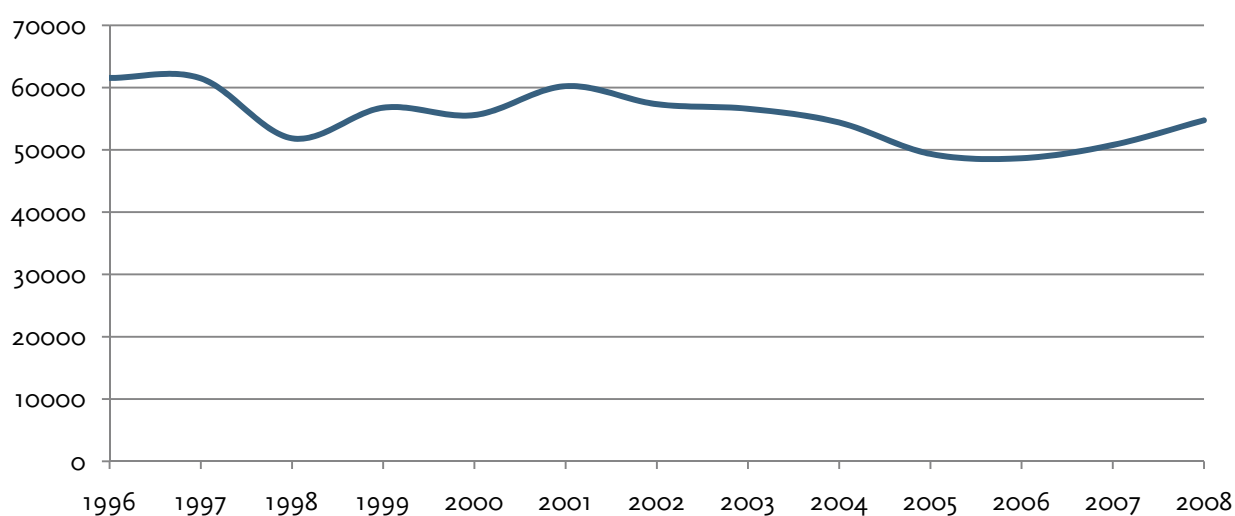
Der er 8 pct. af dem, som angiver at de regelmæssigt spiller tennis, som ikke har svaret på spørgsmålet om, hvilket regi de spiller i. Derfor er summen ikke 100 pct. (Kilde: Pilgaard 2007)

Der er som minimum tre mulige forklaringer eller delforklaringer på de afvigende udviklingstendenser.

Første delforklaring: Klubber melder sig ud af DTF og ind i DGI

Det første bud på en forklaring er, at DTF ganske vist mister medlemmer, men at de forsvinder over i et andet organiseret regi – det vil i dette tilfælde typisk sige den anden store landsdækkende idrætsorganisation, DGI. Som tidligere nævnt er tennis mere opdelt organisatorisk end resten af foreningsidrætten, hvorfor det er interessant at se nærmere på medlemsudviklingen inden for tennis i DGI, da det muligvis kan forklare en del af uoverensstemmelsen mellem andelen af respondenter, der angiver at spille tennis regelmæssigt, og DTF's medlemstal. Det skal bemærkes, at der kun er tilgængelige data for medlemstal inden for tennis i DGI-regi fra 1996 og frem til 2008.

Figur 4: Medlemsudviklingen i DGI tennis 1996-2008.

Kilde: <http://www.dgi.dk/OmDGI/medlemstal.aspx>

Som det ses på ovenstående figur, er der siden 1996 samlet set sket et fald i antallet af medlemmer, der dyrker tennis i en forening, som er organiseret under DGI. Faldet er imidlertid langt fra så markant som hos DTF, og kurven er også mere ujævn, endda med en stigende tendens de seneste tre år. Ikke desto mindre er der samlet set tale om et fald, hvorfor en medlemsflugt fra DTF over i andet organiseret regi i form af klubber, der melder sig ud af DTF og ind i DGI, ikke synes at kunne forklare uoverensstemmelsen mellem DTF's medlemstilbagegang og det forhold, at flere end tidligere angiver at spille tennis regelmæssigt.

Til gengæld er der som tidligere nævnt generelt en tendens til, at flere og flere foreninger vælger kun at være medlem af én hovedorganisation i stedet for at være medlem begge steder. I dag er det 57 pct. af alle foreninger, der kun er medlem af én organisation – det tal var til sammenligning 45 pct. i 1985²⁷. En mindre del af forklaringen på de to hovedorganisationers medlemsfrafald kunne på den baggrund, og hvis vi antager at tennis følger den generelle tendens, tænkes at være, at nogle tennisklubber har valgt at melde sig ud af den ene hovedorganisation for kun at være medlem af den anden.

Anden delforklaring: Omfanget af uorganiseret tennis i Danmark er voksende

Det andet bud på en forklaring er, at de medlemmer, der er forsvundet fra DTF, stadig spiller tennis jævnligt, men ikke i organiseret regi. Generelt set dyrker især flere voksne danskere motion og sport på egen hånd, og det ville på den baggrund ikke være overraskende, hvis det også var tilfældet inden for tennissporten. Undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner viser da også, at 22 pct. af dem, der angiver regelmæssigt at spille tennis, gør det på egen hånd (Figur 3).

Lige netop inden for tennis er mulighederne for at spille på egen hånd imidlertid begrænsede sammenlignet med en række andre motions- og sportsformer. Det gælder for såvel de mere motionsprægede aktiviteter som fx gang, jogging og cykling, der alle primært dyrkes selvorganiseret, og som ikke kræver særlige faciliteter, men også i mere sammenlignelige sportsgrene som fx badminton og squash, hvor mulighederne for at spille uden at være medlem af en klub er bedre end i tennis. Det er fx ikke usædvanligt, at folk lejer sig ind på en badmintonbane og betaler fra gang til gang eller alternativt for en sæson. Det samme er tilfældet for squash, hvor eksempelvis mange fitnesscentre tilbyder squashbaner til deres medlemmer enten som en del af deres medlemskab eller alternativt ved betaling fra gang til gang.

Den samme betalingskultur findes ifølge klubfolkene fra de to fokusgruppeinterviews ikke inden for tennis. Muligheden for at leje baner til enkelttimer eksisterer og bliver brugt i begrænset omfang, men klubfolkene nævnte selv, at det i mange klubber er en barriere herfor, at de, der måtte ønske at leje en bane mod betaling, ofte vil have svært ved at komme i kontakt med klubben og indgå aftale herom.

Ikke desto mindre peger idrætsvaneundersøgelsen fra 2007 på, at der er forholdsvis mange tennisspillere uden for foreningsregi. Det interessante er så, hvor dette foregår og ikke mindst i hvilket omfang. En centralt placeret person i DTF gav følgende bud på, hvor de selvorganiserede spiller tennis:

- I små klubber, der har valgt at stå uden for både DTF og DGI
- I grundejerforeninger, hvor der er opført tennisbaner i tilknytning til boligbyggerier
- I erhvervsclubber
- På ferieophold
- På lejede baner i åbne kommunale anlæg

Generelt er det svært at finde tal, som kan belyse, hvor udbredte hver af de ovenstående måder at spille tennis på er, men det er muligt at komme med kvalificerede bud herpå.

Tennisspil i små klubber, der har valgt at stå uden for både DTF og DGI

Som tidligere nævnt viser tal fra foreningsundersøgelser, at omtrent en ud af ti foreninger ikke er medlem af en hovedorganisation. Det betyder, at der er en mindre andel af tennisklubberne rundt omkring i landet, som ikke er medlem af en hovedorganisation. Medlemmerne af disse klubber spiller uorganiseret i den forstand, at de ikke optræder i hovedorganisationernes statistikker, men i idrætsvaneundersøgelserne vil de optræde som aktive tennisspillere i foreningsregi.

Tennisspil i grundejerforeninger, hvor der er opført tennisbaner i tilknytning til boligbyggerier

En del af de klubber der står uden for begge hovedorganisationer er grundejerforeningsbestemte²⁸. De fleste af disse klubber er forbeholdt medlemmer af den lokale grundejerforening, og nogle fungerer som reelle tennisklubber på trods af deres ofte beskedne størrelse, mens andre mere har karakter af baner, der ligger til fri afbenyttelse for medlemmer. De grundejerforeningsbestemte tennisklubber er som oftest ikke medlem af en hovedorganisation og har relativt få medlemmer.

Tennisspil i erhvervsklubber

I undersøgelsen af 'Danskernes motions- og sportsvaner' fra 2007 angiver 2 pct. af dem, der spiller tennis regelmæssigt, at de gør dette i firmaregi (Figur 3). En del af disse må antages at være aktive i DFIF, der som tidligere nævnt har 2.290 medlemmer ifølge deres seneste opgørelse. Præcist hvor mange der herudover spiller tennis i erhvervsklubber, er der ikke umiddelbart tilgængelige tal for, men med tallene fra DFIF og idrætsvaneundersøgelserne in mente tyder det ikke på at være specielt udbredt.

Tennisspil på ferieophold

Hvor der er tal, som kan være med til at give en idé om udbredelsen af tennis i klub- eller firmaregi uden for DTF, er det straks sværere at blive klogere på, hvor mange der tager på ferie for at spille tennis. Ydermere er det formentlig kun en mindre del af dem, som spiller tennis på en ferierejse, der vil opfatte det som om, at de har spillet regelmæssig tennis inden for det seneste år, sådan som der spørges om i idrætsvaneundersøgelsen.

Tennisspil på lejede baner i åbne kommunale anlæg

Som nævnt er det inden for tennisverdenen ikke særligt udbredt at leje tennisbaner, uden at man samtidig er medlem af den tennisklub, som ejer de pågældende baner. Der findes imidlertid enkelte åbne kommunale anlæg, hvor en indendørs tennisbane kan lejes på timebasis mod betaling. Imidlertid er antallet af den type anlæg i Danmark ret begrænset. I nogle kommuner findes i stedet udendørs tennisbaner, som står til fri afbenyttelse, men præcis hvor mange af denne type baner der findes, hvilken stand de er i, samt hvor ofte de benyttes, findes der ikke umiddelbart tilgængelige tal for.

Alt i alt synes de ovennævnte årsager ikke at kunne forklare uoverensstemmelsen mellem det stabile antal tennisspillere, som idrætsvaneundersøgelserne viser, og så den negative medlemsudvikling i både DTF og DGI. Ganske vist er der en del mindre klubber, hvoraf nogle er grundejerforeningsbestemte, som står uden for begge hovedorganisationer, men en stor del af deres medlemmer vil formentlig stadig opfatte sig som tennisspillere i foreningsregi, i og med de spiller i en klub. Endelig er det stærkt tvivlsomt om firmatennis, ferietennis og tennisspil på åbne kommunale baner kan forklare, at så relativt mange ifølge idrætsvaneundersøgelsen fra 2007 spiller tennis uden for foreningsregi.

Tredje delforklaring: Idrætsvaneundersøgelser og medlemsopgørelser er usammenlignelige

Det tredje bud på en forklaring er, at man skal være varsom med at opfatte statistiske tendenser fra idrætsvaneundersøgelser som endegyldige sandheder. Hvor DGI og DIF's medlemsopgørelser bygger på optællinger foretaget i de enkelte lokalforeninger, bygger idrætsvaneundersøgelserne på

interviews eller spørgeskemaundersøgelser, hvor det er op til respondenterne selv at kvantificere deres motions- og sportsvaner.

Medlemsstatistikkerne er med andre ord udtryk for en optælling af hele den foreningsorganiserede population af tennisspillere inden for DGI og DIF, mens idrætsvaneundersøgelserne tegner et bredt billede af et repræsentativt udsnit af den danske befolknings idrætsvaner, herunder hvor mange der spiller tennis og i hvilket regi.

Konklusion: Der er blevet færre aktive tennisspillere

Det ser således ud fra den ovenstående analyse ud til, at der rent faktisk er en generelt faldende interesse for at spille tennis, selv om idrætsvaneundersøgelserne viser noget andet. For det første kan DGI's medlemstal ikke kompensere for medlemsfrafaldet inden for DTF, og tendensen til, at færre foreninger generelt har dobbelt medlemskab, kan givetvis forklare en mindre del af frafaldet, især i DTF. Men langt den største del af frafaldet er reelt i form af medlemsfrafald i klubberne. For det andet synes der ikke at være stor tradition eller mulighed for at spille tennis uden for foreningsrammen, selv om det sker i relativt begrænset omfang.

Samlet set tegner det et billede af tennis som en sportsgren, der var på mode i 1970'erne og 1980'erne, men som siden har oplevet en lang periode med faldende interesse og medlemsfrafald, selv om det ikke kan udelukkes, at faldet i interessen reelt har været mindre, end man har oplevet det i klubberne og ikke mindst i DTF.

Et 'uundgåeligt' medlemsfrafald?

Ovenstående konklusion giver anledning til at diskutere, om frafaldet inden for tennissporten er et 'uundgåeligt' frafald i den forstand, at medlemstallet fra slutningen af 1980'erne er udtryk for toppen af en modebølge, som realistisk set vil være næsten umulig at nå igen. I stedet er tennissporten måske blot ved at finde sit 'naturlige' medlemsniveau²⁹, hvad end dette niveau så måtte være.

To centralt placerede personer inden for DTF gav i kvalitative interviews deres bud på, hvor de mener tennissportens 'naturlige' medlemsniveau ligger. I begge tilfælde vurderer de pågældende personer, at det ikke er realistisk for DTF igen at nå op i nærheden af niveauet på lidt under 120.000 medlemmer fra 1990, men samtidig angiver de det 'naturlige' niveau til at ligge væsentligt over de ca. 60.000 medlemmer, som DTF har i dag.

Den ene kvantificerer ikke præcist, hvor højt han mener det 'naturlige' medlemstal for DTF ligger, men mener, at det i hvert fald er over 70.000 medlemmer. Den anden nævner 90.000 medlemmer som det mål, DTF som minimum bør stræbe efter.

Det er interessant, at begge de interviewede uafhængigt af hinanden angiver det 'naturlige' medlemsniveau for DTF til at ligge væsentligt under tallet fra begyndelsen af 1990'erne. Det understreger formodningen om, at det kan vise sig at være urealistisk for tennissporten at stræbe efter så høj en medlemstilslutning, selv hvis det igen skulle komme på mode at spille tennis.

Strukturelle forklaringer på tennissportens optur og perspektivet til i dag

Problemet med ovenstående argumentation er, at det for det første er problematisk at operere med et 'naturligt' medlemsniveau, da et sådant reelt ikke findes. Over tid oplever stort set alle idrætsgrene op- og nedture medlemsmæssigt, og det er ikke praktisk muligt at afgøre, hvad der er 'naturligt'. For det andet er der en række faktorer, som over tid øver indflydelse på interessen for en idrætsgren.

Således er det også forsimplet udelukkende at omtale tennissportens medlemsmæssige højdepunkt i slutningen af 1980'erne som et udtryk for, at sporten i den foregående periode havde opnået status som en modesport. For til fulde at forstå opturen, er det nødvendigt også at se nærmere på nogle strukturelle forklaringer, som kan tænkes at have haft indflydelse på medlemsudviklingen i den givne periode.

For det første steg befolkningens generelle idrætsdeltagelse væsentligt i samme periode. Fra 1975 til 1987 steg procentdelen af danskerne, der dyrkede regelmæssig idræt, fra 29 pct. i 1975 til 43 pct. i 1987³⁰. Denne udvikling kan være med til at forklare en del af væksten inden for tennissporten, men ikke den hele, da tennissporten i denne periode voksede hurtigere end den generelle idrætsdeltagelse.

For det andet skete der i 1970'erne og 1980'erne en stor udbygning af tennisfaciliteterne i takt med det stigende medlemstal (Tabel 3). Den store udbygning af faciliteterne har efter alt at dømme medvirket til, at det er lykket tennissporten at fortsætte en positiv medlemsudvikling helt frem til 1990. Udbygningen fjernede ikke ventelisterne i tennisklubberne, da efterspørgslen efter at spille tennis gennem stort set hele perioden oversteg udbuddet af tennisbaner.

På den baggrund må man antage, at tennissporten i perioden kunne have vokset sig endnu større. Det er værd at bemærke, at udbygningen af banefaciliteterne fortsatte i 1990'erne og det nye årtusinde, samtidig med at DTF's medlemstal begyndte at falde. Det illustrerer, at manglen på faciliteter kan være med til at bremse medlemsudviklingen i en sportsgren, men at flere faciliteter ikke automatisk medfører en stigning i medlemstallet.

For det tredje er der en række samfundsmæssige, sociale og organisatoriske forhold, der kan være med til at forklare, hvorfor nogle idrætsgrene klarer sig godt i visse perioder og mindre godt i andre. Listen er lang og indeholder faktorer så som tidsånden, normer, mode, livsstil, kropsopfattelser og ikke mindst forholdet mellem arbejde og fritid. Der er med andre ord tale om en lang række af faktorer, der i en form for sammenspil kan have været med til at skabe den markante fremgang for tennissporten.

Denne kategori af årsager, og ikke mindst sammenspillet mellem dem, er forholdsvis ubeskrevet og dermed svær at blive klog på. Det er en af årsagerne til, at det er så godt som umuligt at give en simpel opskrift på, hvorfor en idræt i en periode vokser, som det var tilfældet for tennis i 1970'erne og 1980'erne.

På samme måde er det også svært at komme med en simpel forklaring på det medlemsfrafald, som fulgte efter opturen. Den generelle idrætsdeltagelse er fortsat med at stige i 1990'erne og det nye årtusinde, ligesom der i samme periode blev bygget flere tennisbaner.

Det efterlader de samfundsmæssige, sociale og organisatoriske forhold tilbage som forklaringen på nedturen. De mest relevante af disse behandles i det kommende afsnit af rapporten, som har til formål at give et kvalificeret bud på årsagerne til medlemsfrafaldet.

Centrale pointer fra del 1

- Tennissporten udviklede sig i 1970'erne og 1980'erne til en modesport, og DTF's medlems-tal steg til et højdepunkt på knap 120.000 registrerede medlemmer i 1990
- Siden er medlemstallet faldet, og DTF har i dag under 60.000 registrerede medlemmer
- Interessen for at spille tennis har generelt været faldende siden 1990, men DTF er særligt hårdt ramt af medlemsfrafald sammenlignet med DGI
- I gennemsnit er der for nuværende ca. 45 tennisspillere pr. udendørs bane i DTF's medlemsklubber, men gennemsnitstallet dækker over store variationer
- Kun godt hver tredje tennisklub har indendørs tennisbaner til rådighed, og kapaciteten er som oftest relativt begrænset, hvorfor tennissporten er præget af relativt stor lukkethed fra oktober til april-maj
- I en sammenligning mellem tennissporten og det øvrige foreningsliv, gælder følgende:
  - Relativt mange små tennisklubber er udelukkende medlem af DGI
  - Det er relativt udbredt at have lønnede trænere og andre ansatte i tennisklubberne
  - Der er relativt mange ældre ledere i tennis og desuden en klar overvægt af mænd
  - Kontingentet i tennisklubberne er relativt billigt, men det er til gengæld udbredt, at medlemmer betaler ekstra for træning, ligesom sæsonen er relativt kort
  - Relativt mange tennisklubber angiver, at de primært er orienterede mod bredden

Del 2: Årsager til medlemsfrafald

Udfordringer på individniveau – frafald af medlemmer

Denne anden del af rapporten starter med at behandle en række potentielle årsager til, at tennis-klubber organiseret under DTF generelt har oplevet medlemsfrafald.

Megatrends

Samfundet er under konstant forandring og udvikling, og i nogle tilfælde har udviklingen konsekvenser for danskernes valg eller fravalg af idrætsgrene og motionsformer. De mere generelle udviklingstendenser i samfundet er essentielle for en dybere forståelse af årsagerne til medlemsfrafaldet inden for tennissporten. I det følgende gives bud på nogle af de megatrends, som antageligt har spillet en rolle herfor.

Første megatrend: Flere fritidstilbud

Den første megatrend er, at der generelt bliver langt flere fritidstilbud til både børn og voksne. Det gælder specifikt inden for idrætsverdenen, hvor flere og flere aktiviteter er kommet til i de senere år og mange af dem på relativt kort tid har opnået stor udbredelse med fitness som det fremmeste eksempel³¹. Idrætsbilledet og aktiviteternes organisering er med andre ord blevet mere mangfoldigt, og det har sammen med den generelle vækst i antallet af fritidstilbud givetvis betydning for de mere etablerede idrætsgrene, herunder tennis.

Det mener de tre interviewede personer inden for DTF i hvert fald. De nævner uafhængigt af hinanden det, at der er kommet flere tilbud til både i og uden for sporten som en medvirkende årsag til medlemsfrafaldet. To nævner ordet 'zapperkultur', når de skal forsøge at beskrive, hvilken betydning det stigende antal tilbud har haft for danskernes forhold til fritiden. Der er med andre ord ikke alene kommet flere tilbud til, der er også en tendens til, at folk skifter mere rundt imellem dem, og det har antageligt ramt bl.a. den organiserede tennissport. Fodboldens fremgang i de senere år viser, at også etablerede idrætsgrene kan håndtere denne virkelighed, men konkurrencen er uden tvivl blevet hårdere.

Anden megatrend: En presset hverdag

Den anden megatrend er, at danskerne oplever hverdagen som mere og mere presset. Arbejdslivet stiller større og større krav om effektivitet, deadlines skal overholdes og fleksible arbejdstider har for mange den konsekvens, at arbejde og fritidsliv flyder sammen³². Flere og flere lever det som i Breddeidrætsudvalgets rapport fra 2009 kaldes en "karriereorienteret, omskiftelig tilværelse", hvor der både skal "være plads til familien og til at pleje selvudviklingen på arbejdspladsen"³³.

Det stiller den organiserede idræt over for helt nye udfordringer, hvis danskere i den erhvervsaktive alder skal kunne kombinere et fleksibelt arbejde med faste fritidsaktiviteter. Ser man generelt på udviklingen i sports- og motionsdeltagelsen, er denne imidlertid stigende. Eksempelvis er andelen af danskere, der dyrker regelmæssig sport eller motion steget fra 47 pct. i 1993 til 56 pct. i 2007³⁴.

Således dyrker flere danskere sport og motion trods det stigende arbejdspress, som på den baggrund ikke synes at være nogen hindring for deltagelsen. Ser vi imidlertid nærmere på, hvad det er for nogle aktiviteter, folk hyppigst dyrker, og ikke mindst, hvad de har til fælles, er der alligevel nogle træk, som kan være med til at forklare, hvorfor den organiserede tennis oplever at være presset på medlemstallet. De syv mest populære aktiviteter for voksne er iflg. befolkningsundersøgelsen fra 2007 (i rækkefølge efter procentdel regelmæssige udøvere): Vandreture, jogging, styrketræning, gymnastik, aerobic, svømning og cykelsport³⁵. De er alle i udgangspunktet individuelle aktiviteter, der kan dyrkes med stor fleksibilitet, hvilket tildels gøres i organiseret regi, men i endnu større omfang i privat regi eller på egen hånd.

Der er med andre ord en tendens til, at folk efterspørger fleksible muligheder for at dyrke deres foretrukne motionsform. Det betyder ikke, at tiden er løbet fra faste træningstider, som det især kendes fra mange traditionelle foreningsidrætter. Blot er der behov for at supplere det faste tilbud med mere fleksible tilbud eller i hvert fald flere faste tilbud, således at den enkelte udøver oplever en større frihed til selv at vælge, hvornår vedkommende vil træne og spille.

Set i forhold til mange andre foreningsaktiviteter er tennis en forholdsvis fleksibel idræt. Der kræves ganske vist en makker, for at man kan spille, og på den måde er fleksibiliteten mindre end i fx et fitnesscenter, men ellers er det kun banetilgængeligheden, der sætter grænser. Til gengæld er udbuddet af træningstidspunkter og andre klubarrangementer i de lokale tennisklubber generelt relativt begrænset, hvilket sætter en grænse for fleksibiliteten for den gruppe af spillere, der ønsker mere end blot at spille med deres faste makker. Her kunne med fordel sættes ind med flere tilbud, hvis tennissportens fleksibilitet skulle øges.

Tredje megatrend: Tiden skal bruges effektivt – også i fritiden

Den tredje megatrend er, at det ikke alene er på arbejdsmarkedet, der efterspørges effektivitet – udøverne evaluerer i stigende grad motionsaktiviteter på deres effektivitet i henhold til fx sundhedsfremme. Det betyder, at formålet med sport og motion ikke kun er at have det sjovt, selv om det selvfølgelig virker motiverende på folk, hvis det er tilfældet. Aktivitetsformerne vurderes også på hvor effektive eller nyttige de er i forhold til ikke mindst sundhed, hvilket igen betyder en større fokusering på idrættens output (aktiviteternes velvære- og sundhedsfremmende effekt)³⁶.

Det er måske den erkendelse, som får en af de interviewede fra DTF til at fremhæve, at tennis skal kendes for at være "let, sjovt og sundt". En formel, han mener forbundskonceptet 'Play and Stay' (behandles senere) kan være med til at bidrage til.

Der kan være en hel del fornuft i at få forbundet tennis tættere til sundhed, da tennis af nogle opfattes som en relativt stillestående sportsgren, hvor det sundhedsmæssige udbytte er begrænset. Lykkes det med satsningen på de tre nøgleord at tydeliggøre tennis som et tilbud, der både er sjovt og samtidig giver god motion, kan tennis komme til at fremstå stærkere ud fra et effektivitetssynspunkt.

Det kan bidrage til at give tennissporten en rolle i forhold til den generelle sundhedsfokusering i samfundet og dermed gøre sporten interessant for en større skare af mennesker. Eksempelvis kunne man forestille sig, at nogle folk har valgt fitnesscentret, fordi de opfatter det som et mere effek-

tivt tilbud³⁷, selv om de reelt måtte have mere lyst til at spille tennis. De kan muligvis hentes over i tennissporten, hvis organiseringen samtidig bliver mere fleksibel, end det er tilfældet i dag.

Fjerde megatrend: Nye fællesskabsformer

Den fjerde megatrend omhandler den måde, hvorpå vi omgås hinanden i fællesskaber. Tilbage i tiden fødtes man ind i geografisk afgrænsede lokale fællesskaber, hvor idrætsforeningen var en af flere naturlige rammer om samværet. Disse fællesskaber var forpligtende i deres karakter og selvfølgelig i den forstand, at man kun i begrænset grad havde mulighed for at vælge, hvilke fællesskaber man ville indgå i.

I dag gælder det såvel inden for sportens verden som mere generelt i samfundet, at folk foretrækker selv at vælge de fællesskaber, de vil indgå i, og i hvilken grad de vil forpligte sig på disse fællesskaber. Da især voksne samtidig er blevet mere mobile, er fællesskaberne ikke længere i samme grad bundet til en bestemt lokalitet. Det giver den enkelte mulighed for at indgå i flere adskilte fællesskaber, som hver især er aktivitetsbaserede, specifikke og afgrænsede³⁸.

Konkret i forhold til idrættens verden har den beskrevne udvikling den betydning, at det fx ikke er en selvfølge, at den lokale idrætsforening er ramme om idrætsudøvelsen i lokalområdet. Tværtimod vokser de selvorganiserede aktiviteter hurtigere end foreningsaktiviteterne, og som nævnt er de største sports og motionsformer i dag individuelle i udgangspunktet, men har samtidig den egenskab, at de kan dyrkes i mindre, selvvalgte fællesskaber³⁹.

Den samme egenskab har tennissporten til dels også og står således på papiret udmærket rustet til at være ramme om de nye fællesskabsformer. Det er muligt at leje en tennisbane på det tidspunkt, man måtte ønske, forudsat banetilgængeligheden er i orden, og man kan spille med dem, man måtte have lyst til. Imidlertid er der som nævnt få tilgængelige baner i åbne kommunale anlæg, hvor man kan komme og spille tennis uden at skulle være medlem af eller henvende sig til en bestemt tennisklub. Der synes med andre ord at være nogle barrierer i forhold til muligheden for at spille uorganiseret tennis.

En yderligere konsekvens af udviklingen i retning mod større udbredelse af midlertidige fællesskaber er, at der antageligt er blevet mindre klubliv ude i de lokale foreninger. Det er i hvert fald et forhold, som de interviewede klubfolk og nøglepersoner inden for DTF over en bred kam er enige om. De peger samtidig på, at det, der kan få folk til at komme mere i klubben, er en oplevelse af, at der er liv og aktivitet i klubben. På grund af dette paradoks er medlemsfrafaldet blevet selvforstærkende, idet frafaldet flere steder har betydet mindre liv i klubben, hvilket igen har skabt frafald, og dermed kommer sporten ind i en ond cirkel.

I det hele taget spores hos en stor del af de interviewede en vis nostalgi, når man taler om 'de gamle dage', hvor folk mødte op i god tid, før de skulle spille eller træne, og blev hængende i klubben efter endt spil. Nogle ligefrem 'levede deres liv i klubben', hvis man skal tro de interviewede. Der er næppe tvivl om, at den form for klubliv er blevet mere sjælden i dag, hvor der er en tendens til, at folk kommer og spiller, hvorefter de tager hjem efter endt aktivitet – i nogle tilfælde uden at klæde om. Sidstnævnte kan have noget med manglen på tilfredsstillende faciliteter at gøre, men tendensen til, at folk kommer og går uden at involvere sig i det lokale klubliv, er ikke unik for tennissporten⁴⁰. Det synes at være et vilkår, som har med samfundsudviklingen at gøre.

Dermed ikke sagt, at det er umuligt at skabe klubliv i dag. Der findes bestemt eksempler på foreninger med et stærkt klubliv, men det kommer ikke af sig selv – der kræves ikke mindst faciliteter af en standard, der giver folk lyst til at blive i klubben efter endt spil. Derudover er der i mange tilfælde også brug for en målrettet indsats for at holde folk i klubben, hvad enten det er i form af tilbud om børnepasning og lektiecafeer, som en af de interviewede foreslår, eller om det, som en anden foreslår, simpelthen handler om at skabe liv i klubben.

Femte megatrend: Ikke længere konkurrence for konkurrencens skyld

Den femte megatrend er mere specifik for idrættens verden end de foregående, nemlig at flere antageligt dyrker idræt uden at værdsætte konkurrenceelementet. Ifølge undersøgelsen af 'Danskeres motions- og sportsvaner' fra 2007, deltager kun 24 pct. af alle motionsaktive voksne i konkurrencer⁴¹. Desuden sker en stor del af væksten i voksnes idrætsdeltagelse i disse år inden for aktiviteter, hvor konkurrenceelementet spiller en begrænset eller ingen rolle (et oplagt eksempel herpå er væksten i fitnesssektoren). Dermed ikke sagt, at konkurrenceelementet er på vej ud. De fleste former for sport rummer elementer af præstation og kappestrid, herunder også tennis, blot er der tegn på, at konkurrence for konkurrencens skyld ikke i samme grad som tidligere "er det centrale ledemotiv for den stadig større gruppe af sportsmotionister"⁴².

Konkurrence kan finde sted under mange forskellige former. Tennis er kendetegnet ved den direkte konfrontation mellem to parter, og konkurrenceelementet er som sådan en helt essentiel del af sporten. Derfor skal tennisspillet da heller ikke gennemgå en større revolution for at gøre det mindre konkurrencepræget. For mange udøvere er konkurrencen en uundværlig del af motivationen for at spille, og muligheden for at deltage i stævner og holdkampe er afgørende for deres motivation til at træne og spille i det daglige. Det man kunne overveje var at tage bedre hånd om den gruppe af motionister, for hvem det at konkurrere er underordnet glæden ved spillet, det sociale samvær og det at få rørt sig.

Eksempelvis bliver flere og flere ældre aktive inden for motion og sport, og for den gruppe er det sjældent lysten til at konkurrere, der driver værket. Befolkningsundersøgelsen viser, at det især er de unge, der angiver at have deltaget i konkurrencer, mens deltagelsen falder med stigende alder⁴³. Skal tennissporten have flere aktive i den alder, må der andre ting til end tilbud om træning, holdkampe og stævner. I mange klubber findes allerede en række sociale og ikke-konkurrencebetonede tilbud, men en generel opprioritering kunne være en måde, hvorpå tennissporten kunne komme til at appellere til et bredere segment af befolkningen.

Tennissporten og de fem megatrends?

Samlet set er der en række megatrends, som tennissporten enten har været magtesløs over for eller ikke har formået at tilpasse sig. At der er kommet flere tilbud til generelt, kan der ikke ændres på. I stedet skaber det nye vilkår for de eksisterende sportsgrene, da de ikke i samme grad som tidligere kan forvente, at folk bare af sig selv kommer ned i tennisklubberne. En aktiv rekrutteringsindsats er vigtig, selv om tennis frem for alt synes at have et fastholdelsesproblem. Med hensyn til de øvrige udvalgte udviklingstendenser, så er det beskrevet ovenfor, hvordan de påvirker tennissporten, ligesom der er skitseret nogle veje, som tennissporten kan gå for at tilpasse sig.

Medlemsfrafaldet i Danmark er en del af en international tendens

De fem beskrevne megatrends er skrevet med udgangspunkt i danske forhold, men mange af de samme udviklingstræk genfindes andre steder i verden. På den baggrund er det nærliggende at se frafaldet i den organiserede tennissport i Danmark som en del af en større, international tendens.

En analyse foretaget af det internationale tennisforbund (ITF) viser imidlertid, at der internationalt set ikke er nogen entydig tendens til medlemsfrafald. Ganske vist er en række ellers veletablerede tennisnationer ramt af frafald, hvorfor man fra ITF's side har iværksat et initiativ som Play and Stay (behandles senere), men omvendt vokser medlemstallet i andre lande⁴⁴.

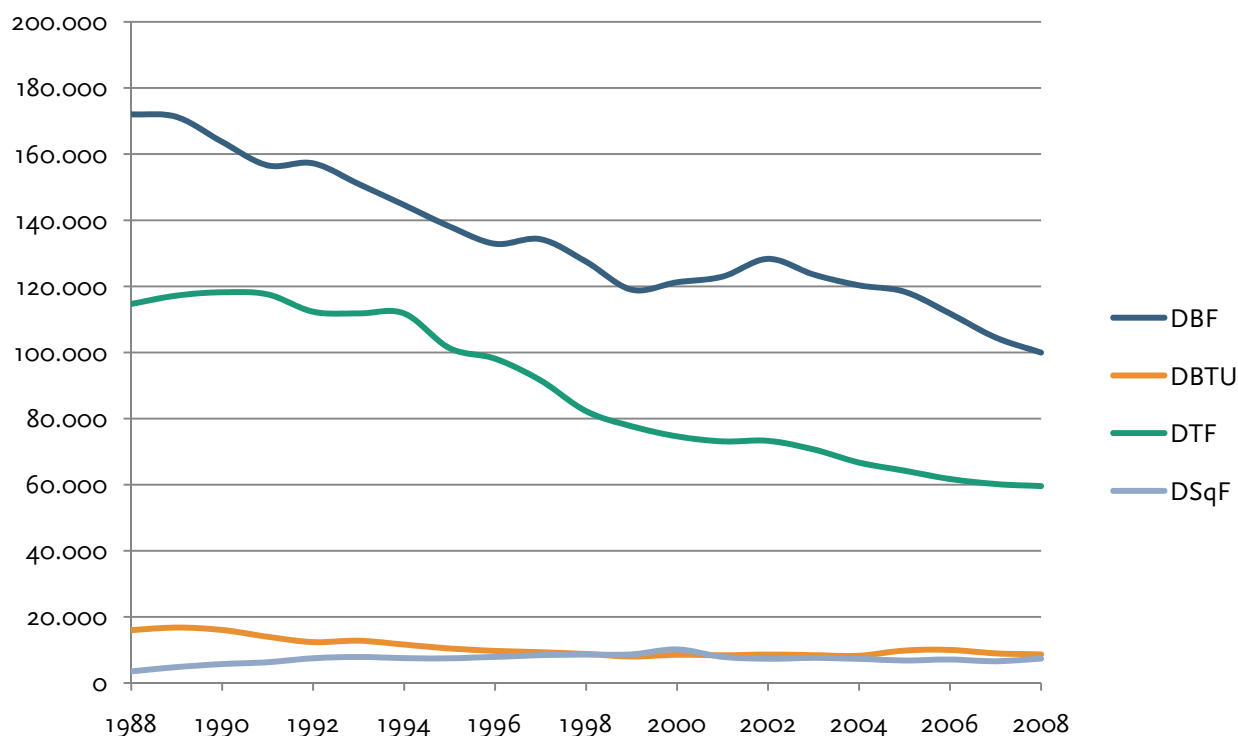
Konkret viser en analyse af medlemsudviklingen i fire udvalgte lande, som vi normalt sammenligner os med (Norge, Sverige, Tyskland og Holland), at der heller ikke blandt disse lande er en entydig tendens til frafald. Det er udelukkende i Tyskland, at det procentvise medlemsfrafald har været af samme størrelse som i Danmark, mens den procentvise andel af tennisspillere i Sverige og Holland har været nogenlunde stabil. Endelig har Norge oplevet en mindre stigning i andelen af tennismedlemmer.

Der er således ikke belæg for at konkludere, at medlemsfrafaldet i DTF skyldes en generel international tendens. Nogle lande – herunder Danmark – er ramt af frafald, andre oplever stagnerende medlemstal, og endelig oplever nogle nationer medlemsfremgang.

Der er tale om en generel medlemskrise i bat- og ketsjersportsgrenene

Selv om DTF har oplevet et stort frafald siden begyndelsen af 1990'erne, er der ikke tale om en udvikling, som er unik for tennissporten. Faktisk ses lignende tendenser hos et par af de relaterede bat- og ketsjersportsgrene.

Figur 5: Medlemsudviklingen i Dansk Badminton Forbund (DBF), Dansk Bordtennis Union (DBTU), Dansk Tennis Forbund (DTF) og Dansk Squash Forbund (DSqF) fra 1988-2008.

Kilde: <http://www.dif.dk/OmDIF/Forside/Idraetten%20i%20total/Medlemstal.aspx>

Tydeligst er det, at badminton også har oplevet et stort frafald. I perioden fra 1990 til 2008 har Dansk Badminton Forbund (DBF) mistet mere end 60.000 medlemmer, og regnes fra 1988 er tallet mere end 70.000. Med andre ord har badmintonsporten siden 1990 oplevet et frafald, der i absolutte tal er større (63.771) end tennissportens (58.576), om end det procentvist er mindre – ca. 39 pct. for DBF mod ca. 48 pct. for DTF.

Udviklingen har været tilsvarende negativ for bordtennissporten. Dansk Bordtennis Union (DBTU) har fra 1990 til 2008 mistet 7.363 medlemmer, hvilket i absolutte tal er væsentligt lavere end for DTF og DBF. Procentvist er der imidlertid tale om et frafald på ca. 46 pct., hvilket næsten er på højde med udviklingen inden for DTF og endda en smule højere end i DBF.

Kun i squash har udviklingen samlet set over hele den undersøgte periode været positiv. Fra 1990 til 2008 har Dansk Squash Forbund (DSqF) oplevet en samlet fremgang på 1.652 medlemmer svarende til en procentuel stigning i medlemstallet på ca. 29 pct. Der er enkelte udsving i medlemstallet undervejs i perioden, og medlemstallet toppe i år 2000, hvorefter det tager et dyk og stabiliserer sig mere eller mindre på det nuværende niveau.

Potentielle forklaringer på medlemskrisen

Det er interessant, at bat- og ketsjersportsgrenene alle, med squash som en positiv undtagelse, har oplevet stor tilbagegang siden 1990. Det indikerer, at der er nogle fælles træk ved den type sportsgrene, som gør dem mindre attraktive i dag sammenlignet med i slutningen af 1980'erne. En række af de megatrends, som blev beskrevet ovenfor, stiller da også badminton- og bordtennissporten

over for de samme udfordringer som tennis. Eksempelvis gælder udfordringerne med at skabe større fleksibilitet i aktivitetsudbuddet og bedre mulighed for både forpligtende og ikke mindst uforpligtende samvær også overvejende de øvrige bat- og ketsjersportsgrene samt dele af det øvrige foreningsliv.

Derudover er konkurrenceelementet en essentiel del af ikke bare tennissportens, men samtlige bat- og ketsjersportsgrenenes væsen. Der er standardiserede regler for banestørrelse, kampafvikling, pointtælling, turneringsstruktur mv. for slet ikke at nævne de kulturelle koder og uskrevne regler, der hersker for hver enkelt sportsgren. Det kan have den konsekvens, at disse sportsgrene fravælges eller får folk til at hoppe af undervejs, enten fordi udøverne ikke finder konkurrenceelementet motiverende, eller fordi de synes spillets mange regler og relativt høje sværhedsgrad, gør det vanskeligt at mestre. Sidstnævnte er især et problem for den gruppe af udøvere, der igennem barndom og ungdom ikke har dyrket sportsgrene af den type, da det antageligt vil tage længere tid for dem, før de lærer at mestre spillet og de skrevne og uskrevne regler.

Ovenstående gælder også for squashsporten, men i og med, at sporten er relativt ny i Danmark⁴⁵, har færre stiftet bekendtskab med sporten igennem deres barndom og ungdom, hvorfor det antageligt har været lettere for voksne begyndere at starte med sporten, da mange har skullet lære spillet helt fra grunden. Ydermere er squash i modsætning til tennis, bordtennis og badminton blevet koblet tæt til sundhed. Mange fitnesscentre har taget spillet til sig og har oprettet baner, som deres medlemmer gratis eller mod betaling kan benytte. Centrene har markedsført squash som en aktivitet, der er meget effektiv i forhold til at forbrænde kalorier og dermed fremme folks sundhed, og det, at mange har prøvet sporten i privat regi, kan tænkes at have vakt en interesse for sporten.

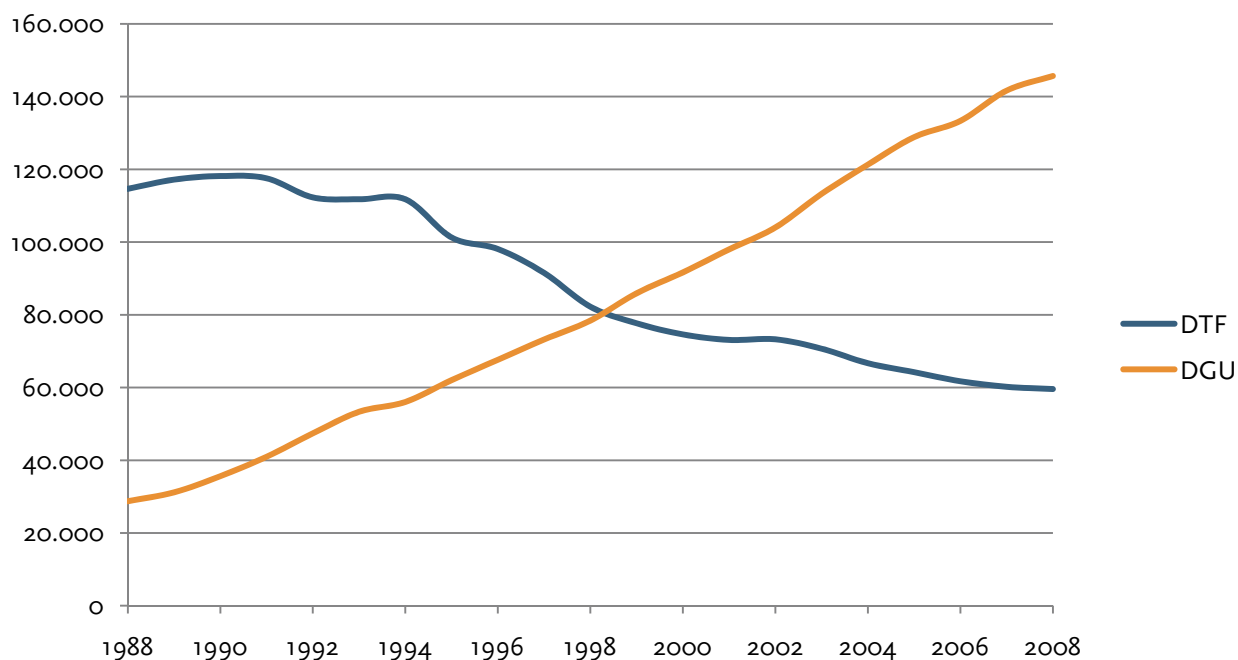
Samlet set står bat- og ketsjersportsgrenene ikke desto mindre som helhed med et frafaldsproblem. Det er svært at sætte fingeren på én ting som har gjort, at det er netop disse sportsgrene, der er hårdt ramt. Sammenhængene er relativt komplicerede, men som påpeget er der nogle megatrends, som det blandt bat- og ketsjersportsgrenene hidtil kun er squash, der med succes har formået at handle i overensstemmelse med. Desuden er tærsklen for, at man som begynder i voksenalderen starter med at gå til eksempelvis tennis relativt høj, da det er forholdsvis svært at komme til at mestre spillet.

Tennis mister medlemmer til golf

Golfporten har siden slutningen af 1980'erne oplevet en medlemsudvikling, som på det nærmeste har været den diametrale modsætning til udviklingen i tennissporten.

Figur 6: Medlemsudviklingen i Dansk Tennis Forbund (DTF) og Dansk Golf Union (DGU) fra 1988-2008.

Kilde: <http://www.dif.dk/OmDIF/Forside/Ildraetten%20i%20total/Medlemstal.aspx>

Hvis man ser på de to ovenstående kurver, kunne man foranlediges til at tro, at forklaringen på tennissportens nedtur er relativt enkel: Medlemmerne er forsvundet fra tennisklubberne over i golfklubberne, og den ene modesport har afløst den anden.

DTF har siden starten af 1990'erne mistet ca. 60.000 medlemmer, mens Dansk Golf Union (DGU) i samme periode har oplevet en tilgang på ca. 110.000 medlemmer. Derudover minder golfsportens fremgang de seneste tyve år en del om fremgangen i tennissporten i perioden fra 1970 til 1990, hvor der kom små 100.000 nye medlemmer i DTF.

Der kommer fortsat nye medlemmer i golfklubberne, men tallene viser, at den største vækst i antallet af udøvere formentlig allerede har fundet sted. I hvert fald har DGU ifølge deres egen medlemsopgørelse for 2009 kun fået 250 nye medlemmer det seneste år⁴⁶.

Sammenligning af golf og tennis

Det er relativt dyrt at spille golf sammenlignet med tennis⁴⁷. Det gennemsnitlige kontingent i en golfklub ligger noget højere end i en tennisklub, og det er i dag ikke ligeså udbredt at betale indskud ved indmeldelse i en tennisklub, som det er det i en golfklub.

Det til trods melder nogle golfklubber om ventelister, om end der er aktuelle tegn på, at ventelisterne bliver betydeligt kortere i disse år på grund af finanskrisen og fremkomsten af nye golfklubber rundt omkring i landet. På det punkt ligner udviklingen i golfsporten de seneste tyve år den udvikling, som tennissporten gennemgik fra 1970 til 1990, hvor der også måtte oprettes ventelister i nogle tennisklubber, da efterspørgslen var større end baneudbuddet.

Golf dyrkes primært af den bedre stillede del af befolkningen, om end tendensen går mod en udjævning i golfspillernes socioøkonomiske profil. Det viste Idrættens Analyseinstituts egen undersøgelse af golfsporten fra 2007⁴⁸:

”Selvom golf altså har udviklet sig fra at være en sport for adelen og det øvrige fine borgerskab til at være en sport, hvor alle samfundslag i princippet kan deltage, er det stadig primært personer med høje indkomster, der spiller golf.”

På den måde ligner golf- og tennissporten hinanden, om end der er en markant større andel af golfspillere i alderen 60+ sammenlignet med tennis, ligesom golfspillerne generelt er mere velhavende end tennisspillere⁴⁹.

I øvrigt angiver 14 pct. at golfspillere, at de også dyrker tennis regelmæssigt, mens 20 pct. af tennisspillere til sammenligning angiver, at de spiller golf regelmæssigt⁵⁰. Der er med andre ord et overlap mellem golf og tennis både i forhold til, hvordan den typiske golf- og tennisspiller ser ud, men også reelt i form af at en betydelig del af de idrætsaktive danskere finder tid til både at spille både golf og tennis.

Medlemsafgang til golfsporten – en bekvem undskyldning for medlemsfrafald i tennis?

Den ovenstående gennemgang af ligheder og forskelle i tennis- og golfsportens medlemsudvikling giver yderligere næring til teorien om, at en betydelig del af de frafaldne tennisspillere har skiftet tennisketsjeren ud med golfkøllen. De afholdte fokusgruppeinterview viste, at det er en forklaring, som man tror en del på i klubberne.

Specifikt nævnte en af de interviewede, at en række af de frafaldne medlemmer fra vedkommendes klub havde fortalt hende, at de havde opgivet tennissporten til fordel for golf, fordi golfspillet krævede så meget af deres tid, at det ikke kunne kombineres med tennis.

Den samme oplevelse havde en anden af fokusgruppedeltagerne, indtil de internt i klubben lavede deres egen undersøgelse af frafaldet, som viste, at golf i hvert fald ikke alene var årsag til åreladning. I stedet angav de medlemmer, som havde forladt klubben, at årsagen hertil var relateret til nogle faktorer, som var specifikke for tennissporten og den pågældende klub, og altså ikke et simpelt interesseskift fra tennis til golf.

Når nogle af de interviewede klubfolk imidlertid nævner golf som årsag til medlemsfrafaldet i deres klub, synes der at være mindst to mulige forklaringer herpå. For det første kan det være et udtryk for, at det er sådan, de oplever situationen, fordi de ofte selv er i den alders- og målgruppe, hvor golf er en reel konkurrent. Det gør, at de ikke tænker i alternative forklaringer.

For det andet er det en bekvem forklaring på medlemsfrafaldet, som fritager den enkelte klubleder eller træner for ansvar. I hvert fald er det svært at bebrejde en klubleder eller træner for, at den enkelte medlem hellere vil spille golf end tennis. Omvendt ligger der, som den undersøgelse en af klublederne refererede til, viste, ofte flere faktorer bag, at nogle vælger at skifte tennis ud med golf.

Der findes pt. ingen undersøgelser som entydigt kan vise, hvor de tennisspillere, der har forladt sporten siden begyndelsen af 1990'erne, er forsvundet hen. Analysen må derfor bero på de tilgængelige data fra idrætsvaneundersøgelserne, som kan give os en idé om, i hvor stort et omfang tennisspillere skifter tennisketsjeren ud med golfkøllen.

Først og fremmest er det slående, hvordan de to sportsgrene appellerer til det samme befolkningssegment. Blandt voksne er der mange modne mænd, der spiller tennis og golf, men der er alligevel en forskel på aldersfordelingen i de to sportsgrene.

Tabel 4: Andel af tennis- og golfspillere i forskellige aldersgrupper.

	16-19 år	20-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-69 år	70 år +
Tennis	8	5	2	4	5	4	2
Golf	4	5	4	4	6	10	7

Kilde: Pilgaard 2009

Tennis har lidt bedre fat i de unge på 16-19 år, mens golf har bedre fat i de travle voksne i alderen 30-39 år. Den mest markante forskel ses imidlertid i gruppen af ældre udøvere. Golf har langt bedre fat i gruppen af ældre på 60 år eller mere. Hvor tennisdeltagelsen, når man ser bort fra de 16-19-årige, topper for aldersgruppen 50-59 år og derefter falder med stigende alder, topper den for golfsporten i aldersgruppen 60-69 år og er næsten ligeså stor for ældre over 70 år. Det kunne indikere, at nogle tennisspillere vælger at skifte tennisketsjeren ud med golfkøllen, når de når pensionistalderen.

Den problemstilling pegede en af klubfolkene på, og flere af de øvrige deltagere gav udtryk for, at de havde samme oplevelse. Han beskrev, hvordan det typisk er i pensionistalderen, at fysikken for nogle begynder at sætte grænser for, hvad de ældre kan yde på tennisbanen, hvorfor golfspillet begynder at appellere mere end tennis. Det er ifølge ham meget problematisk, da mere eller mindre faste konstellationer af spillere i diverse singler og doubler så bliver splittet, og det kan medføre, at vedkommendes faste makker(e) også melder sig ud af tennisklubben.

I den forbindelse skal det dog pointeres, at uanset om der skulle være en større gruppe tidligere tennisspillere, der i dag har skiftet deres medlemskab i en tennisklub ud med medlemskab i en golfklub, så er der ikke nødvendigvis tale om et uundgåeligt frafald pga. et generelt interesseskift. I stedet kan der, som en af klubfolkene fandt i en intern undersøgelse i hans klub, være en række faktorer internt i de enkelte klubber samt generelt i tennissporten, som gør, at medlemmerne svigter. Det er tilfældet, uanset om medlemmerne forlader tennis til fordel for golf eller en hvilken som helst anden aktivitet.

Tennissportens forbund og klubber er ikke magtesløse, men kan i stedet tage ved lære af, hvad golfsporten gør godt i forhold til at rekruttere og ikke mindst fastholde nye medlemmer og implementere dette i det omfang, det er muligt. Den større eller mindre medlemsafgang til golfsporten må med andre ord ikke blive en undskyldning, som tennissporten gemmer sig bag, når den skal forsøge at forklare, hvorfor næsten halvdelen af DTF's medlemsskare er forsvundet siden begyndelsen af 1990'erne.

Tennis er i de fleste klubber ikke en helårssport

Tennis er i de fleste klubber en sæsonsport, som lukker mere eller mindre ned i vinterhalvåret fra oktober til april-maj. Som nævnt tidligere i rapporten har kun godt en tredjedel af landets tennis-klubber adgang til indendørs tennisbaner, og i så fald ofte et meget begrænset antal baner, der ikke kan dække den samlede efterspørgsel.

Dette forhold må forventes at udgøre et problem for tennissporten i forhold til at rekruttere og ikke mindst fastholde medlemmer. I hvert fald viser den seneste idrætsvaneundersøgelse fra 2007, at befolkningen generelt er tilbøjelig til at vælge sports- og motionsform efter lokalområdets facilitetsudbud. Specifikt for de udøvere, der dyrker individuelle boldspil som eksempelvis tennis, angiver 62 pct., at de i nogen eller høj grad har valgt aktivitet efter lokalområdets facilitetsudbud, mens 35 pct. omvendt angiver at de kun i ringe grad eller slet ikke har valgt aktivitet ud fra facilitetsudbuddet. Endelig har 3 pct. svaret 'ved ikke' til spørgsmålet.⁵¹

Nu er det selvfølgelig i første omgang de udendørs faciliteter, som er med til at bestemme, hvorvidt der vækkes en interesse for tennis, da det er på de udendørs baner, de fleste tennisspillere i første omgang stifter bekendtskab med sporten, og her er kapaciteten de fleste steder relativt god. Derfor er manglen på indendørs faciliteter formentlig af mindre betydning for rekrutteringen af spillere til sporten, men spiller en rolle i forhold til fastholdelsen.

I et informationsblad for medlemmer af Jyllands Tennis Union fra 2001 understreges det, at der i Danmark er en "katastrofal mangel på tennishaller", og at det har en række konsekvenser for tennissporten og ikke mindst i forhold til at fastholde medlemmer⁵².

"Dette bevirker, at mange unge i løbet af vinteren siver over i andre sportsgrene og så skal vi igen i foråret, ude i klubberne, kæmpe for at vinde dem tilbage til tennisspillet. En af løsningerne på dette problem er naturligvis flere haller, men dette er lettere sagt end gjort. For at få flere haller kræver det, at klubber går sammen om i fællesskab at drive en hal, og at kommunerne engagerer sig."

I citatet ligger både en utilfredshed med de nuværende muligheder for at spille tennis om vinteren, men også en bekymring over, hvad det betyder for fastholdelsen af især de unge medlemmer. DTF er tilsyneladende også opmærksomme på problemet, idet det på forbundets hjemmeside fremhæves, at klubberne i det omfang, der er mulighed for det, skal forsøge at have tennisarrangementer i løbet af vintersæsonen⁵³.

Ser man nærmere på, hvilke tilbud DTF så rent faktisk har til klubberne i vinterperioden, må disse siges at være relativt begrænsede. Det fremmeste tilbud er vinterholdturneringer og stævner, men da det i forvejen er de færreste tennisspillere, der deltager i holdturneringer, og det primært er henvendt til de klubber, der har vinterfaciliteter, vil det være de færreste klubber og spillere, der har mulighed for at benytte sig af tilbuddet.

I mangel af bedre fungerer minitennis som et alternativt tilbud i mange klubber. For at spille minitennis kræves kun nogle få skumbolde og en gymnastiksal eller en badmintonhal, som der findes relativt mange af overalt i Danmark. Under de nuværende omstændigheder, hvor cirka to tredjedele

af klubberne står uden adgang til en tennishal, synes minitennis at være det bedste bud på et alternativ til almindelig tennis om vinteren.

Desuden kunne man forestille sig, at Play and Stay-konceptet også kunne fungere som et brugbart redskab om vinteren. Dels kunne man på den måde sikre en bedre udnyttelse af det eksisterende antal vinterbaner for i hvert fald for begyndere og let øvede, dels minder 'Play and Stay rød', som iflg. forbundets officielle Play and Stay-brochure henvender sig til børn på 5-8 år samt generelt til nybegyndere i alle aldre⁵⁴, til forveksling om minitenniskonceptet og kunne derfor med fordel spilles i indendørs gymnastiksale og badmintonhaller om vinteren.

I erkendelse af den store mangel på indendørs tennisbaner generelt i Danmark og specifikt i det jyske, hvor kun 27 ud af ca. 100 klubber har deres egen hal⁵⁵, har JTU udviklet en inspirationsliste, som unionens medlemsklubber kan bruge til at bibeholde et vist aktivitetsniveau vinteren over⁵⁶. Blandt andet foreslås det, at man lejer sig ind i en nabohal og holder flere enkeltstående arrangementer i løbet af vinteren, at man samler klubbens medlemmer om andre fysiske aktiviteter som fx løb eller styrketræning, samt at der afholdes hobbyaftener og/eller sociale arrangementer. Ligeledes foreslås det, at vinteren bruges til at optimere klubben generelt på trænerfronten og til at åbne for eller vedligeholde en fornuftig dialog med kommunen og pleje sponsorer.

Alt sammen er det udmærkede forslag, som kan være med til at sikre, at medlemmerne bibeholder en vis tilknytning til netop deres lokale tennisklub, og at klubben trimmes inden den forestående udendørssæson. Optimalt set havde alle tennisklubber en eller flere indendørs tennisbaner til rådighed, hvorfor det ville være oplagt med samarbejdsaftaler mellem lokale klubber, således at klubberne i erkendelse af manglen på indendørs tennisfaciliteter kunne udnytte de indendørs baner, der er til rådighed bedst muligt til gavn for alle.

Som nævnt er det kun 27 ud af de ca. 100 klubber, der er organiseret under JTU, som har egen hal, men ifølge en opgørelse, som JTU selv har lavet, er der flere steder naboaftaler om lån af haller. Det gør, at ca. 60 klubber alt i alt har adgang til en hal i vinterperioden, om end der de fleste steder ikke er tilstrækkelig kapacitet til at møde efterspørgslen i klubberne.

Alligevel synes samarbejde at være et nøgleord i forhold til at sikre bedre udnyttelse af de eksisterende faciliteter. Samarbejdet kunne imidlertid også udbredes, og flere klubber kunne med fordel gå sammen om at tilbyde andre motionsaktiviteter for deres medlemmer om vinteren. På den måde kunne der skaffes tilstrækkelig opbakning til sådanne arrangementer og mindre arbejde for de enkelte klubber.

Til trods for at manglen på indendørs tennisfaciliteter er en udfordring for sporten, ville det være forkert at slutte, at det er en af de primære årsager til medlemsfrafaldet inden for tennissporten de seneste tyve år. Når det alligevel kan tænkes at spille en rolle, er det, fordi der som tidligere beskrevet er kommet en lang række nye idrætstilbud de seneste år. Det kombineret med den generelt større fokusering på sundhed stiller de traditionelle idrætsgrene over for nye udfordringer, idet efterspørgslen efter forskellige muligheder for at holde sig i form vinteren over bestemt ikke er blevet mindre. Kan det ikke lade sig gøre i den lokale tennisklub, må der findes alternativer andetsteds, hvad enten det er i form af store foreningsaktiviteter som badminton og fodbold, som begge står

relativt stærkt blandt tennisspillere, eller mere motionsorienterede aktiviteter som løb, cykling og fitness.

Alt andet lige medfører vinterpausen en risiko for, at nogle tennisspillere vælger ikke at melde sig ind i deres klub igen, når udendørssæsonen starter. Det at starte igen bliver et aktivt tilvalg, som det enkelte medlem skal foretage ved hver ny sæson. Derfor kan det vise sig at være en god investering for klubberne at have regelmæssige tilbud til deres medlemmer om vinteren og eksempelvis tilbyde medlemmerne et helårsmedlemskab. På den måde bevares en vis tilknytning til tennisklubben vinteren over, og det aktive tilvalg i form af kontingentbetaling op til udendørssæsonen bliver mere selvfølgelig.

Udfordringer på klubniveau – klubber melder sig ud af DTF

Ud over at en række klubber organiseret under DTF mister medlemmer, sker der også et frafald af klubber i den forstand, at de vælger at melde sig ud af forbundet for enten at stå på egne ben eller alternativt for udelukkende at være medlem af DGI. Det er temaet i de følgende afsnit.

Klubber melder sig ud af DTF

I DTF's årsberetning fra 2004 nævnes frafaldet af klubber som et konkret problem⁵⁷:

”Der var engang, da vi kunne mønstre ca. 119.000 medlemmer i ca. 400 klubber rundt om i Danmark. Desværre faldt medlemstallet stille og roligt gennem 90'erne og frem til i dag, bl.a. fordi ca. 100 klubber har meldt sig ud af deres union og dermed forbundet, hvor vi nu tæller ca. 68.000 medlemmer. Det er ikke bare beklageligt, men meget rystende og foruroligende, og derfor er det meget vigtigt, at vi nu spørger os selv, hvad der gik galt, og hvad vi kan gøre.”

Konkret toppede antallet af medlemsforeninger organiseret under DTF i 1994, hvor 407 klubber var medlem – et tal der i dag er faldet til 263. Det er et tab på 144 klubber, og der er ingen tvivl om, at det forklarer en del af det store medlemsfrafald i DTF-regi op gennem 1990'erne og frem til i dag. Det kan imidlertid ikke alene forklare DTF's faldende medlemstal, idet det især er mindre klubber, der har meldt sig ud.

Tabel 5: Frafall af klubber i de enkelte unioner og DTF som helhed i perioden 1992 til 2009.

	Antal udmeldte klubber	Udmeldte medlemmer pga. klubudmeldinger	Antal medlemmer pr. udmeldt klub
JTU	122	10.922	90
FTU	17	1.309	77
SLTU	24	2.615	109
KTU	2	46	23
DTF i alt	165	14.892	90

I beregningerne af ovenstående tal er de klubber, der på et senere tidspunkt igen har meldt sig ind i DTF, udeladt. Antallet af udmeldte medlemmer som følge af hver enkelt klubs udmelding er baseret på de pågældende klubs medlemstal det år, de meldte sig ud af DTF. (Kilde: Beregninger foretaget af Idan på baggrund af DTF's medlemsstatistikker)

Beregninger foretaget på baggrund af tilgængelige data over de klubber, der enten er eller har været organiseret under DTF, viser, at 165 klubber siden 1992 har meldt sig ud af DTF uden på et senere tidspunkt at blive meldt ind igen. Det svarer til en medlemstilbagegang på 14.892 medlemmer, som i dag dog reelt må forventes at være en smule mindre, da også disse klubber efter deres udmeldelse af DTF kan have været udsat for den generelle medlemstilbagegang. Samme beregninger viser, at den gennemsnitlige klubstørrelse på de udmeldte klubber er ca. 90 medlemmer.

Ydermere er det værd at bemærke, at det langt overvejende er JTU, der er hårdt ramt af udmeldinger, idet knap tre fjerdedele af de udmeldte klubber var organiseret under JTU. Den udmeldte klub er med andre ord typisk en jysk klub med under 100 medlemmer, og de interviewede nøglepersoner i DTF peger da også på, at forbundet både har et specifikt 'jysk problem' samt et mere generelt problem i forhold til de mindre klubber.

Tallene giver dem ret, selv om der er enkelte undtagelser fra hovedreglen om, at det er små klubber med et sted mellem 50 og 150 medlemmer, der forlader DTF. Ifølge data kommer kun meget få af de udmeldte klubber imidlertid ret meget over 200 medlemmer på udmeldelsestidspunktet⁵⁸.

Med i beregningerne skal det også, at der i den undersøgte periode (1992-2009) er sket en – om end noget mindre – medlemstilgang i form af klubber, der har meldt sig ind i DTF.

Tabel 6: Tilgang af klubber i de enkelte unioner og DTF som helhed i perioden 1992 til 2009.

	Antal indmeldte klubber	Indmeldte medlemmer pga. klubudmeldinger	Antal medlemmer pr. indmeldt klub
JTU	16	1.844	115
FTU	2	257	129
SLTU	11	1.757	160
KTU	0	0	0
DTF i alt	29	3.858	133

I beregningerne af ovenstående tal er de klubber, der er indmeldt i perioden fra 1992-2009, men som senere i samme periode er blevet udmeldt udeladt. Antallet af indmeldte medlemmer som følge af hver enkelt klubs indmelding er baseret på de pågældende klubbers medlemstal det år, de meldte sig ind i DTF. (Kilde: Beregninger foretaget af Idan på baggrund af DTF's medlemsstatistikker)

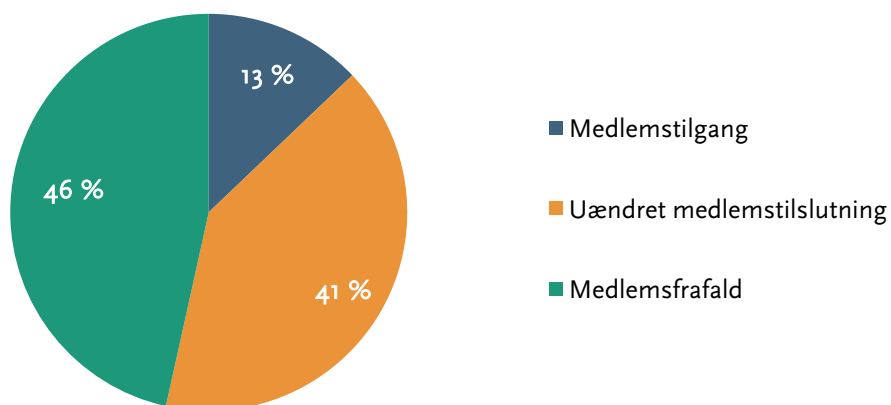
Beregningerne viser, at tilgangen af klubber har været markant mindre end frafaldet. Kun 29 klubber har meldt sig ind i DTF i perioden fra 1992 til 2009 uden at melde sig ud senere i samme periode, mens hele 165 klubber har meldt sig ud. Til gengæld er de indmeldte klubber i gennemsnit en smule større end de udmeldte – ca. 133 medlemmer pr. klub for de indmeldte mod ca. 90 medlemmer pr. klub for de udmeldte.

Nettoregnskabet for DTF i perioden 1992 til 2009 er imidlertid negativt. Forbundet har samlet set mistet 136 klubber svarende til en medlemstilbagegang på 11.034 medlemmer. I samme periode mistede DTF i alt 52.711 medlemmer, hvorfor medlemsfrafald pga. klubudmeldinger udgør maksimalt en femtedel af det samlede medlemsfrafald i DTF-regi. Det er med andre ord en del af forklaringen på medlemstilbagegangen, men den største del af frafaldet sker tilsyneladende i form af medlemmer, der melder sig ud af deres lokale tennisklub.

Klubber i og uden for DTF oplever medlemsfrafald

Tennisklubber både i og uden for DTF melder da også om betydelige medlemsfrafald.

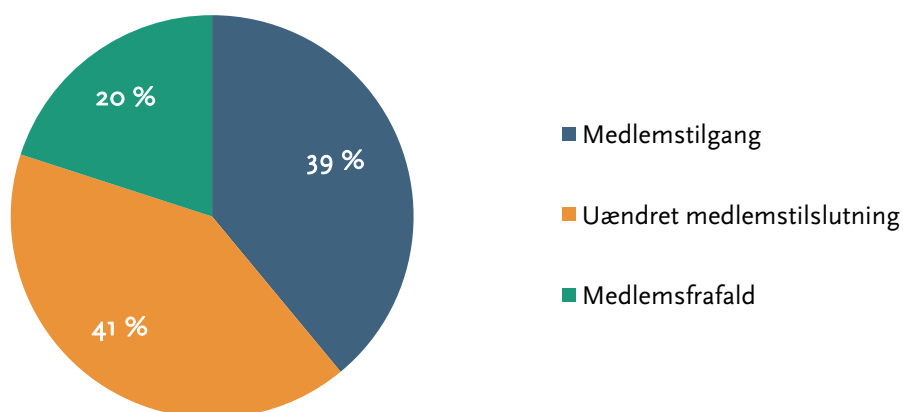
Figur 7: Selvrapporteret medlemsudvikling inden for de seneste fem år blandt tennisforeninger i DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004.

Kilde: DGI og DIF's foreningsundersøgelse 2004

Blandt de tennisklubber, der er med i DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004, angiver 47 pct. samlet set at have oplevet medlemsfrafald inden for de seneste fem år. Omvendt angiver kun 13 pct. af tennisklubberne, at de har oplevet en medlemstilgang, mens 41 pct. melder om uændret medlemstilslutning i perioden. Den overvejende negative udvikling i tennisklubberne har tilmed fundet sted samtidig med, at de øvrige foreninger samlet set har oplevet fremgang.

Figur 8: Selvrapporteret medlemsudvikling inden for de seneste fem år blandt alle foreninger i DGI og DIF's foreningsundersøgelse fra 2004.

Kilde: DGI og DIF's foreningsundersøgelse 2004

I hvert fald viser foreningsundersøgelsen, at 39 pct. af alle foreninger samlet set har oplevet en medlemstilgang inden for de seneste fem år, mens kun 20 pct. melder om medlemsfrafald. Altså et noget andet billede end det specifikke for tennisklubberne.

Således sker der blandt tennisklubberne både i og uden for DTF-regi et reelt medlemsfrafald i form af medlemmer, der vælger at melde sig ud af deres lokale klubber, og som derfor må formodes at have forladt tennissporten – eller i hvert fald den organiserede del.

Specifikt i forhold til medlemsfrafaldet i DTF viser den ovenstående opgørelse over klubudmeldinger, at i hvert fald fire femtedele af medlemsfrafaldet skyldes tennisspillere, der melder sig ud af deres klub, mens den resterende femtedel af frafaldet skyldes klubber, der har valgt at forlade DTF.

Der er problemer i forholdet mellem klubber, unioner og forbund

Selv om den største del af medlemsfrafaldet i DTF-regi reelt skyldes udmeldte medlemmer, så er det alligevel interessant at se nærmere på, hvorfor 165 klubber har meldt sig ud af forbundet siden 1992. Så mange klubber ville næppe melde sig ud af DTF, hvis der over hele linjen var tilfredshed med forbundets indsats og tilbud til medlemsklubberne.

Det skal understreges, at det følgende ikke er en organisationsanalyse af dansk tennis, men snarere skal ses som en anbefaling til at se nærmere på sammenspillet mellem forbund, unioner, klubber og medlemmer.

Hvad siger nøglepersoner i DTF om frafaldet af klubber?

De tre interviewede nøglepersoner i DTF giver alle udtryk for, at der har været nogle mangler i forholdet til klubberne. En af de interviewede peger på, at man – især tidligere – fra forbundets side ikke har været gode nok til at lytte til klubberne og sætte sig ind i deres behov. Desuden har politisk rivalisering internt i forbundet samt mellem forbund, klubber og unioner kombineret med økonomiske diskussioner om mangel på midler i nogle situationer ført til handlingslammelse. Endelig har markedsføringen af DTF's klubudviklingsstilbud været for mangelfuld, mener vedkommende.

En anden af de interviewede nøglepersoner inden for DTF beskriver specifikt, hvordan forholdet mellem DTF på den ene side og klubber og unioner på den anden tidligere var ”direkte forfærdeligt”. Der var stridigheder internt i forbundet, og klubber og unioner følte, at alt blev dikteret fra København, mens heller ikke forholdet mellem unioner og klubber var problemfrit trods den fælles kritik af forbundet.

I dag mener den pågældende, at forholdet mellem forbund og unioner er blevet langt bedre, at stridighederne internt i forbundet er bilagt, og at konkurrencen mellem forbund og unioner er blevet afløst af samarbejde. Ganske vist er der i nogle klubber fortsat en vis skepsis over for, hvad der foregår i unioner og forbund, men samtidig er ansættelsen af aktivitets- og klubudviklingskonsulenter i unioner og forbund med til at modvirke en del af den kritik. Vedkommendes tese er, at jo tættere forbundet og unionerne kan komme på klubberne, desto bedre bliver samarbejdet.

Manglen på sparring mellem klubber og forbund, som ellers gensidigt kunne inspirere hinanden, har været et problem. Det er ganske enkelt ikke lykket for forbund og unioner at få formidlet til

klubberne, at DTF har en række klubudviklingstilbud, som klubberne med fordel kan benytte sig af til gavn for både nuværende medlemmer og potentielle tennisspillere. Ansættelsen af klubkonsulenter, som har til opgave at formidle tilbuddene ud til klubberne, har imidlertid hjulpet en del på dette problem, lyder analysen.

Blandt de tre interviewede er der bred enighed om, at den vifte af klubudviklingstilbud, som DTF tilbyder til forbundets medlemsklubber, er rigtig god og relevant for klubber af næsten alle størrelser. Den tredje interviewede påpeger imidlertid, at det især er i de små og mellemstore klubber med ca. 100-300 medlemmer, der er åbenhed over for initiativerne. Årsagen hertil er, at de helt store klubber ifølge den pågældende interviewperson kan klare sig selv, mens de helt små klubber med under 100 medlemmer ofte ikke føler, at de har ressourcer til at tage imod DTF's tilbud.

Hvad siger klubberne om forholdet til DTF og unioner?

At der er og har været problemer i forholdet mellem klubber, unioner og forbund var også opfattelsen hos de interviewede klubfolk. Her er et uddrag af de mest markante problemstillinger, som flere af klubfolkene så i forholdet mellem de tre lag i dansk tennis. Nedenstående udsagn repræsenterer ikke nødvendigvis den generelle holdning i landets klubber, men de viser på den anden side, at man blandt flere klubfolk møder kritiske holdninger.

For det første mener flere af klubfolkene, at der er et ledelsesmæssigt problem i forbund og unioner. De to organer formår ikke i tilstrækkelig grad at arbejde sammen, hvilket i nogle situationer fører til handlingslammelse. Desuden giver et par af de interviewede udtryk for, at unionernes rolle muligvis bør overvejes. For nuværende har de ganske vist en masse gode ideer og laver generelt nogle fine initiativer, men mangler penge og manpower til at føre meget af det ud i livet.

For det andet føler klubfolkene ikke, at forbund og unioner gør nok for at komme i kontakt med klubberne. Generelt synes hovedparten, at de ser for lidt til de ansatte aktivitets- og klubudviklingskonsulenter, ligesom nogle af klubfolkene mener, at kvaliteten af de kontakter, der er mellem forbund, unioner og klubber, ikke er tilstrækkelig høj. Eksempelvis nævner et par af de interviewede klubfolk, at de har valgt ikke at deltage i fællesmøder i DTF-regi, fordi de føler, de ikke får nok ud af det.

For det tredje – og i forlængelse af ovenstående – synes der at være et vist kommunikationsproblem i forhold til de klubudviklingstilbud, som findes under DTF. Generelt er der blandt klubfolkene en positiv holdning over for den vifte af tilbud, som forbundet har til klubberne, om end repræsentanter fra de større klubber ikke mener, at tilbuddene rammer klubber af deres størrelse. Desuden rejses problemstillingen, at tilbuddene primært kan bruges til at få nogle nye ud at spille, men at de ikke hjælper på fastholdelsen, som er tennissportens primære udfordring.

Det helt store problem er imidlertid, at der ifølge flere af klubfolkene ikke bliver skabt tilstrækkelig opmærksomhed om klubudviklingstilbuddene, som enten slet ikke når ud til klubberne eller strander hos formanden i klubben. Igen synes der således at være et kommunikationsproblem, om end man naturligvis omvendt kan bebrejde klubberne for ikke i tilstrækkelig grad selv at lave et opsøgende arbejde i denne sammenhæng.

For det fjerde kritiserer nogle enkelte af klubfolkene elitesatsningen i forbundet – ikke så meget det, at der bruges penge på eliten, om end nogle mener, de midler i højere grad bør tildeles bredden. Det primære kritikpunkt er måden, som pengene bruges på. At der ”bliver brugt penge på ture til Asien for middelmådige spillere”, som en af klubfolkene udtrykker det.

På baggrund af de foretagne interviews med klubfolk fra hele Danmark og nøglepersoner i DTF kunne det således tyde på, at der visse steder i den organiserede danske tennisverden er og ikke mindst har været nogle problemer i forholdet mellem de primære aktører.

Det ligger uden for denne rapports emneområde at afgøre, om der er tale om et generelt problem, eller for den sags skyld at sætte fingeren på, hvad der specifikt er årsag til kritikken. Umiddelbart synes meget af kritikken at kunne foregribes ved bedre kommunikation mellem de enkelte aktører. Det kan meget vel være, som en af de interviewede nøglepersoner i DTF peger på, at jo tættere forbund og unioner kan komme på klubberne, desto bedre bliver samarbejdet.

Ansættelser af aktivitets- og klubudviklingskonsulenter i forbund og unioner synes at være et skridt på vejen i forhold til at skabe en tættere kontakt til klubberne, men omvendt har det endnu ikke løst hele problemet, såfremt kritikpunkterne fra de interviewede klubfolk kan opfattes som generelle for en større del af de danske tennisklubber.

Klubberne finder det ikke attraktivt nok at være medlem af DTF

Som nævnt efterlyser flere af klubfolkene en større støtte fra forbund og unioner til klubberne i hverdagen – dels til at implementere de nødvendige klubudviklingsinitiativer, men også konkret i forhold til den daglige ledelse af en tennisklub. Det kunne med andre ord tyde på, at nogle tennisklubber ikke finder det tilstrækkeligt attraktivt at være medlem af DTF, og at det er en del af årsagen til, at en hel del klubber siden starten af 1990'erne har valgt at melde sig ud af forbundet.

I det følgende behandles en række potentielle forklaringer på, hvorfor klubberne vælger at melde sig ud af DTF – kontingentets størrelse, konkurrencen fra DGI, kvaliteten og synligheden af klubudviklingstilbuddene, manglende villighed fra klubbernes side til at støtte elitearbejdet i forbundet samt klubbernes størrelse.

Kontingentet for medlemskab af DTF og unioner er for højt

Den første potentielle årsag til, at klubber vælger at melde sig ud af DTF, kunne være, at de synes kontingentet er for højt. Når man skal vurdere et kontingents størrelse er det nødvendigt at se på tre faktorer: For det første kontingentets størrelse i sig selv. For det andet andre organisationers kontingentpriser og tilbud – det vil i dette tilfælde sige DGI. For det tredje de fordele for og tilbud til klubberne, der følger med et medlemskab af hhv. DTF og DGI.

Kontingentet for medlemskab af DTF blev på den seneste generalforsamling i 2009 fastsat til at være et fast beløb på 45,84 kr. pr. medlem i den enkelte tennisklub⁵⁹. Dertil kommer et bidrag til unionerne, som i øvrigt står for at indkræve kontingent til både sig selv og forbundet. Gennemsnitligt udgør bidraget til unionerne ifølge en nøgleperson i DTF i ca. 18 kr. pr. medlem i de enkelte klubber, hvilket resulterer i et samlet gennemsnitligt kontingent fra klubberne til union og forbund på knap 64 kr. pr. medlem.

Der er imidlertid relativt stor forskel på måden, der indkræves kontingenter på i de enkelte unioner⁶⁰. Fyns Tennis Union (FTU) indkræver et fast beløb pr. medlem i den enkelte klub på 16 kr. for medlemskab af unionen, hvilket bringer det samlede kontingent inklusiv bidrag til både FTU og DTF op på 61,84 kr. pr. medlem. Samme model for kontingentbetaling benyttes i København Tennis Union (KTU), hvor der indkræves 15 kr. pr. klubmedlem. Det bringer det samlede kontingent op på 60,84 kr. pr. medlem i de københavnske tennisklubber.

Til sammenligning har man i det jyske valgt at justere kontingentet efter klubbernes størrelse på en måde, hvor de små klubber favoriseres. Det samlede bidrag til Jyllands Tennis Union (JTU) og DTF er for de første 100 medlemmer på 55,50 kr. pr. medlem, mens det koster 79,25 kr. for hvert medlem over de 100.

Det samme princip benyttes af Sjællands Tennis Union (SLTU), hvor det samlede bidrag til SLTU og DTF ligger på 26 kr. pr. medlem for de første 150 medlemmer, 89 kr. for de næste 150-800 medlemmer og 73 kr. for hvert medlem over de 800. Således tilgodeses især de mindre klubber, men også de helt store klubber slipper lidt billigere.

Disse differentieringsstrategier er udtryk for aktive tilvalg i JTU og SLTU, da unionerne har mere eller mindre frie hænder i kontingentopkrævningen, når blot de betaler de 45,84 kr. pr. klubmedlem til DTF. I JTU's tilfælde giver differentieringen til fordel for de små klubber god mening, da det netop er klubber af den størrelse, som typisk melder sig ud. Omvendt er differentieringen afhængig af klubstørrelse ikke noget nyt i unionen og kan som sådan ikke ses som en reaktion på frafaldet af især de mindre klubber.

Det er billigere at være medlem af DGI

Uanset hvilken model for kontingentopkrævning, unionerne benytter sig af, er det væsentligt billigere for de lokale tennisklubber at være medlem af DGI. Beregningen af kontingentet i DGI-regi varierer imidlertid fra landsdelsforening til landsdelsforening på samme måde, som det gør fra union til union under DTF, hvorfor det ikke er muligt at udregne en slags gennemsnitskontingent for medlemsforeninger under DGI. Desuden er der forskelle afhængig af foreningstypen⁶¹.

En væsentlig forskel fra DTF til DGI er, at en flerstrengt forening i DGI-regi vil kunne betale et samlet kontingent for hele foreningen, som så kan fordeles internt mellem de forskellige afdelinger. Der betales dog i nogle af landsdelsforeningerne et beløb oveni det samlede kontingent på 100 kr. pr. afdeling, der er i den flerstrengede forening. Det til trods er der en væsentlig rabat at hente for de enkelte afdelinger i en flerstrengt forening, da det reelle alternativ er, at alle afdelinger i foreningen betaler hver sit kontingent.

Der er relativt stor forskel på, hvad kontingentet er for en enstrengt tennisforening i de enkelte landsdelsforeninger i DGI. Eksempelvis vil et foreningsmedlemskab i det, man kan betegne som en billig landsdelsforening, udgøre minimum 350 kr. om året, hvilket foreninger med op til 25 medlemmer betaler, og maksimalt 1600 kr., hvilket de største foreninger betaler uanset medlemstal.

Den pågældende landsdelsforening opererer ikke med et kontingentbeløb pr. medlem, som det er tilfældet ved kontingentberegningen i DTF og unionerne samt i andre landsdelsforeninger i DGI-

regi. Det betyder imidlertid ikke, at alle foreninger betaler det samme. Der sker en graduering af den samlede kontingentstørrelse for medlemsforeningen afhængig af klubbens størrelse.

Ser man til sammenligning på kontingentet i det, man kan betegne som en dyr landsdelsforening, betaler medlemsforeningerne her et beløb på fem kr. pr. medlem. Som ved den billige landsdelsforening er der sat en minimumsbetaling på 400 kr. på (for klubber med op til 80 medlemmer), mens kontingentet uanset foreningens størrelse ikke overstiger 6.000 kr.

Et beregningseksempel viser forskellen mellem kontingentstørrelsen i DGI og DTF. For en mindre tennisklub med 150 medlemmer vil et medlemskab af JTU eksempelvis koste 9.513 kr. om året, mens det tilsvarende vil koste 750 kr. i en dyr landsdelsforening i DGI-regi. Altså en forskel på 8.763 kr. For en stor tennisklub med 800 medlemmer vil et medlemskab af KTU koste 48.672 kr., mens det hos en dyr landsdelsforening i DGI-regi vil koste 4.000 kr. Altså en forskel på 44.672 kr.

Klubudviklingstilbuddene er ikke gode og/eller synlige nok

Der er således relativt stor forskel på, hvad tennisklubber betaler for at være medlem af hhv. DGI og DTF. Det er i sig selv ikke noget problem for DTF, især ikke, hvis det man som klub får for pengene er væsentligt bedre end det, DGI tilbyder til deres medlemsforeninger, eller hvis der er andre gode argumenter for, hvorfor klubberne skal være medlem af DTF.

Ikke overraskende er der vidt forskellige holdninger til dette afhængig af, om man spørger nøglepersoner i DTF eller DGI. De tre interviewede nøglepersoner i DTF er alle enige om, at man i DTF-regi har en række gode tilbud til klubberne. To af de interviewede mener ligefrem, at DTF's tilbud er bedre og favner bredere, end det er tilfældet for DGI's tilbud.

En af de interviewede mener desuden, at DGI kopierer DTF's initiativer – vedkommende nævner som eksempel træner- og lederkurser samt tennisskolerne, der findes på listen over begge organisationers tilbud til deres medlemsforeninger. Den diskussion skal ikke tages her, i stedet skal det blot konstateres, at de to forbund har en række initiativer, der i form og indhold synes at ligne hinanden ud fra beskrivelsen på de to forbunds hjemmesider⁶².

Begge forbund tilbyder træner- og lederkurser samt afholder tennisskoler. Derudover findes både i DTF og DGI-regi arrangementer, hvor det pågældende forbunds tennistrænere tager ud på skolerne og introducerer spillet til lærere og elever, ligesom begge forbunds konsulenter og trænere tager på gratis besøg i de lokale medlemsklubber for at inspirere og hjælpe dem med konkrete problemstillinger.

I tillæg til disse klubudviklingstilbud kommer hos DTF tilbuddet om kursusforløb for seniortennisspillere på over 55 år, som får undervisning af en forbundstræner to gange om ugen i en måned. Et lignende tilbud rettet mod ældre tennisspillere findes ikke umiddelbart tilgængeligt på hjemmesiden for DGI tennis. Det er imidlertid også kun de generelle og standardiserede tilbud, som står listet på forbundenes hjemmesider.

En nøgleperson i DGI udtaler, at de arrangementer og initiativer, som de hjælper deres medlemsklubber med generelt ikke er standardløsninger. I stedet satser man fra DGI's side på at udvikle løsninger lokalt og i samarbejde med de pågældende medlemsforeninger, således at de initiativer

der tages helt og holdent tilpasses lokalsamfundet og den enkelte klubs behov og interesser. Det giver på den baggrund ikke mening at vurdere de to forbunds klubudviklingstilbud i en direkte sammenligning på kvalitet.

I stedet er det i denne sammenhæng vigtigere at fokusere på, i hvor høj grad klubudviklingstilbudene kommer ud i klubberne, samt ikke mindst, hvordan de modtages. Fokusgruppesamtalerne med klubfolk viste, at der generelt i klubberne er en positiv indstilling over for DTF's klubudviklingstilbud, der opfattes som værende brugbare i de fleste klubber, om end måske mindre brugbare i de store klubber. Det helt store problem set fra klubfolkenes side er manglen på oplysning, som ifølge dem skal til for at gøre klubberne opmærksomme på initiativerne.

Den samme konklusion nåede breddekonsulenter i DTF frem til i forbindelse med en undersøgelse af medlemsklubberne i DTF, som blev gennemført i 2005 og 2006 under navnet 'Er din klub i form?'. Rent praktisk blev der foretaget internetbaserede spørgeskemaundersøgelser blandt de deltagende klubbers medlemmer med det formål at kortlægge klubbernes behov og sætte ind med de rette klubudviklingsinitiativer i et dialogforløb med klubberne.

At DTF på den måde kom ud i klubberne og fik indsamlet oplysninger om klubbernes og medlemmernes ønsker, viste ifølge breddekonsulenterne, at synlighed er helt afgørende for, hvorvidt klubberne benytter DTF's tilbud⁶³:

"Selv med forbehold for, at nogle af aktiviteterne under alle omstændigheder ville have været afholdt, er tallene for igangsatte klubudviklingstilbud meget høje. Over halvdelen af KIF-klubberne [Klub i Form-klubberne], har således efterfølgende aftalt at afholde tennisskoler, inspirationskurser om nye træningsmetoder og konsulentbesøg."

Dertil kommer at omtrent en fjerdedel af de klubber, der deltog i Klub i Form, tog imod tilbuddet om minitenniskurser og seniortennis, mens en mindre andel gjorde brug af tilbuddene om skoletennis, træner- og lederkurser samt ungdomsråd.

Antageligt har Klub i Form-initiativet haft en positiv indvirkning på medlemsudviklingen for de klubber, der deltog⁶⁴:

"Det er vores klare opfattelse, at uden KIF [Klub i Form] og klubudviklingstilbuddene ville medlemssituationen i Dansk Tennis Forbund have været meget værre, end den er i dag. Vi har været med til at bremse medlemsflugten fra de eksisterende klubber, der har oplevet en beskeden medlemsfremgang, og mangler nu blot at få bremset klubudmeldelserne."

Der kan ikke føres bevis for, at det netop er Klub i Form-initiativet, som har skabt en mindre medlemsfremgang i de klubber, der har deltaget. Ikke desto mindre indikerer resultaterne, at det ikke er umuligt at skabe fremgang i de lokale tennisklubber, når der i udviklingen af klubberne tages udgangspunkt i medlemmernes interesser, ønsker og behov.

I det hele taget viser et initiativ som ovenstående, at der er behov for at forbundet kommunikerer tæt med klubberne, hvis man fra DTF's side ønsker, at de skal benytte sig af klubudviklingstilbudene. En nøgleperson i DTF anslår, at ca. 80 pct. af de jyske og fynske klubber kender til initiativer-

ne, fordi de har deltaget på et eller flere af de såkaldte klubsamarbejds møder, hvor DTF's klubudviklingskonsulenter bl.a. præsenterer klubberne for forbundets tilbud til dem. Ifølge vedkommende benytter de klubber, der deltager på møderne, sig mere af tilbuddene end de klubber, der bliver væk.

Alligevel kan der være brug for endnu tættere kommunikation mellem forbund og klubber, således at initiativerne ikke bare strander på formandens bord, som nogle af de interviewede klubfolk giver udtryk for. Det bør gøres så let som muligt for klubberne at benytte sig af initiativerne, og opfølgning på både møder og igangsatte initiativer synes i den sammenhæng at være af afgørende betydning. Desuden er listen over klubudviklingstilbud relativt lang, og det kan derfor være nødvendigt at udvælge nogle få tilbud, som man fra DTF's side satser ekstra stærkt på at udbrede i et bestemt område, til en bestemt type klubber eller i en bestemt periode. Det vil givetvis gøre det lettere for klubberne at overskue.

Når det er sagt, skal der selvfølgelig også være en villighed i klubberne til at tage imod udviklingsinitiativer som de beskrevne. I den forbindelse er det tankevækkende at kun 22 pct. af de klubber, der blev tilbudt en gratis klubundersøgelse i forbindelse med Klub i Form, valgte at tage imod tilbuddet. De breddeks konsulenter, som forestod undersøgelsen mener i den forbindelse, at mange af de små klubber har takket nej, fordi de ikke føler, de har ressourcerne til gennemføre hverken undersøgelse eller klubudviklingsinitiativer. Derudover har en del større klubber takket nej, og for dem er årsagen angiveligt, at de ikke ønsker at lade sig undersøge af konsulenter af frygt for, at resultaterne måtte stille bestyrelsen i et dårligt lys⁶⁵.

Begge dele er centrale problemstillinger for forbundet at arbejde videre med. Hvis små klubber må melde fra, fordi de ikke kan overkomme det, har man fra forbundets side enten udviklet nogle tilbud, som kræver for meget af klubberne, eller også har man ikke været i stand til at kommunikere ud til klubberne, hvor nemt det egentlig er for dem at deltage. For de store klubber må bedre kommunikation igen siges at være en væsentlig del af løsningen på at fjerne den mistillid, som ud fra breddeks konsulenterne beskrivelse og klubfolkenes udtalelser om forbundet tilsyneladende eksisterer mellem klubber og forbund. Klubberne skal helt klart have at vide, at DTF ikke har interesse i at stille klubbens ledelse i et dårligt lys, men at det centrale er at hjælpe klubben med at udvikle sig.

En nøgleperson i DTF angiver, at de klubber, der er medlem af forbundet, i øjeblikket får besøg af en klubudviklingskonsulent mindst en gang om året. Hertil kommer de tidligere omtalte klubsamarbejds møder, som har deltagelse af flere klubber på en gang. Såfremt det stemmer overens med virkeligheden, må der siges at være en regelmæssig kontakt mellem forbund og klubber, og det kan på den baggrund være svært at forstå, hvorfor flere af de interviewede klubfolk oplever, at DTF ikke i tilstrækkelig grad er i kontakt med deres klub.

Problemet i forhold til kontakten mellem forbund og klubber kan på den baggrund tænkes at være, at kvaliteten af og opfølgningen på møderne ikke af klubberne opleves som værende tilstrækkelig god. I hvert fald er det vigtigt, at der fra forbundets side aktivt følges op på samtaler og igangsatte initiativer i de enkelte klubber. På den måde kan forbundet sikre sig, at ord omsættes til handling i klubberne, samtidig med at lederne i den pågældende klub får en fornemmelse af, at forbundet interesserer sig for netop deres klubs udvikling.

I det lys er det oplagt for DTF at vægte breddearbejdet højt og sikre en fortsat udbredelse og udvikling af klubudviklingstilbuddene, hvis man ønsker at modvirke tendensen til, at mange klubber melder sig ud af DTF for enten at stå på egne ben eller udelukkende være medlem af DGI. Som Klub i Form-rapporten viste, har en række medvirkende klubber oplevet en positiv medlemsudvikling umiddelbart i forlængelse af initiativerne. Det tyder på, at klubudviklingstilbuddene kan skabe en interesse for sporten og lokke nye ansigter ud og spille tennis, mens den langsigtede effekt er mere usikker.

En nøgleperson i DGI udtaler om DTF's klubudviklingstilbud, at det minder om "Cirkus Benneweis kommer til byen" – altså at der sker en masse i en kort periode, uden at der er lagt planer for, hvordan de nye medlemmer fastholdes i klubberne. At det er et reelt problem, mener også en nøgleperson inden for DTF. Vedkommende mener, at den fremtidige udfordring for forbundet ligger i at hjælpe klubberne til at skabe tilbud, der bliver faste og løber kontinuerligt i klubberne – som det er i øjeblikket bliver det for meget en række enkeltarrangementer, der afholdes i samarbejde med DTF, hvorefter klubberne er overladt mere eller mindre til sig selv.

I lyset af, at fastholdelse synes at være den vigtigste udfordring i forhold til at minimere medlemsfrafaldet inden for tennissporten, er det problematisk, hvis ovenstående er rigtigt. En nøgleperson i DGI oplyser i den forbindelse fem kriterier, som skal være opfyldt, før man fra DGI's side går ind i et projekt i en lokal tennisforening:

1. Der skal være et opland modsvarende initiativets målgruppe i lokalområdet
2. Tennisklubben skal være gearet til at tage imod den eventuelle medlemstilgang
3. Der skal på forhånd være lavet planer for opfølgning på initiativer
4. Trænere og ledere skal uddannes sideløbende med at projektet løber, så de selv er i stand til at videreføre projektet efterfølgende
5. Den lokale forening skal føle sig tryk ved projektet

Uden at foretage en nærmere analyse af, hvorvidt DGI så rent faktisk lever op til disse retningslinjer i praksis, synes de fem punkter at være essentielle, hvis formålet med et klubudviklingsinitiativ er mere end bare at blive et enkeltstående arrangement. Her synes det bestemt at være en fordel, hvis forbundet i samarbejde med den pågældende klub har gjort sit foderarbejde forud for, at det konkrete klubudviklingsinitiativ igangsættes. Der bør som minimum være lagt en strategi for, hvordan nye og potentielle medlemmer sikres kontinuerlige tilbud, da en eventuel medlemsfremgang ellers kan vise sig at være relativt kortvarig.

Ikke alle tennisklubber betaler lige velvilligt for forbundets elitearbejde

Ud over en specifik interesse i DTF's breddearbejde, herunder de behandlede klubudviklingstilbud, synes klubberne også mere generelt at have en holdning til, hvordan forbundet bør fordele sine midler. I hvert fald giver nogle af de interviewede klubfolk udtryk for deres utilfredshed dels med prioriteringen af midler mellem elite og bredde, dels med den måde forbundet forvalter de penge, der bruges på eliten. Overordnet synes der imidlertid blandt de interviewede overvejende at være opbakning til et sammenhængende nationalt elitearbejde i DTF-regi, blot skal midlerne forvaltes på den rette måde, og pengene må ikke tages fra bredden.

I den forbindelse udtaler en af nøglepersonerne i DTF, at kontingentet til forbundet burde være det første, som klubberne satte penge af til på deres budget, fordi både forbundets elite- og breddearbejde kommer tennissporten i hele Danmark til gode. Elitearbejdet ser vedkommende som en måde for sporten at blive eksponeret på, hvorfor alle klubber burde stå samlet bag denne satsning. I øvrigt påpeger interviewpersonen, at breddearbejdet siden slutningen af 1980'erne, hvor det stort set udelukkende var unionernes opgave at servicere bredden, er blevet kraftigt opprioriteret i forbundet. DTF er langt mere orienterede mod breddearbejdet i dag end nogensinde før.

De to øvrige interviewede nøglepersoner i DTF er enige i, at forbundet er blevet mere breddeorienteret end tidligere. Den ene mener det til trods, at der i nogle klubber fortsat er modstand mod, at forbundet bruger penge på elitearbejde, mens den anden har indtryk af, at klubberne gerne betaler for elitearbejdet i DTF, men til gengæld vil de så alle have besøg af Caroline Wozniacki i netop deres klub.

Ser man på de konkrete tal i DTF's årsberetning fra 2008, så viser disse, at ud af forbundets samlede udgifter på ca. 9,8 mio. kr. gik de 3,6 mio. kr. til den post på regnskabet, der kaldes 'eliteområdet', mens knap 700.000 kr. gik til den post, der i regnskabet kaldes 'breddeområdet'. Mere specifikt er det især elitecentret og løn til trænere og sportschef, der er de største udgiftsposter på eliteområdet. Til sammen udgør de to poster ca. 2,3 mio. kr. På breddeområdet går den største del af pengene til løn til bredde- og klubkonsulenter, hvilket til sammen løber op i udgifter for knap 500.000 kr.⁶⁶

Det skal i den forbindelse nævnes, at de knap 700.000 kr. som forbundet har sat af til breddeområdet ikke er de eneste penge, der bruges på breddearbejdet generelt i Danmark. Dertil kommer bidrag fra unionerne, hvor der flere steder også bruges en større sum penge på breddearbejdet. Eksempelvis brugte JTU i 2008 godt 300.000 kr. på 'projekt klubudvikling'⁶⁷.

Ikke desto mindre viser ovenstående tal, at uanset hvordan man ser på elitearbejdet, så udgør det en relativt stor del af forbundets samlede udgifter. Omvendt skal det noteres, at cirka halvdelen af beløbet dækkes af tilskud fra Team Danmark, som i 2008 gav ca. 1,8 mio. kr. til DTF's elitearbejde⁶⁸, og det var ikke sket, såfremt forbundet ikke selv havde lagt et tilsvarende beløb.

Det at bruge penge på elitearbejde vil som oftest have både fortalere og modstandere, også selv om en nøgleperson i forbundet giver udtryk for, at elitearbejdet foretages ud fra en opfattelse af, at det kommer hele tennissporten til gode. Sådan føles det imidlertid ikke nødvendigvis i den lokale tennisklub, der i det daglige kæmper med at skaffe trænere, ledere og ikke mindst spillere til klubben. Her kan det næsten ikke undgås, at der nogle steder vil være en vis modstand mod forbundets prioriteringer mellem elite og bredde, og det kan DTF ikke bare ignorere.

Ønsker forbundet et stærkt elitearbejde, må man tydeliggøre over for klubberne, hvorfor man har taget dette valg, og på hvilken måde man mener, at det kommer tennissporten til gode. I og med at der blandt de interviewede klubfolk er en vis modstand mod dels prioriteringen i forbundet mellem elite og bredde og dels fordelingen af midlerne på eliteområdet, tyder det på, at forbundet ikke i tilstrækkelig grad har været i stand til at forklare klubberne, hvorfor elitesatsningen er en god inve-

stering for hele tennissporten. Især fordi der blandt de samme klubfolk synes at være en vis opbakning til et sammenhængende nationalt elitearbejde i DTF-regi.

Det samme problem har DGI ikke, idet elitearbejdet her er fravalgt totalt. En nøgleperson i DGI redegør i den forbindelse for, at det billigere kontingent i DGI sammenlignet med DTF hænger sammen med en holdning i DGI om, at "vi er til for foreningen". Det skal forstås på den måde, at de lokale medlemsforeninger i DGI kun skal betale for de udgifter, der er i forbindelse med breddearbejdet. Man kan sige, at DGI ikke er 'tynget' af udgifter til eliten, men nyder godt af den eksponering af sporten, som sker via elitearbejdet.

Omvendt tyder undersøgelser som tidligere vist på, at det ikke er en stærk elite, som skaber en stor bredde – eller for den sags skyld omvendt. Bredde- og elitearbejde synes generelt inden for idrættens verden at have udviklet sig til to mere eller mindre adskilte størrelser som følge af bl.a. den professionalisering og kommerialisering, der har fundet sted inden for eliteidrætten og den øgede institutionelle adskillelse af de to⁶⁹.

Elite skaber ikke nødvendigvis en stor bredde eller for den sags skyld omvendt, men derfor behøver man ikke droppe enhver investering i eliten. En stærk elite kan have en positiv indvirkning på tennissporten som helhed, da det kan være med til at sikre en eksponering af sporten, som i bedste fald påvirker forbundets og hele tennissportens selvforståelse positivt. Desuden udvikler og fastholder en elitesatsning en vis sportskultur, fagligt såvel som symbolsk.

På den måde bliver eliten en relevant investering for hele tennissporten, men det er selvfølgelig altid en diskussion, om en investering som den DTF har foretaget på eliteområdet er pengene værd. I den forbindelse kunne en hypotese være, at elitearbejdet er vigtigt for forbundets selvforståelse og mindre vigtigt for de frivillige, der kæmper den daglige kamp i klubberne. Den tese underbygges af, at der i forbundet synes at eksistere enighed om elitesatsningen, mens holdningen blandt klubfolk er mere blandet.

På den baggrund kan det problematiseres, hvorvidt elitearbejdet reelt kommer tennissporten i hele Danmark til gode, sådan som en nøgleperson i DTF giver udtryk for. De mange klubudmeldinger i DTF-regi de seneste år antyder i hvert fald, at det ikke er holdningen i alle klubber.

Det kan tolkes som et udtryk for en tendens til, at det at betale kontingent til DTF ikke er en selvfølge for en klub, der ikke føler, den får nok retur fra forbundet. Det betyder ikke, at der er en generel modstand mod at betale for forbundets elitearbejde, blot er det vigtigste for de fleste klubber deres egen situation, og hvad de reelt får ud af at være medlem af DTF.

Af den årsag er det ekstremt vigtigt, at forbundet først og fremmest får kommunikeret deres breddetilbud ud til klubberne og dermed viser, at der findes tilbud, som rammer alle typer af klubber uanset geografi, størrelse og aldersfordeling. Dernæst er det vigtigt, at man fra DTF's side klart kommunikerer ud til klubberne, hvorfor man har valgt at bruge et større beløb på elitesatsninger, samt ikke mindst hvad man forventer at få ud af investeringen, hvis man ønsker at fastholde de nuværende prioriteringer.

Det kan ikke betale sig for små klubber at være medlem af DTF

Skal man tro de interviewede nøglepersoner i forbundet, er det især de små klubber, der ikke benytter sig af DTF's tilbud til dem, herunder primært klubudviklingstilbuddene og holdturneringen, og som derfor ikke mener, at de får tilstrækkeligt ud af det kontingent, de betaler til DTF og unionerne. Desuden mener de interviewede, at der først og fremmest er tale om klubber, der er lokaliseret i Jylland, og som ikke har ressourcer til at benytte sig af forbundets tilbud.

Den holdning understøttes af DTF's egne tal over størrelsen af de klubber, der har valgt at melde sig ud af forbundet. Den gennemsnitlige størrelse for de udmeldte klubber er 90 medlemmer, ligesom langt den største del af de udmeldte klubber er jyske. Ud af netto 136 udmeldte klubber i Danmark siden 1992 er de 106 jyske, hvilket svarer til knap 80 pct. af det samlede frafald. Med andre ord er der to dimensioner i frafaldet – dels en størrelsesmæssig og dels en geografisk.

Bag den geografiske dimension synes imidlertid at ligge en størrelsesmæssig forskel for den gennemsnitlige klub i de enkelte unioner. En nøgleperson i DTF udtaler i den forbindelse, at årsagen til at frafaldet er særligt stort i Jylland er, at der er flere små klubber, som i udpræget grad er breddeklubber sammenlignet med resten af landet, hvilket bekræftes af de konkrete tal.

Det interessante er så, hvorfor det netop er de små klubber, der vælger at melde sig ud af DTF for enten kun at være medlem af DGI eller stå helt på egne ben. Der synes at være i hvert fald tre mulige forklaringer. For det første har nogle af de små klubber kun et lille opland og dermed begrænsede muligheder for at fange nye medlemmer ved brug af forbundets klubudviklingstilbud. For det andet føler flere af de små klubber antageligt, at de mangler ressourcer enten i form af penge eller manpower, hvorfor de ikke mener, de får nok ud af at være medlem af forbundet. For det tredje er flere af de små klubber motionsorienterede, hvorfor de ikke har brug for DTF's turneringstilbud.

Blandt de tre interviewede nøglepersoner i DTF er der enighed om, at flere af de små tennisklubber rundt omkring i landet har så lille et opland, at de med fordel kunne slås sammen eller i hvert fald etablere en eller anden form for samarbejde med andre klubber i geografisk nærhed for på den måde at skabe både større enheder og et større opland. Baggrunden for enigheden mellem de interviewede er, at man fra DTF's side har erfaret, at de mindre klubber ikke i samme grad som de større klubber har spændende tilbud til deres medlemmer i form af eksempelvis træning, turnering og sociale arrangementer. Klubberne skal med andre ord have en vis størrelse for at kunne levere et spændende produkt til deres medlemmer og få det optimale udbytte af forbundets tilbud, mener de.

Fra DTF's side opfordrer man aktivt til samarbejde mellem klubberne, og ifølge en af nøglepersonerne som til daglig beskæftiger sig med det jyske og fynske område, er der især positive erfaringer med klubsamarbejder på Fyn. Det samarbejde kunne man fra forbundets side godt tænke sig at udbrede og udbygge, således at flere klubber kommer til at samarbejde på flere områder. En af de interviewede nøglepersoner mener i den forbindelse, at de mange små klubber med fordel kunne etablere forpligtende samarbejdsaftaler eller måske endnu bedre slå sig sammen i større enheder. Han nævner muligheden for, at flere små klubber fungerer som satellitklubber for en større klub, der står for den overordnede koordination af arbejdet og tager sig af de administrative opgaver, således at satellitklubberne hver især kan koncentrere sig om tennis.

En anden af de interviewede nøglepersoner bakker op om denne model, men påpeger samtidig, at man fra forbundets eller unionernes side ikke kan diktere, hvad klubberne skal gøre. Han mener der i de fleste klubber vil være en modstand mod et forpligtende samarbejde af den type, hvorfor det kan blive svært at realisere i praksis.

Hvad enten der i klubberne er modstand mod samarbejde eller ej, så er det en bevidst strategi fra forbundets side at opfordre hertil, og i og med at man i DTF oplever, at det giver positive resultater, kan man ikke fortænke forbundet i at ønske flere klubsamarbejder. Det er til gavn for både klubber og forbund, hvis man ved at samarbejde kan skabe en bredere vifte af tilbud til medlemmerne i de enkelte klubber.

Når det er sagt har forbundet naturligvis et ansvar over for de små klubber, der eksisterer i dag. Hvis man ønsker, at de skal (for)blive medlemmer af forbundet, er det nødvendigt, at man målretter en række initiativer, således at de kan fungere i selv mindre klubber. Her tænkes på klubudvikling i en lille målestok, hvor der tages hensyn til, at flere af de små klubber har begrænsede resourcer – både økonomisk og i form af frivillig arbejdskraft.

Bedre kommunikation er et nøgleord

Der forestår en opgave for DTF, hvis man skal gøre det attraktivt for klubber af enhver størrelse og overalt i landet at være medlem. Den anden store landsorganisation, DGI, har mange af den samme type tilbud – deres omfang og kvalitet i sammenligning med DTF's tilbud ufortalt – til sine medlemsforeninger, og kontingentet er væsentligt lavere end hos DTF. Det gør det relativt attraktivt for de mindre og motionsorienterede klubber at nøjes med medlemskab af DGI, mens de klubber, der benytter sig af DTF's (hold)turneringstilbud, om ikke andet så forbliver medlem af forbundet af den grund.

Det er vigtigt, at DTF får kommunikeret bedre ud til deres medlemsforeninger, at man har en række tilbud, klubberne med fordel kan benytte i deres breddearbejde. Samtidig kan man fra forbundets side formidle ideen om større grad af samarbejde klubberne imellem, men det er vigtigt, at der er tilbud til klubber i alle størrelser, og at forbund og unioner medvirker til at synliggøre disse tilbud for klubberne med udgangspunkt i netop hver enkelt klubs specifikke behov. Standardløsninger fungerer ikke alle steder, og der skal frem for alt følges op på de aktiviteter og arrangementer, som klubberne afholder i samarbejde med DTF. Sker det ikke, er der stor risiko for, at den interesse, som arrangementet har vakt, forsvinder igen, når det bliver hverdag i klubben.

Ansættelsen af klubudviklingskonsulenter synes at være et vigtigt værktøj i kommunikationen mellem forbund, unioner og klubber. De er med til at personificere forbund og unioner ude i klubberne, og det er vigtigt ud fra den tidligere nævnte devise om, at jo tættere forbund og unioner kan komme på klubberne, desto bedre bliver samarbejdet. Det sker naturligvis ikke fra dag til dag, men på længere sigt kan hyppige kontakter være med til at øge den gensidige tillid, som er altafgørende betydning, når klubberne skal vurdere, hvorvidt de ønsker at være medlem af DTF.

Centrale pointer fra del 2:

- Omtrent fire femtedele af medlemsfrafaldet i DTF siden 1990 skyldes medlemmer, der har meldt sig ud af deres lokale klub, mens de resterende en femtedel skyldes klubudmeldinger
- Det er primært små, jyske klubber med under 100 medlemmer, der har meldt sig ud af DTF
- Årsager til klubbernes medlemsfrafald:
  - En række megatrends har været medvirkende i forhold til medlemsfrafaldet – i nogle tilfælde fordi tennissporten har været magtesløs heroverfor, men i de fleste fordi sporten ikke har formået at tilpasse sig samfundsudviklingen
  - Andre ketsjersportsgrene er også hårdt ramt af frafald, men fremgangen for squashsporten viser, at det ikke er umuligt at rekruttere og fastholde medlemmer
  - Golf- og tennissporten appellerer begge til det samme segment af modne mænd, og det kan derfor ikke afvises, at nogle, primært ældre udøvere, skifter tennisketsjeren ud med golfkøllen, men som oftest vil frafaldet have andre årsager
  - Det at relativt mange klubber ikke tilbyder indendørs tennis eller andre vinteraktiviteter til deres medlemmer, er et problem i den forstand, at det betyder en relativt lang periode med lukkethed. Omvendt er det ikke en ny problemstilling og må derfor ikke forventes at være en af de primære årsager til medlemsfrafaldet
- Årsager til klubudmeldingerne:
  - DTF har en række gode klubudviklingstilbud, men ikke alle klubber oplever, at de kommunikerer godt nok ud til dem
  - Specifikt i forhold til de små klubber er det et problem, at flere af dem ikke føler, de har ressourcer til at tage imod forbundets tilbud, hvorfor nogle vælger kun at være medlem af DGI pga. det generelt billigere kontingent sammenlignet med DTF
  - Der er en vis opbakning til et sammenhængende nationalt elitearbejde i DTF-regi, men prioriteringen mellem elite og bredde samt den konkrete fordeling af de midler, som sættes af til eliten, er genstand for kritik

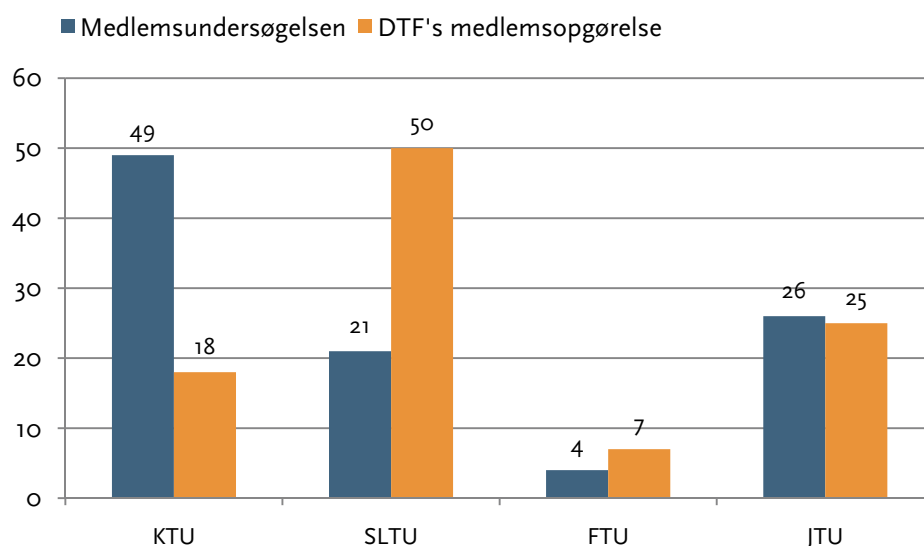
Del 3: Medlemsundersøgelsen

I det følgende fremlægges og analyseres resultaterne af den medlemsundersøgelse blandt nuværende og frafaldne medlemmer inden for tennissporten i 18 udvalgte klubber fra hele Danmark, som Idrættens Analyseinstitut foretog i efteråret 2009.

Geografisk fordeling af respondenter

Ser man på, hvorfra respondenterne kommer rent geografisk, så afspejler fordelingen i medlemsundersøgelsen ikke præcist den reelle fordeling på unioner i DTF's medlemsopgørelse.

Figur 9: Tennisspillere i hhv. medlemsundersøgelsen og DTF's medlemsopgørelse fordelt på unioner (pct.).

Antal respondenter: 2451.

Det er især tennisspillere fra Københavns Tennis Union, der er overrepræsenterede i medlemsundersøgelsen sammenlignet med DTF's samlede medlemsopgørelse, hvilket hænger sammen med, at undersøgelsen inkluderer et par større københavnske klubber. Tilsvarende er spillere fra Sjællands Tennis Union underrepræsenterede, mens også spillere fra Fyns Tennis Union er en smule underrepræsenterede. Til gengæld udgør spillere fra Jysk Tennis Union nogenlunde ligeså stor en andel af respondenterne i medlemsundersøgelsen, som det er tilfældet i den samlede medlemsopgørelse.

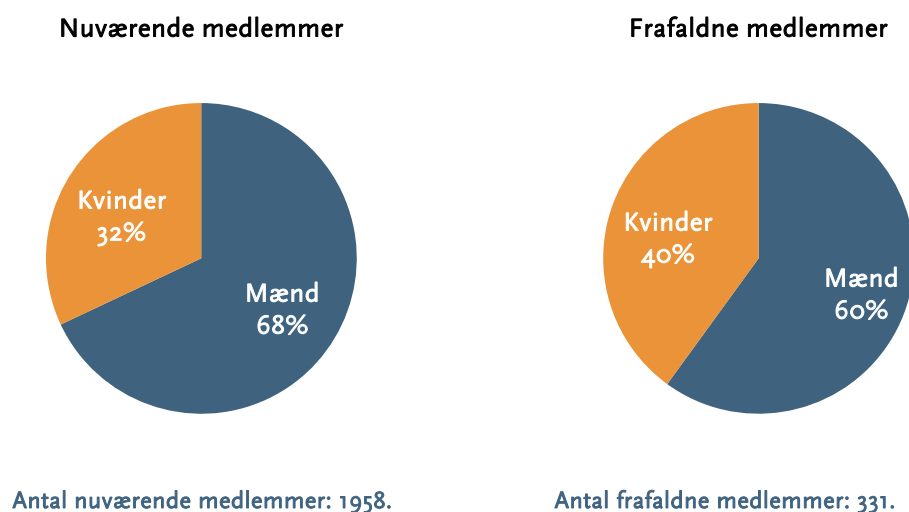
Det må naturligvis forventes i et vist omfang at have betydning for de følgende analyser og understreger, at undersøgelsen – i hvert fald rent geografisk – ikke kan forventes at være hundrede procent repræsentativ for det generelle billede af klubbtennis i Danmark.

Hvem har deltaget i undersøgelsen?

I forbindelse med medlemsundersøgelsen blev indsamlet en række data om respondenternes sociale baggrund. Herudfra er det muligt at tegne et billede af, hvem der har deltaget i medlemsundersøgelsen. Nuværende og frafaldne medlemmer behandles i denne sammenhæng separat, da der er visse forskelle mellem de to grupper.

Der er både hos nuværende og frafaldne medlemmer en overvægt af mænd.

Figur 10: Respondenter fordelt på køn.

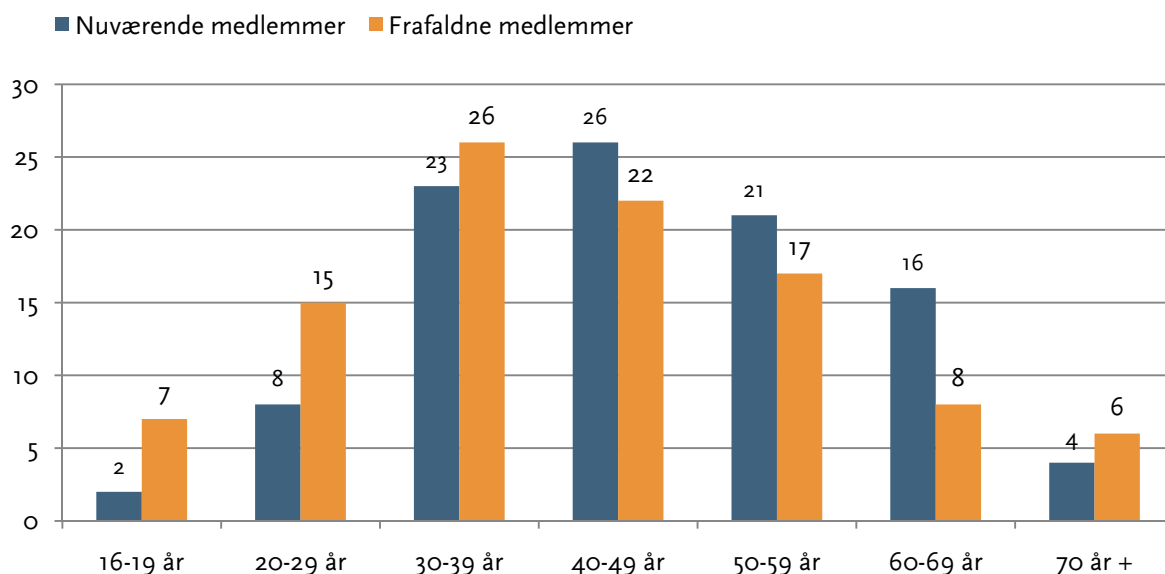

Overvægten er størst blandt nuværende medlemmer, hvor mænd udgør 68 pct. af respondenterne, mens det tilsvarende tal for frafaldne medlemmer er 60 pct.

Kønsfordelingen stemmer relativt godt overens med den samlede fordeling i DTF's medlemsklubber. Af forbundets egen medlemsopgørelse fremgår det, at der i 2008 var 29.029 mandlige klubspillere over 18 år⁷⁰ i Danmark mod kun 14.732 kvindelige, hvilket svarer til at 66 pct. af klubspillere over 18 år på det tidspunkt var mænd⁷¹. Det må siges at ligge relativt tæt på de 68 pct. mænd, som har svaret på medlemsundersøgelsen, hvorfor kønsfordelingen i medlemsundersøgelsen afspejler virkeligheden i klubberne relativt præcist.

Aldersmæssigt er der relativt stor forskel på fordelingen i de to undersøgte grupper – nuværende og frafaldne medlemmer.

Figur 11: Alder. Respondenter fordelt på aldersprofil (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1957. Antal frafaldne medlemmer: 332.

Der er markant flere unge (16-19 år) og unge voksne (20-39 år) blandt de frafaldne medlemmer samt en lidt større andel af ældre på 70 år eller mere. Der kan tænkes at være i hvert fald tre årsager til dette. For det første kunne de unge og unge voksne tænkes at være mindre trofaste medlemmer. De unge falder måske primært fra pga. andre interesser, mens de unge voksne er i en situation, hvor de må prioritere mellem karriere, familie og fritid – en prioritering der ikke altid falder ud til tennissportens fordel.

For det andet spiller det fysiske helbred formentlig ind i forhold til gruppen af ældre på 70 år eller mere. Flere ældre i den alder må forventes at have skavanker, der kan forhindre dem i at spille tennis, selv om de måtte have lyst til det.

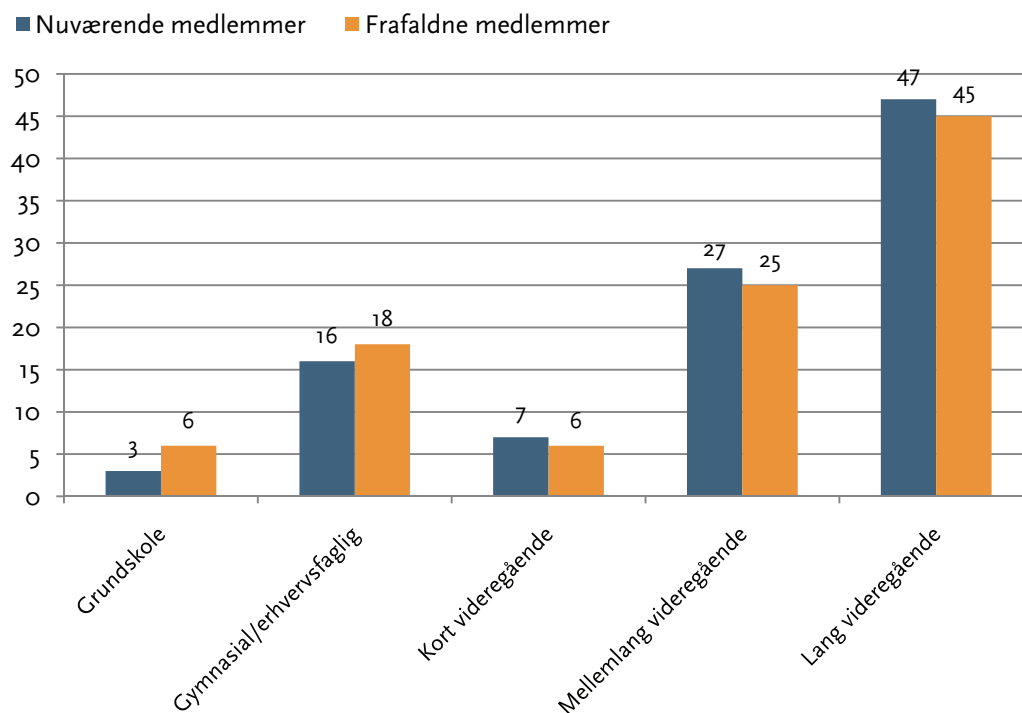
For det tredje må der forventes en vis usikkerhed i fordelingerne, dels fordi hele undersøgelsen som sådan ikke kan forventes at være repræsentativ, dels fordi der i nogle af aldersgrupperne er relativt få respondenter. Sidstnævnte er især tilfældet i undersøgelsen af frafaldne medlemmer, hvor der i enkelte aldersgrupper er helt ned til 26 respondenter.

Det er ikke ud fra DTF's medlemsopgørelse muligt at få et detaljeret billede af, hvordan aldersfordelingen i medlemsundersøgelsen afspejler virkeligheden, idet man i forbundets opgørelse opererer med relativt brede aldersintervaller. Unge på op til 25 år og ældre på 60 år eller mere ser dog generelt ud til at være en anelse underrepræsenterede i medlemsundersøgelsen, men der er tale om mindre forskelle.

I forhold til uddannelsesniveau er der ikke den store forskel mellem nuværende og frafaldne medlemmer.

Figur 12: Uddannelsesniveau. Respondenter fra medlemsundersøgelsen fordelt på den højeste beståede/fuldførte uddannelse (pct.).

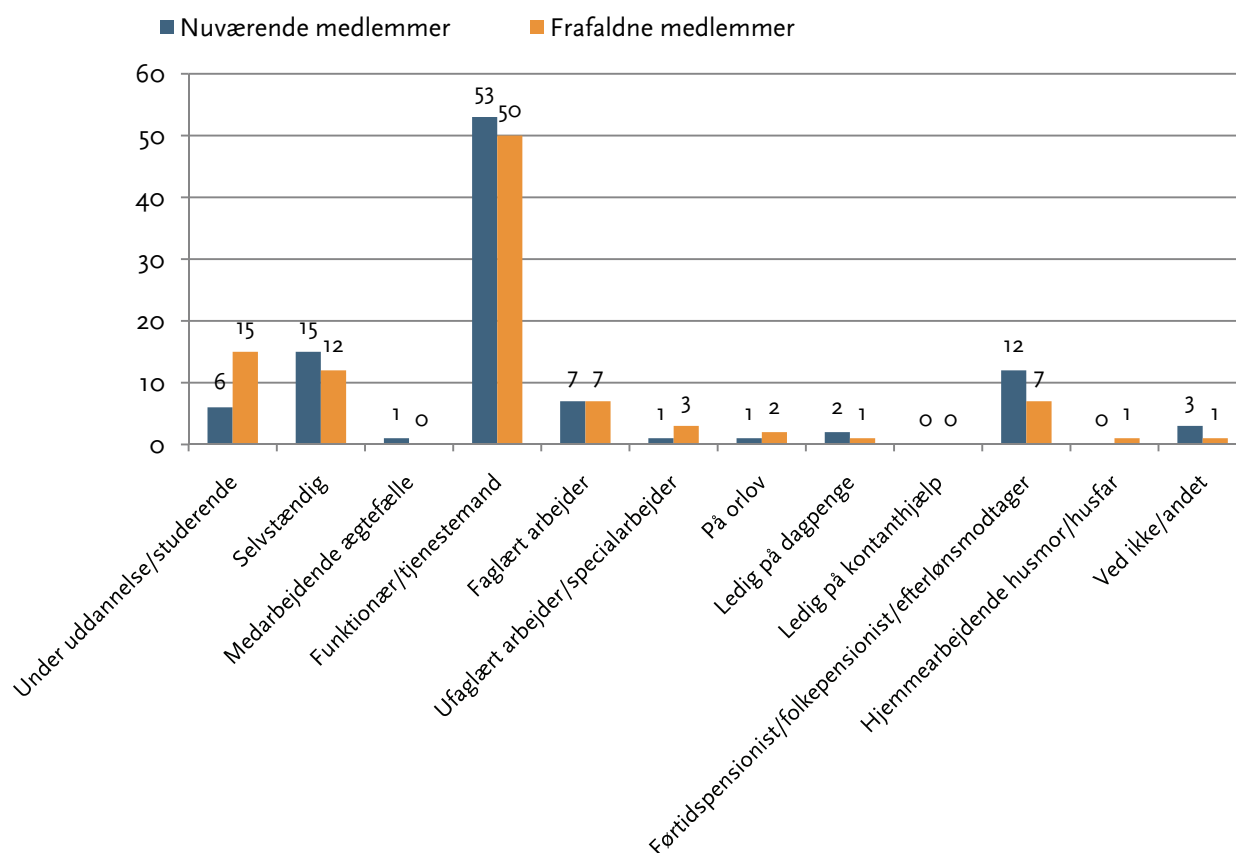
Antal nuværende medlemmer: 1904. Antal frafaldne medlemmer: 320.

Der er kun mindre forskelle mellem de to grupper i medlemsundersøgelsen, når det gælder uddannelsesniveau, hvoraf det meste kan forklares af aldersforskelle, og samlet set tegner undersøgelsen et billede af den typiske tennisspiller som værende relativt veluddannet.

Her skal dog tages forbehold pga. den geografiske fordeling, som viste en klar overrepræsentation af spillere fra hovedstadsområdet, hvilket betyder at andelen af respondenter med videregående uddannelser er højere i medlemsundersøgelsen, end den må antages at være generelt⁷². Med andre ord afspejler medlemsundersøgelsen i lidt højere grad de veluddannede tennisspilleres tennisvaner og ønsker.

At en stor del af de nuværende og frafaldne tennisspillere har mellemlange eller lange videregående uddannelser afspejler sig i, hvad deres hovedbeskæftigelse er for tiden.

Figur 13: Beskæftigelse. Respondenter fra medlemsundersøgelsen fordelt på hovedbeskæftigelse for tiden (pct.).

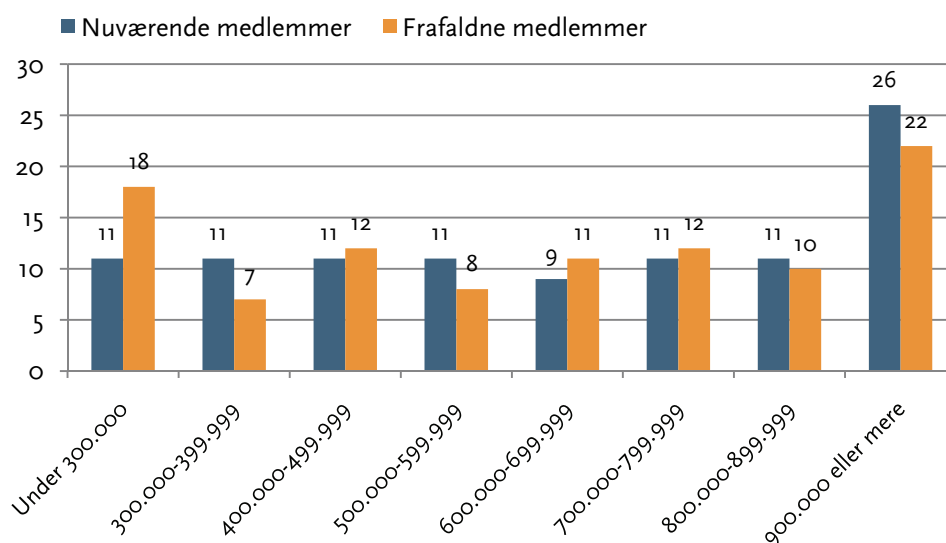
Antal nuværende medlemmer: 1949. Antal frafaldne medlemmer: 328.

Rundt regnet halvdelen af såvel de nuværende som de frafaldne medlemmer arbejder som funktionærer eller tjenestemænd, mens mindre end hver tiende arbejder som enten faglært arbejder, ufaglært arbejder eller specialarbejder. Godt hver tiende er på offentlig forsørgelse i form af førtidspension, folkepension eller efterløn, mens kun meget få er ledige eller på orlov.

Blandt de frafaldne medlemmer er der en markant større andel, der angiver at være under uddannelse (15 pct.) sammenlignet med de nuværende medlemmer (6 pct.). Omvendt er der flere nuværende medlemmer, der enten er erhvervsaktive som selvstændige (15 pct. mod 12 pct.) eller som funktionærer/tjenestemænd (53 pct. mod 50 pct.), samt en større gruppe, der modtager efterløn, førtidspension eller folkepension (12 pct. mod 7 pct.). Igen må disse forskelle forventes at hænge sammen med aldersforskellen mellem de to grupper af respondenter.

I forhold til respondenternes indkomstniveau spiller alderssammensætningen også ind, om end der ikke er de helt store forskelle mellem nuværende og frafaldne medlemmers husstandsindkomst.

Figur 14: Indkomstfordeling. Respondenter fra medlemsundersøgelsen fordelt på husstandens samlede indkomst i 2008 (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1711. Antal frafaldne medlemmer: 272.

Den mest markante forskel er den større andel af frafaldne medlemmer, som har en husstandsindkomst på under 300.000 kr. (18 pct.) sammenlignet med de nuværende (11 pct.). Det skyldes imidlertid først og fremmest den større andel af unge studerende blandt de frafaldne medlemmer samt det faktum, at der blandt de frafaldne medlemmer er flere, der bor alene, og hvis husstandsindkomst derfor kun består af én indtægt.

Ikke desto mindre bekræfter medlemsundersøgelsen indtrykket af den typiske tennisspiller som havende et relativt velbetalt job. I hvert fald havde ca. en fjerdedel af respondenterne 900.000 kroner eller mere om året i samlet husstandsindkomst i 2008, mens knap halvdelen havde 700.000 kr. eller mere. Det skal dog i den forbindelse bemærkes, at der netop er spurgt til husstandsindkomsten, og i og med at mere end to tredjedele af respondenterne bor med enten samlever eller ægtefælle dækker tallene således overvejende over to indkomster.

Den typiske respondent i medlemsundersøgelsen

Det er vigtigt endnu engang at understrege, at det ikke var et mål for medlemsundersøgelsen som sådan at være repræsentativ for klubtennisspillere generelt. Derfor er det ovenstående ikke et præcist billede af den typiske klubspiller, men snarere et billede af den typiske respondent i netop denne undersøgelse.

Med det in mente har den typiske respondent i medlemsundersøgelsen følgende karakteristika:

- Cirka 2/3 er mænd, hvilket stemmer overens med fordelingen i DTF's medlemsopgørelse
  - 68 pct. af de nuværende medlemmer er mænd
  - 61 pct. af de frafaldne medlemmer er mænd
- Der er flest i alderen 30-49 år
- De er relativt veluddannede
  - Knap halvdelen har en lang videregående uddannelse
  - Godt syv ud af ti har som minimum en mellemlang videregående uddannelse
- De arbejder som funktionærer i et relativt velbetalt job
  - Godt halvdelen er funktionærer
  - Relativt få er studerende, men der er en markant større andel studerende blandt de frafaldne medlemmer sammenlignet med de nuværende
  - De nuværende medlemmer har generelt en højere husstandsindkomst end de frafaldne, hvilket især skyldes den større andel af frafaldne medlemmer med en indkomst på under 300.000 kr.

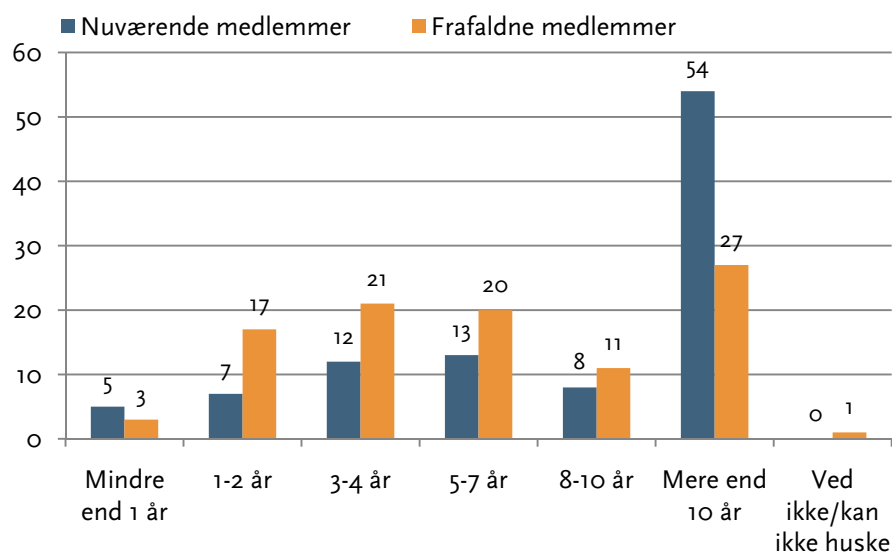
Er det kernemedlemmer, der har deltaget i undersøgelsen?

Som ovenstående viser, er det i særligt høj grad veluddannede og velhavende tennisspillere, der har svaret på spørgeskemaet i medlemsundersøgelsen. Ud over at tennisspillere generelt synes at være mere veluddannede og velhavende end gennemsnittet af idrætsudøvere, er det sandsynligvis et udtryk for, at netop denne gruppe er særligt tilbøjelige til at deltage i en undersøgelse som denne.

En anden faktor, der øver indflydelse på folks villighed til at svare, er, hvorvidt de er interesserede i emnet. Det må alt andet lige forventes, at folk med en stor interesse for emnet vil være særligt villige til at bruge tid på at deltage i en undersøgelse herom⁷³. Det er derfor relevant også at undersøge, om det er en gruppe med et særligt stærkt engagement i forhold til tennissporten, der har deltaget i medlemsundersøgelsen. Er det med andre ord i særlig grad kernemedlemmer, der har deltaget?

Første indikation herpå er, hvor længe respondenterne angiver, at de sammenlagt har spillet tennis i deres liv, om end det ikke nødvendigvis fortæller noget om det engagement, de har haft i sporten gennem de år, de har været aktive udøvere.

Figur 15: Tenniserfaring. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor længe har du sammenlagt i dit liv spillet tennis?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 2050. Antal frafaldne medlemmer: 347.

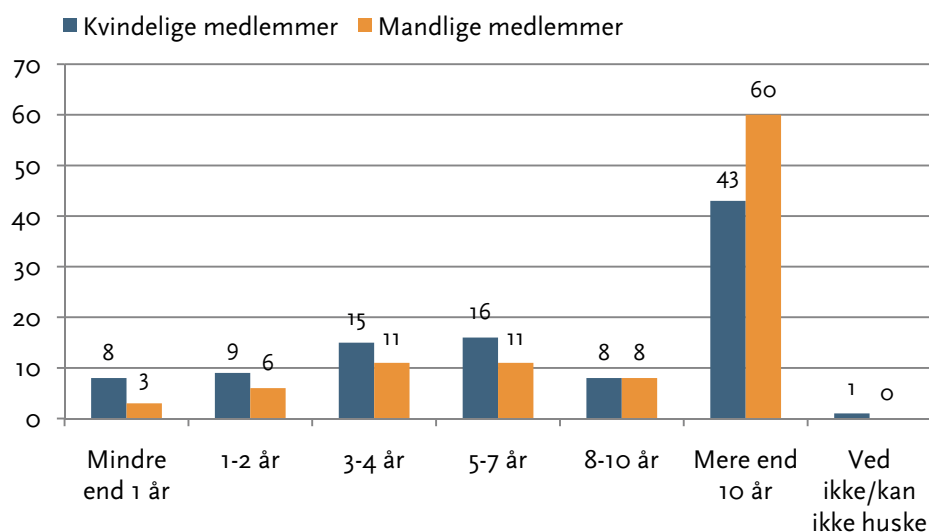
Bedømt ud fra, hvor længe særligt de nuværende medlemmer angiver at have spillet tennis, ser det ud til, at det i udpræget grad er kernemedlemmer, der har deltaget i undersøgelsen. Godt halvdelen af de nuværende medlemmer har spillet tennis i mere end ti år af deres liv, og knap ni ud af ti har spillet i tre år eller mere.

For de frafaldne medlemmers vedkommende er billedet noget anderledes. Ganske vist er der stadig rigtig mange, der har spillet i tre år eller mere (knap otte ud af ti), men der er kun halvt så mange frafaldne medlemmer (27 pct.), der har spillet i mere end ti år sammenlignet med de nuværende medlemmer (54 pct.).

En del af forskellen mellem de to grupper kan forklares ved, at der er flere unge og unge voksne tennisspillere blandt de frafaldne. Omvendt er det stadig godt en fjerdedel af de frafaldne medlemmer, der har spillet i mere end ti år af deres liv, hvilket indikerer, at man ikke nødvendigvis er trofast over for tennissporten, selv om man har spillet i rigtig mange år.

Det er imidlertid ikke kun mellem nuværende og frafaldne medlemmer, at der er en væsentlig forskel på, hvor mange år respondenterne angiver sammenlagt at have spillet tennis i deres liv. Det er der også mellem mænd og kvinder.

Figur 16: Tenniserfaring, kønsopdelt. De nuværende medlemmers fordeling på spørgsmålet: 'Hvor længe har du sammenlagt i dit liv spillet tennis?', fordelt på køn (pct.).

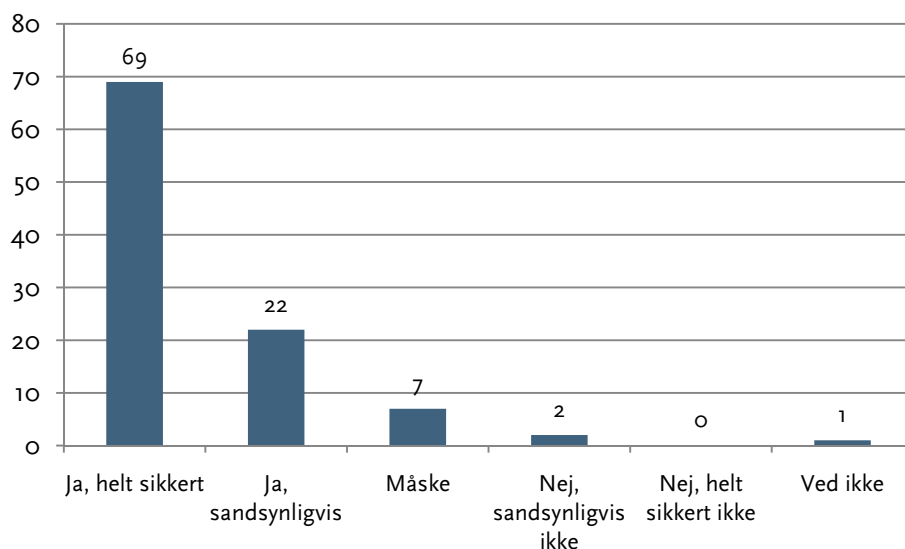
Antal kvindelige medlemmer: 624. Antal mandlige medlemmer: 1334.

Hele 60 pct. af mændene angiver at have spillet i mere end ti år mod 43 pct. af kvinderne. Derudover har knap dobbelt så mange kvinder kun spillet i to år eller mindre (17 pct.) sammenlignet med mændene (9 pct.). Det indikerer, at mændene i denne undersøgelse i højere grad end kvinderne er kernemedlemmer, om end det gælder for begge grupper, at langt de fleste respondenter har mange år som aktiv tennisspiller bag sig.

Det kan i den forbindelse diskuteres, om det er et udtryk for, at mændene generelt er mere trofaste over for tennissporten som sådan end kvinderne, eller om det ganske enkelt viser, at netop de kvinder, som deltager i denne undersøgelse, er mindre trofaste over for deres sport end mændene.

Under alle omstændigheder er der noget der tyder på, at gruppen af nuværende medlemmer som sådan kun i meget begrænset grad overvejer at forlade tennissporten.

Figur 17: Fornyelse af medlemskab. De nuværende medlemmers fordeling på spørgsmålet: 'Vil du forny dit medlemskab af din tennisklub, når dit nuværende udløber?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1955.

Hele 69 pct. angiver, at de 'helt sikkert' vil forny medlemskabet af deres tennisklub, når det nuværende udløber, mens 22 pct. har svaret, at de 'sandsynligvis' vil forny medlemskabet. Det er sammenlagt godt ni ud af ti respondenter, der med overvejende sandsynlighed bliver i tennissporten. Ydermere er det kun 2 pct. der angiver, at de 'sandsynligvis ikke' vil forny deres medlemskab, mens forsvindende få angiver, at de 'helt sikkert ikke' vil forny deres medlemskab.

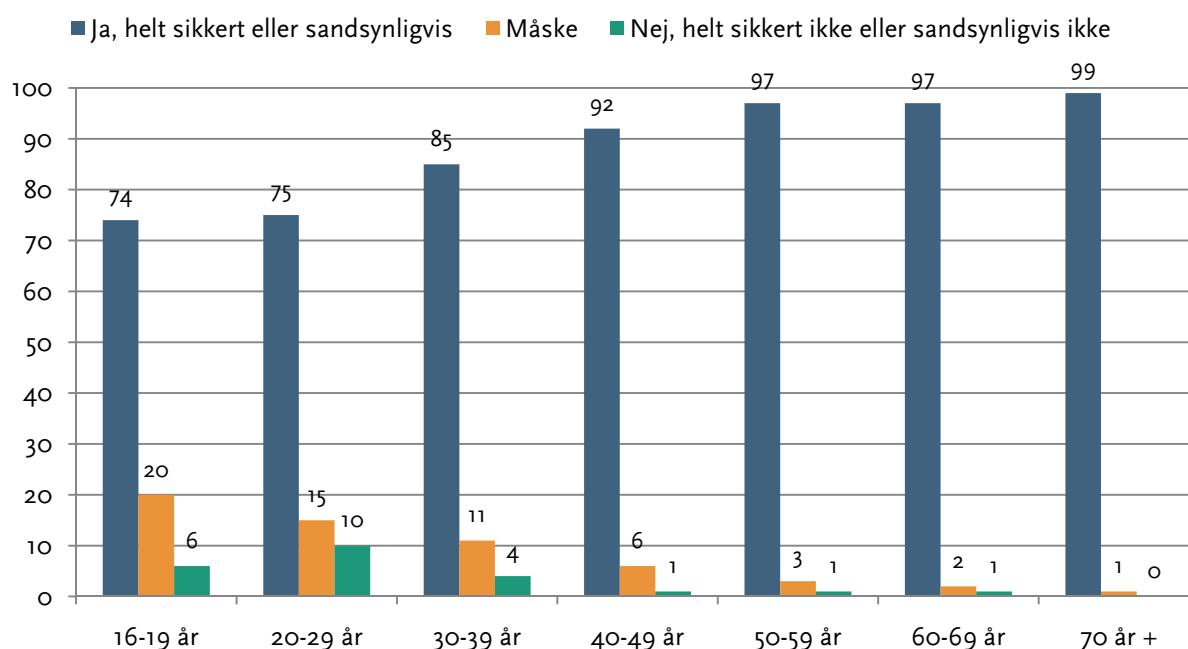
Dertil kommer at en del af dem, der enten overvejer eller har besluttet sig for ikke at forny medlemskabet af deres tennisklub, ikke nødvendigvis overvejer at forlade sporten helt. Der kan være praktiske eller personlige årsager til, at de overvejer et klubsifte, uden at det behøver betyde et exit fra tennissporten som sådan.

Alt i alt må det, såfremt det afspejler det generelle billede i klubberne, siges at være opmuntrende tal for den organiserede tennissport efter så massivt et medlemsfrafald, som sporten har oplevet siden begyndelsen af 1990'erne. Det kunne indikere, at det primært er kernemedlemmer, der er tilbage i sporten, om end kernemedlemmer som tidligere nævnt muligvis er overrepræsenterede i denne undersøgelse, fordi netop denne gruppe må forventes at have haft en særlig interesse i at svare på spørgeskemaet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt kvinderne i undersøgelsen er mindre trofaste over for tennissporten end mændene, bekræftes dette ikke af respondenternes svar på ovenstående spørgsmål. Selv om kvinderne i undersøgelsen generelt har været færre år i sporten end mændene, er der ikke noget der tyder på, at de er mindre trofaste over for tennissporten eller for den sags skyld deres nuværende klub.

Derimod er der en sammenhæng mellem respondenternes alder og deres tendens til at ville forny medlemskabet af deres nuværende tennisklub.

Figur 18: Fornyelse af medlemskab, aldersopdelt. De nuværende medlemmers fordeling på spørgsmålet: 'Vil du forny dit medlemskab af din tennisklub, når dit nuværende udløber?', fordelt på alder (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1952.

Der er en tydelig tendens til, at andelen af medlemmer, som angiver at ville forlænge deres medlemskab, stiger med alder. Mens det blandt unge og unge voksne (16-29 år) er tre ud af fire, der 'helt sikkert eller sandsynligvis' vil forny deres medlemskab, gør det samme sig gældende for stort set alle på 50 år eller mere.

Tilsvarende falder andelen, der er i tvivl om, hvorvidt de skal forny deres medlemskab, med stigende alder, mens det generelt er relativt få, der har besluttet at de helt sikkert ikke eller sandsynligvis ikke vil forny deres medlemskab. Flest, der har truffet denne beslutning, er der blandt de 20-29-årige, hvor hver tiende har afgivet dette svar.

Som forventet er der således en tendens til, at yngre tennisspillere er mindre loyale medlemmer end ældre. Det kan som tidligere beskrevet hænge sammen med, at unge er mere tilbøjelige til at skifte rundt mellem forskellige idrætsgrene, og for gruppen af unge voksne kan praktiske hindringer og prioriteringer mellem arbejde, familie og fritid spille ind.

Samlet set ser det således ud til, at det i høj grad er kernemedlemmer, der har deltaget i medlemsundersøgelsen – i hvert fald synes der blandt de nuværende medlemmer at eksistere en høj grad af loyalitet over for tennissporten generelt og den enkelte klub specifikt.

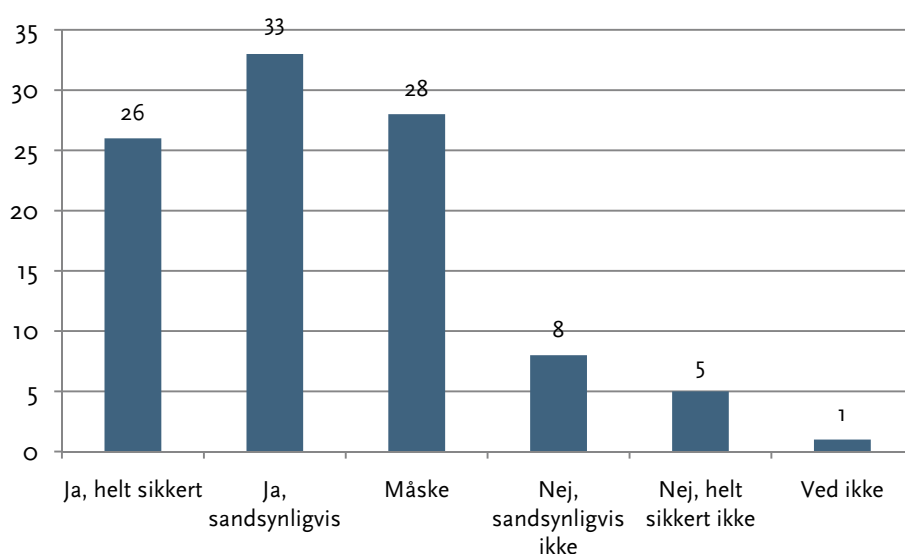
For de frafaldne medlemmers vedkommende kan man naturligvis ikke tale om loyalitet over for i hvert fald den organiserede tennissport, da respondenterne i denne gruppe pr. definition ikke er medlem af en tennisklub på undersøgelsestidspunktet. Omvendt er det relativt kort tid siden, at de

har forladt sporten, da det udelukkende er tidligere medlemmer, der har forladt deres klub inden for de seneste to år, som er blevet spurgt.

De frafaldne medlemmer må derfor forventes dels at have forholdene i deres seneste tennisklub i relativt frisk erindring, dels at have en tættere tilknytning til tennissporten, end det ville have været tilfældet, hvis det var længere siden, de havde meldt sig ud. I hvert fald er der relativt mange, der i undersøgelsen angiver, at de godt kunne forestille sig at melde sig ind i en tennisklub igen.

Figur 19: Tilbagevenden. De frafaldne medlemmers fordeling på spørgsmålet: 'Kunne du forestille dig, at du på et tidspunkt vil melde dig ind i en tennisklub igen?' (pct.).

Antal frafaldne medlemmer: 349.

Kun 5 pct. afviser blankt muligheden for igen at spille tennis i klub, mens 8 pct. finder det usandsynligt, at de vil starte på et senere tidspunkt igen. Til sammenligning er der hele 26 pct., der angiver, at de 'helt sikkert' vil melde sig ind i en tennisklub igen på et tidspunkt, mens 33 pct. anser det for sandsynligt, at de vil starte igen.

Således er det knap seks ud af ti blandt de frafaldne medlemmer, der tilsyneladende ikke er afvisende over for på et tidspunkt at begynde og spille tennis i en klub igen. Dertil kommer 28 pct., som har svaret 'måske' på spørgsmålet.

På den baggrund kunne det se ud til, at de fleste medlemmer ikke er faldet fra tennissporten, fordi de helt har mistet interessen. Det er ikke ensbetydende med, at der er en stor masse af tidligere medlemmer, som bare venter på en god grund til at melde sig ind i en tennisklub igen. Nogle respondenter kan tænkes at have svaret positivt på spørgsmålet, fordi de ikke helt vil afvise tanken om at begynde at spille tennis igen, selv om de måske ikke for nuværende har lyst, mens andre måske er i en fase af deres liv, hvor de ikke føler, de har tid til tennis, selv om de måtte have lyst til at spille.

Der kan med andre ord være en række barrierer, som gør, at dem, der svarer, de godt kunne forestille sig at begynde med tennis igen, reelt ikke har planer herom. Desuden kan man ikke udelukke,

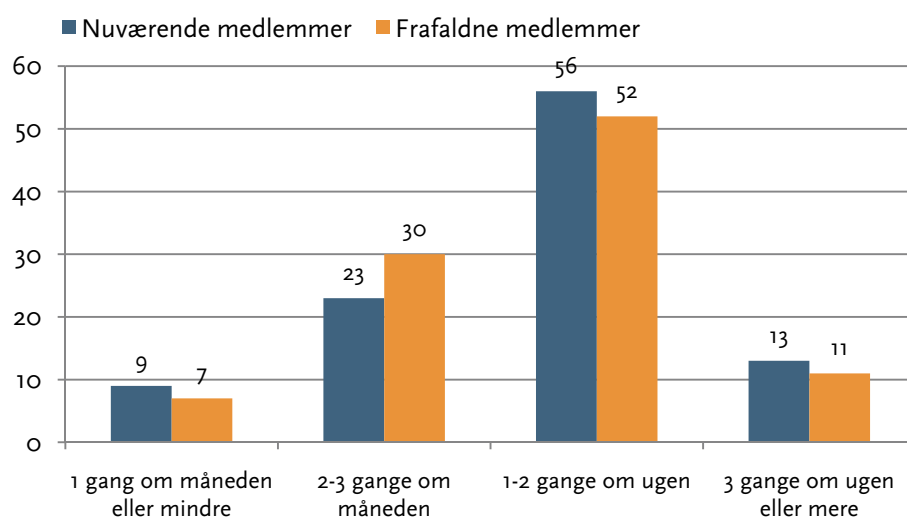
at undersøgelsen især er blevet besvaret af frafaldne medlemmer, som har bevaret et positivt billede af tennissporten, selv om de ikke længere er medlem af en klub. Kombineret med den lave svarprocent blandt frafaldne kan dette forhold skabe en vis skævhed i resultatet.

Ikke desto mindre giver svarene grund til en vis optimisme for den organiserede tennissports fremtid, og der er næppe tvivl om, at for i hvert fald nogle af de frafaldne medlemmer er deres svar et reelt udtryk for, at de ønsker at komme i gang med at spille tennis igen.

Nuværende og frafaldne medlemmers tennisvaner

For yderligere at finde ud af, hvad der kendetegner de nuværende og frafaldne tennismedlemmer, som har deltaget i undersøgelsen, er det nødvendigt ikke bare at se på deres holdninger til en række spørgsmål, men også på hvordan og hvor ofte de angiver at spille tennis. Det kan gøres ud fra den relativt detaljerede række af spørgsmål omhandlende dette emne, som indgik i spørgeskemaet.

Figur 20: Spilhyppighed. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spiller/spillede du tennis i tennissæsonen?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 2021. Antal frafaldne medlemmer: 343.

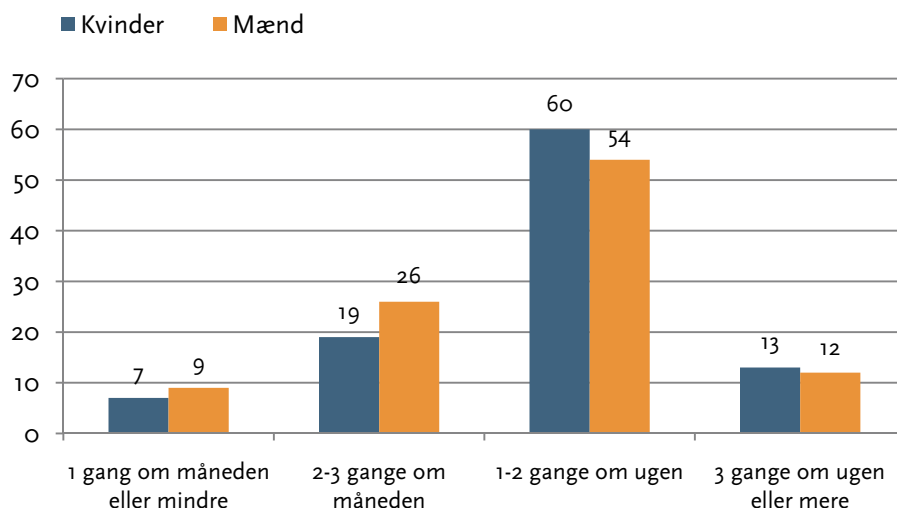
Først og fremmest viser respondenternes svar på spørgsmålet om, hvor ofte de spiller/spillede tennis i tennissæsonen, at det mest udbredte er at spille 1-2 gange om ugen. Mere end halvdelen af både de nuværende og frafaldne medlemmer indplacerer sig i denne kategori. Supplerer man med den gruppe, der angiver at spille 2-3 gange om måneden, er det ca. otte ud af ti respondenter, der spiller/spillede relativt jævnlige, forstået som mellem to gange om måneden og to gange om ugen.

Omvendt angiver relativt få respondenter, at de spiller/spillede enten meget lidt eller rigtig meget. Lidt mindre end hver tiende respondent angiver at spille en gang om måneden eller mindre, mens lidt mere end hver tiende angiver at spille tre gange om ugen eller mere.

Der er generelt ikke særligt stor forskel på, hvor ofte nuværende og tidligere medlemmer angiver at spille tennis, og forskellene på fordelingen mellem de to grupper er ikke signifikante. Til gengæld er

der signifikant forskel på de mandlige og kvindelige respondents tennisvaner, idet kvinderne generelt angiver at spille mere end mændene.

Figur 21: Spilhyppighed, kønsopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spiller/spillede du tennis i tennissæsonen?', fordelt på køn (pct.).

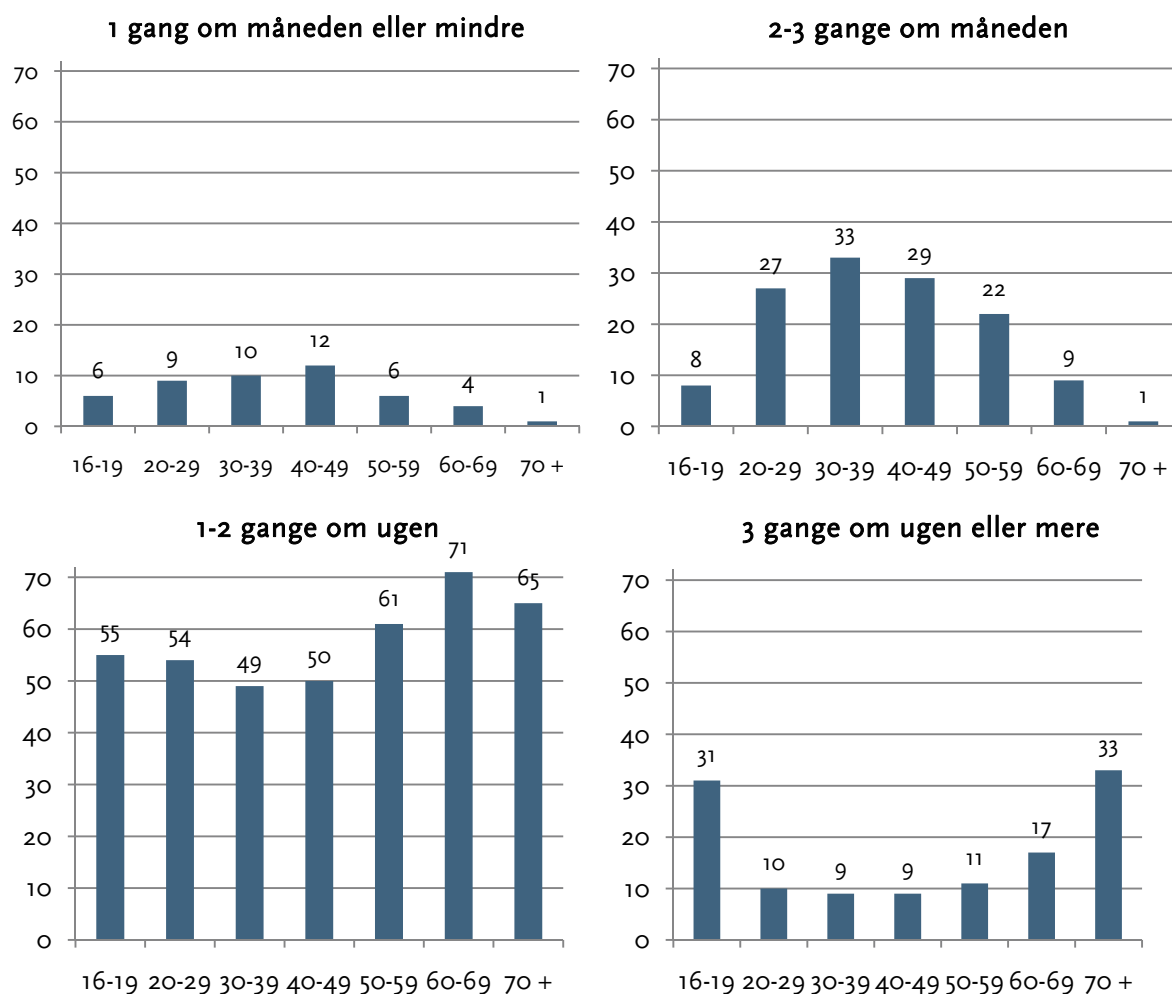
Antal kvinder: 751. Antal mænd: 1518.

73 pct. af kvinderne angiver at spille mindst en gang om ugen, mens det tilsvarende kun er tilfældet for 66 pct. af mændene. Omvendt angiver mændene så i højere grad at spille tennis tre gange om måneden eller mindre (35 pct.) end kvinderne (26 pct.).

Således ser det ud til, at selv om der er klart flest mænd i tennissporten både generelt og specifikt i medlemsundersøgelsen, så slider en gennemsnitlig kvinde mere på banerne end en gennemsnitlig mand. Det er i hvert fald tilfældet for respondenterne i denne undersøgelse, også selv om der kontrolleres for den lidt forskellige aldersfordeling mellem de to grupper.

Ikke desto mindre er der ud over sammenhængen mellem køn og tennisvaner også en relativt klar sammenhæng mellem alder og den hyppighed, hvormed respondenterne angiver at spille tennis.

Figur 22: Spilhyppighed, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spiller/spillede du tennis i tennissæsonen?', fordelt på alder (pct.).

Antal respondenter: 2285.

På tværs af alle aldersgrupper angiver klart flest respondenter, at de spiller 1-2 gange om ugen, hvilket stemmer fint overens med, at det også var det svar, der gennemsnitligt var det mest hyppige.

Derudover er der en signifikant positiv sammenhæng mellem alderen og hyppigheden, hvormed respondenterne angiver at spille tennis, dvs. at jo ældre man er, desto mere spiller man tennis. Det er særligt de ældre på 60 år eller mere, der trækker i denne retning. Eksempelvis spiller 87 pct. af de 60-69-årige og 98 pct. af dem på 70 år eller mere tennis mindst en gang om ugen. Til sammenligning er det kun tilfældet for hhv. 58 pct. af de 30-39-årige og 59 pct. af de 40-49-årige, som er de to mindst aktive grupper.

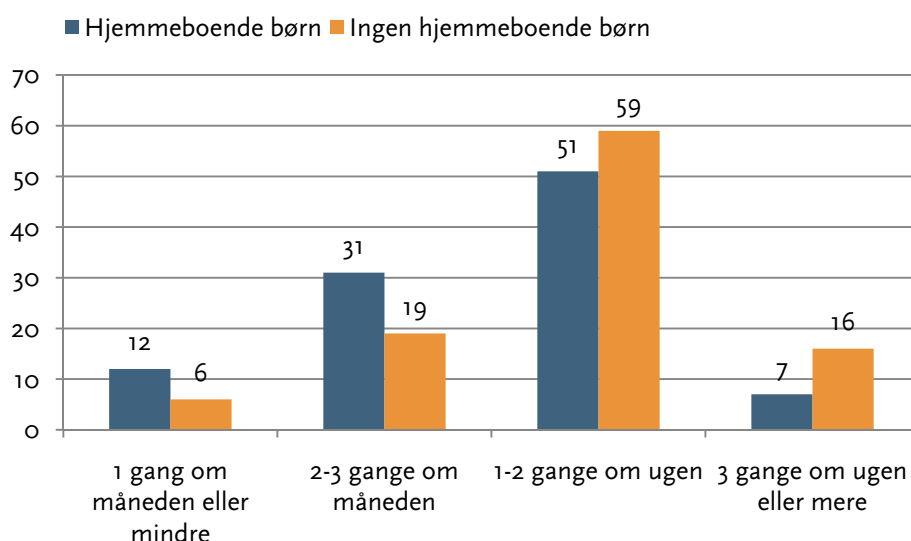
Imidlertid spiller også de unge mere end gennemsnittet. Det er særligt de 16-19-årige, der trækker op i den forbindelse – hele 86 pct. af respondenterne i denne gruppe angiver at spille mindst en gang om ugen.

Ser man specifikt på, hvor mange der angiver, at de tilhører den mest aktive gruppe, som spiller tre gange om ugen eller mere, synes der at være en tydelig U-formet sammenhæng mht. alder. De klart mest aktive grupper er de unge på 16-19 år og de ældre på 70 år eller mere, hvor cirka hver tredje respondent spiller minimum tre gange om ugen. Til sammenligning er det kun hver tiende i alderen 20-59 år, der spiller ligeså hyppigt.

Der skal i forbindelse med ovenstående konklusioner tages forbehold for, at der relativt set er færre respondenter i den yngste og ældste alderskategori, hvorfor fordelingerne her kan være en anelse mere usikre.

Ikke desto mindre giver fordelingerne god mening også i praksis, idet man må forvente, at det især er de unge og ældre, der har god tid til at spille tennis, mens hhv. unge og modne voksne med karriere og evt. hjemmeboende børn i de fleste tilfælde har mindre fritid til rådighed. Det illustreres bl.a. hvis man ser på, hvad hjemmeboende børn betyder for hyppigheden af tennisspil.

Figur 23: Spilhyppighed, hjemmeboende børn. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spiller/spillede du tennis i tennissæsonen?', fordelt på om respondenterne har hjemmeboende børn eller ej (pct.).

Antal respondenter: 2250.

Hele 75 pct. af de respondenter, der ikke har hjemmeboende børn, spiller mindst en gang om ugen, mens det kun er tilfældet for 58 pct. af dem, der har hjemmeboende børn. Særligt er der mere end dobbelt så stor en andel af dem uden hjemmeboende børn, der finder tid til at spille tre gange om ugen eller mere (16 pct.), sammenlignet med dem med hjemmeboende børn (7 pct.).

Således er der flere faktorer, der er afgørende for, hvor ofte respondenterne angiver at spille tennis. For det første ser kvinderne ud til at spille oftere end mændene, selv når der kontrolleres for alder. For det andet er der en U-formet sammenhæng mellem alder og den hyppighed, hvormed respondenterne angiver at spille tennis. De unge og de ældre er de mest aktive⁷⁴. For det tredje viser eksemplet med de hjemmeboende børns betydning for hyppigheden af tennisspil, at der kan være en

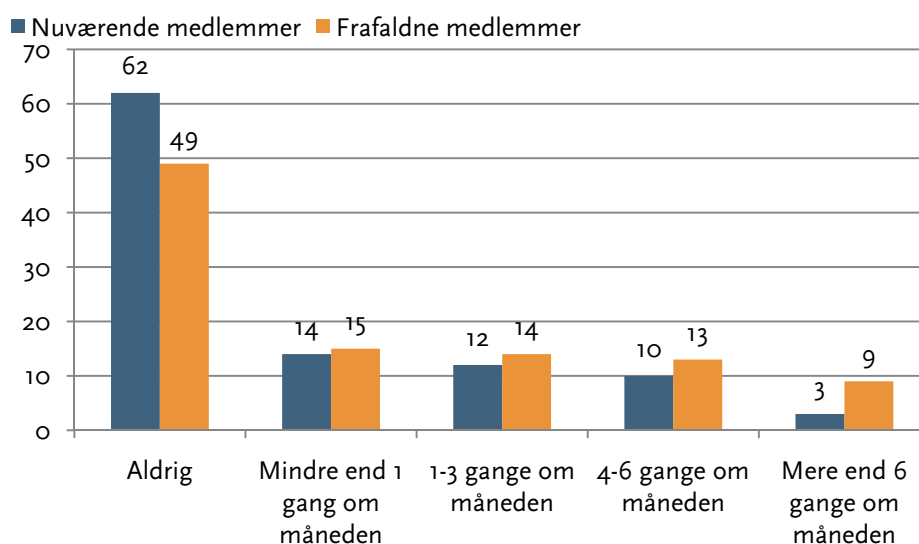
række faktorer relateret til respondenternes livssituation, som har betydning for, hvor ofte de tager sig tid til at spille tennis. Børn er et eksempel, karriere kunne tænkes at være et andet.

Træning

Efter at have set overordnet på, hvor ofte de nuværende og tidligere medlemmer spiller tennis, vil temaet i de kommende afsnit være mere specifikt på, hvordan de spiller tennis. Hvor hyppigt træner respondenterne, hvor ofte deltager de i konkurrencer, hvor meget benytter de sig af deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer, hvem spiller de typisk med, og hvor sociale er de.

Med hensyn til træning blev respondenterne dels spurgt om, hvor ofte de benyttede sig af deres klubs tilbud om fællestræning, dels hvor ofte de fik individuel træning. Svarene fordelte sig på følgende måde i forhold til spørgsmålet om fællestræningen.

Figur 24: Fællestræning. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i fællestræning/klubtræning?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1839. Antal frafaldne medlemmer: 313.

Generelt er det relativt få respondenter, der benytter sig af deres klubs tilbud om fællestræning mindst en gang om ugen. Blandt de nuværende medlemmer er det kun tilfældet for 13 pct., mens 22 pct. af de frafaldne angiver, at de gik til fællestræning mindst en gang om ugen.

Der kan tænkes at være i hvert fald to årsager hertil. Dels kan det være et udtryk for manglende interesse fra spillernes side, men omvendt kan det også være udtryk for, at der i klubberne ikke er tilstrækkeligt med kvalificerede træningstilbud henvendt til den enkelte spiller.

Uanset forklaring tegner tallene et billede af tennis som en sportsgren, hvor det i hvert fald ikke alle steder er kutyme, at man som spiller søger at forbedre sig spil og øge sit sociale netværk ved at deltage i klubbens træningstilbud. Det står i skarp kontrast til en række andre idrætsgrene, hvor fællestræningen på det nærmeste er livsnerven i klublivet.

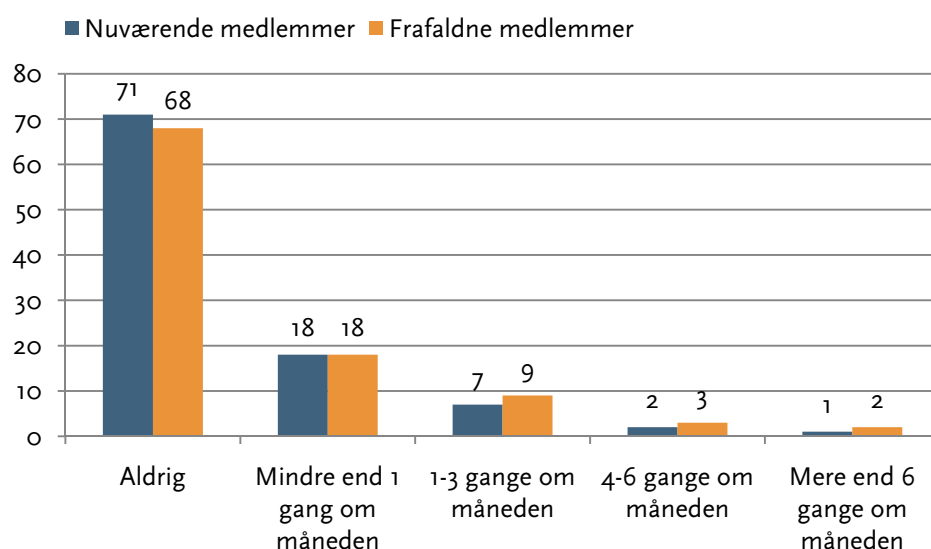
På den baggrund synes det ikke at være problemfrit for tennissporten, når 62 pct. af de nuværende medlemmer angiver, at de aldrig deltager i deres klubs fællestræning, om end der naturligvis findes andre måder at skabe sammenhold og klubliv på. Omvendt er det påfaldende, at det især er de frafaldne medlemmer, der angiver, at de har deltaget i fællestræningen. Lidt mere end en tredjedel af de nuværende medlemmer benytter sig i et eller andet omfang af fællestræningen, mens det samme var tilfældet for godt halvdelen af de frafaldne.

Forskellen mellem de nuværende og frafaldne medlemmer er signifikant, og det kan forekomme en smule overraskende, at det først og fremmest er de frafaldne, der angiver, at de har deltaget i fællestræning – især hvis man ser fællestræningen som en måde, hvorpå man dels kan blive bedre til selve tennisspillet, men også blive bedre integreret i klublivet. Alt andet lige kunne man forvente, at deltagelse i fællestræning ville medvirke til at fastholde medlemmer i klubberne, hvis det da ikke skal opfattes som et udtryk for, at kvaliteten af træningen ganske enkelt ikke er tilstrækkelig høj.

Den relativt set højere deltagelse i fællestræningen blandt de frafaldne medlemmer sammenlignet med de nuværende kunne også tolkes som en indikation på, at de frafaldne medlemmer, som har deltaget i medlemsundersøgelsen, for en større gruppes vedkommende er tidligere relativt dedikerede tennisspillere, som har forladt sporten for en kortere eller længere periode pga. ændrede leveforhold. Det ville i hvert fald kunne forklare, hvorfor det der synes at være relativt velintegrerede tennisspillere forlader sporten.

I og med at deltagelse i fællestræning generelt ikke er særligt udbredt, er det interessant at se nærmere på, om spillerne så i stedet benytter sig af individuel træning.

Figur 25: Individuel træning. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte fik du på en typisk måned i tennissæsonen individuel træning?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1796. Antal frafaldne medlemmer: 298.

Det er imidlertid mindre end hver tredje tennisspiller, der angiver, at vedkommende i et eller andet omfang modtager individuel træning. Der er ingen signifikante forskelle på fordelingen mellem

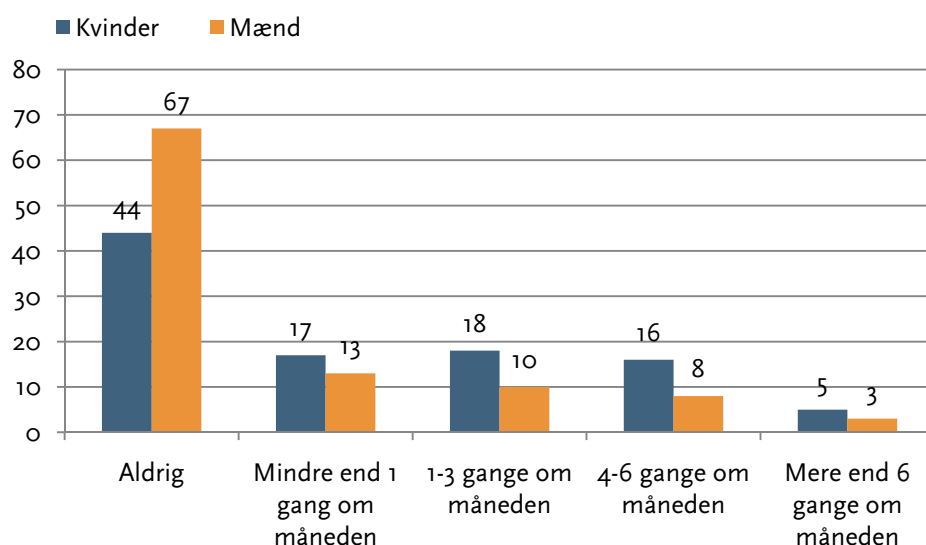
nuværende og frafaldne medlemmer, og for dem, der angiver, at de modtager individuel træning, foregår det ikke særligt hyppigt. Det mest normale er, at dette foregår mindre end en gang om måneden, mens meget få modtager individuel træning mindst en gang om ugen.

Det hænger givetvis sammen med, at individuel træning er en ydelse, man som spiller må forventes at skulle betale for, hvorfor de fleste spillere formentlig begrænser den hyppighed, hvormed de benytter sig heraf.

Ser man på fællestræning og individuel træning under et, er det hele 52 pct. af de nuværende medlemmer, der angiver, at de aldrig modtager hverken fællestræning eller individuel træning. Til sammenligning er dette tilfældet for 40 pct. i gruppen af frafaldne medlemmer. Altså en væsentlig forskel mellem de to respondentgrupper samt en generel tendens til, at der blandt de nuværende medlemmer er to cirka lige store fløje – dem der modtager en eller anden form for træning og dem, der ikke modtager nogen form for træning.

Ud over forskellen mellem nuværende og frafaldne medlemmer, er der også en signifikant forskel mellem mænds og kvinders deltagelse i både fællestræning og individuel træning.

Figur 26: Fællestræning, kønsopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i fællestræning/klubtræning?', fordelt på køn (pct.).

Antal kvinder: 684. Antal mænd: 1405.

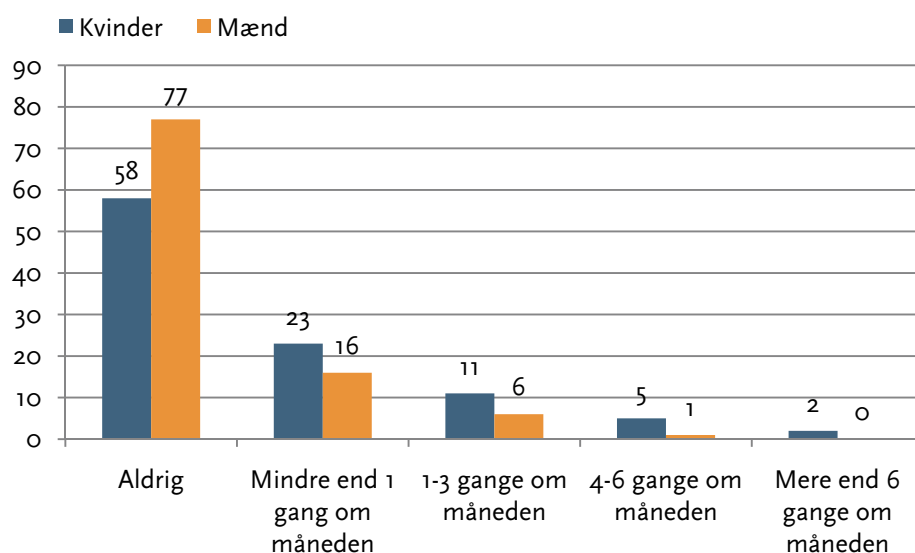
Kvinder er generelt mere tilbøjelige til at benytte sig af deres klubs tilbud om træning, end det er tilfældet for mændene. 56 pct. af kvinderne deltager i et eller andet omfang i fælles-/klubtræning, hvilket kun er tilfældet for 33 pct. af mændene.

Det til trods er det relativt få blandt begge køn, der går til fællestræning mindst en gang om ugen, selv om der også her er en markant forskel på kønnene. 21 pct. af kvinderne angiver, at de går til klubtræning mindst en gang om ugen, mens det kun er tilfældet for 11 pct. af mændene.

Når det gælder individuel træning er billedet det samme.

Figur 27: Individuel træning, kønsopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte fik du på en typisk måned i tennissæsonen individuel træning?', fordelt på køn (pct.).

Antal kvinder: 662. Antal mænd: 1370.

Igen er kvinderne mere aktive på træningsfronten end mændene. Hele 77 pct. af mændene angiver, at de aldrig får individuel træning, mens det kun er tilfældet for 58 pct. af kvinderne. Desuden er der næsten ingen mænd (1 pct.), der får individuel træning mindst en gang om ugen, mens det er tilfældet for nogle flere kvinder (7 pct.).

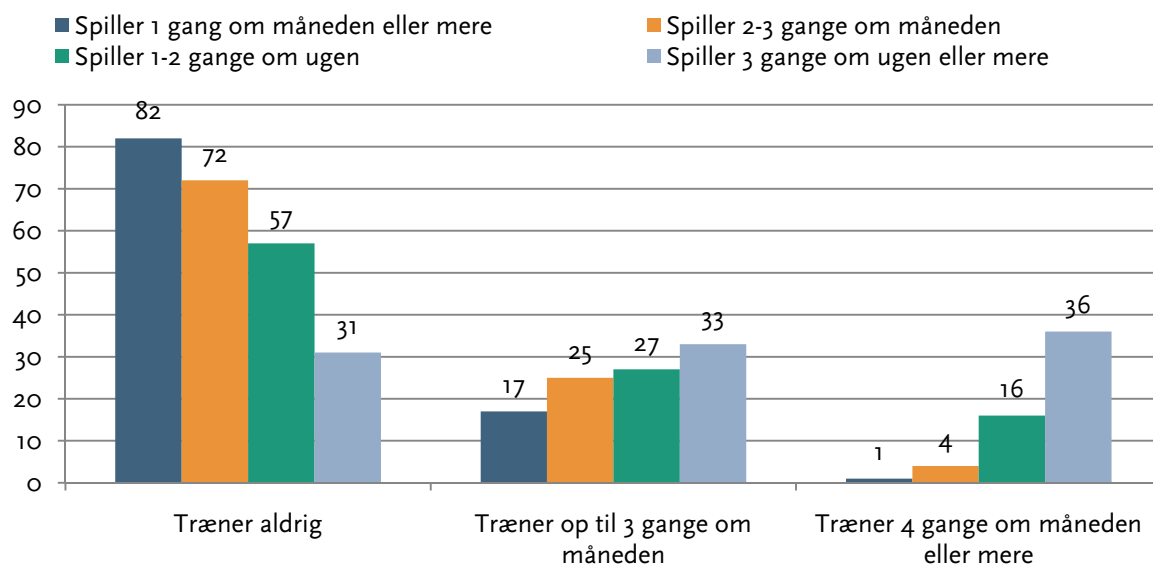
Således spiller kvinderne i denne undersøgelse ikke alene mere tennis end mændene, de forsøger også i større omfang end mændene at dygtiggøre sig ved at deltage i træning, hvad enten der er tale om klub-/fællestræning eller individuel træning.

Til gengæld synes alder kun at spille en mindre rolle for, hvor hyppigt respondenterne angiver at træne. I hvert fald er der ikke en signifikant sammenhæng mellem de to størrelser, om end der dog er enkelte tendenser. Den mest markante tendens er, at gruppen af 16-19-årige træner væsentligt mere end alle de andre grupper. Kun 12 pct. i den gruppe angiver eksempelvis aldrig at modtage fællestræning, mens hele 62 pct. deltager heri mindst en gang om ugen.

Det samme gør sig gældende mht. individuel træning, hvor hele 40 pct. af de 16-19-årige i et eller andet omfang modtager individuel træning, om end det, som det generelt er tilfældet for alle aldersgrupper, foregår i et relativt begrænset omfang. Således er det knap hver tiende 16-19-årige, der får individuel træning mindst en gang om ugen.

Signifikant sammenhæng er der derimod mellem, hvor meget respondenterne angiver at spille, og hvor meget træning, fælles og individuel, de modtager. Jo oftere respondenterne har angivet, at de spiller tennis, desto hyppigere er deres deltagelse i fællestræning og individuel træning.

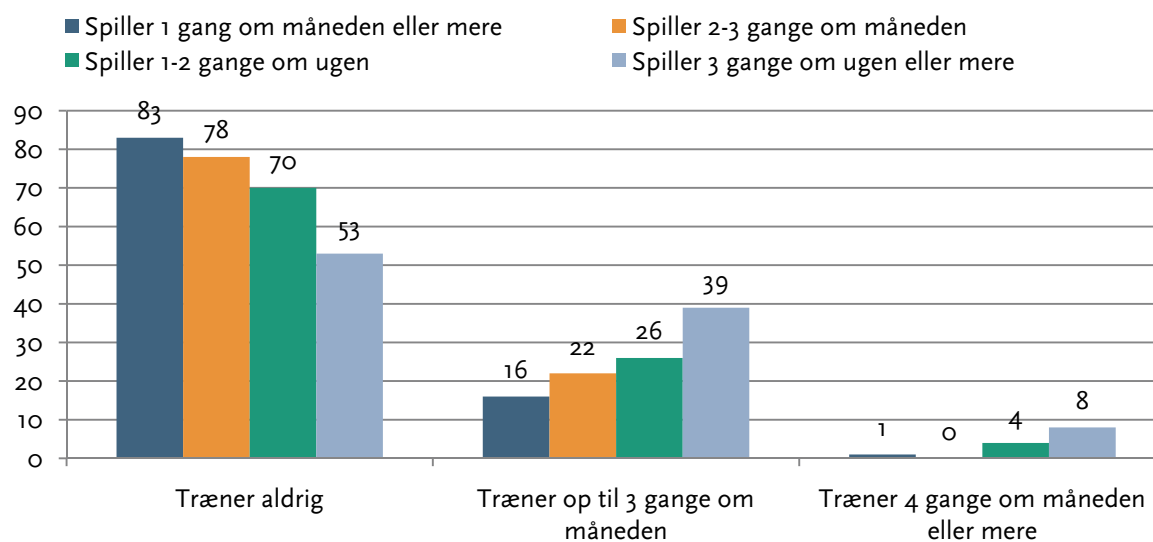
Figur 28: Fællestræning, hyppighed. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i fællestræning/klubtræning?', fordelt på hvor ofte man spiller tennis (pct.).

Antal respondenter: 2134.

Der er en klar tendens til, at jo oftere respondenterne angiver at spille tennis, desto mere deltager de i fællestræningen. Eksempelvis træner kun 18 pct. af dem, der spiller en gang om måneden eller mindre, mens hele 69 pct. af dem, der spiller tre gange om ugen eller mere, deltager i fællestræningen.

Figur 29: Individuel træning, hyppighed. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte fik du på en typisk måned i tennissæsonen individuel træning?', fordelt på hvor ofte man spiller tennis (pct.).

Antal respondenter: 2078.

Billedet er det samme, når man ser på sammenhængen mellem, hvor ofte respondenterne spiller tennis og deres tilbøjelighed til at få individuel træning. Den primære forskel er, at det generelt er

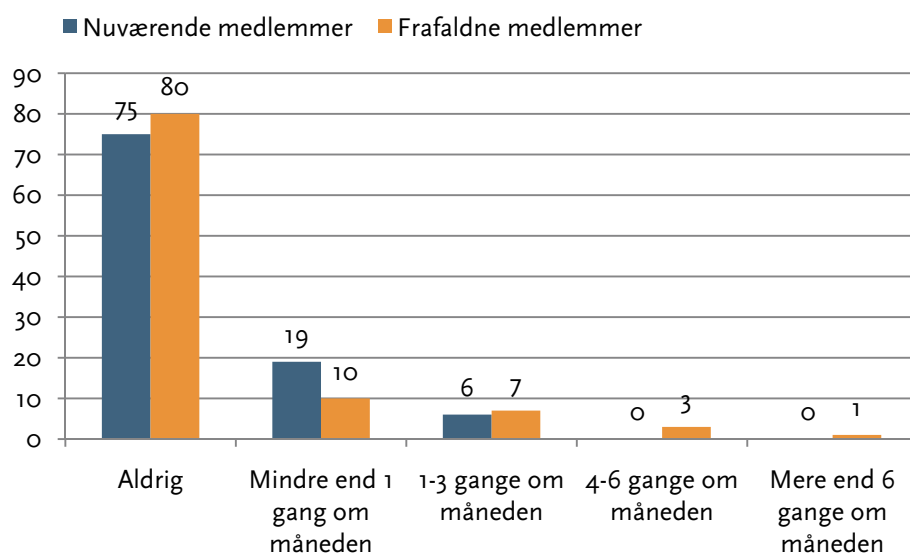
lidt færre respondenter, der får individuel træning sammenlignet med fællestræning, men tendensen er den samme.

Der synes således at være et mere udbredt ønske om at dygtiggøre sig hos dem, der spiller meget tennis. Det kan næppe komme som nogen større overraskelse, da det må forventes i udbredt grad også at være denne aktive gruppe, som ønsker at udvikle deres tennisspil med henblik på bl.a. konkurrencen med andre spillere. Det til trods skal man ikke være blind for, at der også blandt de mest aktive findes nogle, som nyder at dygtiggøre sig og spille ofte, selv om de ikke måtte have sigte på at spille konkurrencetennis.

Konkurrencetennis

I denne undersøgelses spørgeskema er emnet konkurrencetennis delt i to spørgsmål; dels hvorvidt respondenterne deltager i turneringer/stævner, og dels hvorvidt de spiller holdkampe. Begge dele synes på baggrund af respondenternes svar at være forbeholdt en mindre del af tennisspillerne.

Figur 30: Turneringer/stævner. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen i turneringer og/eller stævner?' (pct.).

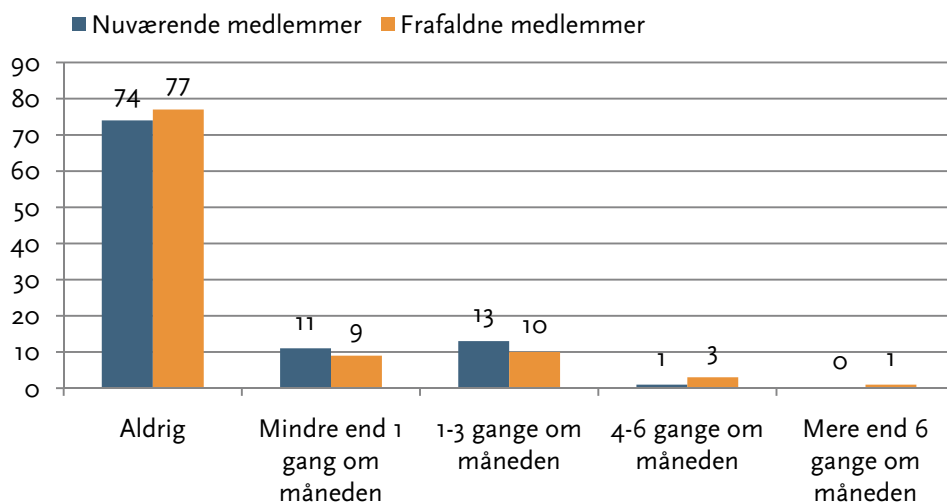

Antal nuværende medlemmer: 1792. Antal frafaldne medlemmer: 296.

Blandt de nuværende medlemmer er det hver fjerde, der angiver at spille turneringer og/eller stævner, mens det blandt de frafaldne kun er hver femte respondent. Desuden deltager de fleste yderst sjældent heri. Langt hovedparten af konkurrencespillerne deltager i turneringer og/eller stævner mindre end en gang om måneden, og næsten ingen spiller mindst en gang om ugen, hvilket formentlig afspejler, at det ikke er praktisk muligt, medmindre man tangerer eliten.

Også holdturneringskampe er tilsyneladende forbeholdt relativt få spillere.

Figur 31: Holdturnering. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen i holdturneringskampe?' (pct.).

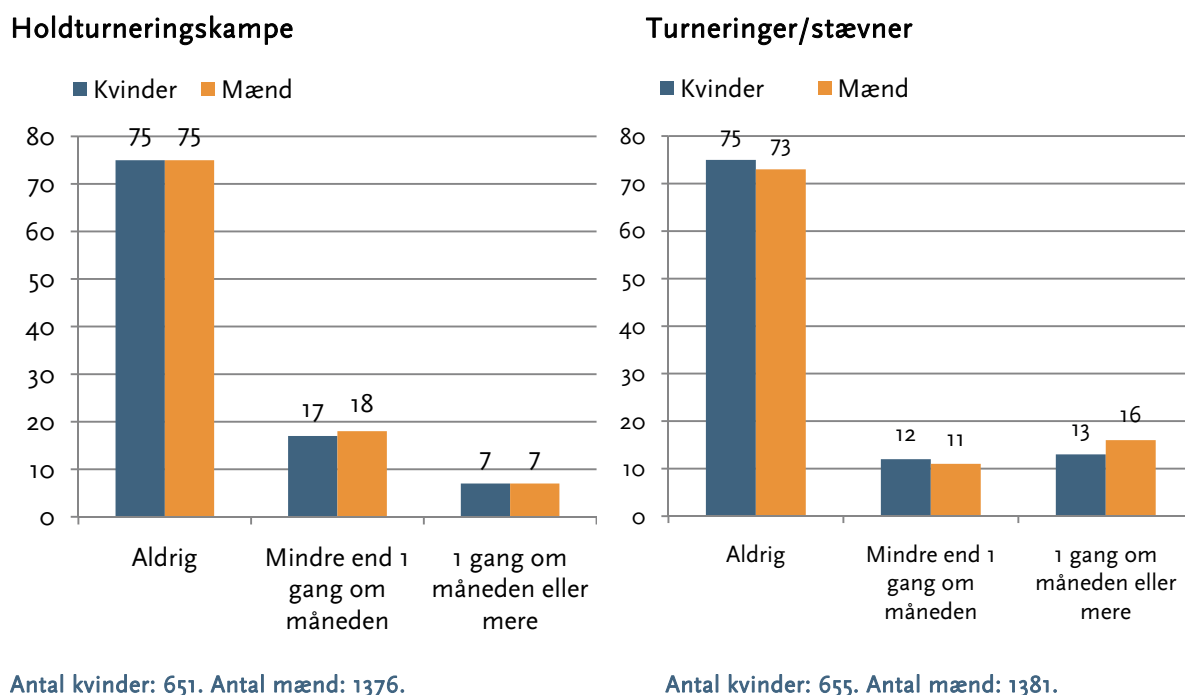

Antal nuværende medlemmer: 1801. Antal frafaldne medlemmer: 297.

Igen er det cirka en fjerdedel af de nuværende medlemmer, der angiver at spille holdturneringskampe, og en tilsvarende, om end en smule mindre, andel af de frafaldne. Som for turneringer og stævner spiller de fleste dog relativt sjældent holdkampe, om end respondenterne her har svaret 1-3 gange om måneden lidt hyppigere, end det var tilfældet for turneringer og stævner. Fortsat er det imidlertid næsten ingen, der spiller mindst en gang om ugen, men som ovenfor kan det formentlig forklares med, at der for langt de fleste ikke vil være tilstrækkeligt med holdkampe til, at det er muligt.

Ser man på den kønsmæssige fordeling, er der ikke signifikant forskel på andelen af kvinder og mænd, der spiller hverken turneringer/stævner eller holdkampe. Fordelingerne ligner til forveksling hinanden.

Figur 32: Turneringsaktivitet, kønsopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålene: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen i holdturneringskampe?' og 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen turneringer og/eller stævner?' (pct.).

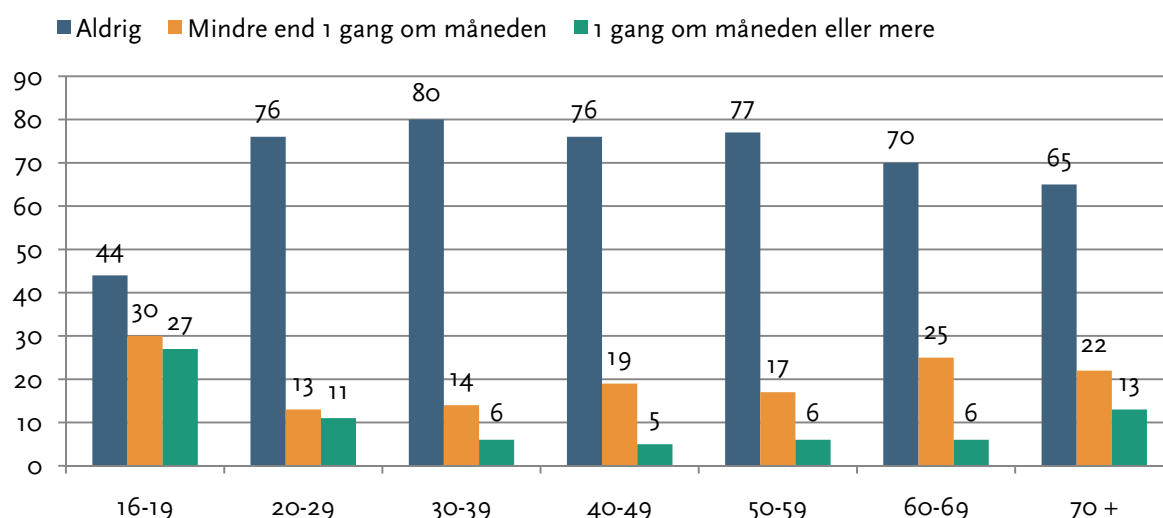
Det forekommer overraskende, at fordelingerne er så relativt ens, da undersøgelser, heriblandt den seneste idrætsvaneundersøgelse fra 2007, viser, at mænd er mere tilbøjelige til at deltage i konkurrencer end kvinder. Generelt er det kun 17 pct. af de idrætsaktive kvinder, der deltager i konkurrencer, mens det tilsvarende tal for mænd er 31 pct.⁷⁵

At kvinderne i denne undersøgelse deltager ligeså meget i konkurrencer som mændene kan tænkes at hænge sammen med, at den gruppe kvinder, der har valgt tennissporten, finder konkurrenceelementet mere motiverende end den gennemsnitlige kvindelige idrætsudøver. Derudover er kvinderne i denne undersøgelse mere aktive end mændene, både når det gælder tennisspil generelt og træning specifikt. De er med andre ord engagerede i sporten og ser givetvis konkurrencerne som en naturlig forlængelse af deres relativt store engagement.

Der kunne således tænkes at være en bias i medlemsundersøgelsen i den forstand, at det er kvinder, der er mere orienterede mod det sportslige aspekt end gennemsnittet, som har deltaget.

Hvor der ikke er den store forskel på hyppigheden, hvormed kvinder og mænd angiver at spille konkurrencetennis, ser det noget anderledes ud mht. alder, hvor de unge og ældre respondenter skiller sig ud som værende særligt aktive.

Figur 33: Turneringer/stævner, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen i turneringer og/eller stævner?', fordelt på alder (pct.).

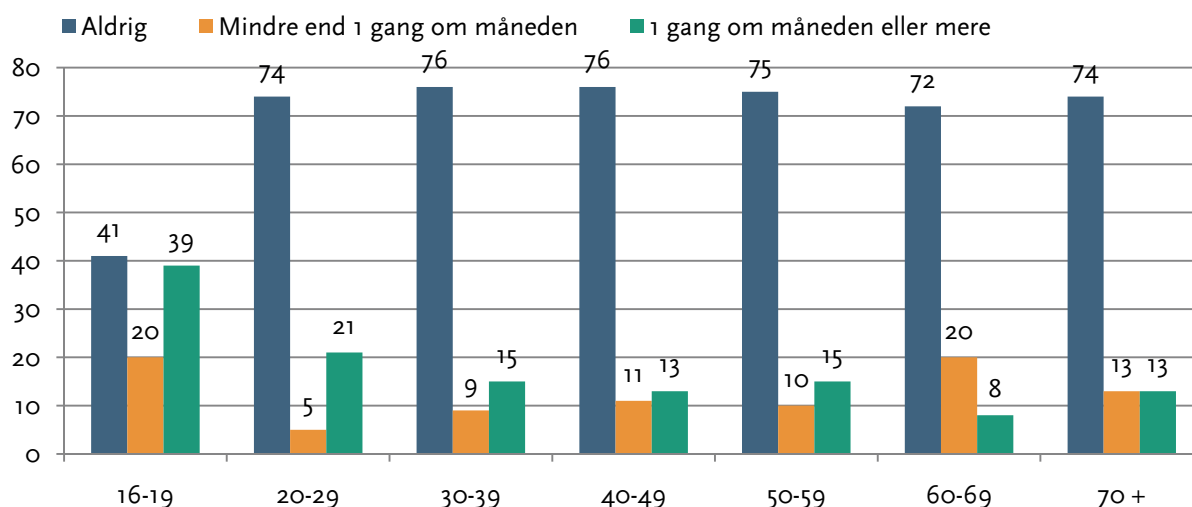

Antal respondenter: 2026.

På samme måde, som det var de unge og de ældre, der spillede mest tennis, er det også disse to grupper, der oftest spiller turneringer og/eller stævner. De unge på 16-19 år er de klart mest flittige. 57 pct. i denne gruppe spiller i et eller andet omfang turneringer og/eller stævner, men også de ældre på 60-69 år følger relativt godt med (31 pct.) og i endnu mere udtalt grad den ældste gruppe på 70 år eller mere, hvor 35 pct. angiver at spille.

Der tegner sig med andre ord et billede af en U-formet sammenhæng mellem alder og deltagelse i turneringer og/eller stævner. Det samme er ikke tilfældet for holdturneringskampe.

Figur 34: Holdturnering, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen holdturneringskampe?', fordelt på alder (pct.).

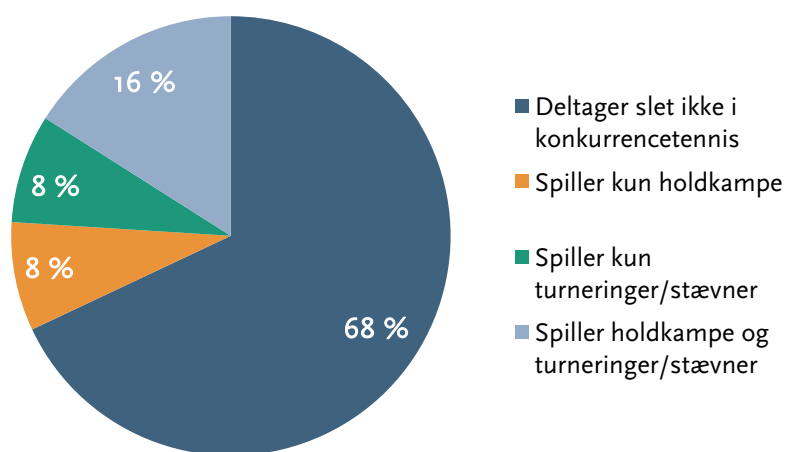

Antal respondenter: 2035.

Ganske vist er de unge på 16-19 år igen den mest aktive gruppe. Hele 59 pct. blandt dem angiver at spille holdturneringskampe, hvilket er klart det højeste antal af alle aldersgrupper. Til gengæld er fordelingen i de øvrige aldersgrupper mere jævn, end det var tilfældet i forhold til turneringer og/eller stævner. Således er det at spille holdkampe nogenlunde lige udbredt i alle aldersgrupper fra 20 år og opefter, om end i let skiftende omfang.

Der er desuden en tendens til, at dem, der angiver at spille holdkampe, også deltager i turneringer og/eller stævner.

Figur 35: Respondenterne fordelt på, hvilke former for konkurrencetennis de deltager i (pct.).

Antal respondenter: 2057.

Som det fremgår af figuren, er det godt to tredjedele af tennisspillerne, man kan betegne som rene motionister forstået på den måde, at de ikke deltager i nogen af de former for konkurrencetennis, de blev spurgt om i spørgeskemaet. Ser man imidlertid på den tredjedel, der spiller konkurrencetennis under en eller anden form, så deltager cirka halvdelen af disse i såvel holdkampe som turneringer og/eller stævner.

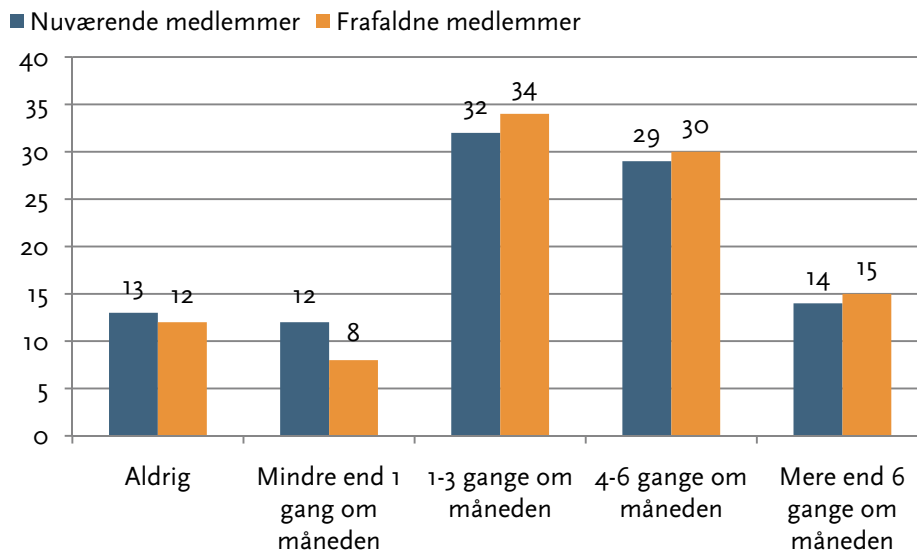
Det er således relativt udbredt at deltage i begge former for konkurrencetennis, men omvendt er der en ligeså stor gruppe, der udelukkende spiller enten holdkampe eller turneringer/stævner. Om det er udtryk for, at de kun er interesserede i at spille den ene form for konkurrencetennis, eller der er andre årsager hertil, er det ikke muligt at afgøre ud fra tallene.

Spil med fast makker

Som de forrige afsnit har vist, modtager et flertal af tennisspillerne ikke træning, ligesom det også kun er et mindretal, der deltager i holdkampe, turneringer og/eller stævner. Der må derfor antages at være en stor gruppe, for hvem det centrale er, at de kan komme i klubben, reservere en bane og spille med enten en fast makker eller flere skiftende makkere.

I hvert fald er spil med en fast makker den primære måde, som der spilles tennis på. Der er nærmest ingen, som ikke gør det.

Figur 36: Spil med fast makker. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen sammen med din 'faste makker'?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1914. Antal frafaldne medlemmer: 324.

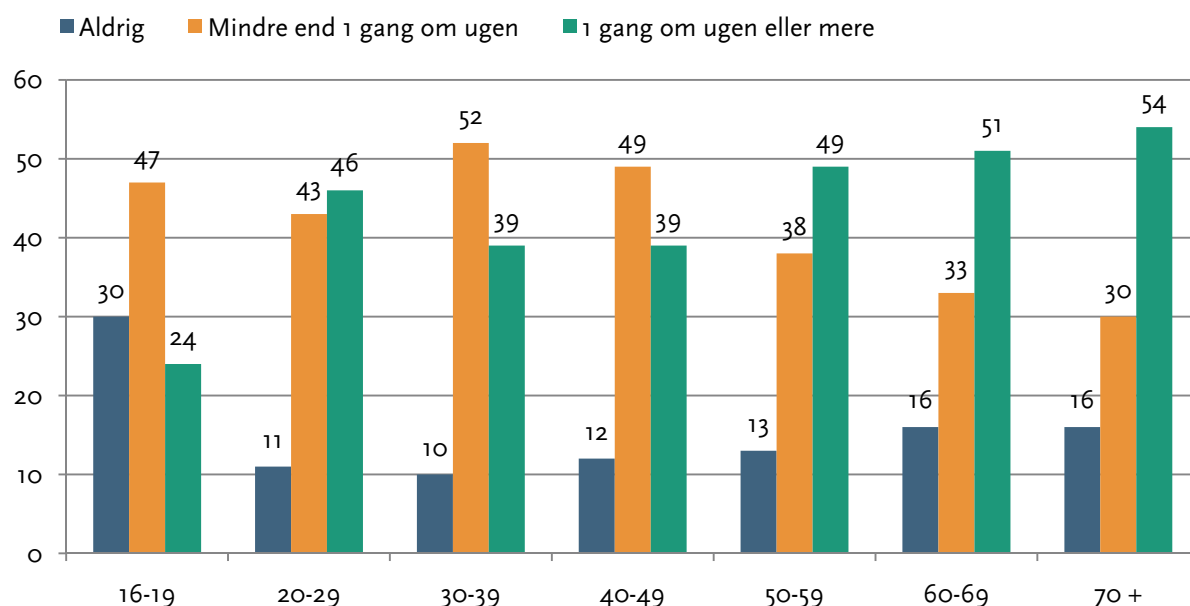
Knap ni ud af ti tennisspillere angiver, at de i et eller andet omfang spiller tennis med en fast makker. For de fleste foregår dette relativt hyppigt. Eksempelvis angiver 43 pct. af de nuværende medlemmer og 45 pct. af de frafaldne at spille med deres faste makker mindst en gang om ugen i tennissæsonen.

Der er ikke signifikant forskel mellem de nuværende og frafaldne medlemmer i omfanget af, hvor ofte de spiller med en fast makker, om end der er en svag tendens til, at de frafaldne i lidt højere grad angiver at spille jævnligt med en fast makker.

På samme måde er der heller ikke de store forskelle på, hvor ofte mænd og kvinder spiller med deres faste makker, hvorimod alder har vis betydning herfor. De unge spiller i mindre grad med en fast makker end resten af respondenterne, mens de ældre spiller en smule oftere med deres faste makker.

Figur 37: Spil med fast makker, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen sammen med din 'faste makker'?', fordelt på alder (pct.).

Antal respondenter: 2171.

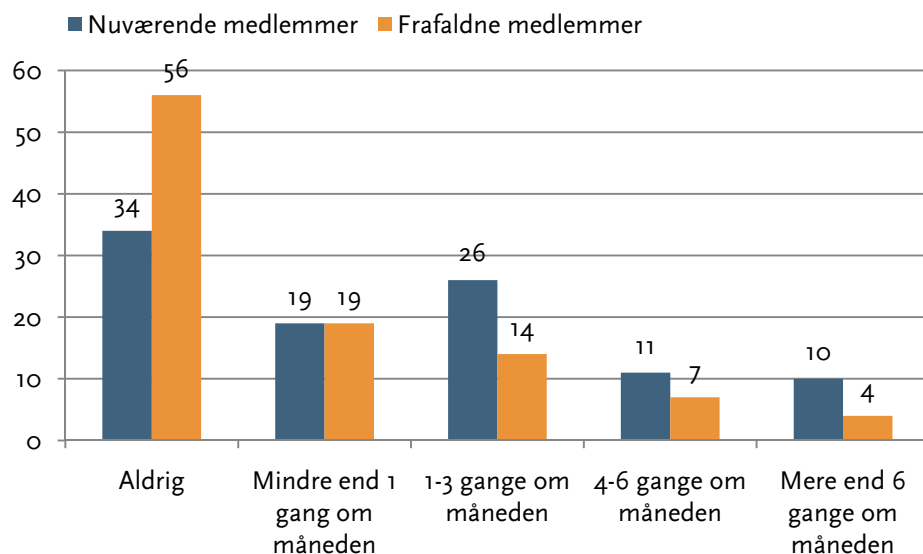
Næsten en tredjedel (30 pct.) af de unge på 16-19 år angiver, at de aldrig spiller med en fast makker, og det tal er markant højere end for alle andre aldersgrupper, hvor tallet ligger mellem 10 og 16 pct. Desuden er der kun 24 pct. af de 16-19-årige, der angiver, at de spiller med deres faste makker mindst en gang om ugen, hvilket er klart mindst af alle grupper.

De modne voksne og ældre på 50 år eller mere er til gengæld dem, der oftest spiller med en fast makker. Omkring halvdelen spiller her med deres faste makker mindst en gang om ugen, hvilket formentlig afspejler, at denne gruppe har særligt god tid (i hvert fald den pensionerede del og den del, der ikke har hjemmeboende børn), og at de generelt spiller ret meget tennis. Endelig kan det tænkes, at spillerne i den alder i særlig høj grad holder af at spille tennis med deres faste makker.

Spil med skiftende makkere

Ud over at spille med en fast tennismakker er der også en stor del af respondenterne, som angiver at spille med skiftende makkere fra deres klub.

Figur 38: Spil med skiftende makkere. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen med skiftende makkere fra klubben?' (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1859. Antal frafaldne medlemmer: 298.

Spil med skiftende makkere er generelt ikke ligeså udbredt som spil med en fast makker, men det er ikke desto mindre relativt udbredt. Særligt udbredt er det hos nuværende medlemmer, hvor to tredjedele (66 pct.) angiver, at de i et eller andet omfang spiller tennis med skiftende makkere. Det er til sammenligning kun tilfældet for mindre end halvdelen (44 pct.) af de frafaldne medlemmer.

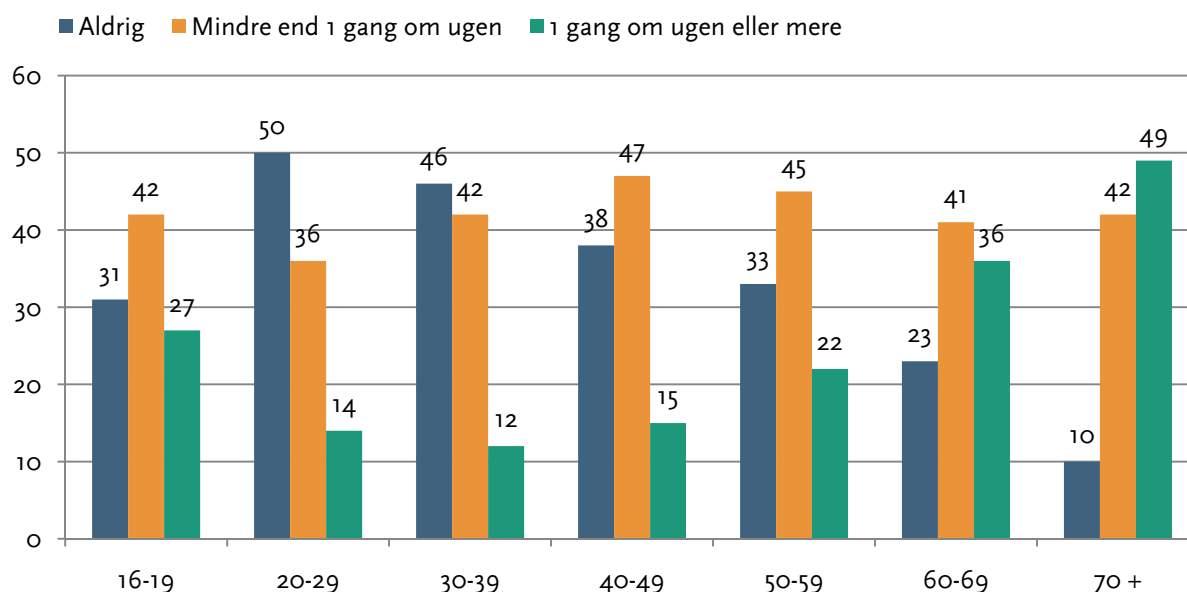
Derudover er det hele 47 pct. af de nuværende medlemmer, der angiver at spille mindst en gang om måneden med skiftende makkere. Til sammenligning er det kun tilfældet for 25 pct. af de frafaldne. Altså en markant og signifikant forskel, som kunne antyde, at frafaldet inden for tennissporten særligt sker blandt den gruppe af tennisspillere, der ikke har et bredt netværk at makkere at vælge imellem.

I hvert fald er det påfaldende, hvor markant forskel der er mellem nuværende og frafaldne medlemmer på dette punkt, mens der var langt større lighed mellem de to grupper i forhold til hyppigheden af spil med en fast makker. Det indikerer, at det at spille med sin faste makker er noget, som næsten alle gør, mens det at spille med skiftende makkere er forbeholdt en gruppe af spillere, som er relativt godt integrerede generelt i deres klub.

Som det var tilfældet for spil med fast makker, så er der heller ikke den store forskel på, hvor ofte mænd og kvinder angiver at spille med skiftende makkere. De små forskelle der er, antyder at kvinderne spiller med skiftende makkere lidt oftere end mændene. Eksempelvis er det 47 pct. af kvinderne, der spiller med skiftende makkere mindst en gang om ugen mod 44 pct. af mændene, men forskellen imellem de to grupper er ikke signifikant.

Til gengæld spiller alder en relativt stor rolle for, hvor ofte respondenterne angiver at spille med skiftende makkere fra deres klub.

Figur 39: Spil med skiftende makker, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte spillede du på en typisk måned i tennissæsonen med skiftende makker fra klubben?', fordelt på alder (pct.).

Antal respondenter: 2096.

Som det var tilfældet i forhold til den generelle hyppighed, hvormed respondenter angav at spille tennis, tegner der sig også her en U-formet sammenhæng mellem alder og spil med skiftende makker.

Relativt set er de unge på 16-19 år og de ældre på 60 år eller mere dem, der hyppigst angiver at spille med skiftende makker. Andelen, der angiver aldrig at spille med skiftende makker topper ved 50 pct. for de 20-29-årige, falder derefter med stigende alder og når bunden på 10 pct. blandt gruppen af respondenter på 70 år eller mere.

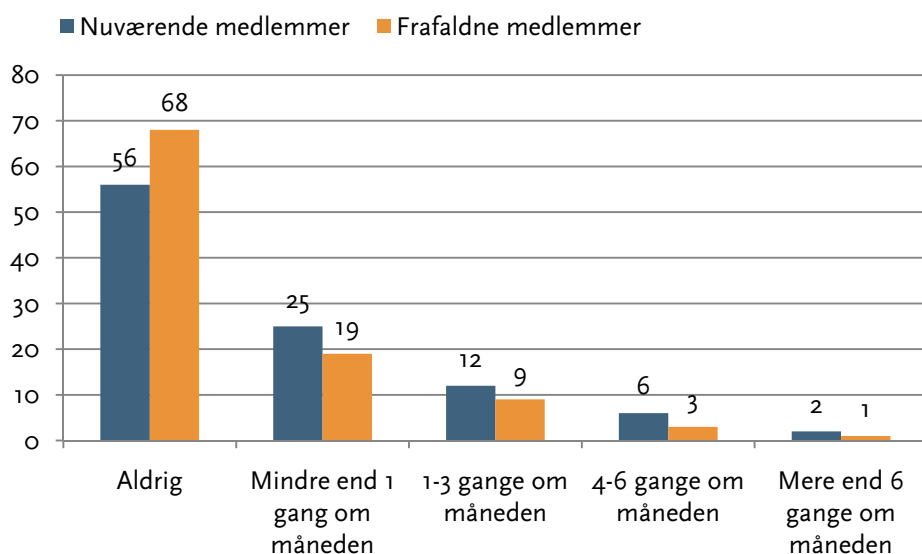
De unge og de ældre ser således ud til at have det bredeste netværk af forskellige tennismakker at vælge imellem – eller i hvert fald er det de grupper, der hyppigst søger spil med skiftende makker. Forskellene kan imidlertid også være et udtryk for, at de ofte travle voksne på 30-49 år ikke føler de har tid til at prioritere spil med flere forskellige, men foretrækker udelukkende at spille med en fast makker, hvilket er væsentligt mere udbredt for den aldersgruppe.

Deltagelse i ikke konkurrencebetonede tennisarrangementer

I spørgeskemaet blev respondenterne spurgt om, hvorvidt de deltog i deres klubs ikke konkurrencebetonede tennisarrangementer. Som eksempel herpå blev givet 'drop in' og fællesdouble for at spore respondenterne ind på, hvad de skulle forstå herved.

Det viste sig, at en ikke ubetydelig del af især de nuværende medlemmer deltog i denne type arrangementer.

Figur 40: Deltagelse i arrangementer uden konkurrence. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i klubbens ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer?' (pct.).

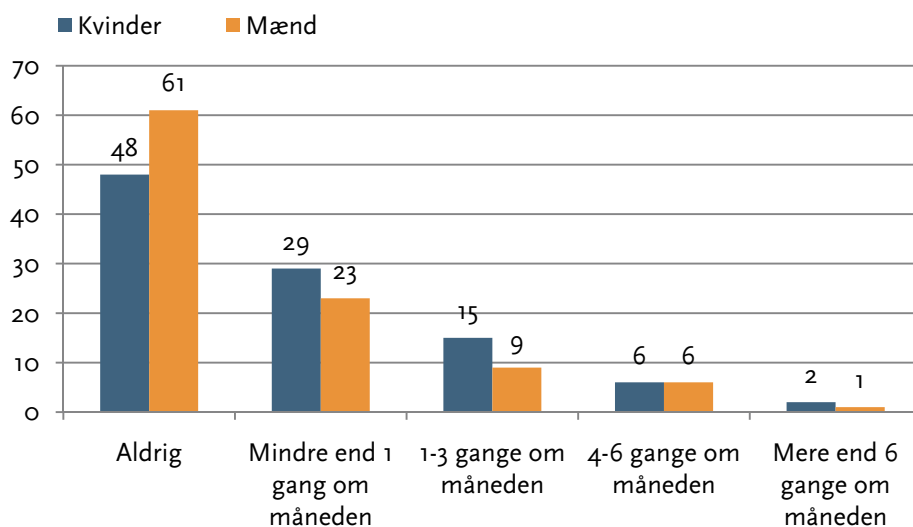
Antal nuværende medlemmer: 1837. Antal frafaldne medlemmer: 303.

Generelt er de ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer noget, som mindre end halvdelen af respondenterne deltager i. 44 pct. af de nuværende og 32 pct. af de frafaldne medlemmer angiver, at de i et eller andet omfang har deltaget heri. Der er således signifikant forskel på de to respondentgrupper, og det kan opfattes som yderligere en indikation på, at tennisspillere med stærke sociale netværk i deres klub er mindre tilbøjelige til at falde fra tennissporten.

Det ser ikke ud til, at den type af ikke-konkurrencebetonede arrangementer, som respondenterne er blevet spurgt til, er noget, som ret mange deltager i på ugentlig basis eller ligefrem flere gange om ugen. Det er kun tilfældet for 8 pct. af de nuværende medlemmer og 4 pct. af de frafaldne. Til gengæld angiver 37 pct. af de nuværende medlemmer, at de deltager i den type arrangementer tre gange om måneden eller mindre, mens det tilsvarende er tilfældet for 28 pct. af de frafaldne.

En opdeling på køn viser desuden, at det især er kvinderne, der deltager i deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer.

Figur 41: Deltagelse i arrangementer uden konkurrence, kønsopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i klubbens ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer?', fordelt på køn (pct.).

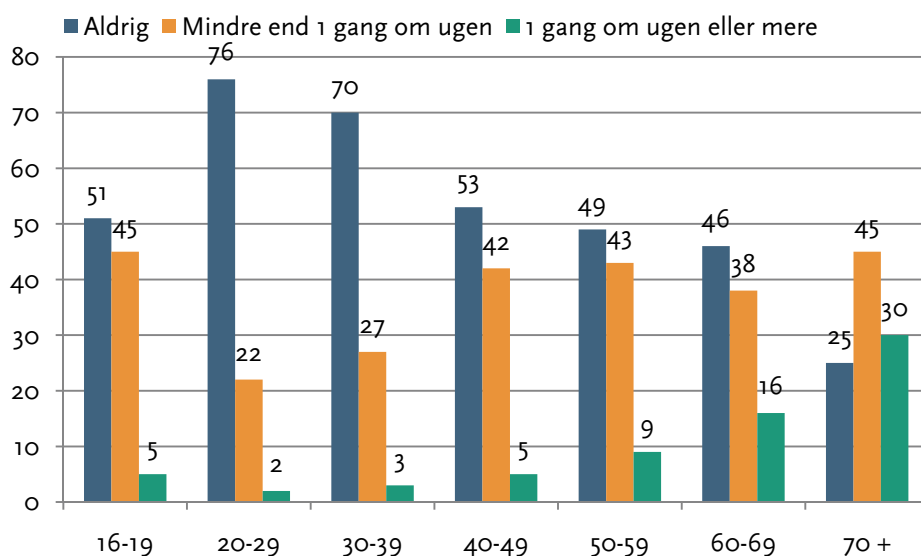

Antal kvinder: 677. Antal mænd: 1400.

Mere end halvdelen af kvinderne (52 pct.) deltager i ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer, mens det kun er tilfældet for 39 pct. af mændene. Den primære forskel mellem de to køn skal findes blandt dem, der spiller tre gange om måneden eller mindre. Det gør 44 pct. af kvinderne og kun 32 pct. af mændene.

En opdeling på alder viser ydermere, at det er de ældre respondenter, der hyppigst møder op til de ikke konkurrencebetonede arrangementer.

Figur 42: Deltagelse i arrangementer uden konkurrence, aldersopdelt. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvor ofte deltog du på en typisk måned i tennissæsonen i klubbens ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer?', fordelt på alder (pct.).

Antal respondenter: 2077.

Med undtagelse af de unge på 16-19 år, som er mere aktive i de ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer end de 20-39-årige, så stiger deltagelse og ikke mindst hyppigheden af deltagelse i den type arrangementer med alder.

I den ældste aldersgruppe med respondenter på 70 år eller mere er det tre fjerdedele, der deltager i ikke-konkurrencebetonede arrangementer i deres klub. Knap en tredjedel deltager ligefrem på ugentlig basis eller flere gange i løbet af ugen. Også de 60-69-årige er relativt godt med, idet 54 pct. deltager i den type arrangementer, heraf 16 pct. mindst en gang om ugen.

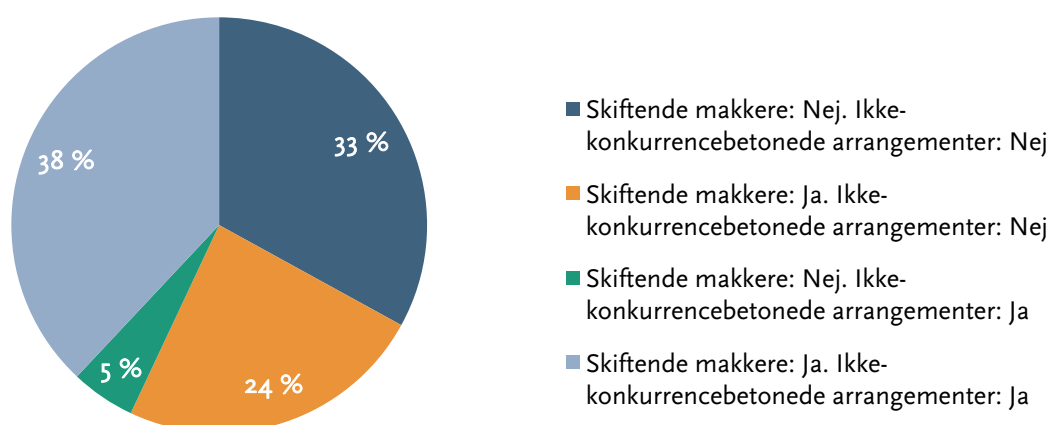
Ser man bort fra de 16-19-årige som må formodes at gå til andre arrangementer end de ældre, ser det generelt ud til, at de ikke-konkurrencebetonede arrangementer rundt omkring i klubberne især appellerer til det ældre segment af tennisspillere. Der kan tænkes at være flere årsager til dette.

For det første har de ældre ofte bedre tid til at deltage i den type af arrangementer, hvilket også kunne være med til at forklare, hvorfor der er relativt mange unge på 16-19 år, der angiver at deltage.

For det andet kunne den type af arrangementer, der udbydes, tænkes at være specielt attraktive for ældre tennisspillere, som ikke har lyst til at deltage i fx holdkampe og turneringer/stævner, mens de yngre aldersgrupper i højere grad foretrækker mere konkurrenceprægede aktivitetsformer. I hvert fald indikerer den høje deltagelse blandt de ældre, at mange klubber må antages at have gode, sociale og inkluderende arrangementer for veteraner, som ikke findes tilsvarende for de øvrige aldersgrupper.

For det tredje er det måske et udtryk for, at de ældre involverer sig mere i klublivet generelt. De spiller oftere end de andre grupper med skiftende makker, og ser det som en naturlig forlængelse heraf at deltage i de af klubbens arrangementer, de finder interessante. I hvert fald er der et relativt stort overlap mellem den gruppe af respondenter, der angiver, at de spiller med skiftende makker og den gruppe, der går til deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer.

Figur 43: Respondenterne fordelt på, hvorvidt de spiller med skiftende makker og/eller deltager i deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer (pct.).

Antal respondenter: 2077.

Der er ganske vist 24 pct. af respondenterne, der spiller med skiftende makkere, men ikke deltager i klubbens ikke-konkurrencebetonede arrangementer. Til gengæld er der kun 5 pct. med den omvendte kombination. Således kan man godt spille med skiftende makkere i klubben uden at gå til dens arrangementer, men går man omvendt til klubbens arrangementer, er der meget stor sandsynlighed for, at man også spiller med skiftende makkere.

Hele 37 pct. af respondenterne gør begge dele, hvilket må siges at være et relativt stort overlap, og det kunne således tyde på, at der er en vis synergi mellem de to. Enten i form af, at man gennem spil med skiftende makkere opnår en interesse for at deltage i de klubarrangementer, der giver mulighed for mere af den type spil. Eller også fordi man møder spillepartnere ved at møde op til de ikke-konkurrencebetonede arrangementer og derved stifter bekendtskab med flere potentielle makker.

Sidstnævnte forklaring er formentlig den, som klubberne foretrækker, da det sammen med glæden over det sociale samvær må antages at være et af formålene med arrangementer af den type. Problemet er så, hvis disse arrangementer altovervejende appellerer til det ældre segment af tennisspillere, mens der er mangel på lignende tilbud til gruppen af voksne, primært i alderen 20-39 år. I hvert fald er der i den aldersgruppe særligt mange, der angiver, at de hverken spiller med skiftende makkere eller deltager i deres klubs ikke-konkurrencebetonede arrangementer.

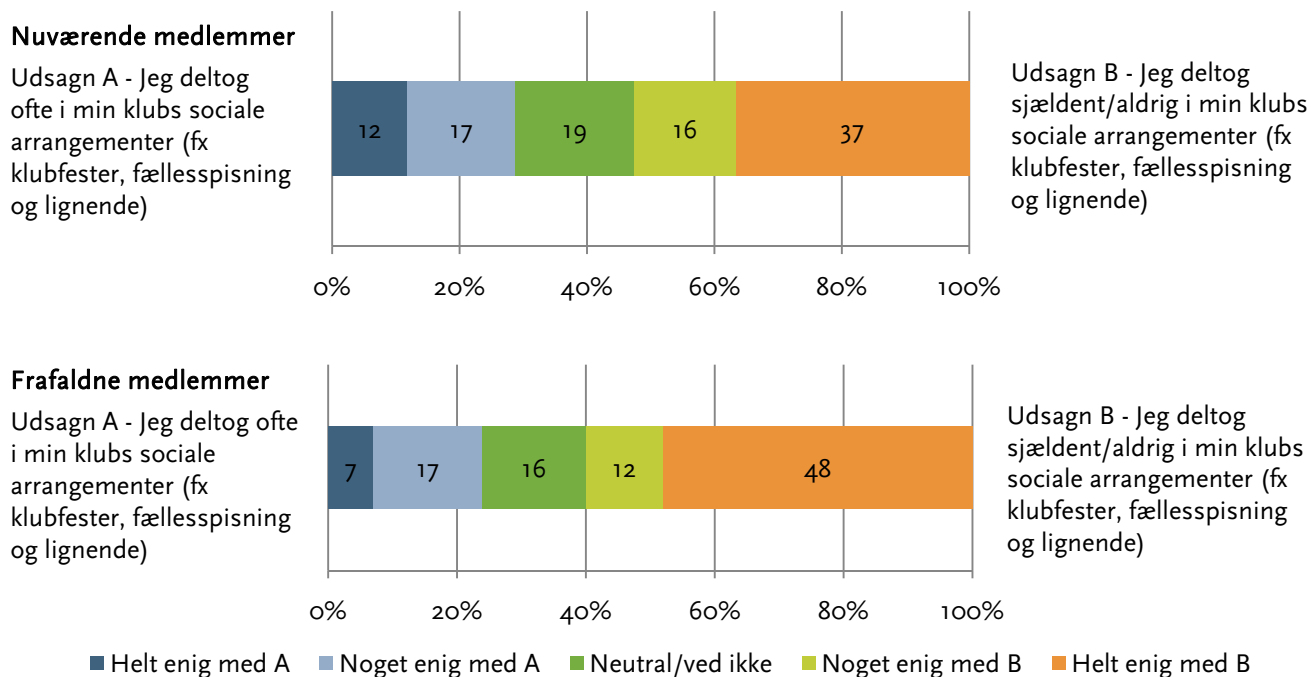
Deltagelse i klublivet generelt

Deltagelse i sin klubs ikke-konkurrencebetonede aktiviteter kan fungere som en indikator på, hvor meget respondenterne deltager i deres klubs sociale liv rent generelt. Imidlertid er det langt fra den eneste indikator.

De nuværende og frafaldne medlemmer blev i spørgeskemaet også spurgt om, hvor ofte de deltog i deres klubs sociale arrangementer. Som det var tilfældet for de ikke-konkurrencebetonede tennisarangementer, blev der også for de sociale arrangementer givet et par eksempler på, hvad respondenterne skulle forstå herved. Klubfester og fællesspisning blev nævnt som to eksempler, men derudover kunne respondenterne selv vurdere, hvad de opfattede som hørende under kategorien.

Generelt synes der ikke at være den helt store tilslutning til de sociale arrangementer.

Figur 44: Deltagelse i sociale arrangementer. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg deltog ofte i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)' stillet over for B: 'Jeg deltog sjældent/aldrig i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)'.

Antal nuværende medlemmer: 1906. Antal frafaldne medlemmer: 324.

Det er ikke på samme måde som ved de foregående spørgsmål muligt at sige noget præcist om den hyppighed, hvormed respondenterne deltager i sociale arrangementer. I stedet ligger spørgsmålet op til, at hver enkelt selv skal vurdere, hvad vedkommende forstår ved fx at deltage ofte hhv. sjældent. Ikke desto mindre giver svarene en god indikation på, hvorvidt både nuværende og frafaldne medlemmer opfatter sig selv som aktive deltagere i klublivet.

Samlet set er det knap en tredjedel af de nuværende medlemmer, som angiver, at de er helt eller noget enige i, at de ofte deltager i deres klubs sociale arrangementer. Det tilsvarende er kun tilfældet for knap en fjerdedel af de frafaldne medlemmer. Det synes således generelt at være relativt få, der deltager i de sociale arrangementer, men samtidig viser tallene, at nuværende medlemmer deltager signifikant mere end de frafaldne.

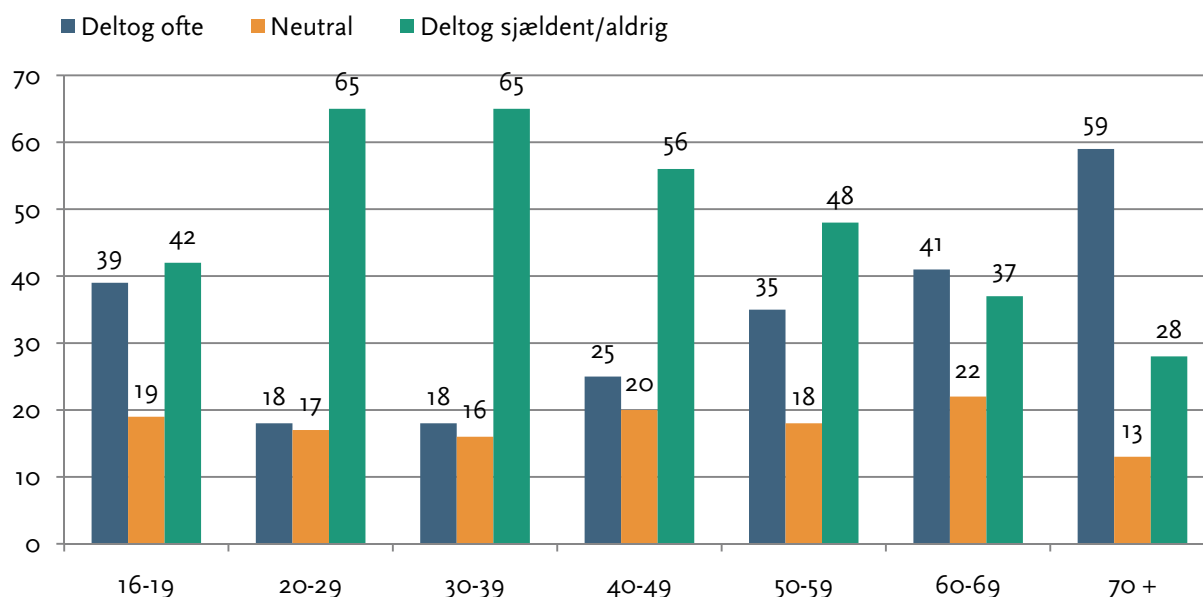
Den største forskel mellem de to grupper finder man i ekstremerne forstået på den måde, at der 12 pct. af de nuværende medlemmer mod kun 7 pct. af de frafaldne, der er helt enige i, at de deltager ofte. Omvendt er det hele 48 pct. af de frafaldne medlemmer mod 37 pct. af de nuværende, der er helt enige i, at de deltager sjældent eller aldrig.

Til gengæld er der ikke særligt stor forskel på, hvor ofte mænd og kvinder angiver at deltage i de sociale arrangementer. Der er en svag tendens til, at kvinder lidt oftere deltager i det sociale liv end mænd, men ellers ligner de to fordelinger til forveksling hinanden.

Større forskelle er der mellem de forskellige aldersgrupper.

Figur 45: Deltagelse i sociale arrangementer, aldersopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg deltog ofte i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)' stillet over for B: 'Jeg deltog sjældent/aldrig i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)', fordelt på alder.

Antal respondenter: 2200.

Der tegner sig et mønster, som er set flere gange før, nemlig at deltagelsen i de sociale arrangementer stiger med alder, når man ser bort fra gruppen af 16-19-årige, som også er forholdsvis aktive rent socialt.

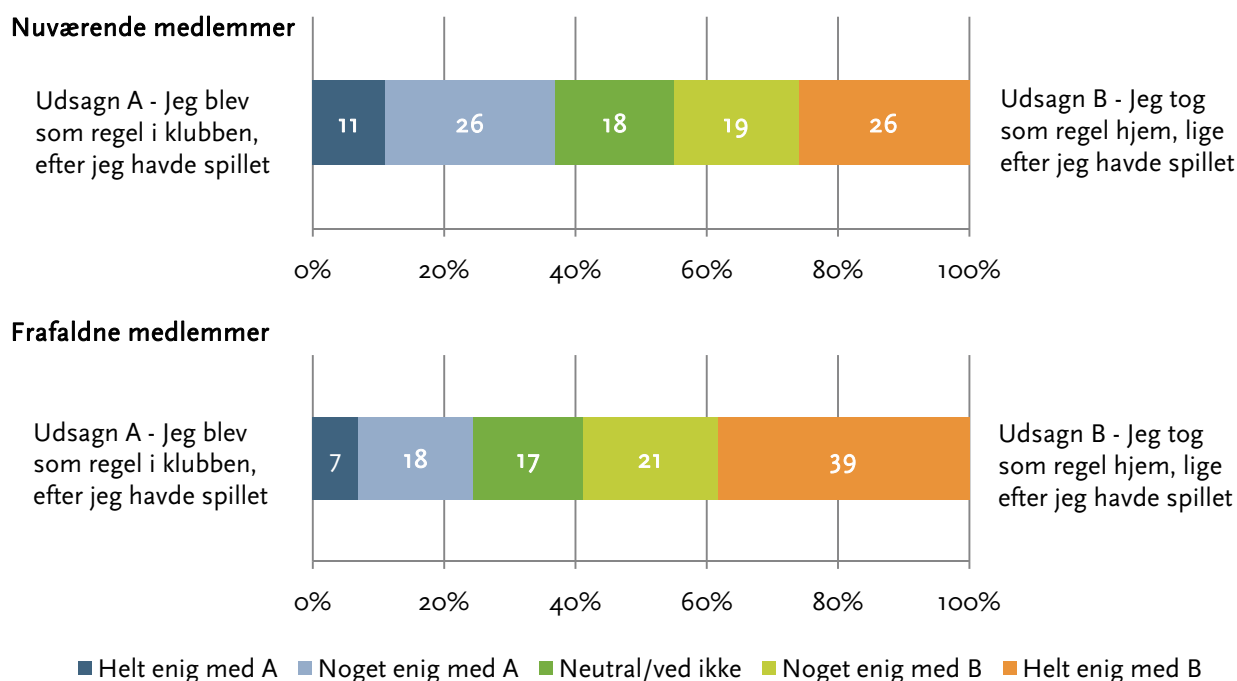
De socialt mindst aktive er de unge voksne på 20-39 år, hvor hele 65 pct. angiver at være noget eller helt enige i, at de sjældent/aldrig deltager i deres klubs sociale arrangementer. Heraf angiver 56 pct. af de 20-29-årige, at de er helt enige, mens det tilsvarende tal for de 30-39-årige er 50 pct. Altså er det samlet set mere end halvdelen af de unge voksne, som sjældent/aldrig deltager i deres klubs sociale arrangementer.

En ting er de sociale arrangementer, som giver et billede af, hvorvidt en tennisspiller er social med alle spillere i klubben, som deltager i sådanne arrangementer. Noget andet er, hvorvidt en spiller er social med en mindre gruppe, som vedkommende vælger selv at være social med.

Et udtryk for sidstnævnte er, hvorvidt en spiller angiver at blive i klubben efter vedkommende har spillet, eller om vedkommende kører hjem umiddelbart efter endt spil. De, der bliver i klubben efter endt spil, må forventes at involvere sig socialt med en mindre gruppe bestående af dem, vedkommende har spillet med, og evt. også de andre, der måtte være i klubben på netop det tidspunkt.

Igen er de nuværende medlemmer mest tilbøjelige til at blive i klubben efter endt spil.

Figur 46: Ophold i klubben. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg blev som regel i klubben, efter jeg havde spillet' stillet over for B: 'Jeg tog som regel hjem, lige efter jeg havde spillet'.

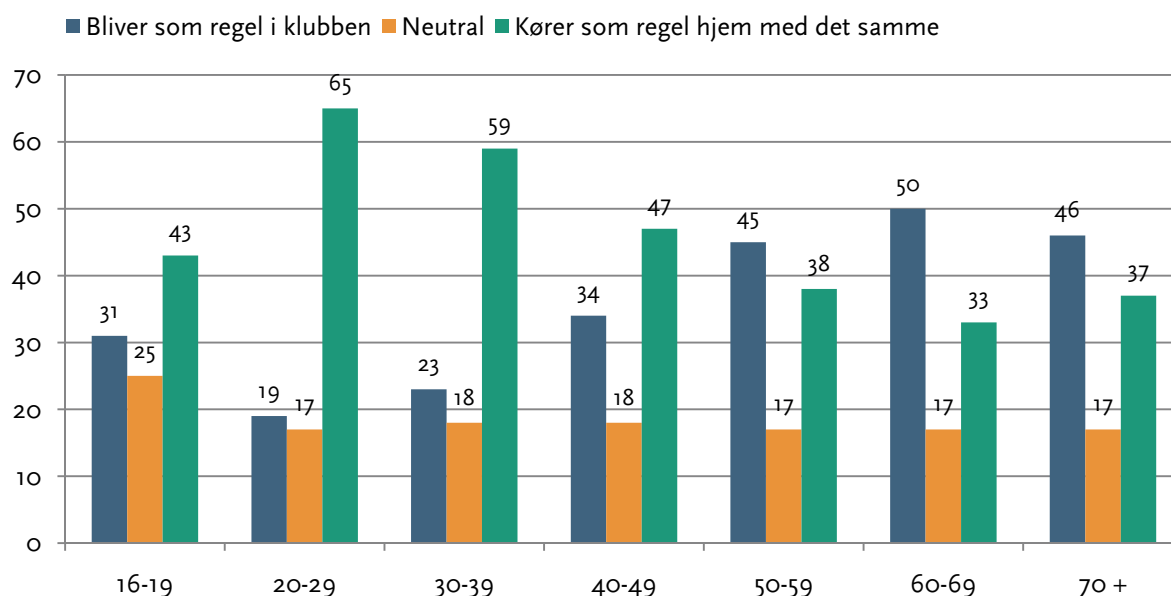
Antal nuværende medlemmer: 1899. Antal frafaldne medlemmer: 324.

37 pct. af de nuværende medlemmer har svaret, at de er helt eller noget enige i, at de bliver i klubben efter de har spillet, mens det tilsvarende kun er tilfældet for 25 pct. af de frafaldne. Endnu engang en signifikant forskel mellem de to grupper af respondenter og en indikation på, at det sociale liv i klubben har betydning for fastholdelsen i tennissporten.

Generelt må man imidlertid for begge grupper sige, at det mest almindelige er at tage hjem lige efter endt spil. Det erklærer 45 pct. af de nuværende medlemmer og 60 pct. af de frafaldne sig enten noget eller helt enig i. Det kan tænkes at være et udtryk for, at flere føler de ikke har behov for social kontakt i forbindelse med deres tennisspil eller måske, at dette behov dækkes på tennisbanen. Endelig kan det være et udtryk for, at nogle ganske enkelt ikke føler de har tid til at blive i klubben.

Som for de sociale arrangementer er der heller ikke den store forskel på, i hvor høj grad mænd og kvinder bliver hængende i klubben, efter de har spillet, hvorimod alder igen viser sig at være en vigtig faktor for, om man bliver hængende i klubben.

Figur 47: Ophold i klubben, aldersopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg blev som regel i klubben, efter jeg havde spillet' stillet over for B: 'Jeg tog som regel hjem, lige efter jeg havde spillet', her fordelt på alder.

Antal respondenter: 2194.

Som det har været tilfældet for stort set alle sociale aktiviteter, så stiger deltagelsen med stigende alder, når man ser bort fra gruppen af 16-19-årige, hvor der også er relativt mange, som bliver i klubben efter endt spil.

Gruppen af neutrale er nogenlunde konstant for alle aldersgrupper, igen bortset fra de 16-19-årige, hvor lidt flere forholder sig neutralt. Til gengæld stiger andelen, der er 'helt eller noget enig med A' med stigende alder, mens andelen der er 'helt eller noget enig med B' falder tilsvarende. Eneste undtagelse er gruppen på 70 år eller mere, som er en smule mindre tilbøjelige til at blive i klubben efter endt spil end de 60-69-årige. Det til trods ligger de som gruppe stadig i toppen.

Igen ligger de unge voksne i bunden, når det gælder at blive i klubben efter endt spil. Hele 65 pct. af de 20-29-årige og 59 pct. af de 30-39-årige erklærer sig enten helt eller noget enig i, at de som regel tager hjem, lige efter de har spillet.

Endelig skal det nævnes, at der i alle aldersgrupper er flere, der har svaret, at de er helt enige i, at de som regel tager hjem lige efter de har spillet, end der er respondenter, der har svaret noget enig. Det kunne med andre ord tyde på, at der findes en gruppe af spillere, som aldrig bliver, efter de har spillet og er ret bevidste om det. Udvælger man denne gruppe og ser nærmere på deres tennisvaner, afgiver de ret tydeligt fra resten af respondenterne.

Tabel 7: Tennisvaner for den gruppe af respondenterne som angiver, at de er helt enige i, at de som regel kører hjem, lige efter de har spillet stillet over for alle andre respondenter.

Tennisvaner, udsagn	Kører som regel hjem med det samme	Bliver som regel i klubben
Deltager aldrig i fællestræning	74 pct.	54 pct.
Får aldrig individuel træning	75 pct.	69 pct.
Spiller aldrig turneringer og/eller stævner	91 pct.	69 pct.
Spiller aldrig holdturneringskampe	94 pct.	67 pct.
Spiller aldrig med fast makker	9 pct.	14 pct.
Spiller aldrig med skiftende makkere	64 pct.	27 pct.
Deltager aldrig i ikke-konkurrencebetonede arrangementer	79 pct.	49 pct.
Er helt enige i, at de aldrig deltager i sociale arrangementer	76 pct.	24 pct.

Generelt er forskellene mellem dem, der altid kører hjem lige efter de har spillet, og resten af tennisspillerne markante på stort set alle områder. Det gælder i forhold til træning, konkurrencetennis og ikke mindst de sociale arrangementer og det sociale liv.

Der er groft sagt tale om en gruppe, som altovervejende kommer i klubben og spiller med deres faste makker, hvorefter de tager hjem igen med det samme. Spil med en fast makker er den eneste form for tennis, som denne gruppe spiller oftere end dem, som i et eller andet omfang bliver i klubben efter endt spil.

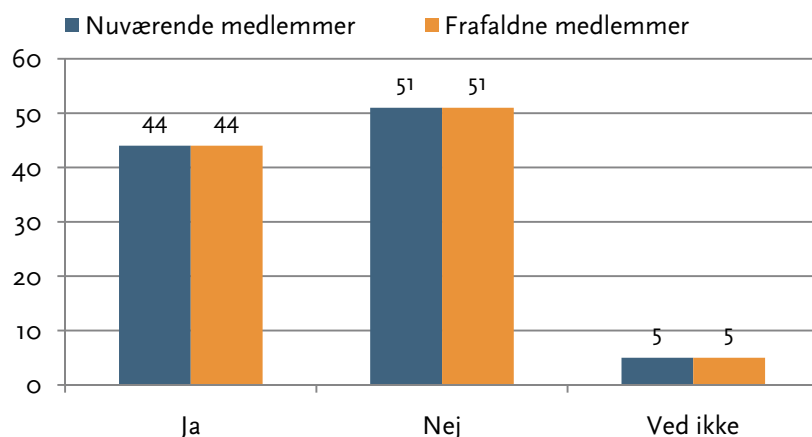
Godt en tredjedel af dem har ganske vist skiftende makkere, men dem spiller de typisk kun med tre gange om måneden eller mindre. Nogle enkelte deltager i begrænset omfang i fællestræning, sociale arrangementer og ikke konkurrencebetonede tennisarrangementer og/eller får lidt individuel træning, mens næsten ingen spiller turneringer/stævner eller holdkampe.

Det tyder med andre ord på, at der findes et særligt segment af tennisspillere, som mere eller mindre passer sig selv. Det er ikke i sig selv et problem for tennissporten, men i og med at de hidtidige analyser har vist, at de spillere, der deltager mindst i klubbens fællesaktiviteter og det sociale liv generelt har størst risiko for at falde fra sporten, er det naturligvis et segment, hvis eksistens man som klub bør være bevidst om.

Deltagelse i andre sports- og motionsaktiviteter

Ud over spørgsmål konkret til respondenternes tennisvaner blev der i medlemsundersøgelsen også spurgt til, hvorvidt tennis var den idrætsgren, de brugte mest tid på.

Figur 48: Respondenterne fordelt på, hvorvidt tennis var den idræt eller motionsform, de brugte mest tid på (pct.).

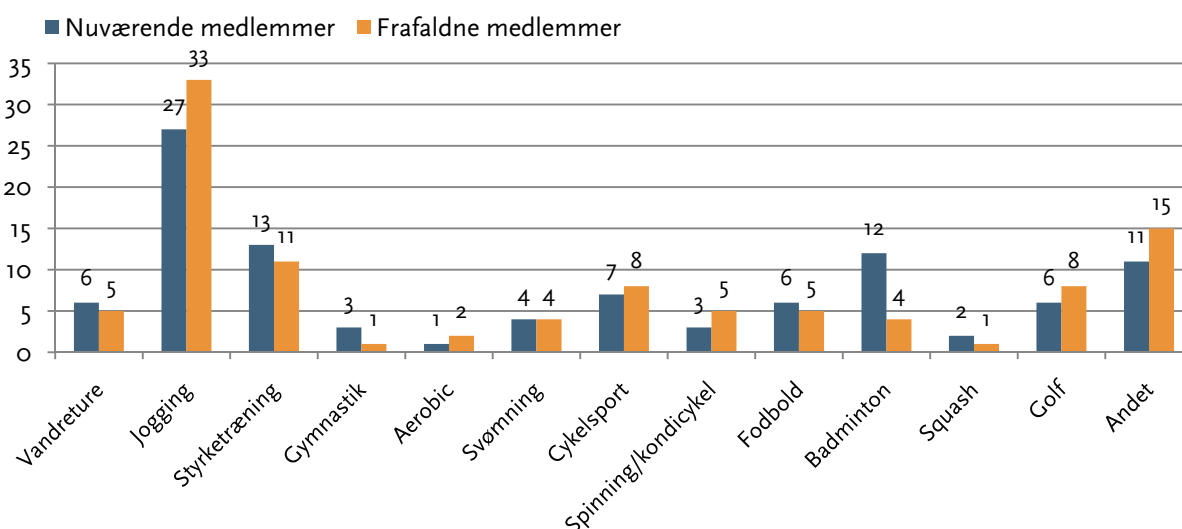

Antal nuværende medlemmer: 1763. Antal frafaldne medlemmer: 301.

Både de nuværende og frafaldne medlemmer fordelte sig nogenlunde ligeligt mellem de to svarmuligheder, om end der var lidt flere, for hvem tennis ikke var den primære idrætsgren i den forstand, at det ikke var den, de brugte mest tid på. Alligevel viser fordelingen, at der blandt respondenterne er en relativt stor andel på 44 pct., der ser tennis som deres primære idrætsgren.

Supplerende blev respondenterne spurgt om, hvilken motions- eller sportsaktivitet de brugte mest tid på ud over tennis. Svarmulighederne var de ti aktiviteter, som flest danskere angiver at dyrke regelmæssigt i den seneste idrætsvaneundersøgelse fra 2007 suppleret med squash og golf, der på forhånd kunne forventes at være særligt udbredte blandt tennisspillere pga. sportsgrenenes slægtsskab med hinanden og/eller et forventet overlap i medlemsskare.

Figur 49: Den motions- eller sportsaktivitet, som respondenterne angiver at bruge mest tid på, når man ser bort fra tennis (pct.).

Antal nuværende medlemmer: 1708. Antal frafaldne medlemmer: 279.

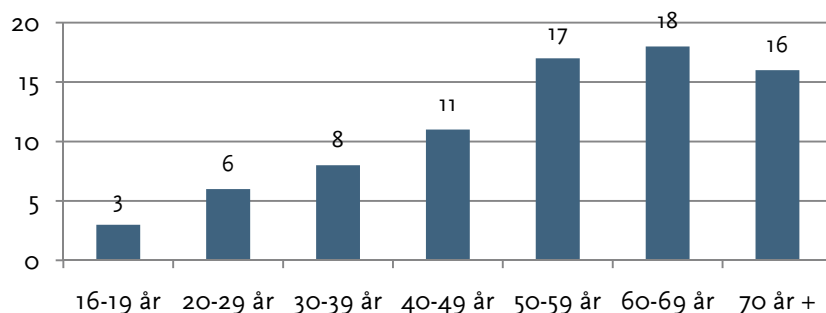
For både nuværende og frafaldne medlemmer er jogging den motionsform, som klart flest respondenter angiver, at de bruger mest tid på, mens styrketræning begge steder kommer ind på en andenplads.

En interessant forskel mellem nuværende og frafaldne medlemmer er variationen i, hvor stor en andel af respondenter i de to grupper der angiver, at badminton er den idrætsgren, de bruger mest tid på. Det er tilfældet for hele 12 pct. af de nuværende medlemmer, men kun 4 pct. af de frafaldne.

Traditionelt eksisterer der ellers en relativt stærk sammenhæng mellem de to idrætter, idet de begge er populære ketsjersportsgrene, som primært spilles på hver sin tid af året. Det har betydet, at flere ketsjersportsudøvere igennem tiden har kombineret de to, således at de har spillet tennis om sommeren og badminton om vinteren.

Ud fra medlemsundersøgelsen er der noget der kunne tyde på, at denne sammenhæng fortsat eksisterer blandt en gruppe af de nuværende medlemmer. Imidlertid er det især de ældre respondenter, der angiver at badminton er den motions- eller sportsform, de bruger mest tid på, når man ser bort fra tennis.

Figur 50: Andel af de nuværende medlemmer der angiver, at badminton er den motions- eller sportsform, de bruger mest tid på, når man ser bort fra tennis (pct.).

Det tyder med andre ord på, at badminton især hos unge og unge voksne udfordres af andre aktiviteter. Først og fremmest er det aktiviteter som styrketræning, jogging og fodbold, der synes at stå særligt stærkt hos den yngre del af respondenterne, ligesom der også i denne aldersgruppe er relativt mange, der har svaret 'andet' på spørgsmålet.

Blandt dem der har svaret 'andet' er det svært at udlede en tendens, men de aktiviteter, der hyppigst nævnes blandt unge og unge voksne, er basketball, bordtennis, volleyball, floorball og håndbold. Derudover nævner en del løb, som for dem er noget andet end jogging, ligesom også andre fitnessaktiviteter end styrketræning nævnes af flere. I de modne og ældre aldersgrupper fylder aktiviteter som bordtennis, håndbold, volleyball, løb og andre fitnessaktiviteter ganske som for de yngre en hel del. Dertil kommer aktiviteter som dans, sejlsport/roning/kajak, ridning og yoga.

En del af forklaringen på det meget brede udsnit af aktiviteter, som respondenterne angiver at dyrke, er sandsynligvis det voksende antal fritidstilbud henvendt til både børn og voksne. Det er antageligt med til at svække kombinationen af tennis om sommeren og badminton om vinteren, da der er mange andre tilbud til tennisspillere end netop badminton om vinteren. I hvert fald synes kom-

binationen ud fra medlemsundersøgelsen at være mere selvfølgelig for den ældre del af befolkningen end den yngre. Det kan tænkes at have konsekvenser for fastholdelsen af tennisspillere de steder, hvor der ikke er mulighed for at spille tennis hele året. I og med at badminton er en sæsonsport, hvis sæson kun i begrænset grad overlapper med tennissæsonen, supplerer de to idrætsgrene hinanden rigtig godt.

Endelig viser tallene fra medlemsundersøgelsen, at kun 8 pct. af de frafaldne medlemmer angiver, at golf i dag er den sportsgren, de bruger mest tid på. Det er en indikation på, at tennis ganske vist mister medlemmer til golfsporten, men at det som tidligere vist ikke alene kan forklare det store medlemsfrafald inden for tennisporten.

Som nævnt kan gruppen af frafaldne medlemmer ikke antages at være repræsentativ for alle frafaldne medlemmer, men ser man på de enkelte aldersgrupper bekræftes billedet af, at afgang til golfsporten er særlig hyppig blandt ældre tennisspillere. Eksempelvis angiver hver tredje frafalden tennisspiller på 60-69 år, at golf i dag er den sportsgren, vedkommende bruger mest tid på. Det samme er tilfældet for godt hver fjerde frafalden tennisspiller på 70 år eller mere.

Samlet set er der ikke den store forskel på de nuværende og frafaldne tennisspilleres sports- og motionsvaner. Som for rigtig mange andre danskere er jogging og styrketræning deres primære idrætsgrene i den forstand, at det er de motionsformer, de bruger mest tid på. Der er stadig relativt mange, der kombinerer tennis og badminton, men for især unge mennesker har andre sportsgrene og motionsformer taget over.

Respondenternes tennisvaner overordnet set

Ud fra den ovenstående gennemgang af de nuværende og frafaldne medlemmers tennisvaner tegner der sig et rimeligt tydeligt billede af, hvordan respondenternes tennisvaner rent generelt ser ud:

- Der er primært tale om folk, som har været mange år i sporten
  - Over halvdelen af de nuværende medlemmer har spillet tennis i mere end ti år
  - Mændene har generelt været flere år i sporten end kvinderne
  - Over en bred kam angiver de at være trofaste over for sporten
- De spiller i tennissæsonen typisk én til to gange om ugen eller en smule sjældnere
  - Kvinderne spiller generelt mere end mændene
  - De unge og de ældre spiller mest
- Træning er noget, som under halvdelen af respondenterne deltager i
  - Flere kvinder end mænd modtager træning (både fælles og individuel)
  - De unge er de mest aktive på træningsfronten
- Cirka en tredjedel af tennisspillerne deltager i konkurrencetennis, mens to tredjedele er rene motionister
  - Typisk spilles der holdkampe eller turneringer/stævner nogle få gange om måneden
  - Kvinder og mænd spiller nogenlunde lige meget konkurrencetennis
  - Unge er de klart mest aktive, men der er også en del ældre, der spiller turneringer

- Den mest udbredte måde at spille tennis på er med en fast makker
  - Ni ud af ti spiller med fast makker, fire ud af ti gør det minimum en gang om ugen
  - De ældre spiller hyppigst med en fast makker, de unge klart mindst
- Det er også relativt udbredt at spille med skiftende makkere fra klubben
  - Det gør cirka to tredjedele af de nuværende medlemmer, men under halvdelen af de frafaldne
  - Unge og ældre spiller mest med skiftende makkere
- Ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer appellerer især til midaldrende eller ældre tennisspillere
  - Typisk er det kun noget, respondenterne angiver at gå til få gange om måneden
  - Nuværende medlemmer deltager mere (44 pct.) end frafaldne (32 pct.)
  - Kvinder deltager klart mere end mænd
  - De midaldrende og ældre er de klart mest aktive, dernæst de unge
- Rigtig mange deltager slet ikke eller kun i meget begrænset omfang i det sociale liv i og omkring deres klub
  - Generelt deltager cirka en tredjedel af de nuværende medlemmer i det sociale liv enten ved at deltage i konkrete arrangementer eller ved at blive i klubben efter endt spil
  - For de frafaldne medlemmer er det kun hver fjerde
  - Ældre er de mest sociale, men også de unge er relativt sociale
- De fleste tennisspillere er aktive inden for flere sportsgrene og/eller motionsformer, men knapt halvdelen angiver, at de bruger mest tid på tennis
  - Tennisspillernes sports- og motionsvaner ligner til befolkningens generelle billede
  - Jogging og styrketræning er de mest populære motionsformer
  - Sammenhængen mellem tennis og badminton ses især blandt de ældre tennisspillere, men synes i øvrigt at være på retur

Livsfaser og forskellige tennistyper

Med udgangspunkt i den ovenstående gennemgang af respondenternes tennisvaner, synes der ikke kun at være én type tennisspiller. Der synes tværtimod at være segmenter af tennisspillere, som spiller tennis i forskelligt omfang, på forskellige måder og med forskellige grader af involvering i det sociale liv omkring tennisklubben.

Det giver anledning til at opstille nogle forskellige tennistyper ud fra den viden om tennisvaner og holdninger til sporten, som medlemsundersøgelsen har bidraget med. Disse segmenter har hver deres behov og forventninger til klubberne og bør derfor undersøges og beskrives nærmere for at blive klogere på, hvad forskellige segmenter af tennisspillere rent konkret efterspørger.

Det skal i den forbindelse nævnes, at en tennisspiller godt kan tilhøre mere end et af de nedenstående segmenter, men at man ikke på samme tid kan være hhv. konkurrencetennisspiller og træningsmotionist eller klub- og købetennisspiller. Derudover er der tale om dynamiske grupper i den forstand, at en tennisspiller ikke nødvendigvis er den samme tennistype gennem hele livet, men kan flytte sig mellem kategorierne med årene.

De fire tennistyper

På baggrund af data om respondenternes tennisvaner kan fire tennistyper opstilles:

Første tennistype: Konkurrencetennisspilleren

Den første tennistype er konkurrencespilleren. Spillerne er i denne gruppe udvalgt ud fra, at de deltager i holdkampe, turneringer og/eller stævner, *samtidig med* at de i spørgeskemaet har angivet, at de spiller tennis for at 'konkurrere' og/eller ønsker at spille holdkampe. Således indeholder betegnelsen udelukkende spillere, der i et eller andet omfang har et sportsligt fokus på tennis.

Selve kategorien er bred, da både elitespillere og motionister med interesse for konkurrence findes heri. For elitespilleren er konkurrenceelementet det afgørende omdrejningspunkt ved at være medlem af en tennisklub, og vedkommende må forventes at deltage jævnligt i holdkampe, turneringer og/eller stævner.

For motionskonkurrencespilleren er konkurrenceelementet en årsag blandt flere til at spille tennis, og for dem handler deltagelsen i konkurrencer ikke nødvendigvis om at vinde (om end de sikkert vil påstå det modsatte), men primært om at få en god oplevelse gennem at spille kampe mod andre ligesindede.

Det afgørende fællestræk for spillerne i dette segment er således, at de motiveres af det sportslige konkurrenceelement, blot udmønter de det på vidt forskellig vis afhængig af alder, niveau og general motivation for at spille tennis.

Anden tennistype: Træningsmotionisten

Den anden tennistype er træningsmotionisten, som typemæssigt udgøres af tennisspillere, der modtager træning, fordi de ønsker at udvikle deres spillemæssige færdigheder. Respondenterne er valgt ud fra, at de deltager i klubbens tilbud om træning og/eller får individuel træning, men ikke deltager i konkurrencetennis. Desuden er det et kriterium, at de efter eget udsagn spiller tennis for at opnå spillemæssige fremskridt inden for tennis.

Den klare motivation hos denne type af spillere er et ønske om at forbedre sit tennisspil. Som i tilfældet med konkurrencespilleren kan der identificeres to yderpunkter. I den ene ende af skalaen findes spillere som modtager træning alene, fordi selve træningen og udviklingen inden for tennis giver en personlige tilfredsstillelse. De har som udgangspunkt intet ønske om at komme til at spille konkurrencetennis.

I den anden ende af skalaen findes spillere, som med tiden ikke er afvisende over for at spille en eller anden form for konkurrencetennis, men endnu ikke vurderer, at deres niveau er til det. Motivationen for at træne kan derfor udspringe af et ønske om at dygtiggøre sig for senere at kunne spille konkurrencetennis.

Tredje tennistype: Klubtennis spilleren

Den tredje tennistype er klubtennis spilleren, som typemæssigt udgøres af respondenter, der deltager i deres klubs sociale liv, *samtidig med* at det sociale liv har stor betydning for deres medlemskab. Konkret er respondenterne valgt ud fra, om de deltager i klubbens ikke-konkurrencebetonede arrangementer (fx 'drop in' og fællesdouble) og/eller klubbens sociale arrangementer. Derudover har de angivet, at det sociale liv i klubben er vigtigt for dem.

En væsentlig motivationsfaktor for denne type af tennisspillere er det sociale sammenhold med de andre spillere i tennisklubben. Klubtennis spilleren opsøger tennisarrangementer med både direkte og indirekte relation til tennis, og selve det udbytte, de får ud af at gå til tennis, er forbundet med såvel selve spillet som snakken i klubhuset eller på tennisbanen efterfølgende.

Et specielt segment i denne gruppe er ældre tennisspillere, som tidligere har været turneringsspillere, men som pga. af alderen ikke ønsker at konkurrere mere. Denne gruppe kan stadig have et sportsligt fokus i den forstand, at de følger klubbens bedste spillere og interesserer sig for tennis i fjernsynet. Herudover deltager gruppen også i høj grad i foreningens bestyrelse og frivillige arbejde.

Fjerde tennistype: Købetennis spilleren

Den fjerde tennistype er købetennis spilleren, som typemæssigt udgøres af respondenter, der hverken deltager i det sociale liv i klubben eller angiver, at det sociale liv har betydning for deres medlemskab. Konkret er respondenterne valgt ud fra, at de aldrig deltager i klubbens ikke-konkurrencebetonede arrangementer (fx 'drop in' og fællesdouble) og/eller klubbens sociale arrangementer. Endelig har de i spørgeskemaet angivet, at det sociale liv i klubben ikke er vigtigt for dem.

En afgørende motivationsfaktor for denne spillertype er selve spillet i sig selv samt det at kunne spille sammen med en bekendt. Medlemskabet af en tennisklub hænger sammen med, at det giver mulighed for at få adgang til en tennisbane, og der kan derfor drages en parallel til fitnessbranchen, idet medlemskab primært handler om at opnå adgang til at dyrke en aktivitet. Formentlig spiller denne type sammen med en fast makker, og forholdet til andre spillere eller klubben som sådan er ikke vigtigt. Spilleren gør ikke brug af fællestræning eller sociale arrangementer.

Tennistypernes sammenhæng med livsfaseteorien

De fire opstillede tennistyper synes ikke at være unikke for tennissporten i den forstand at der er tale om segmenter, som antageligt vil kunne genfindes i en række andre idrætsgrene. Det hænger sammen med, at der generelt er store variationer i befolkningens idrætsdeltagelse på tværs af alder og de levevilkår, der er knyttet til de forskellige faser af livet. Det giver grobund for at benytte en livsfaseteori til at analysere og forstå de fire tennistyper.

I Breddeidrætsudvalgets rapport 'Idræt for alle' fra 2009 opstilles en livsfaseteori, som analyseres i sammenhæng med sports- og motionsdeltagelsen generelt⁷⁶. Flere af livsfaserne er af særlig interesse i forhold til tennistyperne:

1. De unge uafhængige

Aldersmæssigt går denne fase fra starten af teenageårene til starten af 20'erne. I denne fase sker der en polarisering, idet nogle falder fra idrætten pga. andre interesser som fx uddannelse, venner, fritidsarbejde og lign., mens andre bliver mere aktive. Det er tilsyneladende sidstnævnte, der har deltaget i medlemsundersøgelsen, og som er særligt stærkt repræsenteret i gruppen af 16-19-årige.

2. De unge voksne i den første frie fase

Ligger på sin vis i forlængelse af ovenstående og består primært af unge voksne på 20-29 år, som endnu ikke har stiftet familie. Gruppen er polariseret og opdelt mellem meget aktive og meget inaktive. I denne fase prioriteres karriere højt, og der er derfor stor efterspørgsel efter fleksibilitet, hvilket får relativt mange til at dyrke selvorganiseret idræt eller fx fitness.

3. Forældre

Der er primært tale om 30-39-årige, men også de lidt yngre børneforældre eller voksne på 40 år eller mere med hjemmeboende børn, der stadig er afhængige af deres forældre (ca. under tolv år). Som for de unge voksne i den første frie fase efterspørges fleksibilitet, formentlig i endnu mere udtalt grad pga. tidspres fra såvel arbejde som familie. Selvorganiserede aktiviteter er klart de mest udbredte i denne fase, og samlet set falder idrætsdeltagelsen blandt disse voksne.

4. De modne voksne i den anden frie fase

Primært midaldrende fra ca. 50 år og op til pensionsalderen, der er ligeså aktive idrætsudøvere som de unge uafhængige. Familien er i mindre grad en barriere for idrætsdeltagelsen, mens arbejdet fortsat er det, om end i de fleste tilfælde i mindre grad end for de unge voksne. Desuden sætter fysikken i stigende grad begrænsninger, hvorfor mindre belastende aktiviteter ofte vælges. Sundhed og et godt helbred er vægtige argumenter for denne gruppe, når der vælges idræt.

5. Ældre

Består aldersmæssigt af ældre på ca. 60 år eller mere, og der er tale om en relativt aktiv gruppe, som er blevet gradvist mere aktiv de senere år. Arbejdet er ikke længere en barriere, men fysikken bliver det i stigende grad, hvorfor mange tvinges til at søge mod de mindre fysisk belastende aktiviteter som også helst skal findes i lokalområdet. Fællesskab bliver i stigende grad vigtigere end fleksibilitet, bl.a. pga. et faldende tidspres og et øget socialt behov som følge af exit fra arbejdsmarkedet.

Hvilken livsfase en tennisspiller befinder sig i synes at have relativt stor betydning for, hvordan og hvor ofte vedkommende spiller tennis, og ser man på de fire tennistypers sociale profil tegner der sig da også et billede, der understreger livsfasernes betydning for respondenternes tennisvaner.

De fire tennistypers sociale profil

I alt indfanger de fire tennistyper 68 pct. af respondenterne, mens de resterende 32 pct. ikke indgår i nogen af de fire kategorier. Årsagen hertil er i flere tilfælde, at de ikke har svaret på de spørgsmål,

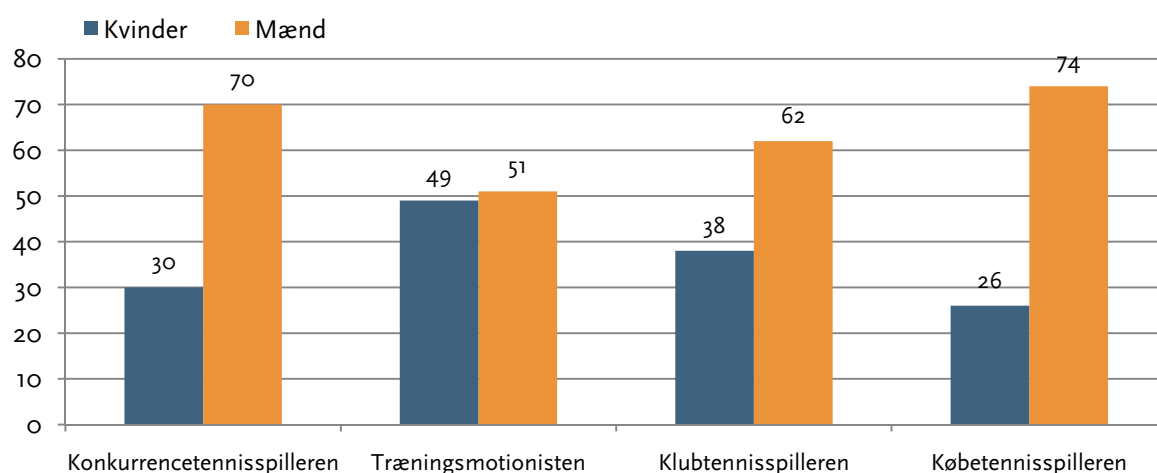
som ligger til grund for inddelingen i de beskrevne kategorier, mens nogle ganske enkelt ikke har svaret på en måde, der placerer dem i mindst en af de fire kategorier⁷⁷.

Ser vi på hvor stor en andel af den samlede respondentgruppe, der tilhører de enkelte segmenter, så er der hhv. 33 pct. af respondenterne, der opfylder kriterierne for at være klubtennis spiller, 24 pct. er konkurrencetennis spillere, 24 pct. er købetennis spillere, og endelig er 19 pct. træningsmotionister. En respondent kan ud fra de opstillede kriterier godt være to tennistyper på samme tid, men heller ikke mere end det, da kategorierne ellers er gensidigt udelukkende.

Det største overlap findes mellem konkurrencetennis spillertypen og klubtennis spilleren, og det fortæller noget om, at mange af dem der krydrer det at spille tennis med deltagelse i konkurrencer af forskellig art i udbredt grad deltager aktivt i det sociale liv og sætter pris herpå. De er med andre ord relativt veletablerede i klublivet generelt.

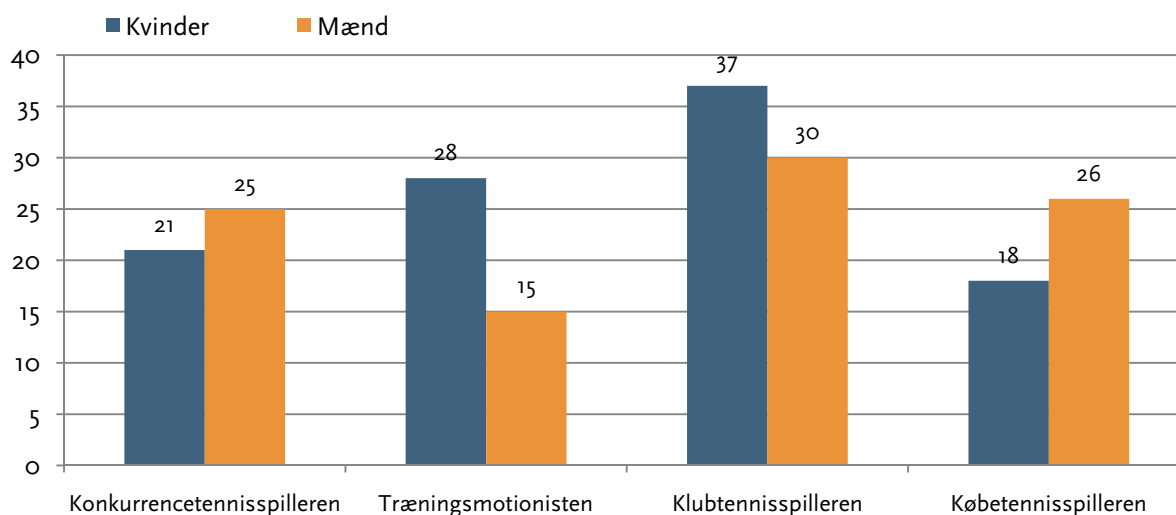
Der synes således at være tale om fire forskellige segmenter af tennisspillere med hver deres sammensætning og kendetegn, men med visse overlap mellem de forskellige typer. Således er de fire segmenter ikke fuldstændig adskilte, men de har hver deres relativt klare kendetegn, som understøtter teorien om, at disse fire segmenter findes i så godt som alle tennisklubber.

Figur 51: Kønsfordelingen i hvert af de fire segmenter af tennisspillere.

Årsagen til at der i alle de fire segmenter er en overvægt af mænd er, at der samlet set er en væsentlig større andel af mænd i medlemsundersøgelsen (67 pct.) end kvinder (33 pct.). Kønsforskellene træder således endnu tydeligere frem, når man ser på, hvor stor en andel af hhv. mænd og kvinder, der tilhører de enkelte tennistyper.

Figur 52: Andel af hhv. de kvindelige og mandlige respondenter, der opfylder kriterierne for at indgå i de fire tennistyper (pct.).

Samlet set viser fordelingerne, at selv om der er flest mænd i alle segmenterne, motiveres kvindelige tennisspillere generelt i højere grad end mandlige af muligheden for at træne med det sigte at blive bedre til tennisspillet uden nødvendigvis at have det at deltage i konkurrencer som endemålet.

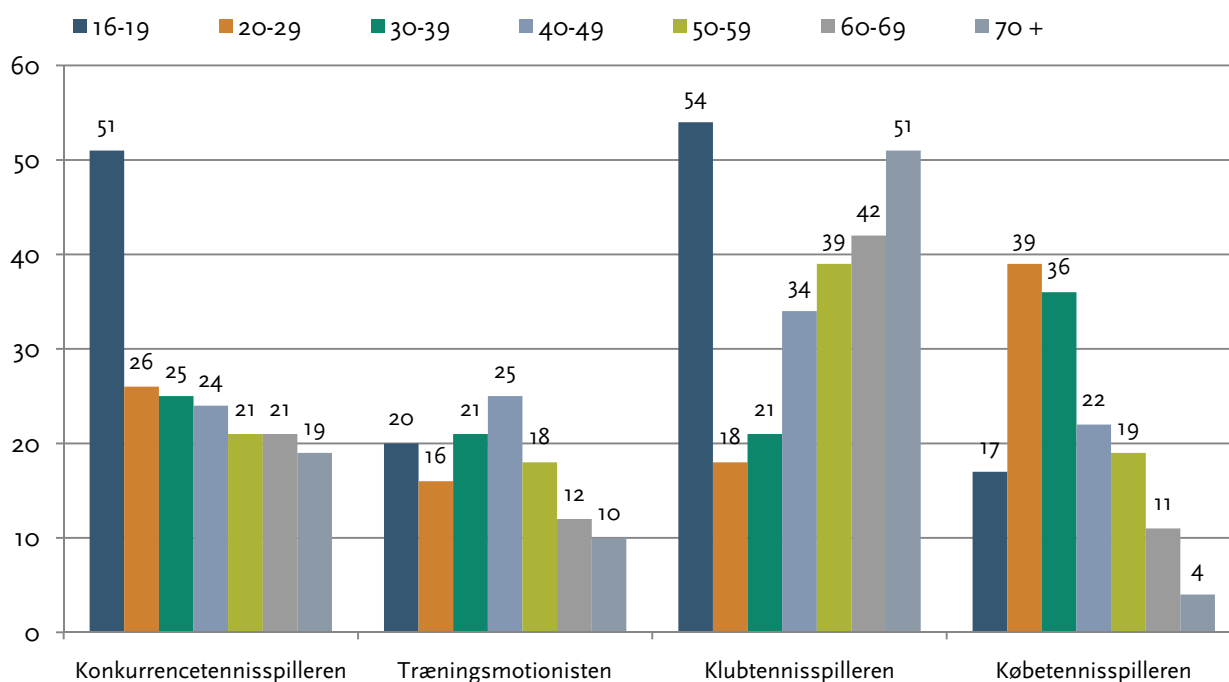
Omvendt synes lidt flere mandlige spillere at nyde muligheden for at krydre spil og træning med konkurrencer af og til, om end konkurrenceelementet også tiltaler en ikke uvæsentlig del af de kvindelige respondenter.

Samtidig er der en lidt større andel af kvindelige end mandlige tennisspillere, som deltager i det sociale liv i klubben og i øvrigt sætter pris på dette, mens der omvendt er en større andel af mandlige end kvindelige respondenter, der spiller tennis uden at deltage i eller interessere sig synderligt for det sociale liv i klubben.

I forhold til fordelingen i de fire segmenter betyder det, at der er en væsentlig større andel af kvinder, der typemæssigt falder under kategorien 'træningsmotionisten' og til dels også 'klubtennisspilleren', mens der omvendt er en væsentlig større andel af mænd, der tilhører kategorien 'købetennisspilleren' og endnu flere i kategorien 'konkurrencetennisspilleren'.

Ud over at samtlige tennistyper har forskellige kønsprofiler, så er der også forskel på, hvilke aldersgrupper der primært befinder sig i de enkelte grupper.

Figur 53: Andel af de enkelte aldersgrupper, som tilhører de fire tennistyper (pct.).

Konkurrentespillertypen er først og fremmest unge på 16-19 år, som i særligt høj grad synes at lade sig motivere af muligheden for at konkurrere i holdkampe, turneringer og/eller stævner. Derudover er der et nogenlunde fast segment af spillere, som krydrer det at spille tennis med deltagelse i konkurrencer, om end andelen er svagt faldende med alder. Der synes at være tale om et særligt trofast segment af tennisspillere, idet hele 72 pct. sammenlagt har spillet tennis i mere end ti år af deres liv. Ydermere angiver to tredjedele (67 pct.) af spillerne i dette segment, at tennis er den sport, de bruger mest tid på.

Træningsmotionistsegmentet består primært af spillere under 60 år og i særlig grad voksne på 30-49 år. De har typisk ikke været så mange år i tennissporten som eksempelvis konkurrentennis spilleren og kan derfor ikke forventes i samme grad at have fået det at konkurrere ind under huden i en tidlig alder. Hvis man tager deres alder i betragtning må det forventes, at deres primære drivkraft for at træne ikke er sportslige ambitioner, men mere et ønske om generelt at blive bedre til at spille tennis. For 59 pct. af spillerne i denne gruppe er tennis ikke den sport, de bruger mest tid på.

Klubtennis spillersegmentet består primært af enten helt unge spillere på 16-19 år eller modne voksne og ældre på 50 år eller mere. Generelt er det også spillere, der er forholdsvis godt etableret i tennissporten i den forstand, at de har spillet i mange år. 58 pct. har sammenlagt spillet i mere end ti år af deres liv, mens 82 pct. har spillet i fem år eller mere. Desuden betragter hele 64 pct. af spillerne i denne gruppe tennis som deres primære sport i den forstand, at det er den idræt, de bruger mest tid på.

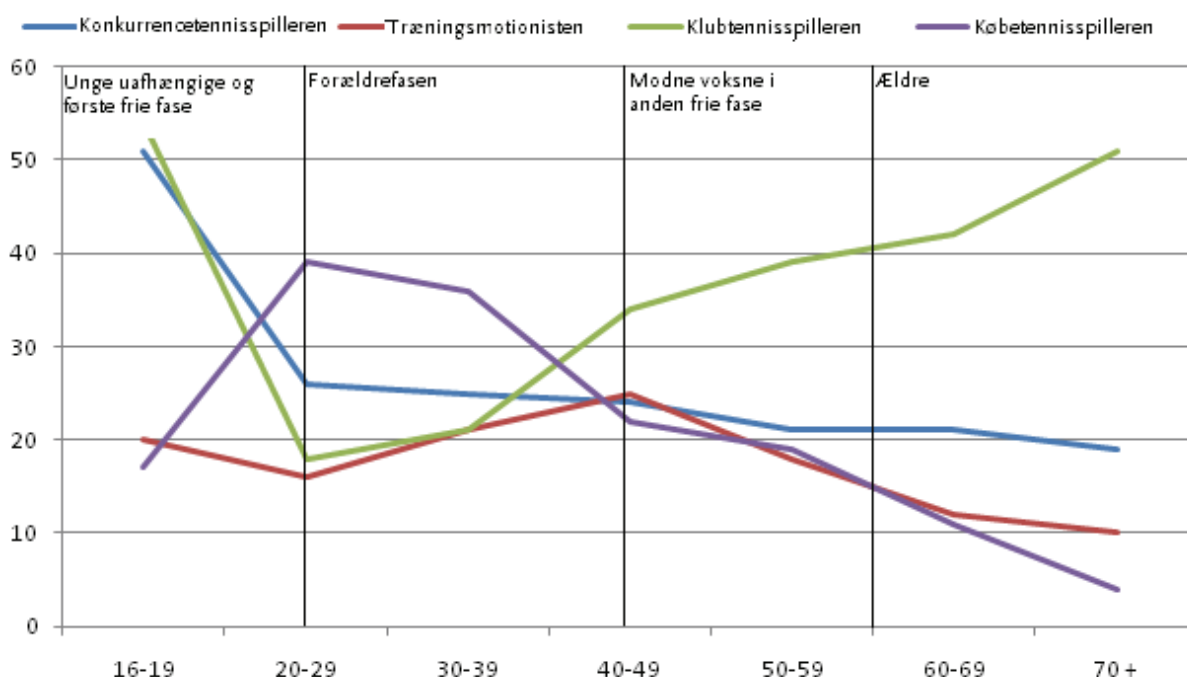
Købetennis spillersegmentet har ikke overraskende en aldersfordeling, som er næsten lige modsat klubtennis spilleren. Det er i udpræget grad unge voksne på 20-39 år, der spiller tennis uden at deltage i sociale arrangementer og uden generelt at være særligt interesserede i deres klubs sociale liv. Der findes i dette segment spillere, der har været i sporten i kortere såvel som længere tid, og det

er opsigtsvækkende, at kun 27 pct. i denne gruppe angiver, at tennis er den sport, de bruger mest tid på.

Tennistypernes sociale profil og livsfaseteorien

Analyserer man denne fordeling af tennisspillerne på forskellige tennistyper og forholder det til livsfaseteorien, her med et forsimplet udgangspunkt udelukkende i alder, så ses flere sammenhænge. Det skal bemærkes at de lodrette streger ikke skal opfattes som endegyldige skel mellem de forskellige faser, men mere er vejledende og udtryk for et konkret skøn ud fra breddeidrætsudvalgets rapport 'Idræt for alle' fra 2009⁷⁸.

Figur 54: Sammenhængen mellem de forskellige tennistyper og livsfaser (pct.).

I den unge uafhængige og første frie fase er der relativt mange konkurrencespillere og klubtennisspillere, hvilket stemmer udmærket overens med, at unge i den alder har bedre tid til både at dyrke det rent sportslige og det sociale på samme tid.

I forældrefasen er der især frem til omkring starten af 40'erne relativt mange købetennisspillere, og der bliver gradvist færre konkurrencespillere. Til gengæld vokser antallet af klubtennisspillere fra de ca. 40 år og fremefter, hvilket formentlig kan forklares med, at karrierepresset stabiliseres samt at børnene bliver ældre og kan klare sig selv i højere grad, end det har været tilfældet tidligere.

I de sidste to faser (modne voksne og ældre) er den altoverskyggende tendens, at det sociale kommer til at betyde mere og mere for tennisspillerne, mens konkurrence og træning fylder gradvist mindre. Det stemmer overens med, at modne voksne og især ældre i højere grad vægter det sociale element højt, når de dyrker sport og motion.

Således er der noget, der tyder på, at tennistyperne er dynamiske størrelser, hvor den enkelte tennisspiller igennem et liv kan nå at befinde sig i flere faser – nogle gange endda på samme tids-

punkt. Samtidig har ens alder og dermed livssituation indflydelse på, hvordan man spiller tennis, og hvilke elementer ved tennisspillet man vægter højest.

De fire tennistypers tennisvaner

Generelt er der relativt stor forskel på, hvordan de fire tennistyper angiver, at de spiller tennis. De to klart mest aktive grupper, når man ser på, hvor mange gange om ugen de spiller tennis i tennissæsonen, er konkurrencetennisspilleren og klubtennisspilleren. 84 pct. af såvel konkurrencespillerne som klubtennisspillerne angiver, at de spiller tennis mindst en gang om ugen. Til sammenligning er det tilfældet for 67 pct. af træningsmotionisterne og blot 49 pct. af købetennisspillerne.

Ydermere er der hele 29 pct. af konkurrencespillerne og 21 pct. af klubtennisspillerne, der spiller mindst tre gange om ugen – de tilsvarende tal er hhv. 7 pct. for træningsmotionisten og 3 pct. for købetennisspilleren. Altså en væsentlig forskel mellem de fire segmenter.

Alle fire typer spiller relativt regelmæssigt med deres faste makker, om end gruppen af købetennisspillere gør det en anelse oftere end de øvrige grupper. Til gengæld er der væsentligt færre købetennisspillere, der spiller med skiftende makkere fra deres klub. Det gør kun 32 pct. i dette segment, og kun 5 pct. gør det en gang om ugen eller oftere.

Igen er konkurrencespilleren og klubtennisspilleren de mest flittige til at spille med skiftende makker. Det gør hhv. 94 pct. af konkurrencespillerne og 90 pct. af klubtennisspillerne i et eller andet omfang, og mere end en tredjedel i begge grupper gør det mindst en gang om ugen.

Med hensyn til klub-/fællestræning er konkurrencespillerne, træningsmotionisterne og klubtennisspillerne nogenlunde lige aktive, mens købetennisspillerne er markant mindre aktive. Kun 17 pct. i sidstnævnte gruppe modtager i et eller andet omfang kluborganiseret træning mod knap to tredjedele i alle de andre grupper.

Billedet er en smule anderledes, når det gælder individuel træning. Der er igen kun 17 pct. af købetennisspillerne, der modtager individuel træning, mens gruppen af træningsmotionister er klart den mest aktive i denne henseende. Her modtager to tredjedele i et eller andet omfang individuel træning, mens det til sammenligning kun er tilfældet for godt en tredjedel af konkurrencespillerne og klubtennisspillerne.

Pr. definition deltager købetennisspillerne ikke i deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer, mens hele 85 pct. af klubtennisspillerne gør dette i et eller andet omfang. Det er tilsvarende tilfældet for knap to tredjedele af konkurrencetennisspillerne og træningsmotionisterne.

Generelt er der i alle grupper meget få, der deltager i deres klubs ikke-konkurrencebetonede arrangementer mindst en gang om ugen, hvilket tyder på at det ikke i alle klubber er muligt at deltage i den type arrangementer så ofte.

Med hensyn til de sociale klubarrangementer, så er det ikke overraskende klubtennisspillerne, der angiver at deltage klart oftest. 70 pct. i denne gruppe er noget eller helt enige i, at de deltager ofte i den type arrangementer. Det tilsvarende tal for konkurrencetennisspillerne er 51 pct., og de må således siges også at være relativt sociale.

Købetennispillerne deltager pr. definition sjældent eller aldrig i sociale klubarrangementer, mens hele 73 pct. af træningsmotionisterne også angiver at deltage sjældent eller aldrig. Således er træningsmotionisterne ikke udpræget sociale, hvilket bekræfter teorien om, at der er tale om fire forskellige segmenter af tennisspillere med hver deres kendetegn.

Ser man endelig på, hvor ofte de enkelte tennistyper spiller konkurrencetennis, så er det ikke overraskende konkurrencetennisspillerne, der er de mest aktive, da det netop er et af de kriterier, de er udvalgt på baggrund af. 83 pct. i dette segment spiller holdkampe, og 73 pct. spiller turneringer og/eller stævner.

Ingen i gruppen af træningsmotionister deltager pr. definition i konkurrencetennis, da det var et af kriterierne for at blive klassificeret som motionist. Tilsvarende er det hele 93 pct. af købetennisspillerne, der hverken spiller holdkamp eller turneringer/stævner, mens det samme er tilfældet for knap halvdelen af klubtennispillerne.

De fire typer i stikordsform

For overskuelighedens skyld opsummeres her kort, hvad der kendetegner de fire tennistyper, som er blevet gennemgået i det ovenstående. I det følgende skal tennistyperne bruges til at analysere, hvad tennisspillere generelt og ikke mindst forskellige segmenter af tennisspillere efterspørger af tilbud i tennissporten som helhed samt i deres klub specifikt.

1. Konkurrencetennispilleren

- Et fast segment af tennisspillere, men særligt udbredt blandt unge på 16-19 år
- Lidt mere udbredt blandt mandlige tennisspillere end kvindelige
- Har typisk været i sporten i mange år og ser tennis som sin primære idræt
- Spiller generelt meget tennis – typisk 1-2 gange om ugen eller mere
- Spiller meget med skiftende makker, men også jævnligt med en fast makker
- Går relativt ofte til fællestræning, men får sjældent individuel træning
- De fleste spiller af og til med i deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer, mens omtrent halvdelen angiver at deltage ofte i de sociale arrangementer
- Spiller holdkampe og turneringer/stævner

2. Træningsmotionisten

- Særligt udbredt i alderen 30-49 år, mens kun meget få ældre hører til i dette segment
- Væsentligt mere udbredt blandt kvindelige spillere end mandlige
- Har typisk kortere tid i sporten bag sig end de øvrige grupper
- Spiller typisk mellem to gange om måneden og to gange om ugen
- Spiller jævnligt med fast makker og mere sjældent med skiftende makker

- Går jævnligt til fællestræning og er den gruppe, hvor flest får individuel træning
- Er næst efter de sociale tennisspillere den mest aktive gruppe i forhold til deres klubs ikke-konkurrencebetonede arrangementer, men til gengæld deltager hovedparten sjældent eller aldrig i klubbens sociale arrangementer
- Spiller pr. definition hverken holdkampe, turneringer eller stævner

3. Klubtennis spilleren

- Primært de helt unge på 16-19 år samt de modne voksne og ældre på 50 år eller mere
- Lidt mere udbredt blandt kvindelige end mandlige tennisspillere
- Har typisk været i sporten i mange år og ser tennis som sin primære idræt
- Spiller relativt meget tennis – typisk 1-2 gange om ugen eller mere
- Er den gruppe, hvor flest spiller med skiftende makker, men spiller også jævnligt med en fast makker
- Går jævnligt til fællestræning, men får relativt sjældent individuel træning
- Er den mest aktive gruppe i forhold til deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer og langt hovedparten deltager ligeledes ofte i de sociale arrangementer
- Knap halvdelen spiller holdkampe og/eller turneringer/stævner

4. Købetennis spilleren

- Primært de unge voksne på 20-39 år, andelen falder med stigende alder
- Mere udbredt blandt mandlige end kvindelige tennisspillere
- Er delt i to grupper, hvor den ene har lang tid i sporten bag sig og en anden har kortere
- Er den gruppe, som spiller mindst hyppigt – typisk mellem en gang om måneden og op til to gange om ugen, men næsten ingen spiller tre gange om ugen eller mere
- Er den gruppe, hvor færrest spiller med skiftende makker og flest spiller med fast makker
- Deltager stort set aldrig i fællestræning eller individuel træning
- Pr. definition deltager ingen i deres klubs ikke-konkurrencebetonede arrangementer eller for den sags skyld i de sociale arrangementer
- Næsten ingen spiller konkurrencetennis

Hvad efterspørger tennisspillerne?

Hovedparten af respondenterne angiver i grove træk at være tilfredse med forholdene i tennissporten generelt samt specifikt i deres klub. Det gælder i forhold til udbuddet og kvaliteten af træning, udbuddet og kvaliteten af turneringer og stævner, udbuddet af sociale arrangementer, klubbens sociale liv, klubledelsernes lydhørhed og initiativrighed samt til dels også klubbens evne til at tage imod og integrere nye medlemmer.

Der er naturligvis forskelle i tallene mellem de forskellige klubber, der har deltaget i medlemsundersøgelsen, og det danner i et senere afsnit af rapporten grundlag for en diskussion om, hvilke typer af klubber der bedst varetager deres medlemmers interesser. Foreløbigt skal det blot konstateres, at respondenterne generelt angiver at være relativt tilfredse med forholdene i deres respektive klubber.

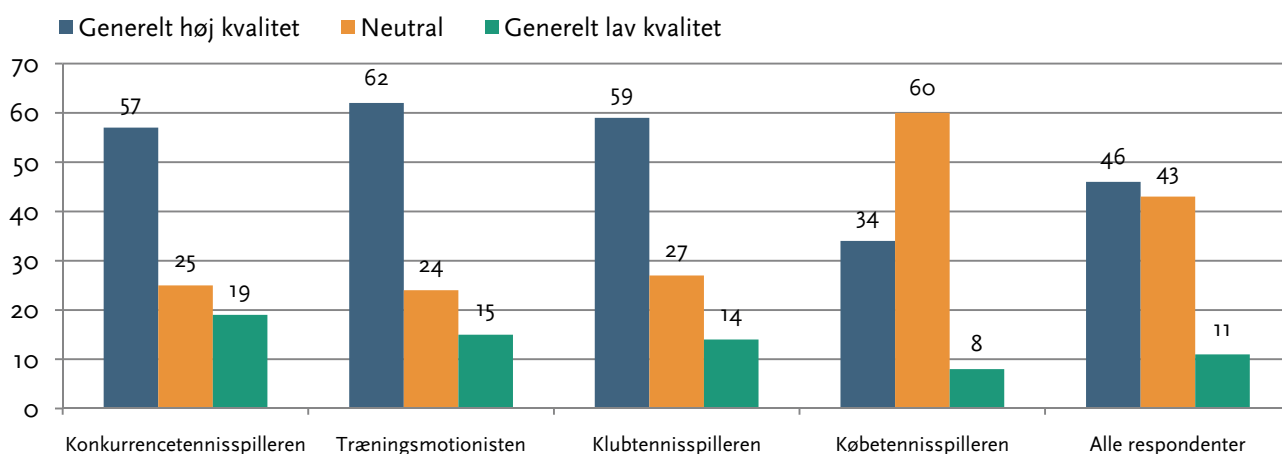
Når det er sagt, er der naturligvis nuancer i forhold til denne konklusion, ligesom der er visse forskelle mellem de fire tennistyper. Derfor vil fokus i de følgende afsnit være på respondenternes holdninger og forventninger til træning, konkurrencer og det sociale liv i klubberne. Afsnittet afsluttes med en kort gennemgang af, hvilke tilbud respondenterne har angivet, de godt kunne tænke sig fandtes i deres klub.

Træning

Som afsnittet om respondenternes tennisaner viste, synes det ikke inden for tennissporten at være kutyme at deltage i træning, hvad enten det er kluborganiseret fællestæning eller individuel træning. Som omtalt i afsnittet kan det være et udtryk for, at tilbuddene ikke er gode nok, at der mangler træningstilbud, og/eller at spillerne ikke er interesserede i at træne.

Ser vi først på kvaliteten af træningstilbuddene, angiver de fleste respondenter, at de er tilfredse.

Figur 55: Kvalitet af træningstilbud, segmentopdelte. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg synes generelt, at kvaliteten af klubbens træningstilbud er/var høj' stillet over for B: 'Jeg synes generelt, at kvaliteten af klubbens træningstilbud er/var lav', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

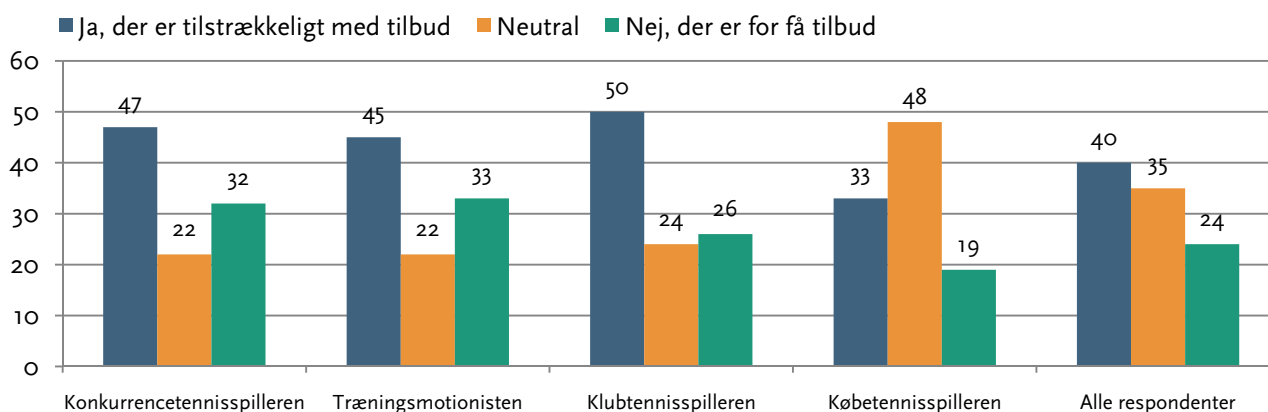
At der er så mange neutrale svar hænger sandsynligvis sammen med, at der som nævnt er rigtig mange respondenter, der ikke benytter sig af deres klubbers træningstilbud, hvorfor en stor del af dem må antages at have svaret 'neutral' på spørgsmålet. Det illustreres særligt tydeligt i gruppen af købetennisspillere, hvor kun meget få træner og der tilsvarende er mange neutrale svar.

Tallene viser, at det generelt kun er godt hver tiende respondent, der er utilfreds med kvaliteten af sin klubs træningstilbud, hvorfor det ikke umiddelbart synes at være årsagen til, at så relativt få træner.

I den forbindelse må man dog notere, at der særligt i konkurrencetennisplayersegmentet er en anelse større utilfredshed, men det er næppe overraskende, når man tænker på, at netop denne gruppe i højere grad end de øvrige må forventes at have en række helt konkrete mål med deres træning og derfor stiller større krav til kvaliteten.

Hvor der er generel tilfredshed med kvaliteten af træningen, er der større spredning i holdningen til, hvorvidt omfanget af klubbernes træningstilbud er tilstrækkeligt.

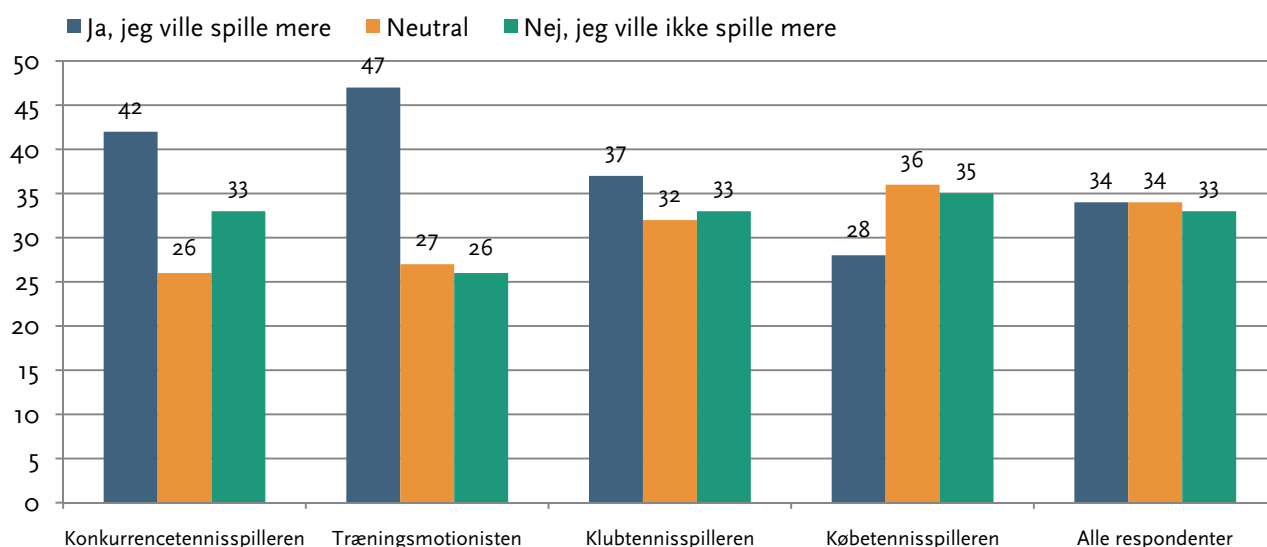
Figur 56: Tilfredshed med antal træningstilbud, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg synes, der er/var tilstrækkeligt med træningstilbud til mig i klubben' stillet over for B: 'Jeg synes, der er/var for få træningstilbud til mig i klubben', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Helt generelt er det cirka en fjerdedel af alle respondenter, som efterspørger flere træningstilbud. Det er primært de mest aktive i form af konkurrencespillere og træningsmotionisterne, som efterspørger flere træningstilbud, men også knap hver femte af købetennis spillerne synes, at deres klub har for få træningstilbud henvendt til dem.

Det kunne således tyde på, at der er en vis sammenhæng mellem den relativt lave træningsdeltagelse inden for tennis og udbuddet af træningstilbud i klubberne. I hvert fald angiver en større gruppe af spillere, at de ville spille mere tennis, hvis der havde været flere træningstilbud henvendt til dem.

Figur 57: Betydning af flere træningstilbud, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg ville have spillet mere tennis, hvis der var flere tilbud henvendt til mig i klubben' stillet over for B: 'Flere træningstilbud ville ikke have fået mig til at spille mere', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Alt i alt er det godt en tredjedel af respondenterne, der erklærer sig helt eller noget enige i, at de ville træne mere, såfremt der var flere træningstilbud henvendt til dem. Som ovenfor er det primært de allerede træningsaktive, der angiver at ville træne endnu mere, såfremt der var flere tilbud. I gruppen af træningsmotionister er det tilfældet for næsten halvdelen af spillerne, og selv hos købetennisspillerne er det mere end en fjerdedel, der angiver at ville spille mere med de rette tilbud.

Opfatter man træningen som en måde at få spillere integreret i det generelle liv omkring klubben, ser der derfor ud til at ligge et potentiale i forhold til at fastholde medlemmer i tennissporten generelt og de enkelte klubber specifikt ved at øge udbuddet af træningsmuligheder til alle segmenter af tennisspillere.

Gruppen af konkurrencetennisspillere og klubtennisspillere ser ud til i forvejen at være relativt godt integreret i det generelle liv omkring klubben og synes dermed at være i mindre fare for at falde fra end de to øvrige segmenter. Dermed ikke sagt, at der ikke skal fokuseres på at give denne gruppe flere træningstilbud, men tænker man ud fra et fastholdelsesperspektiv, vil der formentlig være mere at hente ved at fokusere på gruppen af motionister, hvad enten de allerede træner af og til eller primært spiller med fast makker.

Gruppen af træningsmotionister er den gruppe, hvor den største andel efterspørger flere træningstilbud og samtidig angiver, at det ville få dem til at spille mere. I og med at netop det at træne og blive bedre til at meste tennisspillet er en vigtig motivation for denne gruppe, er det nødvendigt at have gode tilbud henvendt til netop dem. Sigtet skal ikke primært være rettet mod eksempelvis turneringer eller stævner, men mod såvel det at skabe små fremskridt for disse medlemmer – både i selve spillet og i mulighederne for at indgå i sociale fællesskaber med ligesindede.

Et lignende tilbud ville givetvis også kunne ramme en del af købetennis spillerne, som i dag næsten udelukkende spiller med deres faste makker, men som samtidig efterspørger træning. Giver man dem en mulighed for at træne sammen med andre ligesindede, øges deres sociale netværk i klubben, hvilket de hidtidige analyser har vist er af stor betydning for fastholdelsen. Bl.a. fordi spillerne bliver mindre sårbare, hvis en fast makker stopper.

I forhold til gruppen af købetennis spillere, hvor mange har travlt med at pleje både familie og karriere, kan man som klub med fordel overveje, om man kan finde måder at gøre træningstilbuddene så fleksible som muligt. Dertil kan hentes inspiration i eksempelvis fitnesscentrenes tilbud om træning på forskellige tidspunkter af dagen, børnepasningsordninger eller alternativt at give børn og forældre mulighed for at spille på samme tidspunkt.

Det er klart, at ikke alle klubber vil have ressourcer til at oprette træningstilbud i det omfang, som fitnesscentret tilbyder, men kan man som klub begynde i det små med fx ugentlige træningsarrangementer, hvor børn og forældre kan få trænet effektivt på samme tid, vil det efter alt at dømme være et skridt i den rigtige retning.

Man skal som klub ikke regne med at kunne nå ud til alle, og nogle foretrækker ganske enkelt at spille med deres faste makker og ellers ikke deltage i klublivet. Det skal de fortsat have lov til, blot skal man give den gruppe, der kun spiller med deres faste makker, fordi der reelt ikke er et træningstilbud, som passer til dem, mulighed for at træne på en måde, som tager højde for det niveau, de befinder sig på, og de krav, som er specifikke for netop deres livsfase.

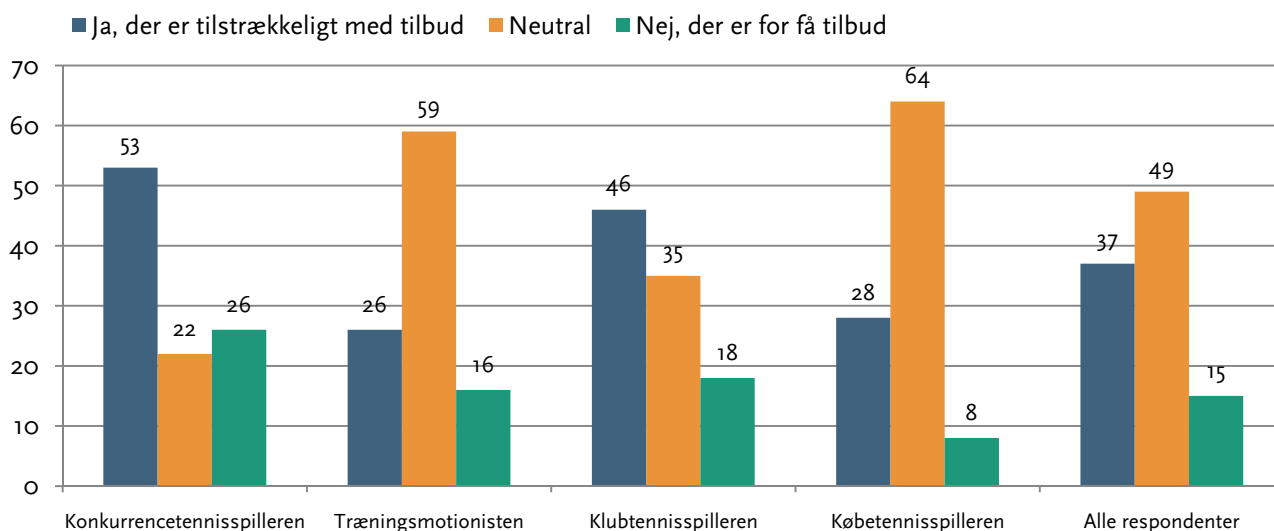
Konkurrencetennis

Afsnittet om respondenternes tennisvaner viste, at mere end to tredjedele er rene motionister i den forstand, at de ikke deltager i nogen former for konkurrencetennis. Konkret er det 32 pct. af respondenterne, der i et eller andet omfang angiver at spille holdkampe, turneringer og/eller stævner, og de synes i relativt høj grad at være tilfredse med udbuddet og kvaliteten af de turneringer og stævner, de har deltaget i.

I hvert fald er det kun 9 pct. der angiver, at de er noget eller helt enige i, at kvaliteten af de turneringer og/eller stævner, de har deltaget i, var lav, mens 53 pct. til sammenligning erklærer sig helt eller noget enige i at kvaliteten var høj.

Generelt er der heller ikke nogen voldsomt stor efterspørgsel efter flere turneringer og/eller stævner.

Figur 58: Tilfredshed med antal turneringstilbud, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Der var tilstrækkeligt med tilbud om turneringer/stævner, jeg kunne deltage i' stillet over for B: 'Der var for få turneringer/stævner, jeg kunne deltage i', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

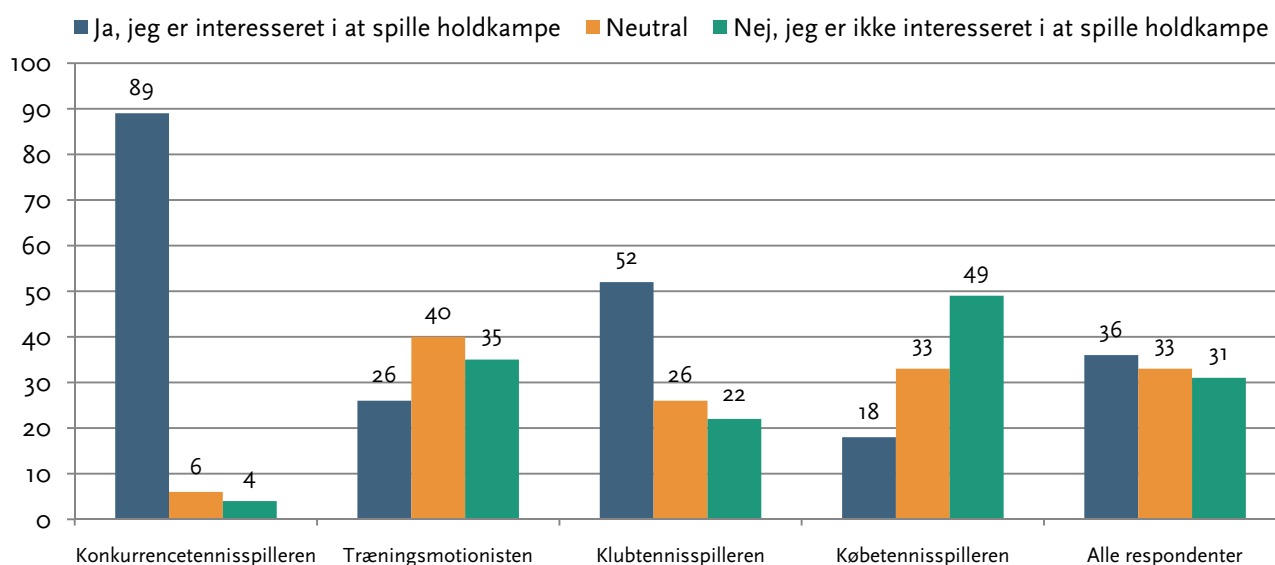
Ganske vist er der 26 pct. af konkurrencetennisspillerne, der efterspørger flere turneringer og/eller stævner, samt 18 pct. af klubtennis spillerne, der gør det samme, men som tidligere beskrevet er der et relativt stort overlap mellem de to grupper. Efterspørgslen i disse segmenter må derfor først og fremmest opfattes som et udtryk for, at dem, der allerede spiller turneringer og stævner, ønsker flere muligheder for at gøre dette.

Mere interessant er det, at 16 pct. af træningsmotionisterne, som pr. definition ikke spiller konkurrencetennis, også efterspørger muligheden for dette. Således kunne man med fordel oprette motionsbaserede turneringer og stævner for denne gruppe enten i klubregi eller på lokalt plan, da man næppe kan forvente, at ret mange motionister vil være interesserede i at rejse særligt langt for at spille hverken turneringer eller stævner.

Vigtigt er det dog at holde sig for øje, at der var en hel del flere i motionistsegmentet, der efterspurgte flere træningstilbud, hvorfor det umiddelbart må komme i første række. Eventuelt kan tilbud om breddetræning i klubberne indrettes på en måde, så de konkurrenceinteresserede motionister får mulighed for at spille mindre turneringer med hinanden, uden at det bliver det primære sigte med træningen.

Interesse er der tilsyneladende også blandt et relativt bredt udsnit af tennisspillere for at komme til at spille holdkampe, som ellers i dag er forbeholdt en begrænset skare af de bedste spillere i de fleste tennisklubber.

Figur 59: Ønske om at spille holdkampe, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg vil/ville gerne spille holdkampe' stillet over for B: 'Jeg er/var ikke interesseret i at spille holdkampe', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Ikke overraskende er der hele 89 pct. af konkurrencetennisspillerne og 52 pct. af klubtennisspillerne, der gerne vil spille holdkampe. Mere overraskende er det, at 26 pct. af træningsmotionisterne og ikke mindst at 18 pct. af købetennisspillerne gerne vil spille holdkampe. Det viser, at der generelt og uanset motiver for at spille tennis er en vis efterspørgsel efter at spille holdkampe.

Ser vi konkret på den andel af respondenterne, som ikke i øjeblikket spiller holdkampe, er det 22 pct., der er helt eller noget enig i, at de gerne vil spille holdkampe, 39 pct. er neutrale, og 40 pct. erklærer sig helt eller noget enig i ikke at være interesseret i at spille holdkampe.

Det er således mere end hver femte, der i øjeblikket ikke spiller holdkampe, som godt kunne tænke sig at komme til det. Det kunne være et argument for at oprette breddeholdturneringer med udgangspunkt i lokalområdet, som man kender det inden for en række andre idrætsgrene, således at et langt bredere udsnit af tennisspillerne fik mulighed for at spille holdkampe.

Tilsyneladende er der selv i gruppen af købetennisspillere en interesse herfor, og kan man som nævnt på den ene eller anden måde få integreret denne gruppe bedre i det generelle liv i deres respektive klubber, er man nået relativt langt i forhold til at fastholde spillerne i tennissporten. Det sammen med interessen hos godt en fjerdedel af træningsmotionisterne udgør gode argumenter for at indføre en bredere holdturnering.

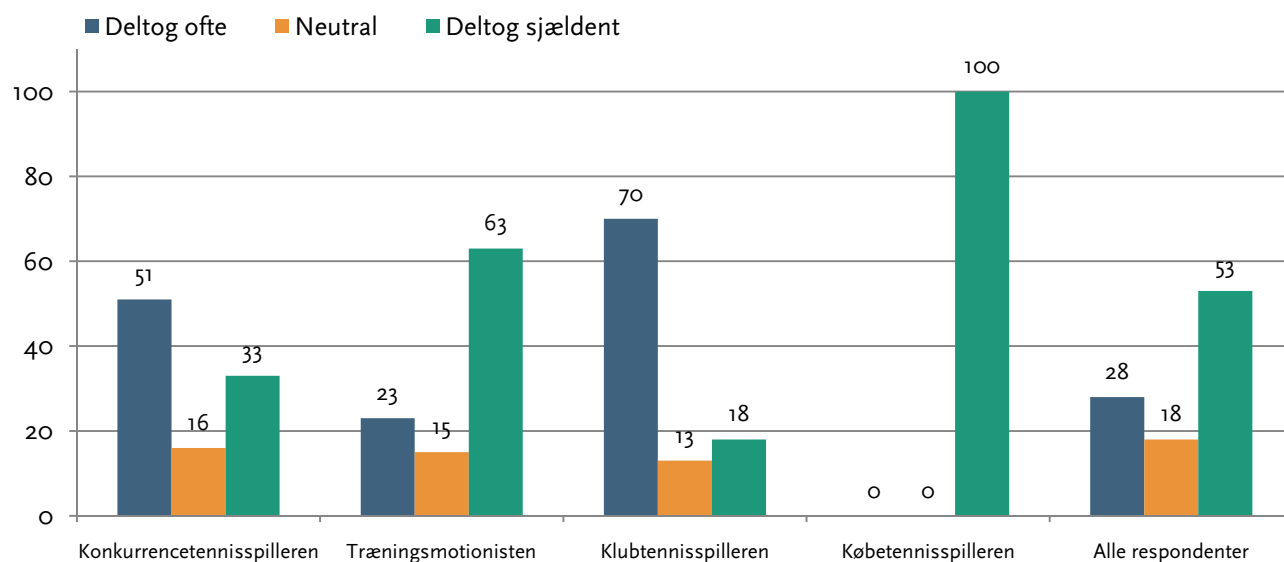
Det sociale liv

Ud over at de konkrete tennisrelaterede tilbud synes at have betydning for fastholdelsen af tennisspillere, peger de tidligere analyser på, at også deltagelse i det sociale liv spiller en vigtig rolle herfor. Der er imidlertid stor forskel på, hvor ofte de fire tennistyper angiver at deltage heri⁷⁹.

Første indikator er, hvor ofte respondenterne angiver at deltage i deres klubs sociale arrangementer.

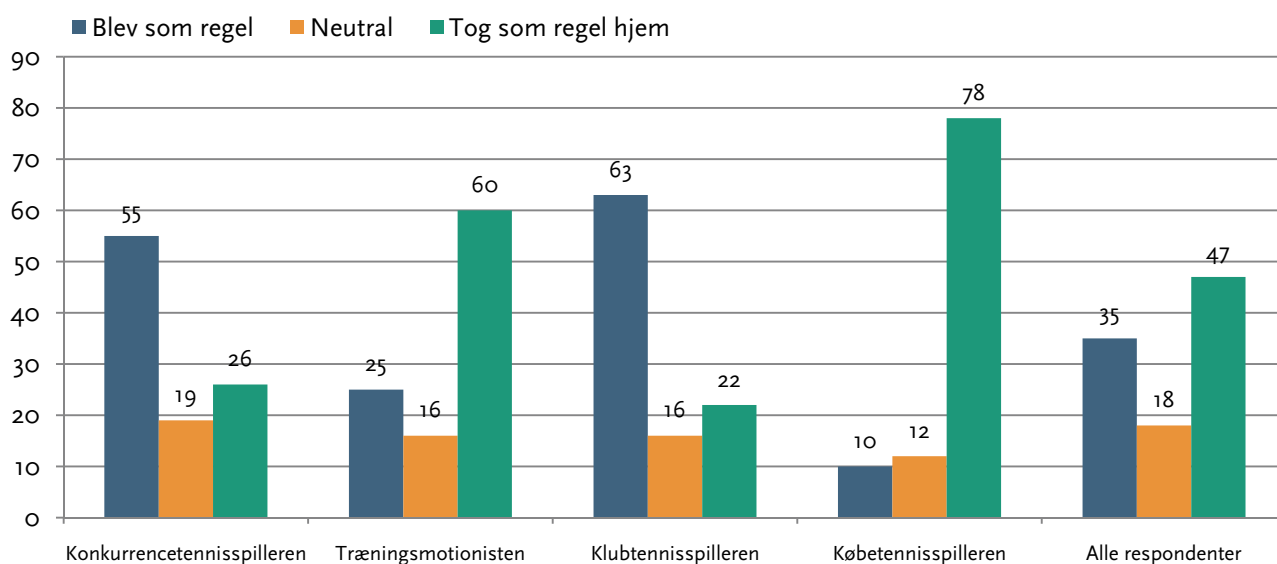

Figur 60: Deltagelse i sociale arrangementer, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg deltog ofte i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)' stillet over for B: 'Jeg deltog sjældent/aldrig i min klubs sociale arrangementer (fx klubfester, fællesspisning og lignende)', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Anden indikator herpå er, hvorvidt respondenterne angiver at blive i klubben, efter de har spillet.

Figur 61: Ophold i klubben, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg blev som regel i klubben, efter jeg havde spillet' stillet over for B: 'Jeg tog som regel hjem, lige efter jeg havde spillet', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Generelt er det mindre end en tredjedel af respondenterne, der deltager i sociale klubarrangementer og kun godt en tredjedel, der angiver, at de i et eller andet omfang bliver i klubben, efter de har

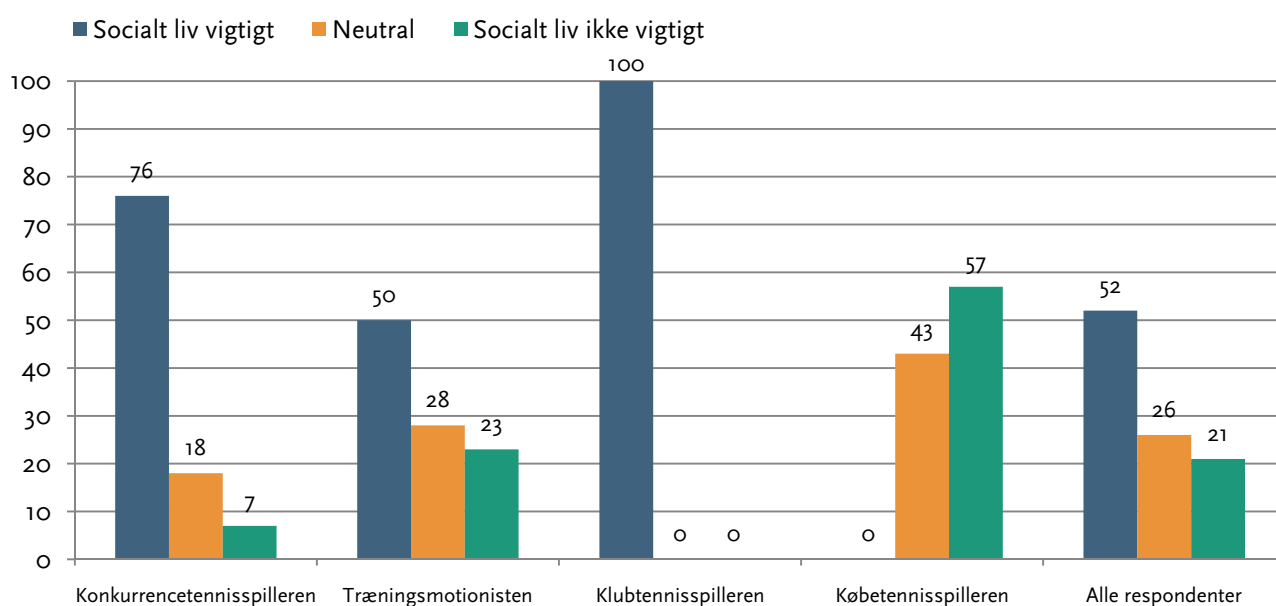
spillet. Til sammenligning er det omtrent halvdelen af den samlede respondentgruppe, der slet ikke eller kun i meget begrænset omfang deltager i deres klubs sociale liv.

Der er stor forskel på, hvor meget hver af de fire tennistyper angiver at deltage i det sociale liv, og det er som forventet købetennis spilleren, der deltager klart mindst, og klubtennis spilleren, der deltager klart mest.

Desuden er der en tendens til, at træningsmotionisterne er mindre aktive i det sociale liv end gennemsnittet, mens konkurrencetennis spillerne omvendt er mere aktive end gennemsnittet. Således synes deltagelse i træning ikke alene at få tennisspillere til at involvere sig i det sociale liv i det omfang, som man umiddelbart kunne forvente. Enten er det udtryk for et bevidst valg blandt spillerne, eller også viser det, at træningen ikke i tilstrækkelig grad formår at samle og integrere spillere i klublivet.

Uanset forklaringen, så synes årsagen til den forholdsvis begrænsede deltagelse i det sociale liv ikke at være mangel på interesse heri – i hvert fald ikke generelt.

Figur 62: Betydning af socialt liv, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Det er/var vigtigt for mig, at der er/var et godt socialt liv i klubben' stillet over for B: 'Det sociale liv i klubben er/var ikke vigtigt for mig', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

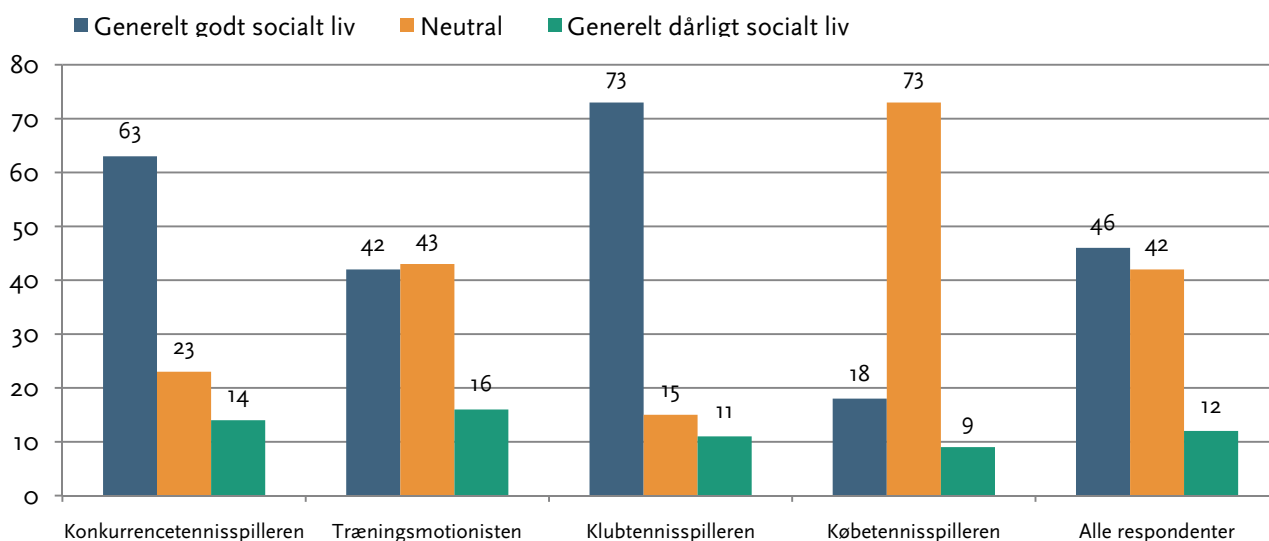

Over halvdelen af respondenterne erklærer sig helt eller noget enige i, at det sociale liv i klubben er vigtigt for dem, mens kun godt hver femte til sammenligning erklærer sig helt eller noget enige i det modsatte.

Ikke overraskende er det sociale liv af klart størst betydning for klubtennis spillerne, idet alle i den gruppe pr. definition finder det vigtigt, mens det omvendt ikke er tilfældet for en eneste af købetennis spillerne. Årsagen hertil er imidlertid, at netop denne variabel var blandt de variabler, der blev brugt til at skelne mellem de fire tennistyper.

Ikke desto mindre viser fordelingerne mellem de fire segmenter af tennisspillere, at der er stor forskel på, hvor højt de prioriterer det sociale liv. Tilsvarende er der stor forskel på, hvorledes de opfatter det sociale liv i deres klub.

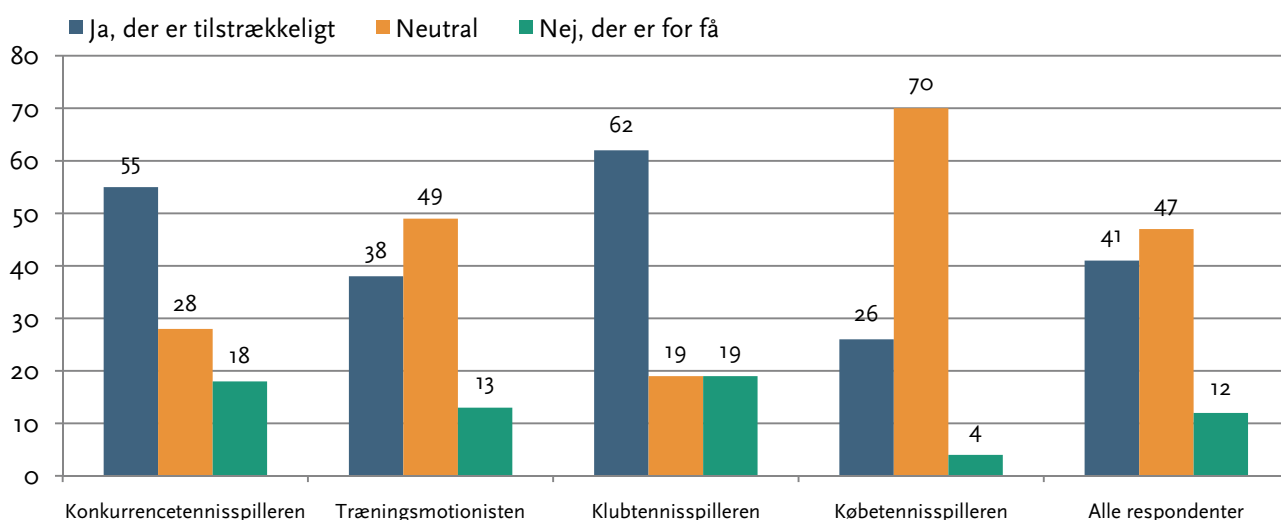
Figur 63: Vurdering af socialt liv, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg synes generelt, at der er et godt socialt liv i klubben' stillet over for B: 'Jeg synes generelt ikke, der er et godt socialt liv i klubben', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Generelt er det kun godt hver tiende respondent, der synes, at det sociale liv i deres klub er dårligt, mens knap halvdelen ytrer tilfredshed. Imidlertid er der samtidig 42 pct., der forholder sig neutralt til spørgsmålet, hvilket hænger sammen med, at der som nævnt er en relativt stor gruppe, der slet ikke deltager i deres klubs sociale liv. Særligt tydeligt illustreres dette, når man ser på gruppen af købetennisspillere, hvor meget få deltager i det sociale liv – her forholder hele 73 pct. sig neutralt i bedømmelsen af deres klub sociale liv.

Ellers viser tallene en tendens til, at dem, som deltager i sin klubs sociale liv, også i vidt omfang finder, at der er et godt socialt liv i klubben. Det er måske ikke så overraskende, da de, hvis de var utilfredse hermed, kunne vælge ikke at deltage heri eller alternativt at skifte klub. Ser man på efterspørgslen efter sociale arrangementer, er det da også primært dem, der allerede deltager i det sociale liv, som efterspørger flere arrangementer.

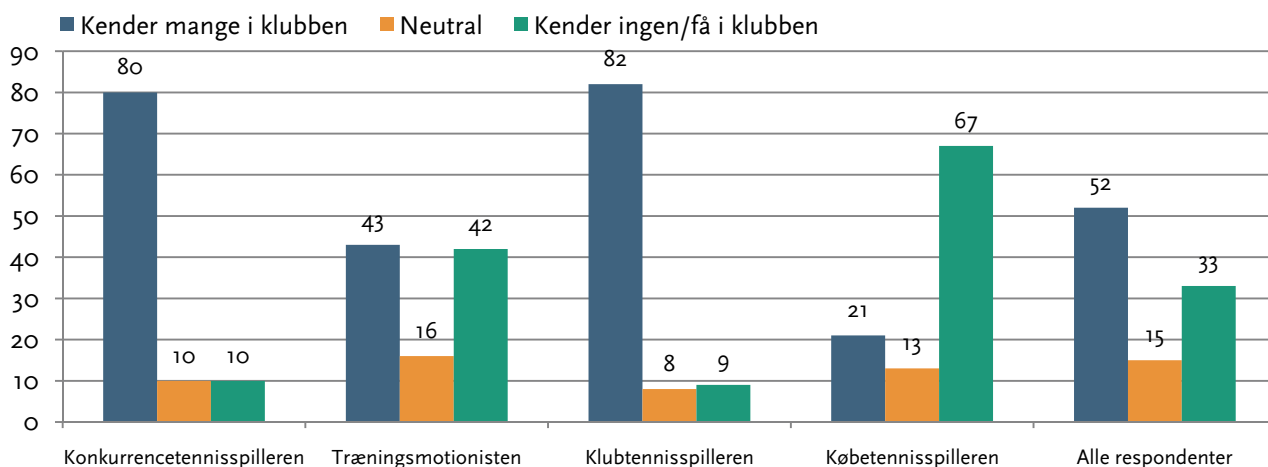
Figur 64: Tilfredshed med socialt liv, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg synes, der var tilstrækkeligt med sociale klubarrangementer' stillet over for B: 'Jeg synes, der var for få sociale klubarrangementer', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Samlet set er det kun godt hver tiende respondent, som efterspørger flere sociale klubarrangementer, og det er især klubtennisspillerne og konkurrencetennisspillerne, der ønsker flere arrangementer. Til gengæld er der næsten ingen af købetennisspillerne, der efterspørger flere sociale klubarrangementer, hvilket antyder, at der er tale om en gruppe, som enten af tidsmæssige eller andre årsager ikke spiller tennis for at dyrke det store klubfællesskab. De er i stedet tilfredse med at spille med deres makker og på den måde dyrke et selvvalgt træningsfællesskab, mens klubfester, fællesspisning og lignende ikke umiddelbart appellerer til dem.

Omfanget af de fire tennistypers engagement i det sociale liv i deres klub afspejler sig ikke overraskende i, hvor mange de angiver at kende i klubben.

Figur 65: Socialt netværk, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg kender mange, der spiller i klubben' stillet over for B: 'Jeg kender ingen eller få, der spiller i klubben', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

Generelt er det over halvdelen af respondenterne, der kender mange, som spiller i deres klub, og for konkurrencetennisspillerne og klubtennisspillerne er tallet helt oppe på hhv. 80 og 82 pct. Det viser, at et engagement i klublivet ikke overraskende fører til, at man lærer flere at kende i klubben.

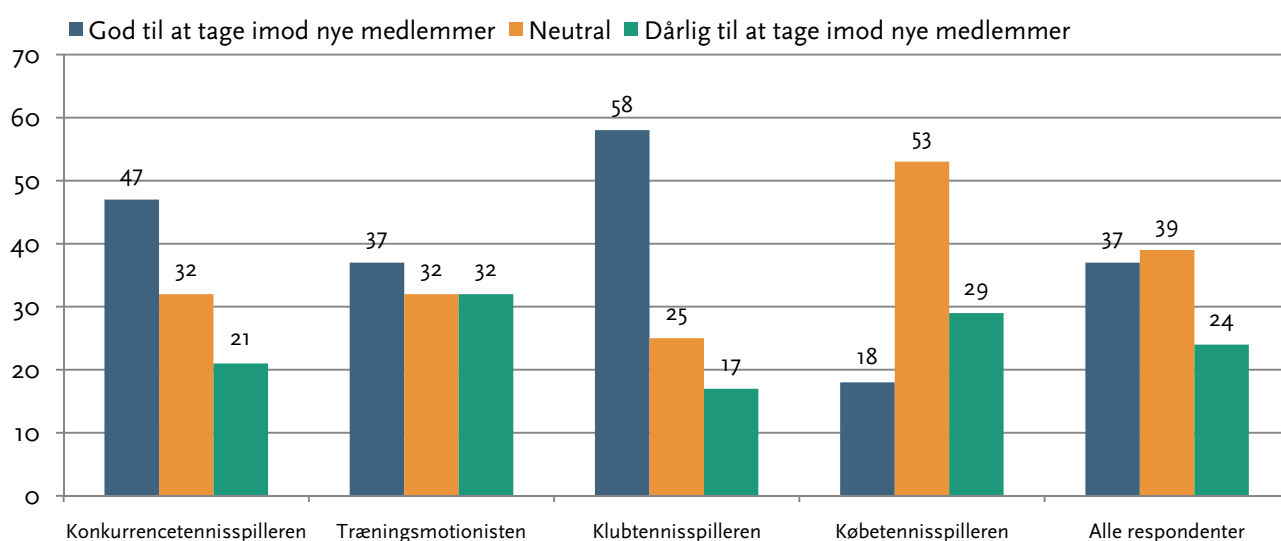
I et fastholdelsesperspektiv synes det at være helt centralt. Tennisspillere, der kender mange i deres klub, må antages at være mindre afhængige af fx en enkelt eller nogle få makkere, hvorfor de givetvis vil være mindre tilbøjelige til at stoppe med at spille tennis, hvis eksempelvis deres faste makker(e) skulle stoppe.

I den forbindelse udgør gruppen af købetennisspillere et problem, da hele 67 pct. af respondenterne i det segment angiver, at de ikke kender nogen eller blot få i klubben. Det samme er tilfældet for 42 pct. af træningsmotionisterne.

Samlet set tegner medlemsundersøgelsen et billede af det sociale liv i tennisklubberne som relativt velfungerende for dem, der deltager i det. Omvendt er der en stor gruppe af spillere, som slet ikke eller kun i meget begrænset omfang er integreret i det sociale klubliv. Det bliver en udfordring for klubberne at få denne gruppe bedre integreret, og nogle spillere vil givetvis ikke være interesserede heri. Men skulle det lykkes at gøre det sociale klubliv endnu mere rummeligt og velfungerende, vil man som klub antageligt gøre sig mindre sårbar over for medlemsfrafald.

I den forbindelse er det af essentiel betydning, at man som klub er gearet til at tage imod nye medlemmer og få dem integreret i klublivet allerede fra begyndelsen. Det er der blandt respondenterne delte meninger om, hvorvidt deres klub er god nok til.

Figur 66: Integration af nye medlemmer, segmentopdelt. Respondenterne fordelt på udsagnene: A: 'Jeg oplevede, at klubben var god til at tage imod og integrere nye medlemmer' stillet over for B: 'Jeg oplevede, at klubben var dårlig til at tage imod og integrere nye medlemmer', fordelt på de fire tennistyper og alle respondenter (pct.).

De ovenstående tal dækker over relativt store forskelle klubberne imellem, men de giver et indblik i, at der er en ikke uvæsentlig gruppe af respondenter, som oplever, at deres klub ikke er tilstrækkelig

god til at tage imod nye medlemmer. Er det et udtryk for den generelle holdning, er der her tale om et område, hvor klubberne kan blive langt bedre.

Samlet set er det 24 pct. af respondenterne, som erklærer sig helt eller noget enige i, at deres klub er dårlig til at tage imod nye medlemmer, 39 pct. forholder sig neutralt og 37 pct. erklærer sig helt eller noget enig i, at deres klub er god til at tage imod nye medlemmer.

Som man umiddelbart kunne forvente, er det de segmenter, der er bedst integreret i klubben – konkurrencetennisspillerne og klubtennisspillerne – der vurderer deres klubs evne til at integrere nye medlemmer mest positivt. De tager formentlig udgangspunkt i deres egne erfaringer eller dem, de kender i klubben, hvorfor de er mere positive end fx træningsmotionisterne og købetennisspillerne, som ikke i samme grad er integreret i klublivet.

Under alle omstændigheder bør det give stof til eftertanke i klubberne, at der er en gruppe af tennisspillere, som ikke synes deres klub gør nok for at integrere nye medlemmer. For nogle af de nye medlemmer er det givetvis nok at få medlemsnummer og en liste over klubbens aktiviteter. De er selv i stand til at finde vej ind i klublivet, især hvis de tidligere har været medlem af en anden klub og dermed kender til struktur og mekanismer i en tennisklub.

For andre er det imidlertid slet ikke nok. De skal tages mere i hånden fra starten af med aktiviteter i både tennisrelateret og social form, således at de introduceres til tennisspillet, de andre spillere i klubben og de mekanismer, der er på spil i en tennisklub. Især kan det være nødvendigt med sådanne tilbud til nye medlemmer, som ikke tidligere har stiftet bekendtskab med tennisporten specifikt eller foreningslivet som sådan.

Når det er sagt, er det naturligvis ikke gjort med tilbud til nye medlemmer – der bør være faste tilbud til alle typer af medlemmer i de enkelte klubber. I den forbindelse kan klubberne med fordel tænke i de fire tennistyper, hvis vaner og holdninger er skitseret i dette afsnit. Det giver et indblik i, hvad forskellige segmenter af tennisspillere efterspørger af deres klub, og herudfra kan klubberne vurdere, om deres nuværende fokus og aktivitetsudbud er passende, eller om fokus skal justeres, hvis flest mulige medlemmer skal tilgodeses.

Respondenternes konkrete forslag til klubberne

I spørgeskemaet fik både de nuværende og de frafaldne medlemmer mulighed for at angive, hvilke tilbud de godt kunne tænke sig, at deres nuværende eller tidligere klub havde til dem. Der er relativt stor spredning i svarene, da forskellige tennistyper, aldersgrupper, niveauer og lign. efterspørger forskellige ting. Alligevel er der nogle ønsker, som hyppigt gik igen i respondenternes svar, om end i forskellige formuleringer.

I alt svarede 1.170 respondenter på spørgsmålet, heraf angav 127, at de synes der var tilstrækkeligt med tilbud i deres klub, mens 78 angav, at de ikke havde nogen forslag. Til sammen udgør dette 205 respondenter, svarende til 18 pct. af dem, der besvarede spørgsmålet. Dertil kommer nogle enkelte, som havde angivet eksempelvis spørgsmålstegn eller lignende som svar. Trækker man disse fra, er det i alt 932 respondenter, der har angivet ét eller flere konkrete forslag.

Flere og bedre træningstilbud: Respondenterne efterspørger først og fremmest træning. I alt har 267 respondenter svarende til 29 pct. af den samlede respondentmasse angivet ét eller flere forslag, som relaterer sig til træning. Det stemmer rimelig godt overens med, at det som tidligere vist er cirka en fjerdel af samtlige respondenter, som mener, der er for få træningstilbud henvendt til dem.

Mest hyppigt er det motionister, der efterspørger mere fællestræning inkluderet i deres kontingent eller i der mindste til en rimelig pris, mens der også er et mindre antal turneringsspillere, som giver udtryk for, at de ønsker mere og bedre holdtræning og/eller individuel træning. Endelig efterspørger nogle enkelte spillere flere kvalificerede trænere.

Følgende er nogle udvalgte eksempler på typiske forslag relateret til træning:

"Flere træninger for dem der ikke er elite. Vi betaler det samme som dem, men de får mere ud af det."

"Større opmærksomhed på træningstilbud til folk, der ikke nødvendigvis ønsker at dyrke tennis på turneringsplan. Det må gerne favne bredt og motivere folk, der ønsker træning for sjov og for at få motion. Seriositeten kan stadig opretholdes."

"Fællestræning for voksne begyndere/let øvede. I stil med hold man kan melde sig på i træningscentre – og i stil med den træning, der er for juniorer. Det er alt for svært at komme i gang – og når man ikke kan spille bare et minimum, er det svært overhovedet at spille."

"Holdtræning for voksne. Hvorfor er det kun børn, der kan få træning? Forstår ikke hvorfor man i tennis kun kan få en træner ved at betale for enetimer... Megaærgeligt!"

"Fællestræning på forskellige niveauer – bl.a. for at få mødt andre medlemmer i klubben. Mangler en fast spillemakker – så en nem måde at få kontakt til andre i en lignende situation ville være dejligt."

Der er med andre ord et stort ønske om og behov for at give motionister mulighed for regelmæssigt at møde hinanden på træningsbanen, således at de får skabt de nødvendige kontakter og får mulighed for at forbedre deres tennisspil.

Svarene bekræfter den tidligere hypotese om, at der i flere klubber mangler en egentlig træningskultur for motionistspillere. Uden en sådan træningskultur, hvor medlemmerne har mulighed for at mødes og træne regelmæssigt, risikerer klubberne at miste spillere, fordi de bliver frustrerede over mangel på spillemæssige fremskridt. Derudover bliver det uden regelmæssig fællestræning svært for spillerne at opnå en tilstrækkelig stærk tilknytning til klubben og det sociale liv.

Flere interne konkurrencer: En anden måde at skabe en sådan tilknytning på er ved at have en vifte af arrangementer, hvor klubbens spillere kan mødes og spille kampe mod hinanden. I alt efterspørger 168 respondenter konkret denne mulighed, hvilket svarer til 18 pct. af den samlede respondentmasse.

Der gives mange forskelligartede bud på, hvordan disse små interne konkurrencer skal løbe af staben. Nogle nævner specifikt 'drop in' som en måde at mødes på, mens andre angiver forslag som fx parturneringer, ranglisteturneringer, spilaftener og klubmesterskaber.

I mange klubber findes disse tilbud allerede, men ikke desto mindre er der ret så mange, der efter-spørger det. Andre angiver, at tilbuddene findes, men at de ikke finder sted hyppigt nok, eller at de ikke i tilstrækkeligt omfang er målrettet alle segmenter af spillere. Nogle fortæller desuden, at det i deres klub kun er de ældre, der deltager, og at de derfor føler sig udenfor, mens andre mener, at de, der deltager, enten er for gode eller dårlige til, at de får noget ud af det.

Der er således bred opbakning til, at klubberne opretter interne konkurrencer eller deciderede turneringer i en eller anden form, men samtidig kan det være nødvendigt at segmentere tilbuddene, således at der er tilbud til alle spillere uanset deres niveau.

At have denne type tilbud til motionister i alle afskygninger må forventes på samme måde som fællestæninger at kunne samle spillere på nogenlunde samme niveau. Det giver grobund for at møde andre potentielle makker, hvilket som tidligere nævnt er positivt i forhold til fastholdelsen, da gruppen af spillere, der næsten udelukkende spiller med deres faste makker, er den mest sårbare gruppe mht. frafald.

Det fremgår da også i en stor del af svarene, at det sociale element og muligheden for at møde en potentiel makker vægtes højt, når respondenterne begrundet, hvorfor de godt kunne tænke sig disse mindre interne konkurrencer.

Her er nogle eksempler på, hvordan udvalgte respondenter har formuleret deres forslag:

"Flere arrangementer der kan bringe spillere sammen. Social tennis og turneringer for at blande nye og gamle spillere."

"Måske flere 'netværksdage' hvor man kan møde op og spille med folk på ens egen alder og niveau."

"Åbne – hyggelige sommerturneringer – for de 'modne' – uden at skulle præstere det store. Dette vil medføre nye bekendtskaber og hyggelig tennis."

Flere sociale arrangementer: I det hele taget er der relativt stor efterspørgsel efter sociale aktiviteter i forskellige afskygninger. Samlet set har 103 respondenter afgivet et forslag, der kan kategoriseres som en efterspørgsel efter flere sociale arrangementer og aktiviteter. Det svarer til 11 pct. af respondenterne.

Forslagene er mange og relativt forskelligartede. Nogle efterspørger aktiviteter i klubben så som fester, fællesspisning, hyggeaftener, fredagsbar, morgenmadstennis og lign., mens andre foreslår fælles ture til internationale turneringer, træningslejre og andre fælles udflugter.

Det samlende for besvarelserne synes at være, at der gennem fælles aktiviteter skabes en eller anden form for socialt liv og sammenhold i klubben. Det gælder både internt i bestemte segmenter af

spillere (fx voksne motionister, seniorspillere etc.) samt generelt på tværs af alle grupperinger i klubberne.

Således er der i rigtig mange af besvarelsene fokus på at skabe et bedre klubliv generelt, men som nævnt også mere konkret på at bruge dette som et redskab til at møde nye potentielle tennismakere. Imidlertid er der også en gruppe respondenter, som forslår en alternativ måde at skabe kontakt til andre spillere i klubben på, nemlig ved at klubben opretter en form for 'makkerbørs', hvor det er muligt at søge efter spillere på ens eget niveau.

En makkerbørs: Det er i alt 58 respondenter, der kommer med dette konkrete forslag, svarende til 5 pct. af respondenterne. Nogle angiver ikke konkret, hvordan de mener, at klubben bedst formidler kontakten mellem dens spillere, mens andre peger på at en form for opslag i klubben er løsningen. Endelig foreslår en innovativ gruppe, at kontakten kunne formidles elektronisk fx på klubbens hjemmesider.

Her er nogle udvalgte eksempler på konkrete forslag:

"Makker-Match-service hvorved jeg kan finde spillemakkere med samme niveau som mig til de tilfælde, hvor min faste makker ikke kan spille... Gerne web/sms-baseret."

"En mulighed for at matche singler (IKKE dating!), men for at få en træningspartner på samme niveau som en selv."

"Evt. database hvor medlemmerne selv kunne gå ind og til/afmelde sig en bestemt periode, hvor det var muligt at stille sig til rådighed for en ny makker!"

"En nem og smart måde, hvor man kan booke timer med andre medlemmer på samme niveau, som man ikke kender på forhånd, så man kan få flere makkere end den faste – og dermed komme til at spille mere end en gang om ugen."

"Intranet hvor der kan laves tennisaftaler f.eks. med angivelse af niveau og tider hvor det passer at spille (hvis spillere mangler medspillere)."

Som rapporten senere påviser, er manglen på en makker den hyppigst angivne årsag til frafald blandt tennisspillerne i denne undersøgelse. Netop derfor er det meget centralt, at det bliver så let som muligt for klubbens medlemmer at finde andre spillere på deres eget niveau, hvad enten dette sker gennem konkrete sociale eller tennisrelaterede arrangementer i klubberne eller gennem en egentlig makkerbørs.

Det kunne derfor være spændende, hvis de elektroniske muligheder, som mange klubber har i form af hjemmesider, blev udnyttet i denne sammenhæng, sådan som en gruppe af respondenter foreslår.

I hvert fald er de virtuelle sociale medier generelt er i vækst og når efterhånden ud til et relativt bredt segment af befolkningen. Der kan således være god ræson i at supplere de mere traditionelle

tilbud i tennisklubberne med et virtuelt klubnetværk, som promoveres aktivt i klubberne, og som kan benyttes konkret til at skabe kontakter mellem medlemmer på kryds og tværs i klubben.

Nogle klubber rundt omkring i landet har allerede en internetbaseret makkerbørs til deres medlemmer. Konkret har Idan været i kontakt med to klubber⁸⁰, der har dette tilbud. Begge steder fungerer det i praksis sådan, at man som medlem kan skrive sig på en liste på klubbens hjemmeside, hvor man søger en tennismakker. Man opgiver sit navn og sin alder, sine kontaktoplysninger samt det niveau, man er på rent spillemæssigt. De oplysninger vises så på hjemmesiden, hvilket skaber mulighed for kontakt til de øvrige medlemmer i klubben.

Erfaringerne med makkerbørsen i de to adspurgte klubber er, at det er et redskab, som kan skaffe særligt nye medlemmer en makker at spille med. Det er der begge steder konkrete eksempler på. Samtidig nævner repræsentanter fra begge klubber imidlertid, at det er begrænset, hvor meget makkerbørsen benyttes. I den ene klub var der to opslag fra den seneste sæson, mens der i den anden var ni opslag fra de seneste to sæsoner.

Ingen af de to klubber gør noget særligt for at promovere makkerbørsen, og det er således ikke muligt ud fra de to konkrete eksempler at afgøre, om der er et større potentiale i at finde tennismakkere på nettet, såfremt tilbuddet blev bedre markedsført. Begge klubrepræsentanter angiver, at de primært satser på tennisrelaterede og sociale arrangementer som de steder, hvor medlemmerne møder hinanden. Samtidigt giver de dog udtryk for, at det er vigtigt at have en makkerbørs henvendt til de medlemmer, der ikke kommer til den type af arrangementer. Resultatet i medlemsundersøgelsen giver dem ret.

Ud over de nævnte tiltag, som alle i større eller mindre grad er relateret til det at have et socialt netværk i klubben, er der yderligere nogle få emner, som optager en større gruppe af respondenter:

Breddeholdkampe: For det første angiver en gruppe motionister, at de ud over de foreslåede interne turneringer godt kunne tænke sig at spille breddeholdkampe eller turneringer mod hold og spillere fra andre klubber i lokalområdet. I alt er det 49 respondenter, der har angivet dette, hvilket svarer til 5 pct. af det samlede antal respondenter.

Baggrunden herfor er formentlig, at holdkampe ofte er forbeholdt et relativt beskedent segment af klubspillere, som findes gode nok til at repræsentere klubben. De spillere, der gerne vil spille holdkampe, men som ikke findes gode nok til at komme med på klubbens hold, har reelt ikke mulighed for at komme til at spille holdkampe.

Bedre begynderintroduktion: For det andet efterspørger 44 respondenter svarende til 5 pct. af den samlede respondentgruppe en bedre introduktion for begyndere i tennisklubberne. Flere understreger, at det er vigtigt, at man får de nye spillere i klubben til at føle sig velkomne, at de mødes med åbenhed og interesse samt ikke mindst, at der er forskellige sociale og tennisrelaterede tilbud til dem i opstartsfasen.

En udtalelse fra en frustreret begynder illustrerer vigtigheden af, at man som nyt medlem føler sig velkommen i en klub:

"Sørg for at nybegyndere føler sig velkomne. Påtal 'gamle medlemmers' nedrakning af nybegynderes anstrengelser, så kunne det være vi blev ved med at spille."

Det er markant anderledes at starte som ny i en tennisklub, hvor man som minimum skal bruge én makker at spille med og gerne flere, sammenlignet med at starte i et fitnesscenter, hvor det hverken er nødvendigt eller på nogen måde forventes, at man deltager i det sociale liv eller har særlige færdigheder. Især hvis man ikke på forhånd har en eller flere tennismakkere kan det være svært dels at finde en makker og dels at blive integreret i klublivet generelt. Her peger flere respondenter på, at det er vigtigt, at tennisklubberne yder en aktiv indsats.

Andre typer motionsaktiviteter: For det tredje efterspørger 38 respondenter svarende til 4 pct. af det samlede antal respondenter andre motionsaktiviteter i forbindelse med tennisklubben. Det er især muligheden for styrke- og konditionstræning hele året rundt som efterspørges, hvad enten det er i form af et foreningsdrevet fitnesscenter i forbindelse med klubben eller gennem et samarbejde med et lokalt fitnesscenter.

Andre foreslår løb og anden konditionstræning især placeret i vintersæsonen, hvilket også blev nævnt tidligere i rapporten som en måde, hvorpå klubberne kan sørge for, at deres medlemmer bevarer en vis tilknytning hen over vinteren. Det er særligt aktuelt for de klubber, der ikke har mulighed for at tilbyde indendørs tennis til sine medlemmer om vinteren, men kunne i princippet fungere i alle typer af klubber, hvor der er tilstrækkeligt med interesse herfor.

Børne- og familieaktiviteter: For det fjerde efterspørger 23 respondenter svarende til 2 pct. af den samlede respondentgruppe børne- og familieaktiviteter i deres tennisklub. Det være sig i form af legepladser, slåmure eller decideret babysitning, som det findes i nogle fitnesscentre, hvor forældrene kan 'parkere' deres børn, mens de selv træner.

Derudover foreslår nogle respondenter familiearrangementer, hvor børn og forældre kan spille samtidig enten sammen eller hver for sig. Det viser, at der blandt voksne i forældrefasen er et behov for at udnytte tiden bedst muligt, og at dette nu engang gøres bedst ved, at både børn og forældre aktiveres samtidig.

Andre forslag: Til slut skal det nævnes, at der også er relativt mange respondenter, der efterspørger bedre fysiske rammer i deres tennisklub. 79 respondenter svarende til 8 pct. af hele respondentgruppen nævner konkret, at adgangen til indendørs tennisbaner er for dårlig, for dyr eller at banerne er af for dårlig standard.

Dertil kommer 61 respondenter svarende til 7 pct. af det samlede antal respondenter, som ytrer utilfredshed med en eller flere af deres klubs faciliteter. Det være sig eksempelvis banerne, som nogen mener er i for dårlig stand eller cafeteria- og/eller omklædningsfaciliteter, som ikke er tilstrækkelige.

Samlet set er der således en hel del forskelligartede forslag fra tennisspillerne i medlemsundersøgelsen til deres respektive klubber, og det vil være så godt som umuligt for klubberne at skulle opfylde alle ønsker. Som nævnt er der imidlertid også en række forslag, som går igen hos rigtig man-

ge respondenter, og her kan klubberne med støtte fra DTF og unioner på de områder, hvor det er nødvendigt, passende starte med at sætte ind.

Træning, interne konkurrencer, sociale arrangementer og makkerbørser, hvor spillere på samme niveau kan møde hinanden, er konkrete områder, hvor der med fordel kan gøres en indsats, som kan være med til at fastholde tennisspillere i deres respektive klub specifikt og tennissporten generelt.

Der findes ud fra respondenternes besvarelser ikke nogen standardløsning, men i stedet må hver enkelt klub finde en model, som netop fungerer for dem. Det vigtigste er, at man tænker i alle tennistypers behov – dog især de forskellige segmenter af motionistspillere, da de udgør den største gruppe – og sørger for, at der er tilbud til dem, og at de bliver integreret i klublivet så langt, som de selv er åbne for det.

Hvilken type klubber leverer den bedste vare til deres medlemmer?

I og med at respondenterne som beskrevet ovenfor er relativt tilfredse med forholdene i deres respektive klubber, må det antages enten at være et nogenlunde velfungerende udsnit af klubber, der har deltaget i medlemsundersøgelsen. Alternativt er det et udtryk for, at medlemmerne i de danske tennisklubber er ganske godt tilfredse med forholdene, selv om de har en række forslag til at gøre forholdene endnu bedre.

Deler man data op efter klubstørrelse, er der imidlertid visse forskelle i graden af tilfredshed på de enkelte parametre. Der synes at tegne sig et billede af, at små og store klubber er gode til forskellige ting.

En inddeling af klubberne på følgende måde danner grundlag for de nedenstående analyser:

- Små klubber (under 200 medlemmer)
- Mellemstore klubber (200-499 medlemmer)
- Store klubber (500-999 medlemmer)
- Meget store klubber (1000 medlemmer eller flere)

Inddelingen er foretaget ud fra en vurdering af, at hver af de fire grupperinger giver mening i praksis i den forstand, at der på en række områder vil være reelle forskelle mellem de enkelte grupperinger af klubber.

Kønsfordelingen i de fire grupper er nogenlunde ens og svarer til den samlede fordeling, men inddelingen giver anledning til aldersforskelle.

Tabel 8: Respondenternes gennemsnitsalder i de fire grupper af klubber.

	Små klubber	Mellemstore klubber	Store klubber	Meget store klubber
Gennemsnitsalder	52 år	49 år	46 år	42 år

Generelt falder gennemsnitsalderen med øget klubstørrelse, og det er især i gruppen af 20-39-årige, at der bliver flere respondenter, jo større klubben er. Til gengæld falder andelen af ældre på 60 år eller mere nogenlunde ligeså drastisk.

En årsag hertil er, at de store og meget store klubber typisk er knyttet til en større by, hvor der alt andet lige vil være flere unge og færre ældre end i de mindre provins- og landsbyer. Disse forskelle i alder må forventes at have indflydelse på respondenternes tennisvaner og opfattelse af forskellige forhold i deres klub, men det kan ikke alene forklare de forskelle, der findes mellem de fire grupperinger af klubber. Eksempelvis er der visse forskelle i tennisvaner mellem respondenterne i de fire klubtyper.

Tabel 9: Aktivitetsprofil efter klubstørrelse. Oversigt over, hvor stor en andel (i pct.) af respondenterne for de enkelte klubstørrelser der angiver i et eller andet omfang at deltage i nedenstående (dvs. ikke har svaret, at de aldrig deltager).

	Små klubber	Mellemstore klubber	Store klubber	Meget store klubber
Fællestræning	42	53	40	33
Individuel træning	12	16	36	34
Ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer	58	58	44	29
Turneringer/stævner	29	26	23	24
Holdkampe	31	32	27	20
Skiftende makkere	72	72	60	58
Faste makker	87	81	89	89

Der er en relativt klar tendens til, at en særligt stor andel af respondenterne i de små og mellemstore klubber deltager i deres klubs ikke-konkurrencebetonede tennisarrangementer. I forlængelse heraf er der i små og mellemstore klubber flere, der i et eller andet omfang spiller med skiftende makkere, end det er tilfældet i de store og meget store klubber.

Til gengæld får flere i de store og meget store klubber individuel træning, hvilket der kan tænkes at være i hvert fald to årsager til. For det første har de store og meget store klubber flere (professionelle) trænere tilknyttet, som tilbyder individuel træning. For det andet er de store og meget store klubber placeret i større byer med et medlemsunderlag, som generelt er mere villig til at betale for træning. Derimod er holdtræning klart mest udbredt i de mellemstore klubber og mindst i de små, store og ikke mindst i de meget store klubber.

Ser man i den forbindelse på, i hvilken størrelse af klubber der er størst tilfredshed med udbud og kvalitet af træningen, tegnes følgende billede.

Tabel 10: Holdning til træningstilbud efter klubstørrelse. Oversigt over, hvor stor en andel (i pct.) af respondenterne for de enkelte klubstørrelser der har svaret helt eller noget enig i de nedenstående udsagn om træning.

	Små klubber	Mellemstore klubber	Store klubber	Meget store klubber
Træning er af høj kvalitet	30	55	49	42
Der er tilstrækkeligt med træningstilbud	40	51	38	37
Ville spille mere tennis, hvis der var flere træningstilbud	25	30	37	35

Med hensyn til kvaliteten af træningen, halter de små klubber efter de øvrige, mens tilfredsheden er størst i de mellemstore og store klubber. Det viser, at det kan være svært for små klubber at levere en træning, der er af tilstrækkelig høj kvalitet, måske fordi det kan være sværere at skaffe tilstrækkeligt med kvalificerede trænere.

I forhold til udbuddet af træningstilbud halter de små klubber til gengæld ikke efter de store og meget store klubber, men igen er der størst tilfredshed med udbuddet af træningstilbud i de mellemstore klubber. Årsagen hertil kunne tænkes at være, at selv om store og meget store klubber må forventes at have flere træningstilbud end de øvrige klubstørrelser, er der samtidig flere om buddet. Ud fra data kunne det derfor tyde på, at de mellemstore klubber har det bedste forhold mellem udbud af træningstilbud og antal af medlemmer. Det er i hvert fald tilfældet for de klubber, som har deltaget i denne undersøgelse.

Interessant er det også at se på, hvorvidt klubstørrelse har betydning for det sociale liv i klubberne.

Tabel 11: Det sociale liv efter klubstørrelse. Oversigt over, hvor stor en andel (i pct.) af respondenterne for de enkelte klubstørrelser der har svaret helt eller noget enig i de nedenstående udsagn om det sociale liv i deres respektive klubber.

	Små klubber	Mellemstore klubber	Store klubber	Meget store klubber
Deltager ofte i sociale klubarrangementer	45	43	26	18
Synes der er tilstrækkeligt med sociale klubarrangementer	54	57	38	31
Kendte mange i klubben	74	67	51	39
Synes generelt, der er et godt socialt liv	57	66	41	37
Synes det er vigtigt, der er et godt socialt liv	63	65	50	44
Bliver som regel i klubben efter endt spil	63	65	50	44
Synes klubben er godt til at tage imod nye medlemmer	53	56	34	24

I forhold til det sociale klarer de små og mellemstore klubber sig generelt bedst. Dels er der i disse klubstørrelser en større andel af spillerne, der deltager i de sociale arrangementer, dels er der større tilfredshed med det eksisterende sociale liv og udbuddet af sociale aktiviteter.

En del af forklaringen på forskellene er, at der er flere ældre tennisspillere, som generelt er mere sociale i de små og mellemstore klubber, mens der er flere unge voksne som generelt er mindre aktive i det sociale liv i de store og meget store klubber.

Det kan dog ikke alene forklare de relativt store forskelle på respondenternes opfattelse af og tilfredshed med det sociale liv, når man opdeler på klubstørrelse, hvorfor der må forventes at være en vis sammenhæng mellem omfanget og kvaliteten af det sociale liv og klubbens størrelse.

Påfaldende er det også, at respondenterne i de små og mellemstore klubber er dem, som synes de får mest for deres kontingent. 76 pct. af respondenterne i de små klubber og 68 pct. i de mellemstore klubber er noget eller helt enige heri, mens det tilsvarende kun er tilfældet for hhv. 40 pct. af respondenterne i de store klubber og 52 pct. i de meget store klubber.

Derudover finder respondenterne i de små og mellemstore klubber, at deres respektive klubbers ledelse er mere lydhør og initiativrig, end det er tilfældet i de store og meget store klubber. Med hensyn til lydhørheden er det måske ikke så overraskende, da det alt andet lige må forventes at være nemmere som medlem at opnå indflydelse i en lille end i en stor klub.

Til gengæld forekommer det mere overraskende, at respondenterne i de små og mellemstore klubber også finder deres ledelse mere initiativrig, da man i nogen grad kunne forestille sig, at der sidder flere af 'Tordenskjolds soldater', jo mindre klubben er.

Samlet set står det således tilbage, at store og små klubber er gode til forskellige ting. De mindre klubber har deres force i et relativt stærkt socialt liv, mens de større klubber kan tilbyde træning med en højere kvalitet. Endelig ser de mellemstore klubber – eller i hvert fald dem der er med i denne undersøgelse – med ca. 200-500 medlemmer ud til at have en størrelse, hvor man både formår at have et stærkt socialt liv og et tilfredsstillende udbud af træningstilbud.

I forhold til de fysiske omgivelser står de små og mellemstore klubber heller ikke tilbage for de store og meget store klubber. Omklædningsfaciliteter, faciliteter til socialt samvær og vedligeholdelsesniveauet bliver generelt rapporteret en anelse mere positivt i de små og mellemstore klubber.

Endelig er der ikke store forskelle i, hvordan banetilgængeligheden ser ud afhængig af klubstørrelse. Ganske vist er tilgængeligheden af sommerbaner en smule dårligere i de meget store klubber end i de øvrige, men der er tale om mindre forskelle, og der er generelt meget stor tilfredshed med mulighederne for at spille tennis om sommeren.

Mindre tilfredshed er der med mulighederne for at spille tennis om vinteren. Sammenlagt angiver lidt under halvdelen af respondenterne, at de i høj grad eller meget høj grad er tilfredse – de mellemstore klubber er igen dem, hvor der er størst tilfredshed (58 pct. tilfredse respondenter) efterfulgt af de store klubber med 51 pct. tilfredse respondenter.

Det ovenstående kan ikke fungere som bevis på, at en størrelse af klub er bedre end en anden. Data indikerer, at små og mellemstore klubber kan tilbyde de bedste fysiske rammer og en større grad af socialt sammenhold og liv, men der gemmer sig en del variationer bag tallene, og det kan tænkes at være nogle særligt velfungerende små og mellemstore klubber, der har deltaget i denne undersøgelse.

Imidlertid indikerer resultaterne også, at en klub skal have en vis størrelse for at kunne tilbyde medlemmerne en tilstrækkelig kvalificeret træning, men at den mellemstore klub er mindst ligeså god til dette som store og meget store klubber.

Det kunne således se ud til, at den mellemstore tennisklub med 200-500 medlemmer har en optimal størrelse i forhold til at tilfredsstille sine medlemmers sociale og træningsmæssige behov på en og samme tid. Men som sagt skal konklusionen tages med et gran salt, i og med at der er tale om et begrænset udsnit af klubber, som har deltaget i medlemsundersøgelsen.

Rekruttering af tennisspillere

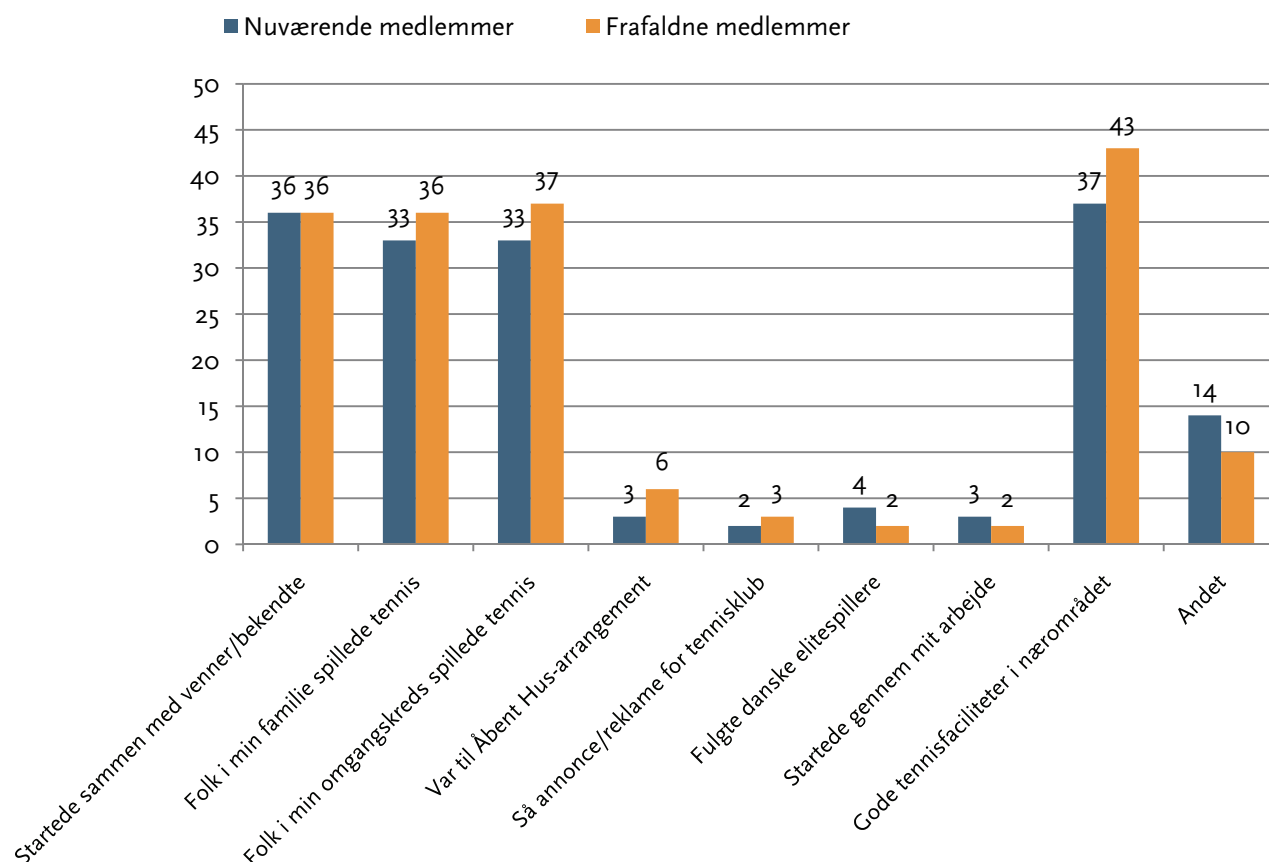
Det er tidligere i rapporten blevet skitseret, hvorledes fastholdelse er den primære udfordring for tennissporten. Alligevel er det relevant at se på, hvad der får folk til at begynde med at spille tennis, da man ikke uden videre kan forvente, at folk automatisk finder vej ned i tennisklubberne. Desuden står tennissportens aktører bedre rustet til at gøre en aktiv indsats for at få folk i gang med at spille tennis, hvis de har en viden om, hvad der får folk til at begynde med at spille tennis.

I medlemsundersøgelsen er respondenterne direkte blevet spurgt om, hvorfor de i sin tid begyndte at spille tennis.

Af de årsager til at starte med at spille tennis, der på forhånd var blevet valgt ud til spørgeskemaet, skiller fire sig ud som dem både nuværende og frafaldne medlemmer hyppigst har svaret. Den ene har med tilgængeligheden af faciliteter at gøre, mens de tre andre har med det sociale aspekt at gøre – enten i form af, at man er startet sammen med en ven eller bekendt, eller fordi der er tennisspillere i familien og/eller den øvrige omgangskreds.

Figur 67: Grunde til at starte med tennis. Respondenternes fordeling på spørgsmålet: 'Hvorfor begyndte du at spille tennis?' (pct.).

Respondenterne kunne til dette spørgsmål sætte så mange krydser de ville, hvorfor summen af procenterne for hhv. nuværende og frafaldne medlemmer ikke er 100.

Tilgængeligheden af gode tennisfaciliteter i nærområdet ser på den baggrund ud til at være en forudsætning, hvis man ønsker at tiltrække nye spillere til den lokale tennisklub, idet folk generelt ikke kan forventes at være villige til at køre langt for at dyrke deres sport⁸¹. Omvendt gør gode faciliteter det ikke alene. Som omtalt tidligere i rapporten kan manglen på faciliteter først og fremmest være en bremsekæde for medlemsudviklingen i en sportsgren, mens flere og bedre faciliteter ikke nødvendigvis medfører medlemsfremgang.

Her viser tallene, at det i stedet er vigtigt at se på det sociale aspekt. Det understreges af, at 80 pct. af den samlede respondentgruppe har sat kryds ved mindst et af de tre svar, der har med det sociale aspekt at gøre. Det sociale spiller således i et eller andet omfang en rolle for fire ud af fem, når de skal beslutte sig for, hvorvidt de vil begynde med at spille tennis.

For 36 pct. af respondenterne har det sociale spillet en meget konkret rolle i opstarten, idet de er begyndt sammen med en eller flere venner eller bekendte. Det letter givetvis opstarten i en tennisklub, at man har nogen at følges med de første gange, men i og med at ikke alle har den mulighed, kan det være værd for tennisklubberne at tænke i, hvordan de kan hjælpe med til, at dem der kommer, alene får skabt sociale kontakter i klubben allerede fra første dag.

Ydermere er der 57 pct. af respondenterne, for hvem det sociale i et eller andet omfang har spillet ind på deres motivation for at begynde med at spille tennis. De angiver, at de har ladet sig inspirere af, at en eller flere i deres omgangskreds og/eller familie spillede tennis på det tidspunkt, de selv besluttede sig for at starte. Det antyder, at sociale kontakter i tennismiljøet er vigtige for folks tilbøjelighed til at starte med at spille tennis.

Derimod ser Åbent Hus-arrangementer og annoncer/reklamer ud til at have en meget begrænset effekt i forhold til rekruttering af spillere til tennissporten. Det behøver dog ikke nødvendigvis være et udtryk for, at der ikke kan rekrutteres spillere på denne måde, da der kan tænkes at være i hvert fald to årsager til, at meget få angiver disse som forklaring på, hvorfor de er begyndt med at spille tennis.

Den første mulige forklaring er, at de Åbent Hus-arrangementer som afholdes samt de annoncer og reklamer, som indrykkes i diverse medier, kun har en meget begrænset effekt på folks lyst til at melde sig ind i en tennisklub. Den anden mulige forklaring er, at der generelt bliver afholdt få Åbent Hus-arrangementer og indrykket få annoncer og reklamer. Såfremt det er tilfældet, er det ikke så underligt, at få angiver dette som årsag til at være startet i en tennisklub.

Derudover er der også relativt få, der er blevet inspireret til at starte ved at følge de danske elitespilleres præstationer. Der er således ingen indikationer på, at der eksisterer nogen særligt stærk sammenhæng mellem rekrutteringen til tennissporten og de danske elitespilleres præstationer. Det er ganske som forventet, idet undersøgelser på området som gennemgået tidligere i rapporten viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem en stærk elite og rekrutteringen til bredden. I forhold til tennis må man imidlertid tage forbehold for, at der kan være en Caroline Wozniacki-effekt hos især de yngre piger, som ikke er slået igennem i denne undersøgelse, hvor kun nuværende og frafaldne medlemmer over seksten år har deltaget. Det er muligt, at hun har inspireret nogle til at starte i sporten, men der er som nævnt ikke belæg for at postulere en sådan sammenhæng.

Derimod er der blandt dem, der har svaret 'andet' på spørgsmålet om, hvorfor de er begyndt at spille tennis en del, der har angivet internationale elitespillere som årsag – først og fremmest Björn Borg. En optælling af svarene viser eksempelvis, at godt en femtedel af dem, der har svaret 'andet' angiver en forklaring, som er direkte relateret til enten internationale turneringer, de har set i tv, eller store navne på den internationale tennisscene. Hver tredje af disse nævner endda direkte Björn Borg som en vigtig inspirationskilde, og tallet havde muligvis været endnu højere, såfremt dette svar havde været blandt de fortrykte valgmuligheder.

Blandt de øvrige svar i 'andet'-kategorien er det svært at udlede andre klare tendenser end den ovenstående. Nogle respondenter angiver, at de ganske enkelt havde lyst til at prøve kræfter med tennispillet. Andre nævner, at de blev inspireret på et udenlandsophold, mens en større gruppe nævner konkrete tilbud og/eller arrangementer i deres lokale tennisklub som årsagen til, at de er startet.

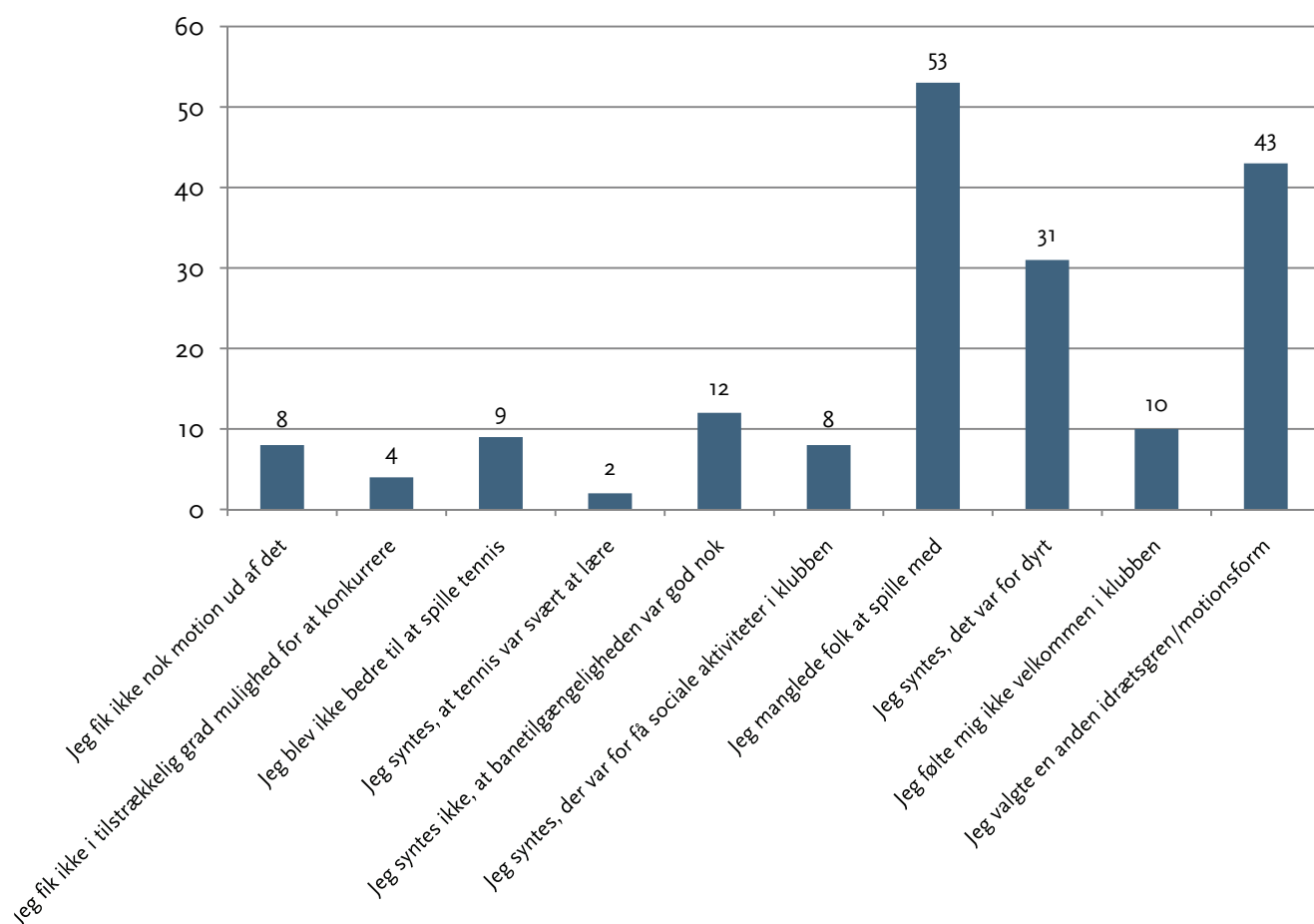
Det er således vidt forskelligt, hvad der får folk i gang med at spille tennis, hvorfor det ikke er muligt at komme med en simpel opskrift på, hvordan man lettest kan rekruttere spillere til tennissporten. Alligevel indikerer respondenternes svar, at gode tennisfaciliteter i nærområdet er en forud-

sætning for rekruttering, men at en eller anden form for social tilknytning til sporten samtidig er af helt afgørende betydning. Det kan enten være konkret i form af at have én at starte sammen med og/eller ved at have tennisspillere i familien eller omgangskredsen, som kan påvirke ens motivation for at begynde.

Hvorfor melder spillere sig ud af tennisklubberne?

På samme måde, som det sociale element kan være medvirkende til at få folk i gang med at spille tennis, synes det også at spille en afgørende rolle i forhold til frafaldet inden for tennissporten. Manglen på folk at spille med er i hvert fald den årsag, som flest af de frafaldne medlemmer nævner som bevæggrund for, at de er stoppet med at spille tennis.

Figur 68: Frafaldsårsager. De frafaldne medlemmers fordeling på spørgsmålet: 'Hvorfor stoppede du med at spille tennis?' (pct.).

Antal frafaldne medlemmer: 285.

De frafaldne medlemmer blev bedt om at angive maksimalt tre af de på forhånd udvalgte årsager, som ses på ovenstående figur, til at forklare, hvorfor de var stoppet med at spille tennis. Der er da også tre forklaringer, som skiller sig afgørende ud fra resten.

For det første er der hele 53 pct., som angiver, at de er stoppet, fordi de manglede folk at spille med. For det andet angiver 43 pct., at de ganske enkelt valgte en anden motionsform i stedet for tennis, og at det er årsagen til deres frafald. For det tredje svarede 31 pct., at de synes tennis var for dyrt, og at det var en medvirkende årsag til, at de stoppede.

Derudover er der en mindre gruppe på 12 pct., for hvem banetilgængelighed var et problem, mens 10 pct. ikke følte sig velkomne i deres klub. Til gengæld er det meget få (2 pct.) som har svaret, at det, at tennis var et svært spil at lære, har spillet ind på deres beslutning om at stoppe. Et argument som ellers er en væsentlig del af bevæggrunden for at udbrede Play and Stay-konceptet i klubberne.

Ud over ovenstående spørgsmål blev de frafaldne medlemmer også bedt om at beskrive med egne ord, hvad der har fået dem til at stoppe med at spille tennis. 320 respondenter svarede på spørgsmålet, og en kategorisering samt optælling af årsagerne giver følgende top-15 over årsager til frafaldet.

Tabel 12: Tabel over de årsager, som de frafaldne medlemmer giver til at være stoppet med at spille tennis.

Nr.	Årsag	Hyppighed af svar	Hyppighed i pct.
1	Manglede makker / fast makker er stoppet	102 stk.	32 pct.
2	Svigtende fysik eller pludselig opstået skade	71 stk.	22 pct.
3	Manglende tid	58 stk.	18 pct.
4	For dyrt	45 stk.	14 pct.
5	Valgte en anden sport eller motionsform	43 stk.	13 pct.
6	Manglende træningstilbud eller for dårlig træning	24 stk.	8 pct.
7	Mangel på socialt samvær og/eller arrangementer	22 stk.	7 pct.
7	Flyttet	22 stk.	7 pct.
9	Dårlig banetilgængelighed	18 stk.	6 pct.
10	Lukkethed og/eller dårlig stemning i klubben	17 stk.	5 pct.
11	Det var for ufleksibelt at gå til tennis	15 stk.	5 pct.
12	Der var ikke tilstrækkelige indendørsfaciliteter	10 stk.	3 pct.
13	Fik andre interesser	9 stk.	3 pct.
14	Fik ikke nok motion ud af det	8 stk.	3 pct.
15	For stor afstand til faciliteter	5 stk.	2 pct.

Antal frafaldne medlemmer: 320.

Som det var tilfældet i spørgsmålet med de faste svarkategorier, topper problemet med at finde nogen at spille sammen med, når respondenterne frit får mulighed for at angive årsagen til deres frafald. Derudover kommer de to næstmest populære årsager herfra, nemlig at de valgte en anden sport/motionsform, eller at det var for dyrt at spille også ind på top-5.

Det sætter en streg under netop de tre årsager som spillende en central rolle i forhold til frafaldet. Ser vi på dem enkeltvis og starter med makkerproblemet, så viste afsnittet om respondenternes

tennisvaner en klar tendens til, at de nuværende medlemmer var mere sociale og oftere spillede med skiftende makker fra deres klub end de frafaldne.

I det lys forekommer det ikke særligt overraskende, at så relativt mange frafaldne medlemmer peger på netop denne problemstilling. Har man som tennisspiller ikke en social base i klubben i form af mindst én og helst flere makker, så vil man også være mere tilbøjelig til at falde fra, især hvis ens faste makker stopper.

I øvrigt er der heller ikke særligt overraskende et vist overlap mellem dem, der angiver, at de mangler en makker, og så dem, der efterspørger mere socialt samvær og/eller arrangementer. På samme måde er der overlap mellem dem, som har svaret, at de mangler tid, og dem, der finder det for dyrt at spille tennis. Eksempelvis angav de fleste af de respondenter, der føler, det er for dyrt at spille tennis, at det skal ses i forhold til, hvor meget de spiller. Det er således relativt få, der på et generelt plan synes, at tennis er for dyr en sport. I stedet er det mere et spørgsmål om, at de ikke føler, de får nok for de penge, de betaler i kontingent.

Tidligere i rapporten blev de gennemsnitlige kontingentsatser for de tennisklubber, der havde medvirket i DGI og DIF's foreningsundersøgelse, sammenlignet med det generelle niveau inden for foreningsidrætten. Den sammenligning kunne da heller ikke understøtte en teori om, at det skulle være særligt dyrt at gå til tennis, men det er klart, at det kan føles dyrt at betale for noget, man benytter sig af relativt sjældent.

Ud over sammenhængen mellem mangel på tid og holdningen om, at det var dyrt at gå til tennis, var der også en del, der koblede manglende tid sammen med valg af en ny sport eller motionsform. Nogle gav udtryk for, at de gerne ville dyrke motion, men at tennis var for tidskrævende, og at de derfor havde valgt en anden form for motion – ofte noget de opfattede som mere effektivt rent fysisk og mere fleksibelt som fx fitness, jogging eller lignende.

Det understreger behovet for at skabe en række mere fleksible tilbud inden for tennissporten, således at det bliver muligt at deltage i træning og andre klubarrangementer også for den del af befolkningen, som har fleksible jobs med skiftende arbejdstider og/eller hjemmeboende børn. I hvert fald viser respondenternes svar, at der er en vis efterspørgsel efter tilbud af denne type, og at manglen herpå får nogle til at falde fra og vælge en anden sport eller motionsform.

Til slut skal det blot bemærkes, at der selvfølgelig også er et par frafaldsårsager, som det er svært for forbund og klubber at gøre noget ved. Eksempelvis kræver tennis et vist fysisk niveau, hvorfor en svag fysik og pludseligt opståede skader naturligt vil medføre et frafald. På samme måde kan det især i tyndtbefolkede områder være svært at undgå, at der nogle steder vil være en vis afstand mellem tennisklubberne, ligesom man heller ikke kan forbyde folk at få andre interesser. Det er dog vigtigt at bemærke, at disse årsager ikke er unikke for tennissporten, men i varierende omfang må forventes at findes i alle sportsgrene. Det interessante er derimod, at mange respondenter føler, de ikke kan finde en makker eller ligefrem ikke føler sig velkomne i deres klub, samt at der tilsyneladende er en efterspørgsel efter mere og bedre træning og en generelt mere fleksibel organisering. Det kan der gøres noget ved, og derfor vil det være oplagte steder at sætte ind med en målrettet indsats båret af klubberne, men hjulpet på vej af forbund og unioner.

Centrale pointer fra del 3

- Fællestræningen er ikke i særlig udbredt grad et samlingspunkt i de lokale tennisklubber, da knap to tredjedele af de aktive tennisspillere angiver, at de aldrig går til fællestræning
- To tredjedele af tennisspillerne er rene motionister i den forstand, at de aldrig deltager i hverken holdkampe, turneringer eller stævner
- Generelt efterspørger tennisspillerne frem for alt flere og bedre træningstilbud, men også interne turneringer og flere sociale arrangementer, hvor de kan møde hinanden
- I det hele taget peger resultatet fra medlemsundersøgelsen på, at det er vigtigt, at tennisspillere får mulighed for at møde hinanden på kryds og tværs, da den altoverskyggende årsag til medlemsfrafald er manglen på en tennismakker. Mere end halvdelen af de frafaldne medlemmer angiver konkret dette som medvirkende årsag til deres udmelding
- De nuværende medlemmer er da også bedre integrerede i klublivet end de frafaldne. I hvert fald spiller nuværende medlemmer mere med skiftende makker og deltager oftere i ikke konkurrencebetonede tennisarrangementer og sociale klubarrangementer end frafaldne
- Små og store klubber har forskellige forcer. Det sociale liv er særligt stærkt i de mindre klubber med under 500 medlemmer, mens de større klubber med mindst 500 medlemmer generelt kan tilbyde mere kvalificeret træning. På de fleste punkter klarer mellemstore klubber (200-500 medlemmer) sig bedst
- Tennisspillere er ikke en stor homogen masse, som alle efterspørger det samme. Ud fra tennisvaner og livsfaseteorien kan identificeres i hvert fald fire tennistyper:
  - Konkurrencetennisspilleren
  - Træningsmotionisten
  - Klubtennis spilleren
  - Købetennisspilleren

Der er tale om fire relativt adskilte segmenter af tennisspillere i forskellige livssituationer og med en vidt forskellig grad af involvering i klublivet. De vægter forskellige elementer ved tennisspillet højt og efterspørger derfor forskellige typer af tilbud, som henvender sig særligt til dem selv og andre ligesindede.

Forbundets svar på tennissportens udfordringer – en afrunding

Play and Stay – et satsningsområde for DTF

De foregående afsnit har vist, at tennissporten står over for en række udfordringer, hvis den skal tilpasse sig samfundsudviklingen og indrettes på en måde, der appellerer til de forskellige segmenter af spillere, som de fire tennistyper repræsenterer. I den forbindelse er det interessant at se nærmere på et af de værktøjer, forbundet de senere år har satset mest intenst på, nemlig Play and Stay.

Play and Stay er et internationalt tenniskoncept, som er udviklet af det Internationale Tennis Forbund (ITF) med det formål at gøre tennis til et lettere og mere tilgængeligt spil for alle. I tråd med konceptets tankegang tolker DTF imidlertid konceptet bredere og fokuserer også på andre facetter end de spillemæssige fordele i anvendelsen af Play and Stay. Specielt fokuserer DTF på, at Play and Stay er en metode til at markedsføre tennissporten på⁸²:

”Med andre ord er Play and Stay ikke bare et spørgsmål om en lettere adgang til at spille tennis og lære det hurtigere, men det kan også være et redskab i at give tennis et nyt og forbedret renommé samt være med til at brande tennis.”

Ligeledes fremhæves Play and Stay som et bærende element i udviklingen af dansk tennis, som skal ”have en stor andel i den fornyelse DTF gennemgår”⁸³.

Play and Stay – en kort beskrivelse

Inden forbundets strategi behandles nærmere, skal Play and Stay-konceptet kort beskrives. Konceptet blev præsenteret for ITF’s medlemslande på et seminar i London i februar 2007⁸⁴ og implementeret af DTF i Danmark fra januar 2009. Allerede nu benyttes Play and Stay imidlertid med stor succes i lande som Belgien, Spanien og USA.

Ifølge ITF’s officielle hjemmeside om Play and Stay-konceptet, er formålet, at spillere skal have mulighed for at lære spillet ved at spille tennis fra allerførste færd. ”Play the game first ... Then learn to play better!”⁸⁵, som det står beskrevet på hjemmesiden. Play and Stay er i flere lande blevet brugt over for forskellige målgrupper, og på samme måde har DTF også valgt at fokusere mere på visse målgrupper frem for andre. På DTF’s hjemmeside beskrives konceptets målgruppe på følgende måde⁸⁶:

”Play & Stay-konceptet kan med stor fordel bruges af alle aldersgrupper, men er primært rettet mod at give børn og unge en let og sjov introduktion til tennisspillet ved at benytte langsommere bolde på mindre baner samt ved at lade dem serve, spille og vinde point fra første færd.”

Det er således i overensstemmelse med anvendelsen af Play and Stay i forskellige lande, at konceptet kan forandres alt efter den målgruppe konceptet skal anvendes til. Eksempelvis er det muligt,

fordi banens størrelse og boldens hastighed kan justeres, således at det matcher den enkelte udøvers niveau.

Dette er helt væsentligt for Play and Stay, da det antageligt sikrer, at den enkelte spiller opnår flere succesoplevelser, end det ville være tilfældet ved spil med de traditionelle bolde på en bane med de standardiserede mål. På den måde giver Play and Stay klare spillemæssige fordele for visse segmenter af tennisspillere.

Som nævnt indebærer DTF's strategi med Play and Stay også markedsføringssatsning. På den måde ønsker DTF ikke alene at bruge konceptet som en måde at undervise i tennis på ude i klubberne, da Play and Stay også indgår i en større strategi om at skabe turneringer på lokalt, regionalt og nationalt niveau, som er åbne for alle.

Forbundet erkender i deres politikatalog selv, at begyndere og let øvede spillere har relativt begrænsede muligheder for at spille turneringstennis i dag⁸⁷. Ved at implementere Play and Stay som en turneringsform er tanken, at det skal gøre det lettere for nye og uerfarne spillere at komme til at spille turneringstennis. På den måde ønsker DTF gennem Play and Stay derved også at kommunikere, at tennis er en sport, som er åben for alle.

Et væsentligt aspekt i at opnå succes med Play and Stay er ifølge DTF, at klubberne informeres grundigt om initiativet og overbevises om, at det er et brugbart redskab i udviklingen af tennisspillet. Konkret skal markedsføringen af initiativet målrettes trænere og ledere i klubberne gennem infomateriale, konsulentbesøg og promovering ved andre DTF-arrangementer.

Dertil kommer, at der i de udvalgte satsningsklubber udnævnes Play and Stay-ambassadører, som skal "sikre konceptet et lokalt ejerskab ude i klubberne"⁸⁸. Det er derfor afgørende for DTF's implementering af Play and Stay, at klubber, trænere og ledere kan se fordelene i konceptet.

Holdningen til Play and Stay

Tager man holdningen til Play and Stay hos de interviewede klubfolk som udtryk for den generelle holdning blandt klubfolk rundt omkring i Danmark, kommer DTF ikke til at møde ret meget modstand mod implementeringen af konceptet i klubberne.

En af klubfolkene mener ligefrem, at DTF har sovet i timen og alt for sent er begyndt at udbrede konceptet i en dansk kontekst. Vedkommende mener, det er en medvirkende årsag til, at medlemsudviklingen ikke tidligere er blevet vendt. Her skal det blot konstateres, at initiativet som nævnt blev præsenteret for ITF's medlemslande i februar 2007, og at andre lande er længere fremme med implementeringen af konceptet, end det er tilfældet i Danmark.

De klubfolk, som har afholdt Play and Stay-arrangementer, melder, at det generelt har været en succes. En nævner konkret, at man i hans klub har benyttet sig af Play and Stay-konceptet i fire år, fordi han faldt over initiativet på ITF's hjemmeside. Han sammenligner det med, hvad fodbolden har gjort i mange år med mindre baner, mål og bolde, og det er hans indtryk, at både hans klubs børn og unge samt voksne motionister haft gavn af de mindre baner og langsommere bolde.

Det samme fremhæver en anden af de interviewede klubfolk. Også i hans klub har de med succes benyttet sig af Play and Stay-konceptet i flere år, og han ser det ikke blot som et redskab i den udendørs tennissæson – det er også brugbart indendørs, hvor de mindre baner kan gøre de få indendørs tennisbaner tilgængelige for flere spillere ad gangen. Det kan være med til at løse nogle af de indendørs kapacitetsproblemer, som flere klubber slås med, og som hidtil har måttet løses med brug af badmintonhaller, hvor der kunne spilles minitennis.

En af de interviewede personer inden for DTF har selv prøvet at undervise børn og unge efter Play and Stay-konceptet, og han påpeger et problem ved konceptet, som han ellers mener grundlæggende er godt: Han har erfaret, at de børn og unge han underviser ikke kan forstå, at de skal spille på mindre baner og med langsommere bolde, når nu de har set den 'rigtige' udgave af spillet på tv. De vil hellere have de 'rigtige' bolde i hånden og spille på den 'normale' banestørrelse, selv om det så antageligt bliver langt vanskeligere at lære spillet.

Ovenstående problemstilling kan vise sig at være en barriere for initiativet, men omvendt må den forventes at blive mindre, efterhånden som Play and Stay-konceptet udbredes, og gradvist flere spillere i klubberne stifter bekendtskab med den måde at spille tennis på.

Markedsføring og implementering af Play and Stay-konceptet i Danmark

Alt i alt synes der at være en masse goodwill over for Play and Stay både internt i DTF, hvor man knytter store forhåbninger til initiativet, men også hos de interviewede klubfolk. Der er således grobund for at arbejde videre med implementering og udvikling af Play and Stay-konceptet i Danmark, om end der endnu forestår et stykke arbejde, før Play and Stay er blevet en naturlig del af hverdagen i de danske tennisklubber.

Et nøgleord er i den forbindelse, at der oprettes aktiviteter i både forbunds- og klubregi samt ikke mindst, at der følges op på igangsatte initiativer. I den forbindelse har forbundet udpeget tyve satsningsklubber i 2009 og i 2010 kommer 30 flere til. Alle satsningsklubber får besøg af en klubkonsulent fra DTF, som demonstrerer og forklarer Play and Stay-konceptet for klubbens ledere, trænere og medlemmer.

Meningen med satsningsklubberne er, at de skal stå i spidsen for den lokale udbredelse af Play and Stay, bl.a. gennem udpegning af to såkaldte Play and Stay-ambassadører i hver enkelt satsningsklub, som skal stå for forankringen i klubben og være DTF's lokale kontaktperson. Den ansvarlige for implementeringen af Play and Stay i DTF-regi udtaler i den forbindelse⁸⁹:

"Jeg må med skam i stemmen sige, at de [Play and Stay-ambassadørerne] ikke er aktiveret i særlig høj grad endnu [...] Så næste skridt er at tage sig af ambassadørerne."

Samme opfattelse giver en Play and Stay-ambassadør i et fokusgruppeinterview udtryk for:

"Vi havde jo den introduktionsdag i vores klub [...] Og siden har jeg ikke fået noget materiale [...] Det kan jeg godt undre mig over. Jeg troede, at der ville komme en strøm af nyheder og nye ideer, om at nu skal vi gøre sådan og sådan [...] Der bliver ikke fulgt op."

Ambassadøren giver således udtryk for, at vedkommende forventede en mere aktiv medvirken fra forbundets side med henblik på at skabe Play and Stay-aktiviteter i klubben. Manglen på indsats fra DTF's side er således i dette tilfælde årsag til, at der ikke sker så meget med Play and Stay i den pågældende klub – de venter på opfølgning fra forbundets side.

En anden fokusgruppedeltager fremfører i forlængelse heraf, at han er bange for, at Play and Stay ikke vil gøre nogen forskel, hvis ikke DTF i højere grad, end det er tilfældet i dag, hjælper klubberne i gang. Det er derfor vigtigt, at forbund og klubber gensidigt får afstemt forventningerne til, hvem der skal gøre hvad i forbindelse med Play and Stay, da konceptet ellers risikerer at strandе på, at ingen af parterne tager initiativ.

DTF bør forsøge at anvende de lokale ambassadører bedre, end det er tilfældet i de ovenstående eksempler, og der bør generelt følges op på igangsatte initiativer i forbindelse med konceptets implementering. Omvendt behøver klubberne ikke passivt vente på udspil fra forbundet. De kan tage selvstændige initiativer ud fra Play and Stay-konceptet, så det udmønter sig i aktiviteter for de målgrupper, som det oprindeligt var tiltænkt.

Status på Play and Stay-konceptet

I og med at Play and Stay-konceptets implementering i dansk sammenhæng først er blevet påbegyndt fra januar 2009, er det endnu for tidligt at bedømme effekten heraf på klubbernes medlems-tal, men det er muligt at skele til de udenlandske studier og erfaringer, når initiativet skal bedømmes.

På den officielle hjemmeside for Play and Stay-konceptet, www.tennisplayandstay.com, findes dels en række oplysninger om Play and Stay, men også studier og erfaringer med initiativet samlet ind fra forskellige lande. Generelt er erfaringerne positive, om end der endnu ikke forelægger tilgængelige tal på, hvilken effekt initiativet har haft på medlemstallene i de udvalgte lande.

Selv om der endnu ikke er konkrete tal, der påviser en effekt af Play and Stay på medlemstal, synes der alligevel på baggrund af den hidtidige implementering i Danmark og de positive erfaringer fra udlandet at kunne tegnes en form for foreløbig status på konceptet og ikke mindst dets fremtid i en dansk kontekst.

For det første viser danske og internationale erfaringer, at tennissporten er bedre til at rekruttere medlemmer end til at fastholde dem, hvilket bl.a. hænger sammen med, at tennis er eller i det mindste opfattes som et svært spil at lære⁹⁰. Det er Play and Stay-konceptet et modsvar til. Formålet er at gøre det lettere at spille tennis, og her tyder studier blandt børn på, at det er et velegnet redskab, som også kan benyttes i træningen af voksne begyndere. Desuden passer det fint sammen med et koncept som Game Based Approach, der har opnået en vis anerkendelse i både danske og internationale kredse. På samme måde som ved Play and Stay lærer begynderspillere ved brug af Game Based Approach også tennisspillet på mindre baner og med blødere bolde.

For det andet er Play and Stay med til at gøre tennisspillet mindre stillestående for begyndere. I hvert fald gøres der med Play and Stay-konceptet op med, at en begyndertræning behøver bestå af en række relativt stillestående tekniske øvelser, hvor det ikke er usædvanligt, at trænere i løbet af en træningstime når at slå flere slag end spillerne. På den måde bliver træningen antageligt hverken

særlig effektiv i forhold til at forbedre den enkelte spillers tennisspil eller for den sags skyld i et sundhedsmæssigt perspektiv.

Tekniske øvelser kan være udmærkede til at træne delelementer af tennisspillet, og en sådan type træning vil sikkert appellere til nogle tennisspillere, men skal tennissporten af med sit ry som værende en svær og relativt stillestående sportsgren, kan Play and Stay sammen med et initiativ som eksempelvis Cardio Tennis være et skridt på vejen.

For det tredje må man hæfte sig ved den generelt positive indstilling over for konceptet, som synes at eksistere blandt de interviewede danske klubfolk, der dog må forventes at høre til i den mere progressive lejr. Sandsynligvis vil der i nogle danske klubber være en mere eller mindre artikuleret modstand mod Play and Stay, hvilket kan være med til at hæmme udbredelsen heraf, men udtalelserne fra de interviewede klubfolk giver anledning til optimisme i forhold til DTF's målsætning om udbredelse af initiativet i Danmark⁹¹.

"Det er essentielt, at klubberne og trænerne informeres og overbevises om, at Play and Stay er et godt initiativ, som hele tennisdanmark vil tage til sig og kan drage fordel af."

Forbundet er i den henseende allerede nået et godt stykke af vejen, men såfremt man ønsker, at Play and Stay skal være et koncept, som bliver en integreret del af tennis i Danmark, kræves en fortløbende udvikling af konceptet og ikke mindst opfølgning på status i klubberne. Det er vigtigt, at DTF medvirker til at 'holde gryden i kog', hvis Play and Stay skal blive "en integreret del af udviklingen i dansk tennis", sådan som forbundet ønsker⁹².

Play and Stay-konceptets muligheder og begrænsninger

Der synes samlet set at være nogle spændende perspektiver i Play and Stay. Først og fremmest synes det at være et udmærket svar på udfordringen med at gøre tennis mere tilgængeligt for begyndere og let øvede spillere i alle aldre. Gennem Play and Stay får de mulighed for at lære spillet på en måde, der efter alt at dømme giver flere succesoplevelser undervejs og dermed er mere motiverende.

Blandt de tennisspillere, som deltog i medlemsundersøgelsen, er der da også en positiv holdning til det at gøre tennis lettere ved brug af eksempelvis Play and Stay. Hele 63 pct. af respondenterne angav, at de synes det var en god idé at gøre tennis lettere at spille, 28 pct. var neutrale, mens kun 9 pct. angav, at de syntes, det var en dårlig idé.

Om et initiativ som Play and Stay på den baggrund kan forventes at bidrage positivt til at fastholde tennisspillerne, er mere tvivlsomt. I hvert fald er det kun 2 pct. af de frafaldne medlemmer, som deltog i medlemsundersøgelsen, der angiver, at det, at de opfatter tennis som et svært spil at lære, var en medvirkende årsag til, at de har forladt sporten. Det skal dog i den forbindelse nævnes, at den konkrete undersøgelse ikke har spurgt børn under 16 år, som er en specifik målgruppe.

Set isoleret som et spillemæssigt initiativ, der skal gøre tennis til et lettere spil, må Play and Stay-konceptet således forventes at kunne skabe en bedre læringsoplevelse for bestemte segmenter af tennisspillere, mens en egentlig effekt i forhold til fastholdelsen af tennisspillere, på baggrund af data fra medlemsundersøgelsen, er mere tvivlsom.

Opfatter man i stedet Play and Stay mere bredt som et markedsføringsredskab, der gør tennissporten mere åben ved bl.a. at skabe flere aktiviteter for nye tennisspillere, sådan som forbundet angiver, at de opfatter konceptet⁹³, synes der imidlertid at være et langt større potentiale.

Lykkes det med udgangspunkt i Play and Stay-konceptet DTF i tæt samarbejde med klubberne at få koblet de spillemæssige fordele til markedsføringen, bl.a. ved at skabe trænings- og turneringsmuligheder med appel til forskellige segmenter af tennisspillere, må det forventes at have en positiv effekt på fastholdelsen.

Som medlemsundersøgelsen viste, er der i dag en relativt udbredt efterspørgsel efter aktiviteter, der henvender sig til de forskellige tennistyper, som findes rundt omkring i klubberne. Det er i den forbindelse vigtigt, at man fra forbundets side gør sig klart, hvilke initiativer der skal igangsættes til forskellige segmenter af spillere, samt hvorledes man skaber den rette form for Play and Stay-aktiviteter for de enkelte tennistyper.

Som det er i dag, opererer DTF med lidt forskellige former for Play and Stay afhængig af, om det er børn eller ældre, der skal anvende konceptet. Fokuseres på børn og forældre ønsker DTF at kommunikere, at Play and Stay er let og sjovt, mens man i kommunikationen med ældre tennisspillere særligt fremhæver, at tennis er sundt⁹⁴.

Det er et eksempel på en form for målgruppetænkning, som der kan være et behov for at udvide og tydeliggøre generelt i den fremtidige udvikling af tennissporten samt specifikt i forbindelse med Play and Stay. I eksemplet ovenfor med børn og ældre har DTF med udgangspunkt i de to målgrupper valgt at fokusere på forskellige dele af Play and Stay. På den måde kontrollerer DTF den information om Play and Stay, som tilgår henholdsvis børn og ældre, og DTF kan tale specifikt til de behov, som de to målgrupper ønsker at få opfyldt ved at spille tennis.

I den forbindelse kan de fire beskrevne tennistyper, som tidligere i rapporten blev opstillet på baggrund af respondenternes tennisvaner og livsfaseteorien, bruges som udgangspunkt for en differentiering af informationen.

Over for de ældre tennisspillere kunne DTF markedsføre Play and Stay som et godt koncept til at forebygge og undgå skader, fordi det spillemæssigt foregår på en mindre bane med masser af spil og mindre belastning.

Over for træningsmotionisten kunne DTF markedsføre Play and Stay som et koncept, der giver de mest optimale muligheder for at lære den rette teknik enkelt, hurtigt og sjovt, idet Play and Stay spillemæssigt er nemmere at beherske.

De ovenstående to eksempler tydeliggør, hvordan DTF kan arbejde med Play and Stay over for forskellige målgrupper. Essentielt er det, at DTF kan skabe en sammenhæng mellem de spillemæssige fordele og markedsføringen. Ved at rette disse ind efter fx de fire målgrupper, vil Play and Stay kunne udbredes til et relativt bredt udsnit af tennisspillere og hjælpe til med fastholdelsen.

Sammenfattende er Play and Stay et godt koncept, som har et stort potentiale i Danmark, hvis det bliver udbredt. Det skal imidlertid ikke opfattes som et 'vidundermiddel', der automatisk løser problemerne med medlemsfrafald i tennissporten.

Dertil kræves mere målrettet tænkning fra både forbundets og klubbernes side samt en reel ud-møntning af disse tanker i konkrete aktiviteter med appel til forskellige segmenter af tennisspillere. Kun derigennem kan man skabe den rette sammenhæng mellem de spillemæssige fordele for forskellige tennistyper og markedsføringen af Play and Stay. Denne opgave vil det være svært for de enkelte klubber at løse alene.

Bilag 1 – metodiske overvejelser

Overordnet set består denne rapport af tre delanalyser, som i fællesskab bidrager til en forståelse af årsagerne til tennissportens medlemsmæssige tilbagegang siden starten af 1990'erne. På baggrund af de tre analyseafsnit opstiller rapporten konkrete forslag til, hvordan den negative medlemsudvikling kan vendes.

Den første del indeholder en analyse af tennissportens organisering og medlemsmæssige udvikling i Danmark. Det første delemne er den organiserede tennissports opbygning i Danmark med særligt fokus på DTF, unioner og klubber, men også med en kort gennemgang af de øvrige organisationsformer. Det andet delemne er tennisklubbernes struktur, arbejdskraft, økonomi, fokus og faciliteter samt den typiske tennisspiller, som rapporten tegner et portræt af. Tredje og sidste delemne i første del af rapporten er medlemsudviklingen i DTF, først med fokus på medlemstilgangen i 1970'erne og 1980'erne og dernæst på medlemsfrafaldet fra starten af 1990'erne og frem til i dag.

Baggrunden for analyserne er primært data fra hovedorganisationerne (DIF og DGI) samt fra DTF specifikt. Rapporten benytter desuden foreningsundersøgelser over tid til at give et relativt nuanceret billede af udviklingen i de enkelte tennisklubber. Særligt er DGI og DIF's fælles foreningsundersøgelse fra 2004 af interesse, da den indeholder et særskilt afsnit om forholdene specifikt i tennisforeninger, men også de generelle tendenser fra undersøgelsen er af interesse. Det samme er Socialforskningsinstituttets brede foreningsundersøgelse fra Fyn, som også er fra 2004.

Endelig foretog Fyns Tennis Union (FTU) i 2002 en klubundersøgelse, hvor størstedelen af de fynske tennisklubber deltog. Denne rapport refererer og analyserer de væsentligste tendenser herfra. Til analyserne på individniveau benyttes den seneste idrætsvaneundersøgelse fra 2007 foretaget af Maja Pilgaard fra Idrættens Analyseinstitut (Idan).

Den anden del af rapporten har til formål at behandle potentielle årsager til medlemsfrafaldet inden for tennissporten. Årsagerne er udvalgt dels på baggrund af de forudgående analyser, som rejser en række problemstillinger, og dels på baggrund af udsagn fra interviewede klubfolk og nøglepersoner i DTF. Derudover redegør rapporten for tidligere undersøgelser på området og generelle tendenser i samfundet, som kan være med til at kaste lys over årsagssammenhænge.

Analyserne bygger som det foregående afsnit på tidligere forenings- og befolkningsundersøgelser, men også på input fra kvalitative interviews med centralt placerede personer inden for DTF samt fokusgruppemøder med klubfolk fra Øst- og Vestdanmark. Konkret blev tre centrale personer med forskellige opgaver og ansvarsområder i DTF interviewet ud fra en semistruktureret interviewmodel. Hvert interview havde en varighed på ca. 1½-2 timer.

De to fokusgruppemøder blev afholdt i København og Århus og havde hver især en varighed på 2-2½ time. På samme måde som for de kvalitative interviews var udgangspunktet en semistruktureret interviewmodel, om end styringen til tider måtte være mere stram, da der her var flere personer til stede, som hver især havde et ønske om at fremføre deres synspunkter. Hver fokusgruppe havde fem deltagere, som hver især repræsenterede forskellige dele af tennisklubberne – formænd, trænere, sportschefer og bestyrelsesmedlemmer. Disse interviews blev også brugt til at kvalificere under-

søgelsens tredje del – spørgeskemaundersøgelsen blandt nuværende og frafaldne medlemmer i udvalgte DTF-klubber.

Den tredje del af rapporten bygger på en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende klubtennisspillere og frafaldne medlemmer, der er stoppet med at spille tennis inden for de seneste to år. Formålet er at opnå indsigt i, hvorfor de dyrker tennis hhv. er stoppet med at spille tennis i klub. Spørgeskemaerne tager en række emner op, herunder respondenternes tennisvaner, årsager til at spille tennis, forhold til træning og turnering samt syn på deres klub og dens faciliteter. Derudover er der en række åbne spørgsmål, hvor respondenterne frit får mulighed for at give deres mening om en række forhold til kende.

Spørgeskemaet formål er at bidrage med en indsigt i, hvad nuværende og tidligere tennisspillere ser som årsager til, at de har valgt hhv. at fortsætte med at spille tennis eller at stoppe med at spille tennis i klub. På den baggrund kan en række af de behandlede årsager til frafaldet fra rapportens anden del kvalificeres og deres gyldighed afprøves.

I den indledende tekst til spørgeskemaet introduceres respondenterne kort til undersøgelsens formål, og der præsenteres nogle korte instruktioner til udfyldelse af skemaet. Herunder at respondenterne ikke tvinges til at svare på alle spørgsmål, men at de frit kan gå videre i spørgsmålsrækken, såfremt der er et spørgsmål, de eksempelvis ikke forstår eller ikke har en holdning til. Endelig er 'ved ikke' medtaget som en svarmulighed til de spørgsmål, hvor respondenterne ikke nødvendigvis må forventes at kunne svare.

I holdningsspørgsmålene, som udgør den største del af spørgeskemaet, er der ikke inkluderet en 'ved ikke'-kategori. I stedet kan respondenterne som nævnt springe over spørgsmålet, hvis de ikke har en holdning til spørgsmålet. Alligevel må det forventes, at denne indretning af spørgeskemaet gør, at nogle respondenter vil vælge at svare 'neutral' på trods af, at de reelt ikke har nogen holdning til spørgsmålet, men bare ønsker at tilkendegive et svar på alle spørgsmål i skemaet. Det har naturligvis en konkret betydning for de senere tolkninger af respondenternes svar på holdningsspørgsmålene.

Medlemsundersøgelsen kan i sin helhed ikke forventes at være repræsentativ for alle klubtennisspillere i hele Danmark. Men de deltagende klubber er strategisk udvalgt ud fra overvejelser over klubbernes størrelse, geografi og medlemsudvikling, og det er forsøgt at få klubber med fra så mange områder i Danmark som muligt. På den måde opnås ud fra den valgte metode et så nuanceret billede af tennisspillere i Danmark som muligt inden for undersøgelsens rammer.

Rent praktisk tog DTF den indledende kontakt til klubberne, som alle på undersøgelsestidspunktet var medlem af forbundet. Herefter modtog hver klub et standardiseret brev med dels en introduktion til undersøgelsen og dels en instruktion i, hvilke opgaver og omkostninger undersøgelsen ville indebære for klubben. Hver klub skulle udpege en kontaktperson, som i den efterfølgende kunne kontakte med henblik på dataindsamlingen i den enkelte klub.

Denne proces forløb noget trægt, idet nogle klubber efter de indledende kontakter ikke følte sig tilstrækkeligt informeret om undersøgelsen, mens andre meddelte, at de så en række praktiske problemstillinger i forbindelse med at fremskaffe de nødvendige medlemsdata. Det gjorde, at nogle

af de oprindeligt udvalgte klubber besluttede ikke at deltage i undersøgelsen og derfor måtte erstattes af andre klubber med lignende geografisk og størrelsesmæssig profil. Processen trak bl.a. derfor længere ud end forventet, og dataindsamlingen blev afsluttet en god måneds tid senere end planlagt.

Langt de fleste invitationer til at deltage i undersøgelsen blev sendt ud pr. mail. De fleste klubber viste sig at have e-mailadresser på deres medlemmer, og der blev fra Idans side sendt invitationer ud til alle de nuværende og frafaldne medlemmer, der fandtes mailadresser på. Enkelte især mindre klubber havde primært postadresser på deres medlemmer, så her suppleredes med udsending af invitationer pr. post. Derudover udsendtes et større antal invitationer til frafaldne medlemmer i både mindre og større klubber som almindeligt brev, da det på forhånd måtte forventes at være særligt svært at få netop de frafaldne medlemmer til at svare på spørgeskemaet.

Samlet set endte 4.817 nuværende medlemmer i 18 udvalgte tennisklubber med at få tilsendt en invitation til at deltage i medlemsundersøgelsen. 4.132 invitationer blev sendt pr. e-mail, mens 685 blev sendt som almindeligt brev. Ydermere har i alt 2.967 frafaldne medlemmer i de seksten klubber, der havde data herpå, modtaget en invitation – de 1.758 udsendt pr. e-mail og de resterende 1.209 sendt pr. post.

Hver invitation indeholdt navnet på den pågældende deltager, en kort beskrivelse af undersøgelsen samt et link til et internetbaseret spørgeskema og et unikt password. På den måde sikredes det, at den pågældende respondent kun kunne svare en gang på spørgeskemaet, og at det derfor ikke var muligt for én person at skævvride resultaterne. Underskriver af brevet var såvel Idan som DTF samt det pågældende medlems eller frafaldne medlems hhv. nuværende eller tidligere klub.

I 16 af de udvalgte klubber stod Idan for at udsende invitationer til de pågældende klubbers medlemmer. En enkelt klub sendte selv ud elektronisk til de nuværende og frafaldne medlemmer, som klubben havde e-mailadresser på, mens en sidste klub uddelte invitationen sammen med klubbens medlemsblad, som blev leveret på medlemmernes adresser.

Sidstnævnte metode betød, at det ikke var praktisk muligt at uddele personlige invitationer, men at der i stedet blev udsendt anonyme invitationer, som imidlertid kun adskilte sig fra de øvrige invitationer ved ikke at indeholde et modtagernavn. Det til trods viste denne metode sig ikke at fungere optimalt, da svarprocenten for den pågældende klub endte markant lavere end for de øvrige klubber i undersøgelsen.

Alle der modtog en invitation pr. e-mail modtog maksimalt to uger efter den oprindelige udsending en rykker med det formål at få flere til at svare, hvilket antageligt har haft en positiv indvirkning på svarprocenten.

Samlet set svarede i gennemsnit lidt under en tredjedel af alle de udvalgte nuværende og frafaldne medlemmer på spørgeskemaet, men svarprocenten var som forventet klart højest for de nuværende medlemmer. I alt deltog 2.086 nuværende medlemmer i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 43. Til sammenligning deltog 487 frafaldne medlemmer, hvilket resulterede i en noget lavere svarprocent på 16.

Af de 487 frafaldne medlemmer var de 122 på undersøgelsestidspunktet igen blevet medlem af en tennisklub, hvorfor de blev bedt om at udfylde et separat spørgeskema, som omhandlede deres motiver for at have skiftet klub. Således deltog i medlemsundersøgelsen i alt 365 frafaldne medlemmer, som havde forladt den organiserede tennisverden enten midlertidigt eller permanent.

En del af forklaringen på den relativt lave svarprocent blandt de frafaldne medlemmer kunne tænkes at være, at de sammenlignet med de nuværende medlemmer føler, de har mindre interesse i at svare på spørgeskemaet, da de ikke længere er aktive inden for tennissporten. Desuden kan klubberne ikke i samme grad som for de nuværende medlemmer forventes at have opdaterede data på deres frafaldne medlemmer.

Ganske vist er det bl.a. for at minimere dette problem på forhånd valgt at fokusere på medlemmer der er faldet fra for maksimalt to år siden. Alligevel kom der såvel e-mails som fejladresserede breve retur. Det har naturligvis medvirket til at sænke svarprocenten for begge grupper, men som beskrevet især for de frafaldne medlemmer.

Til trods for disse metodiske begrænsninger, som den valgte metode medfører, må undersøgelsen siges at have fremskaffet et unikt stort datamateriale. Det er formentlig ikke repræsentativt for de generelle forhold i dansk klubtennis, men det er stadig et solidt materiale, som giver et indblik i, hvad nuværende og frafaldne medlemmer har af holdninger til tennissporten generelt, og hvad de mere specifikt efterspørger i deres respektive klubber.

I det omfang det har været muligt, er der i analyser og tolkninger af data taget højde for nogle af de skævheder, som det er muligt ud fra tallene selv eller tilgængelige statistikker at identificere. Desuden tager rapportens konklusioner de nødvendige forbehold i forhold til medlemsundersøgelsens gyldighedsområde.

Gennem de tre beskrevne analytiske dele munder rapporten ud i en konklusion med en række tilhørende konkrete anbefalinger, som mere frit samler og perspektiverer resultaterne fra de tre delanalyser.

Litteraturliste

Bille, Trine m.fl. (2005): *Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 – med udviklingslinjer tilbage fra 1964*. København: Akf-forlaget.

Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger & Danmarks Idræts Forbund (2004): *Foreningsidrættens vilkår i Danmark – med fokus på tennis*.
http://www.dif.dk/OmDIF/Forside/Idraetten%20i%20total/Undersoegelser/~/_media/Interessenter/DIF/difdk/pdf/Foreningsundersoegelse/tennis_foreningsundersoegelsen%20pdf.ashx
(Hentet 30. september 2009)

DTF's udkast til Politikatalog 2009-2012
(ikke udgivet)

DTF's Årsberetninger
http://dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Organisation%20%20struktur/Aarsberetninger.aspx
(Hentet 21. august 2009)

Frantzen, Hans m.fl. (2006): *Klub i Form rapport*. København: Dansk Tennis Forbund.

Fridberg, Torben (2000): *Kultur- og fritidsaktiviteter 1975-1998*. København: Socialforskningsinstituttet.

Fyns Tennis Union (2002): *Statistik og konklusioner*.
(materialet er blevet tilsendt fra FTU)

Ibsen, Bjarne (2006a): *Foreningsidrætten i Danmark – Udvikling og udfordringer*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Ibsen, Bjarne (2006b): *Foreningslivet i Danmark*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund. Odense: Syddansk Universitet.
http://www.frivillighedsus.dk/filecache/346/1139498361/foreningsundersoegelsen-forskningsnotat_doc.pdf
(Hentet 22. oktober 2009)

International Tennis Federation, ITF (2007): *Coaching & Sport Science Review*. 15. årgang, nr. 42, august 2007.

Jensen, Jens-Ole (2006): *Fællesskab, fitness og foreningsidræt – Kulturanalytisk studie af fællesskabsrelationerne i to danske idrætsmiljøer*. Aarhus: Aarhus Universitet.

Jensen, Mette (2001): *Tendenser i tiden – en sociologisk analyse af mobilitet, miljø og moderne mennesker*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

JTU (2001): *Jysk Tennis – Informationsblad for Jyllands Tennis Union*. 8. årgang, nr. 3, oktober 2001.

Krustrup, Peter (2007): *Soccer burns more fat than jogging*. København: Københavns Universitet.
http://www.ku.dk/english/news/?content=http://www.ku.dk/english/news/soccer_experiment.htm
(hentet 16. marts 2009)

Kulturministeriet (1983): *Betænkning om eliteidrætten i Danmark*. Betænkning nr. 992.

Kulturministeriet (2009): *Idræt for alle. Breddeidrætsudvalgets rapport – baggrund og analyse*.
København: Kulturministeriet.

Larsen, Knud (2000): Konkurrencesport – En idrætskultur i krise? Danmarks Idræts-Forbund:
Idrætsliv, nr. 12, 2000.

Larsen, Knud (2003): *Den tredje bølge – på vej mod en bevægelseskultur*. København: Lokale- og Anlægsfonden.

Lerborg, Leon (2002): *Eliteidrættens struktur og styring*. København: KPMG Consulting for Danmarks Idræts-Forbund.

Lokale- og Anlægsfonden (2007): Trendspotting – Nye idrætsgrene på spring. Magasinet *Tribune*, nr. 7, juni 2007. København: Loa-fonden.

Nielsen, Klaus (2002): Skaber elite bredde – og omvendt? I: Henning Eichberg og Bo Vestergård Madsen (red.): *Idrættens enhed eller mangfoldighed*. Forlaget Klim.

Paulsen, Troels (2007): *Golf i Danmark – et overblik*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, Maja (2007): *Danskernes motions- og sportsvaner – nøgletal og tendenser*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, Maja (2009): *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Skou-Hansen, Tage (1972): *Det midlertidige fællesskab*. København: Gyldendal.

Steen-Johnsen, Kari (2004): *Individualised Communities – Keep-fit exercise organisations and the creation of social bonds*. Ullevål: Norges Idrettshøgskole.

Noter

¹ Specifikt for tennis benyttes DTF's egen opgørelse over medlemmer frem for DIF's. Der er mindre forskelle på tallene i de to opgørelser, da de er opgjort på forskellige tidspunkter, men de viser trods mindre forskelle i absolutte tal den samme udvikling.

² En tennisspiller kan i visse tilfælde godt tilhøre mere end et af de nedenstående segmenter, og der er generelt tale om dynamiske grupper i den forstand, at den enkelte tennisspiller kan flytte sig mellem kategorierne med årene. I den forbindelse spiller de generelle vilkår i forskellige livsfaser en afgørende rolle.

³ I den forbindelse skal det nævnes, at Idan i øjeblikket gennemfører en undersøgelse af 'Idrættens virtuelle arenaer'. Der kan læses mere herom på www.idan.dk.

⁴ Dertil kommer Dansk Arbejder Idrætsforbund (DAI), som dog ikke har nogle medlemmer, der ikke allerede er registreret i deres klub gennem DTF.

⁵ <http://www.dif.dk/OmDIF/Forside/Idraetten%20i%20total/Medlemstal.aspx> (pr. 19. oktober 2009)

⁶ <http://www.dgi.dk/OmDGI/Find%20forening.aspx?a=80&l=&k=&qnavn=&i=10> (pr. 19. oktober 2009)

Søgningen på tennisforeninger på <http://www.dgi.dk> viser, at der er 634 lokalforeninger, der har tennis på programmet i DGI-regi. Det tal indeholder imidlertid dels 517 foreninger, som har medlemmer organiseret under DGI – det være sig både enstrengede og flerstrengede foreninger – og dels en række efterskoler med tennis og øvrige foreninger, som er interesseret i tennistilbud, men som ikke har tennismedlemmer. Det er med andre ord kun 517 foreninger, som reelt har medlemmer organiseret under DGI og derfor tælles med i denne forbindelse.

⁷ <http://www.dfif.dk/forening/aktiviteter/foreninger.asp?nummer=98> (pr. 19. oktober 2009)

⁸ Oplyst ved telefonisk kontakt til DFIF, da tallene ikke ligger tilgængeligt på Internettet.

⁹ Ibsen 2006a

¹⁰ FTU 2002

¹¹ Der er tale om en repræsentativ landsdækkende undersøgelse af danske idrætsforeninger i forskellige idrætsgrene. De generelle data for alle idrætsgrene bygger på besvarelser fra 3.097 foreninger (svarprocent på 58), mens data specifikt for tennis bygger på 90 foreningers/klubbers besvarelser (svarprocent på 60,4).

¹² Det skal i forbindelse med en sammenligning af DTF's og DGI's medlemstal nævnes, at de to hovedorganisationer er organiseret vidt forskelligt, og at de ikke opgør deres medlemstal på samme måde. Det gør, at de to tal ikke er direkte sammenlignelige.

¹³ Ibsen 2006a

¹⁴ Informationer om DTF er hentet fra forbundets hjemmeside: <http://dtftennis.dk/>

¹⁵ DGI & DIF 2004

¹⁶ Enstrengede foreninger er foreninger, der kun har én aktivitet på programmet, dvs. dette tilfælde foreninger, der udelukkende beskæftiger sig med tennis.

¹⁷ DGI & DIF 2004

¹⁸ FTU 2002

¹⁹ DGI & DIF 2004

²⁰ DGI & DIF 2004

²¹ DGI & DIF 2004

²² DGI & DIF 2004

²³ FTU 2002

²⁴ DGI & DIF 2004

²⁵ Kulturministeriet 1983; Nielsen 2002

²⁶ Pilgaard 2007

²⁷ Ibsen 2006a

²⁸ Det nævnte en af initiativtagerne og forfatterne til FTU's klubundersøgelse i en telefonsamtale, hvor nogle af pointerne fra undersøgelsen blev uddybet over for Idan.

²⁹ Det er problematisk at operere med et naturligt medlemsniveau for en idrætsgren eller for den sags skyld et forbund. Årsagen hertil er, at der er mange forskellige faktorer, der er med til at bestemme, hvor stor interessen for en sportsgren er i en given periode. Dels appellerer nogle motions- og sportsformer til bestemte typer af udøvere alene pga. deres form og struktur, men omskiftelige samfundstendenser spiller også en rolle for interessen.

³⁰ Pilgaard 2007

³¹ Larsen 2003

³² Jensen 2001

---

³³ Kulturministeriet 2009

³⁴ Pilgaard 2007

³⁵ Pilgaard 2007

³⁶ Steen-Johnsen 2004

³⁷ Om end fitness ikke nødvendigvis er mere effektivt end tennis eller andre sportsgrene og motionsformer. Eksempelvis viste et studie af idrætsforsker Peter Krstrup fra Københavns Universitet, at løbetræning i et sundhedsmæssigt perspektiv ikke er mere effektivt end fodboldtræning, snarere tværtimod (Krstrup 2007).

³⁸ Skou-Hansen 1972

³⁹ Pilgaard 2007

⁴⁰ Jensen 2006

⁴¹ Pilgaard 2007

⁴² Larsen 2000

⁴³ Pilgaard 2007

⁴⁴ ITF 2007

⁴⁵ Dansk Squash Forbund blev stiftet i 1977.

⁴⁶ <http://www.dgu.org/bagomdgu/presse/pressemeddelelser/lillefremgangforgolf?alttemplate=ArtikelNy-3col> (pr. 24. november 2009)

⁴⁷ Et gennemsnitligt kontingent for seniorspillere i en golfklub ligger på 4.714 kr. for et år, og dertil kommer et gennemsnitligt indskud på 4.821 kr., der betales som et engangsbeløb ved indmeldelse i en golfklub. Det skal dog i den forbindelse nævnes, at der bag disse gennemsnitstal gemmer sig store forskelle klubberne imellem, og at enkelte golfklubber er begyndt at tilbyde medlemskab, uden at man som golfspiller behøver at betale et indskud.

<http://www.dgu.org/bagomdgu/golfenital> (pr. 24. november 2009)

⁴⁸ Paulsen 2007

⁴⁹ Pilgaard 2007

⁵⁰ Pilgaard 2007

⁵¹ Pilgaard 2009

⁵² JTU 2001

⁵³ <http://www.dtftennis.dk/Sektioner/Klubudvikling/Fastholdelse.aspx> (pr. 26. november 2009)

⁵⁴

<http://www.dtftennis.dk/Sektioner/Klubudvikling/~media/Files/Klubudvikling/Play%20and%20Stay/Play%20Stay%20endelig%20ofolder.ashx> (pr. 10. februar 2010)

⁵⁵ Det viser en opgørelse, som JTU selv har lavet over tilgængeligheden af indendørs tennishaller blandt klubber, der er organiseret under JTU.

⁵⁶ Listen kan downloades på JTU's hjemmeside via. flg. link: http://www.jtu.dk/dk/klubhuset/den_gode_ide/ (pr. 26. november 2009)

⁵⁷ http://dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Organisation%20%20struktur/Aarsberetninger.aspx

⁵⁸ Beregninger er lavet på baggrund af data fra DTF over de nuværende og tidligere klubbers medlemsudvikling

⁵⁹

http://www.dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Organisation%20%20struktur/~media/Files/Om%20DTF/Generalforsamling/GF%202009%20REFERAT.ashx (pr. 1. december 2009)

⁶⁰ Kontingentsatserne er for FTU, JTU og SLTU's vedkommende fundet på de pågældende unioners hjemmesider, mens tallene ikke var tilgængelige på Internettet for KTU. Her oplyste kassereren i stedet beløbet efter en mailforespørgsel.

⁶¹ Alle oplysninger om kontingentsatser i DGI-regi er indhentet ved telefonisk kontakt til en nøgleperson inden for DGI tennis.

⁶² De tilbud, som omtales her, er hentet fra de to forbunds hjemmesider med oplysninger om klubudviklingstilbud og andre tilbud til medlemsforeningerne. Se fx mere på <http://www.dtftennis.dk/Sektioner/Klubudvikling.aspx> og <http://www.dgi.dk/Udover/Tennis.aspx> (pr. 8. december 2009)

⁶³ Frantzen m.fl. 2006

⁶⁴ Frantzen m.fl. 2006

⁶⁵ Frantzen m.fl. 2006

⁶⁶ http://dtftennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Organisation%20%20struktur/Aarsberetninger.aspx (pr. 8. december 2009)

⁶⁷ http://www.jtu.dk/download/beretning_2008regnskab_2009.pdf (pr. 8. december 2009)

⁶⁸ Dette beløb bliver cirka halveret fra 2010, hvor Team Danmark gennemfører besparelser i en række sportsgrene. Tennis er blandt de sportsgrene, som bliver ramt af denne nedskæring i tilskuddet.

⁶⁹ Lerborg 2002

⁷⁰ Grupperingerne i DTF's tal er lavet på en måde, så det ikke er muligt at tage gruppen på 16 år og opefter ud og sammenligne den samlede kønsfordeling med de tilsvarende tal i medlemsundersøgelsen. I stedet var det ud fra opdelingerne muligt at sammenligne tal for medlemmer på 18 år eller mere med tallene fra medlemsundersøgelsen, så det er gjort i stedet med de små forbehold, man på den baggrund må tage for sammenligningen.

⁷¹

http://www.dtfennis.dk/Kontakt_OmDTF/Om%20DTF/Organisation%20%20struktur/~media/Files/Om%20DTF/Aarsberetninger/Aarsberetning%202008.ashx (pr. 22. december 2009)

⁷² Eksempelvis viser idrætsvaneundersøgelsen fra 2007, at tennisspillere generelt er mere veluddannede end en gennemsnitlig idrætsudøver, men slet ikke i den grad, som det er tilfældet i medlemsundersøgelsen. I medlemsundersøgelsen har næsten tre fjerdedele af respondenterne som minimum en mellemlang videregående uddannelse – til sammenligning er det kun tilfældet for knap halvdelen af tennisspillerne i idrætsvaneundersøgelsen (Pilgaard 2007).

⁷³ Pilgaard 2007

⁷⁴ Dette resultat går igen i idrætsvaneundersøgelserne og er altså ikke specifikt for tennis (Pilgaard 2007).

⁷⁵ Pilgaard 2007

⁷⁶ Kulturministeriet 2009

⁷⁷ Ser man konkret på data over dem, som har deltaget i medlemsundersøgelsen, men som ikke indgår i de fire tennistyper, så er køns- og aldersfordelingen nogenlunde som den generelle for alle respondenter. Til gengæld er de en anelse mindre aktive i forhold til træning, konkurrence og lignende sammenlignet med det generelle billede. Det kunne tyde på, at dem, der er blevet sorteret fra, mere ligner en købetennisspillertype end de øvrige, men samtidig er usikkerheden stor, da relativt mange er faldet fra undervejs i besvarelsen af spørgeskemaet eller har valgt ikke at svare på centrale spørgsmål i skemaet.

⁷⁸ Kulturministeriet 2009

⁷⁹ Nogle af spørgsmålene ang. de sociale faktorer er blevet brugt til at skelne mellem klubtennisspillere og købetennisspillere, hvorfor der nogle steder er 100 pct. af en gruppe, der eksempelvis erklærer sig helt eller noget enige i et udsagn.

⁸⁰ Der er tale om en stor og mellemstor klub. Den ene fra en større by og den anden fra en større provinsby.

⁸¹ Resultaterne af idrætsvaneundersøgelsen fra 2007 antyder, at mange vælger sport eller motionsform efter tilgængeligheden af faciliteter i nærområdet. Det gælder i særlig grad de individuelle boldspil som fx tennis, hvor 62 pct. angiver, at de i høj grad eller nogen grad har valgt aktivitet efter lokalområdets facilitetsudbud (Pilgaard 2009).

⁸² DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁸³ DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁸⁴ <http://www.dtfennis.dk/Sektioner/Klubudvikling/Play%20and%20Stay.aspx> (pr. 6. november 2009)

⁸⁵ <http://www.tennisplayandstay.com/> (pr. 6. november 2009)

⁸⁶ <http://www.dtfennis.dk/Sektioner/Klubudvikling/Play%20and%20Stay.aspx> (pr. 6. november 2009)

⁸⁷ DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁸⁸ DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁸⁹ Citatet er taget fra det interview en ansat ved Idan foretog i januar 2010 i forbindelse med vedkommendes praktikopgave om DTF's implementering af Play and Stay.

⁹⁰ http://images.racquetnetwork.com/pdf/tennis_slower_balls.pdf (pr. 23. november 2009)

⁹¹ DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁹² DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁹³ DTF's udkast til Politikatalog, version 6 (ikke offentliggjort)

⁹⁴

<http://dtfennis.dk/Sektioner/Klubudvikling/~media/Files/Klubudvikling/Play%20and%20Stay/Play%20Stay%20endelig%20ofolder.ashx> (pr. 17. februar 2010)

ISBN

978-87-92120-18-2

978-87-92120-19-9 (elektronisk version)